

IV.PARLAMENT.PARLAMENTARISM

1932/1933

Sumarul

Gvern Iuliu Maniu .Legislatura a II-a PNȚ .Ses.I ordin.

15 nov.'32-12ian.'33(continuă sub gov.Vaida)

1.)Crisa guvernului Vaida , 18 oct.1932

Zi agitată . La Sinaia se află toți miniștrii și diverși observatori .E multă îmbulzeală, mediu prielnic pentru **versiuni contradictorii și extravagante**. Argumente contrarii , teze adverse.

-19oct.Demisia lui Vaida

Vaida a alcătuit un Memoriu ,vineri (16 oct. ?) **pe care l-a înaintat Regelui și și-a dat demisia**.Cum sâmbătă urma să vie voevodul Mihai , iar duminică era ziua Regelui, **Vaida a amânat audiența pe luni.**

Audiența a fost scurtă , **Vaida și-a menținut demisia care i-a fost acceptată.**

" Este necontestat - și până și adversarii politici o recunosc -că d.dr. Vaida a urmărit o politică **pe care o considera conformă intereselor țării , că a susținut-o cu dârzenie, că a apărat-o cu demnitate și că a căzut ca un om politic care merită tot respectul și ca un om de caracter.**"(Almin,"Dimineața"22 oct.'32)

()Maniu

(Al & Sor. „Dimineața „20 oct.'32)

„D.Maniu are sarcina **să le distileze în laboratorul său intelectual**, în chipul său particular , încă nelămurit de nimenea .**Toată lumea vrea să pătrundă procesul cerebral al președintelui.Se știe că nici ceea ce spune, nici ceea ce arată prin mină,prin gesturi sau prin vorbe ,nu poate fi o indicație.**D.Maniu are ca nimeni altul **darul de a-și ascunde gândul cu atâta dibăcie** ,încât și cei mai apropiați de d-sa găsesc **fiecărui gest interpretări diverse "**

...Președinții Camerei și Senatului la Rege

...Președinții celor două Camere [fotografie]-**Șt.Cicio-Pop și N.Costăchescu** – au fost la Rege .Simplă formalitate .**Se știe că ei vor recomanda guvern Maniu.Se întorc satisfăcuți că și-au îndeplinit mandatul.**Nici ei nu știu mai mult despre rest.

...Maniu la Rege

Durează o oră. Rezultatul este așteptat cu înfrigurare de toată lumea.

La ieșire, **Maniu la fel de inpenetrabil și amabil** , comunică că trebuie așteptat d.Cherciu, să vie cu un **Comunicat de la Palat**.Maniu redactase declarația, dar ,din deferență pentru "*factorul constituțional*" nu vrea să o facă publică, înainte de a fi văzută de Palat.

În sfârșit,apare Cherciu (deputat vechi, ziarist recent) ,și citește

«**Declarația** :Maniu a fost însărcinat de MSRegele cu formarea guvernului.

Maniu **nu a refuzat , dar a cerut un răgaz** pentru a se consulta cu prietenii săi.

Declarația , cu termenii săi neobișnuiți, **declanșează controverse.**

"Nimeni nu reușește să afle [...] **ce vrea într-adevăr președintele PNT** .

Dorește sincer să formeze guvernul ? Cu d.Titulescu ? Va convinge și pe d.Vaida ?

Și întrebarea cea mai importantă :

a pus d.Maniu condiții și atunci , care sunt acele condiții ?

[LD:ulterior s-a aflat că puse următoarele condiții: mână liberă în guvernare ;îndepărtarea **Elenei Lupescu** ;reluarea căsătoriei cu **Regina Elena**;încoronarea la Alba Iulia ; dreptul de a **destitui orice funcționar ,inclusiv de la Siguranță, Poliția Capitalei** (vizat Gabriel Marinescu)
Regele a acceptat , neavând ce face ...Vezi la fișier Carol II și PNT]

2.) Guvernul Iuliu Maniu, 20 oct.'32

«Miniștrii și portofoliile

- Iuliu Maniu** -președ.Consil.de Miniștri
- GGMironescu** -(ex-ministr.de Finanțe),vicepreșed.(fără portofoliu)
- Ion Mihalache**-(continuă) -Interne
- Nicolae Titulescu** (în locul lui Vaida) -Afaceri Străine
- Virgil Madgearu** -(în locul lui GGMironescu) -Finanțe
- Mihai Popovici** -(continuă) -Justiție
- Dimitrie Gusti** (continuă)-Instrucțiune Publică, Culteși Artă
- g-ral Samsonovici** -(continuă)-Apărare Națională
- Voicu Nițescu** (continuă) -Agricultură și Domenii
- Ion Lugoșianu**-(în locul lui Madgearu) - Industrie și Comerț
- Eduard Mirto** -(continuă) -Lucrări Publice și Comunicații
- DRIoanițescu**-(continuă)-Muncă, Sănătate, Ocrotiri Sociale

«Subsecretarii de Stat

- Pantelimon Halippa** -ptr.Basarabia
- TeofilSauciuc Săveanu** -ptr Bucovina
- Gh.Crișan** -(ex subsecretar la Finanțe) ptr. Ardeal
- Armand Călinescu** -(continuă)Interne
- Ioan Pop** -(continuă) Interne
- Savel Rădulescu** -(în locul lui Gr.Gafencu)-Externe
- Petre Andrei** -(continuă) Instrucțiune Publică , Culte,Arte
- M.Ghelmegeanu** -(continuă)-Agricultură și Domenii
- Anton Crihan** -Agricultură și Domenii
- Radu Irimescu** -(continuă) -Aer , la Apărarea Națională

#Pleacă din funcții

-**Al.Vaida-Voevod , Emil Hațieganu, VVTilea**

(care erau apropiați lui Vaida și în grațiile Camarilei regale)

-**GGMironescu** , vicepreșed. al guvernului, **fostul** ministru de Finanțe ,la24 oct.a plecat în străinătate ca să-și caute sănătatea.

3.)Deschiderea sesiunii ,15 nov.'32

(DS, MO 1, partea a III –a, dezbateri parlamentare , șed. din 15 nov.'32, pag. 1-4)

[LD :sublinierile, colorările, **supratitlurileși "răspunderile" îmi parțin.**]

La ora 12, **MSRegele Carol al II-lea, însoțit de MSMihai, Mare Voevod de Alba Iulia,** și **urmat de guvern,** pășește în sala Adunării Deputaților , unde se află întruniți **d-nii senatori și d-nii deputați.**

Maiestatea Sa Regele este întâmpinat cu aplauze prelungite , îndelung repetate, ovațiuni furtunoase, urale puternice și aclamațiuni care durează mai multe minute.
MSRegele dă citire următorului

Mesagiu Regal :

" Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

«Prima sesiune ordinară a legislaturii

"Sunt fericit de a Mă găsi în mijlocul reprezentanților națiunii ,întruniți astăzi în **prima sesiune ordinară a legislaturii actuale a Corpurilor Legiuitoare** .

"Prin activitatea Domniilor Voastre , veți avea să faceți față unor împrejurări excepțional de grele **„Criza economică și financiară** a avut o repercusiune adâncă asupra economiei naționale și a întregului aparat de Stat .

...În atenția parlamentarilor

„În activitatea Domniilor Voastre veți urmări **refacerea economică** a țării prin **îndrumarea rațională a producției și prin punerea în valoare** ,în cele mai bune condițiuni , a bogățiilor ei , **având în vedere în deosebi caracterul agricol al țării noastre și în consecință necesitatea de a ridica clasa țărănească** (apaluze prelungite, strigate de bravo)

„De asemenea , în împrejurările de astăzi , **adaptarea serviciilor publice la posibilitățile financiare de astăzi** , va forma de sigur obiectul preocupărilor dvs."

-Funcționarea normală a regimului constituțional

[Maniu]

„**Funcționarea normală a regimului nostru constituțional** ,va fi o cheazășie a realizării operei ce aveți de întreprins .(aplauze)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

-Politica externă

[Titulescu]

"În politica externă , România va urmări cu demnitate și fără șovăială realizarea țelurilor , cari singure pot călăuzi acțiunea noastră de Stat : **respectul scrupulos al tratatelor ; menținerea neclintită a alianțelor** ; intensificarea **relațiunilor de prietenie** cu toate Statele , fără deosebire (**aplauze**) **colaborarea strânsă cu Societatea Națiunilor** , ale cărei **idealuri pacifice** sunt împărtășite de întreg poporul român. (aplauze)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

-Reformă fiscală,vamală,ș.a

[Madgearu]

"Guvernul Meu va lua toate măsurile necesare în vederea **stabilirii echilibrului bugetar** . În acest scop, continuând politica de **economii** , va proceda la **simplificarea aparatului de Stat**, și va întări **controlul asupra finanțelor publice**.

În același timp se va urmări **sporirea veniturilor** , în primul rând , **printr-o reformă radicală a organizației actuale a metodelor de constatare , control și percepere a tuturor impozitelor și taxelor**, precum și **reorganizarea administrației fiscale** .

"Scopul **reformei fiscale** ce trebuie făcută va fi să se sporească **randamentul impozitelor** , nu prin urcarea cotelor de impunere, ci mai ales prin **schimbarea modului de așezare a impozitelor și taxelor** , astfel încât să se împiedice evaziunea fiscală.

-Modificarea legislației fiscale

În afară de **modificările ce se vor aduce legii contribuțiilor directe și taxei de timbru**, se vor așeza pe noi baze **Monopolul Alcoolului** , **taxele pe produsele petroliere** .

taxa pe lux și cifra de afaceri , taxa pe spectacole și automobile.

De asemenea , se va face **o reformă adâncă în administrarea vămileor.**

„Îndată ce se vor echilibra încasările și cheltuielile lunare, Guvernul va propune măsuri în vederea lichidării arieratelor.

"Se va reforma Casa Generală de Pensuni , pentru a-i crea noi baze financiare precum și regimul pensionărilor.

"Odată cu aceste măsuri interne, menite să echilibreze bugetul Statului, prin normalizarea încasărilor și reducerea cheltuielilor, Guvernul **va duce tratative pentru ușurarea pe cale de acord, a datoriilor Statului.** În vederea accelerării operei de refacere economică și financiară, Guvernul precedent [Iorga-Argetoianu] a solicitat **colaborarea tehnică a Societății Națiunilor , Guvernul Meu va continua tratativele** pentru a obține o soluțiune conformă cu interesele țării . (aplauze prelungite) "Întreaga politică financiară se va întemeia pe **stabilitatea monedei naționale , realizată cu grele sacrificii.**" (aplauze îndelung prelungite, strigăte de bravo)

Domnilor senatori,

Domnilor deputați,

-Creșterea producției economice

[Guvernul]

„ Paralel cu măsurile financiare, menite să pună ordine deplină în gospodăria financiară a Statului, Guvernul Meu va continua acțiunea pentru **punerea în valoare a bogățiilor noastre naționale,** urmărind a crea **noi izvoare de producțiune și de venituri pentru Stat și particulari,** a mări **randamentul celor în exploatare** și a spori astfel veniturile Statului (**aplauze**) Față de diminuarea venitului nostru național , în urma scăderii prețurilor mondiale ale tuturor produselor noastre de export, se impune **intensificarea fără stânjenire a întregii activități de producție a națiunii.**" (aplauze)

În acest scop, cu toate dificultățile actuale de finanțare , se vor căuta **mijloacele potrivite** pentru a se face toate **investițiunile de Stat, și a se încuraja inițiativele particulare** indispensabile pentru **reducerea costului , sporirea și ameliorarea calitativă a produselor** și pentru **valorificarea lor** în cele mai bune condițiuni.

Domnilor senatori,

Domnilor deputați,

-Agricultura

[Voicu Nițescu]

"Pentru a se asigura o sporire calitativă și cantitativă a producțiunii agricole, Guvernul Meu va prezenta **legea pentru îndrumarea și încurajarea agriculturii** precum și **proiectul pentru modificarea legii Camerelor de Agricultură ,** în scopul regrupării acestor instituțiuni. „ (aplauze) Generalizarea regimului **Cărții Funduare ,** chiar înainte de terminarea **lucrărilor cadastrale ,** va contribui la **consolidarea proprietății agricole.** (aplauze mult prelungite)

Pentru a veni în ajutorul agricultorilor, Guvernul Meu va lua toate măsurile necesare pentru asigurarea , chiar în campania agricolă a anului viitor, a unui **credit ieftin , pe termen scurt și mijlociu,** în așteptarea îndreptării împrejurărilor economice generale, care vor face cu puțință **funcționarea creditului funciar agicol pe termen mai îndelungat.**" (aplauze prelungite)

Domnilor senatori,

Domnilor deputați,

-Industrie, comerț

[Ion Lugosianu]

„În actuala depresiune economică generală, agravată în fiecare zi prin înăsprirea restricțiilor de tot felul în schimbul internațional de mărfuri și în plățile internaționale , **colaborarea economică internațională** este indispensabilă pentru a meliorarea situației.

Ca urmare a acestei convingeri, România a participat la lucrările **Conferinței de la Laussane** și, alături de Statele agricole din estul și sud-estul Europei ,

a luat parte activă la lucrările **Conferinței de la Stresa.** (**aplauze prelungite**)

solidară cu Statele agricole exportatoare din Europa răsăriteană ,
România va continua să conlucreze la această operă internațională de îndreptare economică
și, în acest scop, va participa la **Conferința economică internațională de la Londra**,
de la care are dreptul să aștepte **măsuri practice și eficiente** , menite să amelioreze situația
economică și financiară generală de azi. (aplauze)

"Între timp, România este obligată **să-și adapteze neîncetat politica ei comercială**
la toate fluctuațiunile comerțului exterior al celorlalte state,și **să-și apere interesele ei**
vitale , folosind mijloacele impuse de împrejurări.

Prin regeementarea **regimului de devaluații prin aranjamente de plăți** și prin măsuri privitoare la
comerțul ei exterior, **România nu urmărește însă restrângerea importului din alte țări**,
[LD : porți deschise ? ușor protecționism ?] **ci numai raționalizarea importului**
și a mijloacelor de plată externe de care dispune, în scopul de a însănătoși schimbul
internațional de mărfuri și **a apăra debușurile produselor ei de export** .

"În hotărârea lui de a asigura stabilizarea monetară și de a determina **un just echilibru**
între diferitele clase sociale, Guvernul va da **toată atențiunea problemei adaptării prețurilor**
produselor industriale la situația economică actuală .

[LD : antiindustrialism ? proagrarian ?]

În acest scop, pentru a-și asigura **o posibilitate serioasă de control asupra prețurilor**
articolelor produse de întreprinderile cartelate,

Guvernul va aduce în discuție **o lege a cartelurilor și a acordurilor industriale** , (aplauze)

În afară de diferitele măsuri care se vor lua pentru o **valorificare cât mai rațională a**
producției minieră și a industriei mari, Guvernul va propune Corpurilor Legiuitoare
o lege pentru ocrotirea și dezvoltarea meseriilor. []

De asemenea , în legătură cu politica de **simplificare a aparatului de Stat** ,
Guvernul va examina **înlăturarea tuturor formelor de procedură din legislația economică** ,
dovedite de experiență ca inutile [LD : descentralizarea ! măsuri anti-liberale ?] ,
supunând discuțiunii Adunărilor Legiuitoare , **modificarea legii minelor și a energiei**
și regruparea Camerelor de comerț și industrie , cu scopul de **a le lega mai strâns de viața**
economică regională și a le pune în situațiunea de a-și îndeplini într-adevăr misiunea lor
economică .(aplauze)

Domnilor senatori,

Domnilor deputați,

-Transport, Comunicații

[Ed.Mirto]

"Normalizarea vieții noastre economice nu poate fi asigurată decât **prin refacerea și întregirea**
rețelelor de comunicații și adaptarea tarifelor de transport la împrejurările economice
actuale . (aplauze mult prelungite) Pentru o cât mai bună organizare a **administrării**
drumurilor și căilor noastre ferate ,ținând seama de realitățile economice și de progresele
tehnice ,

veți avea de deliberat asupra **problemei administrării drumurilor , a căilor ferate , a poștelor**
și telegrafelor , asupra **legiferării statutelor funcționărilor acestor instituții** ,
precum și asupra **organizării Ministerului Lucrărilor Publice și Comunicațiilor**.

De asemeni, în cadrul reorganizării Departamentului de Lucrări Publice și Comunicațiilor,
dvs. veți mai avea de examinat și următoarele probleme importante: **reglementarea titlului și**
exercitării profesiei de inginer, precum și **reorganizarea corpului nostru tehnic**. (aplauze)

Domnilor senatori,

Domnilor deputați,

-Administrație locală

[Mihalache]

„**Legea Administrației Locale** va trebui **modificată** pentru a ține seama de experiențele făcute
până acum și de posibilitățile economice de azi.

Ea va menține **principiul fundamental al unei reale descentralizări și al autonomiei**
administrative locale ,dar totodată **va întări controlul și va simplifica aparatul administrativ** .

(aplauze îndelung prelungite) Fără **finanțe locale** așezate pe o bază largă și solidă , nu se poate realiza însă o bună **gospodărie locală**. De aceea Guvernul va avea să propună debaterilor dvs. **un proiect de lege** răspunzând acestei necesități.

-Poliție , Jandarmerie

[Mihalache]

„De asemenea **legile speciale de organizare a Polițiilor și a Jandarmeriei vor fi armonizate pentru a asigura o colaborare mai strânsă a aparatului administrativ cu organele însărcinate cu menținerea ordinii în Stat .**

-Minoritățile

„ În ce privește **minoritățile** , Guvernul Meu va continua **să le ocrotească și să le asigure interesele lor culturale, sociale și religioase.** (aplauze)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

-Schimbarea regimului electoral

[Popovici]

Guvernul Meu va prezenta **un proiect de lege electorală** , care se va întemeia pe **principiul reprezentării proporționale pe județe .**

(aplauze îndelung repetate, strigăte de bravo)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

-Justiție

[Mihai Popovici]

„ Unirea pentru totdeauna a tuturor provinciilor românești într-un singur Stat național , impune ca o necesitate de primă ordine , **unificarea tuturor legilor care guvernează pe cetățenii aceluiaș Stat.** (aplauze prelungite, strigăte îndelungi de bravo)

Pentru realizarea unității legislative, Guvernul Meu va supune deliberărilor dvs.

proiectul părții I-a a Codului civil , privitoare la persoane și familie , **proiectul Codului penal** , al **Codului comercial** , inclusiv dreptul cambial, al **Codului de procedură civilă**, al **codului de procedură Penală**, și proiectul modificării **penitenciarelor** .

„Ministerul Justiției nu are nici până astăzi, legea de organizare.

Pentru a împlini această lacună, vi se va propune **o lege de organizare a Ministerului de Justiție**, care va cuprinde și organizarea pe baze unitare a **Contenciosul Statului.**

În sfârșit, se vor aduce unele **modificări legii de organizare judecătorească** , ținându-se seama de necesitățile și cerințele apărute în cursul aplicării ei.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

-Învățământ, cultură

[D.Gusti]

Ministerul Instrucțiunii Publice , al Cultelor și Artelor, va organiza o acțiune puternică a Statului și a societății pentru **impuținarea neștiutorilor de carte** ,și **pentru răspândirea culturii la sate și orașe.** (aplauze mult prelungite)

În acest scop, vi se va prezenta **un proiect de lege pentru adâncirea și întărirea învățământului primar, complimentar și normal** încadrat în viața locală și pus pe baze practice , precum și **un proiect de lege de organizare culturală** prin conlucrarea Statului , a societăților, și a personalităților culturale și prin crearea de **școli superioare țărănești** ,

care să pregătească **pătura conducătoare a satelor**. (aplauze prelungite)

Guvernul va aduce **o refomă a învățământului profesional** , înțeles ca o școală productivă și **ca o dezvoltare a învățământului complimentar** , îndreptat la țară spre **o pregătire agricolă** ,

iar la orașe spre o pregătire industrială

Totodată , în același timp cu o îmbunătățire a bacalaureatului

se va reforma învățământul secundar , pentru a-l pune în măsură să pregătească elementele capabile de a folosi cu succes cursurile învățământului superior, și de a îndeplini un rol pozitiv în viața de creație culturală a țării. "(aplauze mult prelungite)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

-Sănătatea

[DRloanițescu]

„Situția invalizilor de război a fost aranjată prin legea votată în sesiunea extraordinară și prin centralizarea tuturor serviciilor I.O.V. Guvernul Meu va face tot ceea ce este posibil în actualele împrejurări și în limitele posibilităților bugetare pentru a le croți soarta .

(aplauze prelungite)

„ Sănătatea publică trebuie să fie una din cele mai de seamă preocupări ale Domniilor Voastre .Pentru o bună organizare a serviciilor sanitare este necesar ca instituțiile spitalicești să fie reorganizate. Va fi una din principalele griji ale Guvernului ,de a asigura o cât mai largă asistență la sate ."

-Legislația muncii

[DRloanițescu]

"După înființarea Camerelor de Muncă, prin care se asigură echilibrul între elementul salariat și cel patronal, răspunzându-se, astfel, prevederilor constituționale ,este nevoie de completarea legislației muncitorești. În acest scop, se va proceda la unificarea regimurilor asigurărilor sociale și la înființarea jurisdicției profesionale.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

-Armata

[G-ral Samsonovici]

„În preocupările noastre permanente de marile interese de Stat, Guvernul Meu e deplin pătruns de gija necesităților scumpei Mele oștiri și organizării apărării naționale.

(Aplauze îndelung prelungite, strigăte de Trăiască armata !)

În acest scop Guvernul Meu va supune deliberării Dvs. proiectul de lege pentru organizarea națiunii și a teritoriului național, un proiect de lege pentru organizarea Marinei Regale Române , proiectul legii de Stat-Major, al învățământului militar și va aduce totodată modificările necesare actualei legi de administrare din armată.

Gândul meu se îndreaptă ca întotdeauna cu dragoste către scumpa Mea armată și sunt convins că reprezentanții națiunii sunt animați de aceleași sentimente pentru cei cari au fost și sunt pavăza țării . (aplauze prelungite, repetate, strigăte Trăiască armata !)

Domnilor senatori,
Domnilor deputați,

«Parlamentul

„ În împrejurările de astăzi, îndatoririle dvs. pentru refacerea țării sunt mai grele ca oricând.

Încredințat că le veți îndeplini cu conștiința întregă a importanței deosebite

a operei legislative pe care națiunea o așteaptă dela Domniile Voastre,

vă urez muncă rodnică și rog pe cel Atotputernic să bunecuvânteze lucrările Domniilor Voastre "(ovațiuni prelungite, urale puternice, strigăte repetate de Trăiască Regele ! , Trăiască Marele Voevod !)

-Iuliu Maniu :

...declară deschisă sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare

(Adunarea ovaționează prelung pe Rege și pe Marele Voevod)
Mesajul Regal / 15 nov.'32

4.)Compunerea Senatului,16 nov.'32

(DS. MO 1, șed. din 16 nov.'32 , p. 5-6)

[LD :binen-țeles se păstrează fizionomia Senatului din sesiunea extraordinară.

Aici notez doar câteva observații]

Din 246 senatori, sunt prezenți 140 ,absenți - 106 ;

Lipsește (ca și în sesiunea precedentă):senatorii de drept :Nicolae Iorga și mareșal Alexandru Averescu ;reprezentanții cultelor - mitropoliții, episcopii, etc etc ;generalii Mărdărescu ,Petală, Văitoianu, etc etc...Senatul se împarte pe 7 secțiuni .Este reales președintele Senatului ,
N.Costăchescu .

-N.Costăchescu(președ.):

...Rolul și sarcinile Senatului

Mulțumește pentru realegere ;expune pe scurt **sarcinile Senatului în sesiunea respectivă.**

Senatului îi revine **un rol însemnat în această muncă uriașă** pe care trebuie să o pună **toată clasa conducătoare a acestei țări, fără deosebire de credință și partid,** pentru salvarea țării.

Într-o conlucrare comună, cu conștiința curată

"... în aceste vremuri când **fiecare avem sentimentul că totul se clatină, că totul este schimbător,** și adesea se găsesc unii cari să se îndoiască de liniile de evoluție în viitor,

și își pun întrebarea unde ,încotro mergem [...] **rolul acestui Senat** care cuprinde în sânul lui atâția oameni cari au o viață plină de experiență în spatele lor,**este să aducă în patrimoniul**

comun toată comoara de experiență, și belșugul de conștiință a unei întregi vieți, să-l depună pe altarul scump al patriei, în serviciul țării noastre.[...]

rolul acestui Senat este de a oferi **un punct de reazăm, de a da liniște și siguranță ;**

să dea conștiința acestei țări, siguranța stabilității. [...]

rolul acestui Senat , cu oameni luminați, este **să stea strajă la această răspântie,**

și cu mâinile îndreptate spre drumul luminos pe care țara trebuie să meargă,**să arate acești bătrâni , generației tinere, calea luminoasă** către care trebuie să se îndrepte cu toții."

(aplauze prelungite)

...Pildele trecutului:curaj ,energie ,îndrăzneală

Dar să nu vă pară curios că **rolul acestui Senat** de oameni maturi,oameni bătrâni, este încă **de a da pildă de energie și de curaj**, tuturor celor care au pe umerii lor sarcina de a conduce această țară."

Fără energie și curaj nu se poate face nimic.

Experiența trecutului ne spune că **la 1877 ,dacă n-ar fi fost oameni de curaj,**care să împingă mica noastră armată peste Dunăre, **n-am fi avut independența ;**

dacă la 1916, **n-ar fi fost oameni de curaj** în această țară, **care să ne zvârle , pregătiți-nepregătiți , în vârtoarea cataclismului mondial,** astăzi **n-ar fi fost România Mare ,** de care ne bucurăm cu toții.

Toate pildele trecutului arată că în toate **trebuie energie și îndrăzneală,bineînțeles chibzuite,** ca să se obțină rezultate frumoase.Și atunci,**toți acești bătrâni, cu experiența trecutului,** trebuie să vie **să dea pilda energiei și a îndrăznelii tuturor.**

...Auxiliar prețios și util guvernului

Și în acest sens , d-nii mei, este **rolul Senatului, de a fi un auxiliar prețios și util guvernului** și membrilor lui,caz în care guvernul are de luat măsuri ,**fără șovăială să stea strajă, și să-l îndemne** ,și **atunci când va simți că guvernul șovăie,** **să-l împingă cu curaj înainte.**

Aceasta este datoria d-voastre, bazați pe experiența trecutului d-voastră .

(aplauze puternice)

...Restabilirea încrederii

Dar mai avem un rol însemnat [...] este să **restabilim încrederea acestei țări** .[...] să restabilim încrederea în viitorul și destinele neamului, încrederea în propriile noastre puteri, încrederea în viitorul acestui neam este asigurat prin munca și eforturile tuturor sufletelor noastre românești (aplauze prelungite) .

Este datoria noastră, dlor senatori, să restabilim încrederea acestei țări în aceste sfinte lucruri, pentru că numai așa putem progresa, și numai așa putem asigura viitorul acestei țări [...] De aceea ne incumbă ca primă datorie nouă, aici, **să lucrăm serios, să examinăm cu minuțiozitate** , numai prin prisma nevoilor obștești,, **legile care ni se prezintă**, să le îndreptăm, și, alături de miniștri, să dăm tot concursul nostru hotărât [.....]
Costăchescu / 16 nov.'32

5.)Cazul Titulescu :Pactul de neagresiune cu URSS, 17-23 nov.'32

[LD:Vezi pe larg la **fișierul Politică externă** și la **fișiere Sistem de partide- Guverne**
Cu ocazia acestor interpelări, va rosti el marele **expozeu privind politica externă** ,în timpul guvernelor **Iorga // Vaida //Maniu** .

Aici ,în problematica parlamentară ,abordez chestiunea prin prisma receptării acestei politici de către Parlament .Pentru că ,departe de a fi unanim adulat -cum s-a susținut în epocă și mai târziu în istoriografia comunistă -pe planul politicii interne se poate dovedi rolul nefast jucat de Titulescu în acei ani, indiferent de bunele sau relele lui intenții]

a.)**N.Iorga** Comunicare:**Titulescu în politica țării** ,Senat

(DS, MO 2, 17 nov.'32, p.10-11)

≡17 nov.'32.Interpelarea adresată lui Titulescu

"Haosul ce s-a introdus de un timp în conducerea politicii noastre externe,mă determină să **cer ministrului Afacerii Străine să mă lămurească** :

-Cum înțelege d-sa acțiunea de până acum în privința **pactului de neagresiune** ,ce a fost recomandat de aliații noștri ?

-Ce parte a avut d-sa în negocierile de până acum ?

-Ce concepție are dsa ,ca funcționar al Ministerului Afacerilor Străine despre rolul ce-i revine ?

-În ce fel acel rol se putea concilia cu **ocupația d-sale obișnuită de răsturnător al ministerelor** , pe care se vedea rând pe rând incapabil de a le înlocui ? "

-Cum poate lucra d-sa cu colegi cari au împărtășit pe deplin părerile președintelui Consiliului de Miniștri [Vaida] pe care l-a răsturnat,și cu majorități care ajutau devotat pe acesta ?"

-"Cum , într-un ministeriu politic , joacă d-sa rolul unei competențe străine de tot ce formează esența de partid a acestui guvern ? "

-" Ce scop înalt urmărește d-sa , printr-o agitație care durează de mai mult de zece ani , împiedicând orice siguranță în politica internă și externă a României ?!

N.Iorga / 17 nov.'32

b.)**Gh.Brătianu** , interpelare : tratativele româno-sovietice ,

≡17 nov.'32.Interpelare

(DAD, M O 4, 17 nov.'32, fișă mână)

-Care este **cursul tratativelor româno-sovietice** pentru **pact de neagresiune** , mai ales că **ultima schimbare de guvern s-a făcut pe această chestiune** ?

Titulescu : va face declarații detaliate săptămâna viitoare.

Gh.Brătianu / 17 nov.'32

▪ **Ședința Camerei ,23 nov.'32**

a.) Titulescu, ministrul Afacerilor Străine –

Răspunde interpelării lui **Gh.Brătianu**.

Gh.Brătianu, Oct.Goga, IG Duca, ACCuza, N.Lupu, C.Z.Codreanu - replici la discurs.

(DAD, MO 6, șed. din 23 nov.'32, p. 42 – 48)

[LD: Discursul lui Titulescu este un discurs emblematic pentru stilul lui oratoric și diplomatic. Consistent, meticolos, argumentat, gradat ca efect urmărit.

Raportat la momentul când îl rostește - 1932 - este convingător .

Produs și exponent al mentalității , al spiritului pacifist promovat de Societatea Națiunilor ,

Titulescu este , fără îndoială, ceea ce se poate numi „ omul Genevei „

Raportat la evoluțiile ulterioare , este greu să –i pot accepta utopia, credința în tăria tratatelor , în speculațiile diplomatice rutiniere.

Aș putea spune că , providențial în primul deceniu postbelic, fatal steaua lui trebuia să apună... Este ceea ce , însă, orgoliul lui l-a împiedicat să accepte !]

rev."Parlamentul românesc " / 29 nov.'32

▪ **" Basarabia noastră "**

▪ **Pactul cu sovieticii**

E multă vreme de când parlamentul nostru n-a mai avut prilejul de a trezi ecouri ca acelea trezite de **intervențiunea d-lui Nicolae Titulescu** , ministrul Afacerilor Străine.

Cuvântul său a răsunat **3 zile de-a rândul** , strălucit și biruitor, în Adunarea deputaților și Senat , operând același farmec de elocvență căreia nu-i rezistă nici o adversitate.

DI.Iorga , el însăși un mare orator, **a fost învins în Senat** , după ce impresionase cu mijloace care nu-i sunt proprii decât la supărare.

Și a fost învins fără violență , cu simple flori de ironie , magnific debitate.

Dar pe noi nu **ne interesează** , în afară de arta oratorică și de dreptatea unei cauze românești, decât **partea obiectivă a dezbaterilor** din cele trei zile,

mari din punctul nostru de vedere , ale săptămânii abia încheiate .

Și, trecând peste **ciudatul conflict dintre cei doi mari oratori**, care și-au încrucișat în maturul corp cuvintele ascuțite și tăioase, fiind totuși de aceeași părere în ce privește interesele țării ,

vom examina problema în sine .

Aproape unanimitatea bărbaților noștri politici , cu rol mai de seamă în viața publică, **au fost de acord că nu putem refuza o înțelegere directă cu Rusia** , și chiar o apropiere , mai cu seamă , **îndemnați fiind la aceasta , de către aliații noștri, Franța și Polonia.**

larăși **de acord s-au aflat fruntașii țării**, în ce privește **intangibilitatea tratatelor care garantează fruntariile României.**

[-----rezumă discursul lui Titulescu-----]

Aplauzele și ovațiunile unanime care au aprobat declarațiunile ministrului nostru de externe, atât în Cameră cât și în Senat , au arătat că **noi românii , oricât am fi de desbinați în politica internă**, atunci când este vorba de **politica externă, știm să facem zid la fruntariile țării.**

[----- rezumă în câte o frază celelate discursuri -----]

- **Gh.Brătianu** (care a provocat lămuririle lui Titulescu) : " **chestiunea graniței noastre de răsărit nu este numai o chestiune de ordin național.Ea este una de interes european , pentru că această graniță de la Nistru nu acoperă numai teritoriul României Mari .**

Ea **acoperă libertatea Dunării și libertatea Strâmtorilor "**

- **Octavian Goga** : "**Nu se poate încheia un pact de neagresiune între Rusia și noi , câtă vreme mai este atinsă de umbra Basarabiei "**

- **IG Duca** : "**Sunt partizanul hotărât al unui Pact de neagresiune cu Rusia sovietică dar cu condiția *siqua non* ca acest pact să fie astfel redactat încât să nu poată întru nimic, nu zic numai printr-un cuvânt, dar măcar printr-o virgulă, să slăbească poziția pe care o avem azi pe baza Pactului Kellogg , precum și a drepturilor imprescriptibile ale României asupra teritoriului ei "**

- **dr.Lupu** : " ... toate popoarele și puterile mari ale lumii ne-au recunoscut dreptul sfânt, istoric , al nostru **asupra Basarabiei** , pentru care să știe toți că vom pieri cu toții decât s-o lăsăm să piară"
 - **ACCuza** , singur , a exprimat neîncredere în aliați , afirmând că Franța are interes să se servească de noi . Citează pe **Alexandru cel Bun** care a spus odinioară : **Moldova nu are altă apărare , decât pe Dumnezeu și sabia.** " dacă suntem aliați cu Franța, de ce nu avem nici o relație economică cu ea , și are ea în schimb cu Rusia ? "
 - **Corneliu Zelea Codreanu** , în numele tineretului naționalist-creștin , a declarat că **tinerile generații vor încheia ele tratate și pacturi , nu cu cerneală , pe hârtie , ci cu vârfuri de baionetă .**
 - **Prof.Iorga** : apărând acțiunea guvernului prezidat de d-sa, după ce a atăcat cu supărare pe d.Titulescu, " Noi apărăm Basarabia până la ultima picătură de sânge și aceasta este hotărârea întregului popor." (rev.Parlam.rom.)
- [**LD : și acum să vedem cât de solidă a fost această solidaritate !**]

b)Gh.Brătianu , replică la discursul lui Titulescu, 23 nov.'32)

(DAD, MO 6, șed. din 23 nov.'32, p. 48- 49.)

[**LD : Brătianu pune punctul pe i .La ce ajutau „zapisele” cu un stat care este hotărât dinainte să le încalce !** Asta apropo de tratatele semnate cu Rusia !]

c) ACCuza

(DAD, MO 6, 23 nov.'32, fișă)

Se miră de prezența lui Titulescu pe banca ministerială. Viața diplomatului presupune discreție , nu se face cu " discursuri" ci cu " șoapte " .

Titulescu a greșit fundamental că s-a amestecat în tratativele pentru Pact de neagresiune , inspirat de Finkelstein-Litvinov.Grava greșală a PNȚ că, prin **demisia zgomotoasă** a lui Titulescu , apoi **debarcarea lui Vaida** , a dat în vileag o chestiune care aparținea țării.

[-----]

d.)dr.N.Lupu (PT) ,replică la discursul lui Titulescu, 23 nov.'32

(DAD, MO 6, șed. din 23 nov., p. 54- 56)

[**LD : nu știu ce să cred despre Lupu ! Abilitate ? complicitate ? naivitate ?**

Cert este că are tendințe de înțelegere, de încredere , față de Rusia, dar învăluite într-o pânză de paranteze meșteșugite , de diversiuni , pentru a nu-și atrage suspiciuni. Se pare că ele datează încă din 1920...]

/ Blamează atitudinea zeflemitoare a discursului lui ACCuza , considerându-l nesperios.]

„ Te-am ascultat ca un înger ; te rog să mă ascuți ca o muscă „

Admirație pentru Titulescu ; Nimeni nu trebuia să semneze pactul într-o asemenea formulare .

Dar... cum s-a ajuns aici ? Este doar vina adversarului ?

" Dle Titulescu , nimeni dintre noi nu ar semna pactul de neagresiune , sub forma în care l-ai citit d-ta , nimeni ! [...] Dar toți suntem datori să ne întrebăm : Cum s-a ajuns aici ?

Oare numai alții poartă vina că am ajuns la acest rezultat ? Ușor vă vine dvs. și ușor îi vine guvernului să dea mereu vina pe adversar.[-----]

e) IGDuca ,

(DAD, MO 6, 23 nov.'33, fișă)

Acest Pact, în forma în care s-a prezentat ,**nu trebuie semnat .**

De anul trecut **el a declarat că este pentru semnare** , cu condiția sine qua non **ca acest pact să nu slăbească** prin nimic situația pe care România

f.)Corneliu I.Zelea Codreanu

(DAD, MO 6, 23 nov.'32, p. 56 .xerox incomplet)

[**LD : printre puținele dați când a fost prezent și a luat cuvântul.**

De obicei , în numele Gărzii , vorbea IZCodreanu
În momentul când se urcă la tribună, stenograma semnaleză " murmure"]

▪Sedința Senatului , 24 nov.'32

g.)Nic.Iorga :

(DS., MO 4 , 24 nov.'32, p.40-50)

[Vezi pe larg la fișier Politica externă .Aici rețin mai mult rolul lui Titulescu în politica internă]

- Tratatul cu Rusia
- Suspiciunile Franței
- Diversiunile de presă
- Presiunile asupra gov.Iorga.

#Rolul lui Titulescu în politica internă și externă

"Aici noi avem să înfățișăm , foarte scurt și foarte hotărât,două puncte de vedere în ceea ce privește **politica internă și externă a României.**"

Eu am pus dlui Titulescu **două suite de întrebări** privitoare la :

-Negocierile pe care **trei guverne românești le duc cu Sovietele ;**

-**Situația dlui ministru de externe în viața politică a țării ;**

Prima chestiune a fost discutată **ieri în Cameră și liderii diverselor partide și-au spus p.d.v.** , referindu-se inclusiv la guvernarea Iorga ,în timpul căruia el a condus și departamentul Externelor,Ghika fiind în străinătate.[-----]

-ian.1932.Relatiile cu URSS

[LD : sunt tentată să dau dreptate lui Iorga.În pofida informațiilor lui întortochiate, simt în el sinceritate, demnitate, responsabilitate Constat ,la Iorga un automatism profesional de istoric După o detaliere a unor fapte și tragerea unei concluzii, folosește apăsat sintagma :"**Acesta este adevărul "**]

Când s-au început negocierile, Ghika era în țară .Dar când s-a dat **primul răspuns**

-**"răspunsul acela cu care mă mândresc" - răspunsul acela I-a dat el, Iorga.**

Cînd s-a dat **ultimul răspuns**, la stăruințele Poloniei –"acel răspuns de care sunt mai mândru decât cel dintâi" -acel răspuns **tot el I-a dat** (cu câteva zile înainte de căderea guvernului)

Este mahnit că atât Titulescu cât și Duca nu au fost bine informați privind această acțiune a guvernului de „tehnicieni”, considerând-o greșită că ar fi compromis interesele Românie !

Începînd cu **ian.'32** ,s-a pus iar **pe tapet chestiunea relațiilor cu U.S.**

Chestiunea a fost pusă "**nici din interesul nostru și nici din dorința noastră ,ne-a fost pusă de alții** ,pe care ,fără îndoială **era delicat ,dacă nu folositor ,să-i urmăm .**

Nu le puteam răspunde print-un refuz la o astfel de invitație de a negocia .

Acesta este adevărul "

...Diversiunea „anti- franceză”

" Cu toate acestea , dintr-un izvor pe care îmi voi permite să-l arăt mai încolo,**guvernul pe care l-am prezidat a fost înfățișat timp de luni întregi , ca un dușman** ,unei părți din presa franceză , "care nu avea de unde să fie informată ,de oameni de valoare **nu știu cărui gazetar de**

vagă origină sau proveniență teritorială românească , cu numele eroic „Mircea” care a trecut , înainte de a se bucura de favoarea unor importanți oameni politici, printr-un tribunal corecțional din Italia."Astfel de informatori **au răspândit cu o perversă stăruință ,faptul că România , de la**

apr.'32, vrea să părăsească direcția de politică externă alături de Franța" [.....]

În Franța,guvernele se schimbă des.După un guvern „de dreapta” (Tardieu) ,vine un guvern „de stînga” (Herriot)[...]

Când se schimbă astfel de guverne, și atitudinea față de Rusia se schimbă.

Când noi duceam aceste tratative, în Franța era guvernul Tardieu.Prin canal diplomatic, **la 19 ianuarie 32,am primit știri din Franța :șeful guvernului francez avea aceeași neîncredere**

în Soviete ;iar Pilsudski era indignat de cum ne tratează Sovietele . [.....]

”Am învățat din istoria altor popoare , care de atâtea ori au trecut înaintea ochilor mei , **din spectacolul multor diplomații** , adesea mai dibace și mai geniale decât diplomația pe care o putem da noi, am învățat și **că adevărul trebuie spus** -un diplomat italian de la noi, zicea : să-l spunem pentru că ,dacă mințim astăzi, peste două zile se știe adevărul ,așa că nici nu face să mințim -și am învățat și altceva : **am învățat unde încetează istoria și începe lucrul de valoare actuală.**Și acolo, eu, după o veche deprindere și după tot ce am învățat o lungă viață, mă opresc.”

Iorga / 24 nov.'32

...Negocierile româno –sovietice

Aceasta era situația în momentul când s-a pus chestiunea raporturilor cu **Sovietele.**

Repet : n-a fost pusă de noi, a fost pusă de Franța și de Polonia.

La 5 ianuarie 1932, d.Ghika mi-a anunțat dorința Franței și Poloniei de a începe negocieri cu **Sovietele ...**

-N.Titulescu : Ce dată ? 5 ianuarie ?

-N.Iorga : avem cu sovieticii **Pactul Briand- Kellogg** pe care l-a iscălit dl Davilla.

Dl Davilla vă poate spune în ce atmosferă s-a semnat pactul : **într-o atmosferă care"nu făgăduia nimic pentru garantarea intereselor României** pentru garantarea păcii pe care o propunem oricui, dar de care nu ne rugăm la nimeni ,și **pentru care menținerea dreptului nostru asupra Basarabiei** ,pe care ,cum o spune toată lumea , și eu spun între acei care apasă mai mult, noi o apărăm până la ultima picătură de sânge și aceasta este hotărârea întregului popor” (aplauze)

La 26 ianuarie , s-a dat **Agenciei „Havas”** din partea **Legăției române de la Riga** , următorul **Comunicat :<Guvernul român a fost obligat să constate chiar de la primele linii ale protocolului sovietic, că guvernul moscovit nu vedea în pactul de neagresiune cu România , decât ocaziunea de a micșora valoarea angajamentelor anterioare existente deja între cele două țări , ca Pactul Kellogg și Protocolul Litvinov.[....] În aceste împrejurări , și până la o schimbare de atitudine a guvernului sovietic, România preferă să se mențină în situația de drept creată prin Pactul de la Paris și Protocolul Litvinov>**

#12 febr.'32 .Demisia lui Titulescu

Polonezii insistau ca România să trateze cu Sovietele ,ca să nu se strice „frontul comun” și buna impresie din opinia publică .

- La 12 februarie 1932, deci în aceeași zi, **Titulescu a sosit la București** ,fără ca Iorga să fie prevenit. A venit „de sine stătător” , „autonom” , fără legătură cu Ministerul de Externe sau Guvern, și s-a dus ... la MSR ! „S-a vorbit de o demisie.Nu mi s-a dat !”

-N.Titulescu : Am dat-o dlui Ghika, înainte de a veni ;iar în scris, am dat-o MSR,celui ce i se dă demisia !

-Iorga : Vă rog nu strigați ! Am urechi delicate și aud.Nu striga ! **Strigă și țipă la servitorii d-tale, nu la un senator !”** [urmează un mare scandal...]

Oricare ar fi fost sentimentele sale față de Iorga, **demisia se dă primului ministru !**

Dacă ar fi știut de demisie, ar fi primit-o !

În conversația "amicală" avută, **Titulescu l-a „lămurit” cât de greșită era politica României față de Soviete, ce impresie proastă făcea asupra Genevei**

...Optica lui Titulescu

/Că politica față de Soviete este greșită ;

/Că România nu a prevăzut pentru înarmare o sumă care să îngăduie o discuție cu **Sovietele;**

/ Că, în 1920, dacă n-ar fi fost Take Ionescu, **el s-ar fi înțeles de atunci cu Sovietele ;**

/ Că în negocierile de la Viena (gov.PNL) s-a stricat prescripția pentru Basarabia ;

/ Că în ochii Genevei, ai opiniei publice, **putem apărea ca „războinici” ;**

/ Că , dacă mergem pe linia aceasta, **ajungem la rectificări de frontieră ;**

/ **Că el „știa” , că „a vrut” , că „dorea”** să ajute încă din iul-oct-1931;

...Optica lui Iorga

La toate acestea , Iorga (atunci și în momentul evocării) a opinat :

/ Că el **nu poate face politica Genevei , a Occidentului , dacă nu este interesul țării ;**

/ Că **nu a știut absolut nimic din intențiile lui de a ajuta ... ;**

/ Că **guvernul a lucrat în funcție de împrejurări : cu un guvern de „dreapta” francez , apoi cu unul de „stânga” ;**

/Că poziția poloneză **s-a schimbat** : mai întâi Zaleski ,apoi cu influența colonelului Beck ;

Polonezii insistau ca România să trateze cu Sovietele ,ca să nu se strice "frontul comun"și buna impresie din opinia publică .

"Politica noastră n-a fost și nici nu putea să fie o astfel de politică ,servilă unor interese care se găsesc în afară de interesele esențiale ale României."[.....]

#Ingratitudinea lui Titulescu față de Iorga

[12 febr.'32] "Nu a trecut multă vreme și dvs ați fost în București ,întovărașit de acele onoruri pe care aristocrația dvs născută le primește de la biata plebe democratică a Țării Românești."

Și când ați venit ,fără să cereți părerea președintelui de Consiliu , și a ministrului de Externe , și atunci eu , - nu știu dacă știți – **mi-am dat demisia Suveranului."**

Scriam la 12 februarie : **Mi se pare că paharul răbdărilor mele s-a umplut.**

A fost rugat să rămână dar ,în așa fel încât "a trebuit să bea din nou paharul acesta al amărăciunii două luni de zile."

Atunci ați venit la mine să-mi vorbiți de reaua politică externă a guvernului meu, Eu v-am rugat :**dacă este așa de rea ,dacă dvs știți cum ,trebuie s-o îndreptați.**

Răspunsul dvs a fost : **<Cine a stricat să dreagă! >**

Acesta a fost un răspuns pentru cel care conducea guvernul ?!

#Ingratitudinea lui Titulescu față de Vaida

Ați stat o bucată de timp la București , ați pleat iar în străinătate. **Ați promis guvern PNT sau național. Dar spre uimirea tuturor..." ați căutat să aduceți în fața lumii o divergență de păreri față de șeful de guvern pe care îl serveați , [Vaida] în loc să veniți la Bucureștiși să arătați motivele deosebiriilor și să vă înțelegeți cu el .**

Și dacă a trebuit să plece , să nu plece scăzut și înjosit la vârsta sa și cu ceea ce reprezenta."

h.)N.Titulescu

«Replică la expunerea lui Iorga .

DI Iorga a făcut un „istoric” al problemei , după „notele zilnice” ,**în contradicție cu dosarele voluminoase ale documentelor diplomatice.**Sper ca atunci când vă scriți cărțile de istorie ,**să folosiți altă metodă ,decât în „notițele zilnice” (aplauze la PNT)** [-----]

"Asta am de răspuns în Parlament ."

"Restul , din cuvântarea dlui Iorga , să treacă în Istorie ."[.....]

Ascultându-l , am ajuns la concluzia :**"Dle Iorga , este mult mai ușor să scrii istorie ,decât să faci istorie."** (aplauze la PNT)

i)MGOrleanu (PNL-1):interpelare : rel. româno -sovietice , Senat , 25 nov.'32

Titulescu - răspunde (DS , MO 5 șed. din 25 nov.'32 , p. 59- 64)

[LD: vezi pe larg la fișier Politică externă III]

Orleanu / 25 nov.'32

..."Sfaturile prietenești "

"Așa avem noi obiceiul .Ne îmbătăm cu cuvinte .Atribuim la tot ce fac străinii un fond umanitar ,când în tot ce fac dânsii , ei nu se conduc decât numai de interese ; ceea ce omenește este foarte explicabil "

De aceea ,**guvernării trebuie să se călăuzească de interesele țării ,filtrând "sfaturile"**

prietenilor .Aliații noștri , în raporturile economice (industrie , comerț , agricultură) "tratează mai cu favoare pe cei învinși decât pe foștii aliați"

...Ne îmbătăm cu fraze

Avem obiceiuri rele;Ne îmbătăm de fraze. Orice laudă ne aduce cineva ne încântă [----] Cu o vorbă, cu un discurs, face cineva din noi ce vrea.Apoi plecăm la Paris, Pesta, Varșovia, Sofia etc și în toate părțile unde ne ducem ,**ne place să fim întâmpinați cu primiri , recepții, banchete, excursii,**și luăm cuvintele goale de adulație , drept mărturisire de sentimente de adevărată prietenie , când , de multe ori, acei ce ne primesc au în sufletul lor ura contra noastră."

▫Toate statele fac politică de naționalism economic

"Nu numai România, ci toate statele sunt, într-un fel sau altul, izolate ,deoarece fac o politică de naționalism economic, crezând că dacă vor fabrica și vinde mult (fără să cumpere !) își vor îndrepta situația economică .

j)Nic. Titulescu

▫Replică

Vezi pe larg la fișier [**Politică externă III**](#)

6.)Victor Eftimiu (ziarist,PNȚ),discurs la Mesaj,22 nov.'32

(DAD, MO 5 , 22 nov.'32, p. 38-)

[LD :acest **câteva discrete simpatii bolșevice , afișate sub ideile francmasoneriei .**]

▫Omagiul parlamentarismului

"Dlor deputați, vorbesc **întâia oară de la această tribună** și nu pot să-mi încep cuvântarea **înainte de a aduce omagiul meu parlamentarismului ,acestei instituțiuni în afară de care statul nostru nu poate merge pe căile de progres.**

Se spune acest lucru mereu,și trebuie repetat neconținut ,pentru că dacă am aprins aseară lămpile , când s-a făcut întuneric, nu este motiv ca astă seară , când s-o întuneca, să nu le mai aprindem.

"Parlamentarismul este atăcat, ironizat ,chiar de către unii dintre noi.

Trebuie să-l apărăm,și afară de aici,și dvs înșivă să vă aduceți aminte totdeauna de el, pentru că, fără el,fără discuțiunile de aici, cari unora le par lungi și inutile, fără protestul de la tribună, toți potențații, mici și mari,care împănează administrațiunile țării ,și-ar transforma micile lor abuzuri ,**în abuzuri monstruoase.**(aplauze la PȚ –Lupu)

Aduc omagiul meu **nu numai majorității ,din care am onoarea să fac parte,dar și celorlalți aleși ai națiunii,**care și-au trimis aici pe **cei mai distinși reprezentanți ai partidelor de opoziție.**

"Împotriva actualului Parlament ,cum de altfel împotriva tuturor Camerelor de după război,**s-a ridicat obiecțiunea că nu este la înălțimea Parlamentelor dinainte.**

Ni s-au arătat toate aceste imense busturi de oameni iluștri ,admirabili oratori, admirabili patrioți, fără îndoială.**Un orator,** cât de mare ar fi,**dacă nu spune ceva nou, dacă nu ridică privirea spre alte orizonturi, nu-și va putea interesa nici auditoriul său,**nici pe cei care **îl vor citi mâine,**nu va putea interesa **tineretul,**care gândește într-altfel, într-un ritm mult mai viu,mai contemporan decât mulți dintre noi."

Eftimiu / nov.'32

...Laudă progresele economice

[GGMironescu / Virg.Madgearu]

[LD:vezi pe larg la fișier Guvern]

S-a întrebă onoratul deputat care m-a precedat [Inculeț] **ce a făcut acest guvern până acum**. Să vă aduceți aminte **ce era anul trecut și cum este acum**. Anul trecut am cutreierat 48 de capitale de județ, **și am găsit peste tot sărăcie și deprimare**; lefurile nu erau plătite de luni întregi...

-I. Inculeț : Așa este !

-Eftimiu : Dle Inculeț, eu fac apel la onestitatea dvs.; duceți-vă în țară și vă asigur că veți vedea , **cu toată criza care s-a agravat, că astăzi nu mai este situația de anul trecut** [.....]

Vict. Eftimiu / nov. '32

...Vrea să vorbească despre Rusia Sovietică, despre Bolșevism!

-Eftimiu : **Vrea să știe real ce se întâmplă cu Rusia.**

-VTPrelipceanu (LANC) : „Este prea spre stânga”

-Eftimiu : „dreapta” – „stânga” -. **Vorbe mari și fără senz. Asta nu înseamnă să nu știm ce este în Rusia.**

-Oct. Goga (PNA) : Ei vor Basarabia!

-Eftimiu : **Avem armată s-o apere . Să aducem din Rusia lucrurile bune.**

Francezii laudă școala sovietică.

-VTPrelipceanu : Ca reprezentant al intelectualității românești, nu ar trebui să luați Rusia drept pildă.

-Eftimiu : **Să nu i se facă procese de intenție**. El este patriot în fapte , nu în vorbe.

Vrea să vorbească despre URSS , fără să-i facă apologia.

-M. Stelescu (G de F) : ați spus că nu sunteți pus de nimeni ! În str. Câmpineanu , nr 45, nu aveți nici o legătură ?

-Eftimiu : **Acolo sunt francmasonii și țările ce-i persecută sunt Rusia extremistă și Italia Fascistă.**

...da! Ese francmason !

-Voci : Sunteți francmason ?

-Eftimiu : **”Da. Și nu mi-i rușine să o spun. Mai bine să luăm „roadele bolșevice” , decât s-o luăm de la capăt, și să intrăm în bolșevism nepregătiți**

Reforma agrară, Conversiunea , sunt semne de .bolșevism.

În orice caz, **el a preferat să de mână cu comuniștii în campania electorală.**

ACCuza, Al. Cuza, M. Stelescu, CZCodreanu îl atacă.

- ACCuza : Anul trecut când au fost aleși cei 4 comuniști în Cameră, **nici ei n-au cutezat să spună ce spui d-ta.**

- Eftimiu : Eu nu sunt comunist . **Dar fac apologia comunismului care ne poate fi folositor.**

Noi practicăm un comunism neorganizat . Pilda Franței trebuie ascultată .

Vict. Eftimiu / 22 nov. '32

7.) Gh. Tătărescu (PNL-1) , discurs la mesaj, 22 nov. '32

(DAD, MO 5, șed. din 22 nov. '32, p. 29- 38)

[LD : xerox integral ; problematizat și rezumat **Vezi pe larg la fișier PNL**]

[LD : un Tătărescu sarcastic, insidios, provocator, discutând subiecte „tabu” , știind că interlocutorul nu poate să răspundă la ele ! O satisfacție răutăcioasă , mușcătoare , că și el, **Maniu, s-a înclinat în fața lui Carol !** Vezi pe larg la **Guvern Maniu**]

Gh. Tătărescu / nov. '32

▣ **Parlamentul are dreptul să pretindă explicații**

...De ce a acceptat Maniu ?

” Un guvern care se bucură de desăvârșita încredere a Coroanei, **nu părăsește frânele guvernului fără grave motive. De ce a plecat d. Vaida așa de timpuriu ; de ce ne-a revenit d. Maniu așa de târziu; cred că **sunt întrebări pe care Parlamentul are dreptul și datoria să și le pună.****

(aplauze la PNL)

[în acest moment Maniu intră în incinta Parlamentului ,este întâmpinat cu vii aplauze]

Sunt fericit că în acest moment se așează pe banca ministerială dl primministru Maniu, fiindcă țin să declar că ridicând această întrebare tulburătoare – de ce a plecat d.Vaida Voevod ? - n-o fac din năzuințe agresive, față de persoana dlui Maniu.Dimpotrivă , cred că **toți, cari ținem la normalizarea vieții noastre politice**,trebuie să ne felicităm de hotărârea , de data aceasta așa de rapidă,a d-lui prim ministru Maniu , **de a veni să ia directa conducere a guvernului său.**

Să ne felicităm, în primul rând, fiindcă **hotărârile dlui Maniu sunt totdeauna dificile**[.....]

Să ne felicităm, apoi, pentru că de astăzi înainte, **dl Maniu nu va mai practica politica misterelor,și a rezervelor enigmatice**,[.....]De astăzi înainte ,**pelerinii nu vor mai merge la Bădăcin**,[.....]

căci d.**Maniu,iată, s-a reîntors pe această bancă**,lut omenesc, și amestec de duh și de taină, **prezidează la destinele acestui guvern!** (aplauze la PNL)

Să ne mai felicităm ,apoi, fiindcă d.**Maniu** ,precum este cunoscut,**părăsise arena noastră**

politică sub povara a grave aprehensiuni interesând **viața noastră constituțională** și viața Statului însăși,și fiindcă **d. Maniu făcuse anumite rezerve** și precizase anumite condițiuni,

pentru ca să se întorcă la locul de răspundere .De sigur că în clipa în care a depus legiuitul jurământ ,**toate aceste aprehensiuni s-au evaporat și conștiința d-lui Maniu ,este astăzi calmă și netulburată !**

Cât privește **condițiunile** , desigur ele au fost **fie acceptate**, fie că , poate – cine știe ?! - în drumul dintre Bădăcini și Sinaia,**ele au fost aruncate peste bord,ca un leș inutil și împovăraător, pentru practica puterii !**

În orice caz, și într-un fel și într-altul,**să ne felicităm** că de astăzi înainte ,d.Luliu Maniu ,**nu se va mai putea prezenta în fața țării în atitudinea paladinului care s-a jertfit** pentru idealurile intangibile, și nici într-aceea **a profetului** , al cărui glas a răsunat în pustiul conștiinței generației sale."[-----]

Gh.Tătărescu /

...De ce a demisionat Vaida ?

"Prin urmare ,vedeți, nu din năzuinți agresive ,față de d.Maniu , pun această turburătoare problemă : **de ce a plecat de la locul de președinte al Consiliului d.Vaida –Voevod**, și nici din dorința de a fi agreabil amatorilor de senzațional din această țară ;

dar pentru prestigiul acestui Parlament ,și pentru respectul ,pe care îl datorăm țării legale, pe care o reprezentăm astăzi cu toții , oricare ar fi convingerile noastre ,**suntem datori să elucidăm misterul acestei ultime crize ministeriale.**

-**Aurel Buteanu** :Începeți cu declarațiunea d-lui Duca de la 8 iunie 1930 (proteste la PNL-1)

[LD: mereu șantajul de la Restaurație!]

-**Tătărescu** :Dlor deputați,ziceam **criză ministerială și plină de confuziuni** ,care are nevoie

să fie definită și lămurită de autorii ei, care are nevoie, mai ales,**să fie definită și lămurită de autorul ei, principal, d.Vaida –Voevod.**

D.Vaida –Voevod ,cred eu, **trebuie să vină în acest Parlament**, să se lămurească

și să se explice.[.....].**Aceste explicațiuni trebuiesc date aici, în Parlament**, fiindcă aceasta o

cer și practicile parlamentare și însuș **principiul de bază al regimului parlamentar** , și o cere și țara întreagă.O cere țara întreagă , fiindcă țara întreagă nu știe până astăzi de ce s-a retras dlui Vaida.Ceea ce știe țara este cu totul altceva ." [-----]

Gh.Tătărescu /

...Conflictul Vaida-Titulescu

[LD:vezi pe larg la **fișier Politică externă** .Speculative toate aceste divagații ale lui Tătărescu. Grijă mare să nu cumva să supere sensibilitatea lui Titulescu ! Politicianism ieftin pe un subiect atât de serios !]

"...Din ziua de **23 septembrie,zi în care demisionează dl Titulescu** ,ministru nostru la Londra, și până în ceasul în care **se urcă pe fotoliul de prezident dl Luliu Maniu** , în fața țării , se desfășoară într-un ritm vertiginos o **serie întreagă de situațiuni contradictorii incomprehensibile și inexplicabile** cari, toate la un loc, formează un **foileton cu capitole comice** , și cu capitole **dramatice** [-----]**Pactul de neagresiune** cu Sovietele, importanța și însemnătatea marilor

probleme pe care le putea suscita importanța covârșitoare a d-lui Nicolae Titulescu în lumea internațională, toate acestea au făcut ca **această criză românească să stea pe primul plan al preocupărilor opiniei publice europene.**[-----]

Tătărescu /

#Guv.Manu =capriciu, fantezie,incoerență,sfidare,absurd,paradoxal

De câțeva vreme, **de când acest guvern este la cârma țării**, tot ce se întâmplă în țara aceasta pare că **este o permanentă și continuă sfidare a logicii**. Da, când guvernați, **sfidați logica**; când legiferați, **sfidați logica**. Trăim sub **dominația capriciilor, a fanteziei și a incoerenței**, sub **dominația sfidării** a tot ce este normal și rațional, trăim sub **dominația absurdului și a paradoxului** !

Ce este noul guvern ? Este – cum a declarat și d.Manu – continuarea guvernului Vaida.

"De la spatele fotoliului prezidențial, de unde d.Manu ținea de mâncă pe d.Vaida-Voevod, sau dacă vreți o expresiune mai parlamentară, de unde exercita acțiunea tutelară asupra dlui Vaida – Voevod, **d.Manu apare pe primul plan** și ia directă răspundere a guvernului său.

Structura guvernului nou este aceeași, cu aceeași echipă de lucru, cu mici modificări care nu au nici o importanță. O notă nouă reprezintă în guvern **prezența dlui Nicolae Titulescu.**[-----]

Tătărescu / ,32

...Nicolae Titulescu="funcționar", "tehnician", "neutru" ."apolitic"

[LD :am mai spus-o și o repet : dorința lui Titulescu de a juca un rol-cheie în guvernarea României, a fost mistuitoare; ea i-a dominat actele de mof și șantaj ; ea a provocat câteva crize de guvern inutile ; ea va încuraja ,direct și indirect, la Carol, tendința guvernării cu garnitură de "personalități" ,și tot ea îi va aduce, finalmente, dizgrația...]

"...d.Nicolae Titulescu intră în acest guvern ca **funcționar** -a declarat-o - un funcționar superior care conduce un departament , **un tehnician** . În acest guvern ,situațiunea d-sale este specială. În acest guvern , d.Titulescu nu reprezintă o personalitate politică ; în acest guvern, d.Titulescu nu este om politic ;[...] pe acea bancă ministerială există **un colț care beneficiază de privilegiile exteriorității politice** , (aplauze la PNL)

-Titulescu : **Concepția d-voastră !**

-**Tătărescu** : Pe departamentul pe care-l conduce, **flutură, din p.d.v.politic, un pavilion neutral.**

-**Titulescu** : **Așa ar trebui să fie sub toate guvernele !** (aplauze PNȚ)

-**Tătărescu** :[-----]Am luat act de **această situațiune specială** și răspund :

cu guvernul înțelegem să ne războim,cu d.Nicolae Titulescu , nu ; iar când vom trage asupra băncii ministeriale,vom căuta să-l ferim de focurile noastre.

-**Titulescu** : Vă rog, **nu vă cer această indulgență !**"[---]

..."Acordul" de la Geneva /Expertii străini.

[LD:vezi pe latg la **fișier Politică externă**]

#Legiferare cu caracter electoral

"...ați votat în sesiunea extraordinară câteva legi modificatoare ,**legi cu caracter electoral, izvorâte din dorințele cluburilor și organizațiilor PNȚ** :modificarea **legii plantării viilor** ;a **legii drumurilor** ; **legea administrativă** ;**amânarea votării bugetului** .

"**Ați aplicat și aici principiile dvs.diriguitoare** în materie de guvernare :**amânare, temporizare, agravare.**< **Nu fă astăzi , ceea ce altul poate face în locul tău, mâine** > ,iată-vă deviza !"

Politică de preocupări mărunte, de agentură electorală.[-----]

Tătărescu / ,32

#Ruptura lui Gr.Iunian =simptomul abandonării programului PNȚ

...Bârfă,lovituri, dezvăluiri

[LD:vezi pe larg la fișier **Sistem de partide** sau la **PNȚ**]

"...Vă părăsesc prietenii și, ceea ce este mai grav, **vă părăsesc șefii** .Și nu vă părăsesc pentru motive personale, sau pentru ambiții nejustificate ori maladive,ci **vă părăsesc toți pentru**

divergențe de principii ,vă părăsesc pentru că **v-ați trădat programul și ideologia PNT**"
[---] Vai, dlor deputați, **câte lucruri surprinzătoare** am putut vedea numai în câteva clipe de indiscrețione și **ce lumină crudă** cade asupra unora dintre conducătorii PNT și cât de triști apar ei **,când li s-a luat de pe obraz pojghița democrației ,a libertății și al altor mixțiuni ,cu care au apărut până acum ,fardați în fața maselor !**

Cât de falși **răsună astăzi la lumina destăinuirilor d-lui Iulian declarația făcută pe vremuri pentru libertățile publice;** cât de falș , mai ales, **răsună declarațiile pentru libertățile publice;** cât de falș , mai ales, **răsună declarațiile pentru libertatea presei ,** după ce d.Iulian a arătat că **celebrul proiect de gătuire a acestei libertăți a fost făcut din îndemnul însuș al domnului Maniu și al colegilor săi de pe banca ministerială !**

Și, în acelaș timp, **cât de interesanți ,dar ,în același timp, cât de inestetici**-o spun aceasta și **pentru d.ministru Popovici – apăreți astăzi ,când vă lepădați de acest proiect ,așa cum se leapădă unii părinți de fructul turpitudinii și al păcatului !"**(aplauze la PNL)

...Antagonismul dintre ramurile PNT:ardeleni-țărăniști

Țara se simte guvernată **de un regim lipsit de unitate de acțiune și de omogenitate ;** de un regim unde **un antagonism organic** devine din ce în ce mai vizibil,**antagonismul dintre cele două ramuri**, care constituie partidul d-voastră :**ramura ardeleană și ramura țărănistă.** Frământările și disensiunile dovedesc că **nu suntem în fața unui singur partid, ci a două partide.**Fuziunea de acum 6 ani **este încă o chestiune de viitor."**[---]

Tătărescu / ,32

#Legiferomania PNT:50 de proiecte de legi !

"...Dvs. **veniți cu candoare** și, iertați-mă, și cu mult curaj, **să trântiți la această tribună ,** în fața Parlamentului și a țării, **un Mesaj cu 50 de proiecte de legi !**
Mesajul acesta va rămâne **un mesaj de pomină !** Nu știi dacă te găsești în fața unui mesaj sau în fața unei table de materii al unui tratat de economie politică, dublat de un tratat de finanțe.
Nu știi dacă ești în fața unui mesaj de sesiune ordinară, sau în fața unei Adunări Naționale .
Toate bazele statului sunt atăcate și schimbate ;toate legile de organizare ,schimbate sau înlocuite .Norocul acestei țări este că tot acest ciclon de distrugere nu este decât pe hârtie , și că nimeni, dar absolut nimeni, nu ia în serios acest **acut acces de legiferomanie .**
Erați ieri tari, și nu ați soluționat nimic, sunteți astăzi în agonie și vreți să soluționați tot !
Cum vreți să vă ia țara în serios ?(aplauze la PNL) [----]

▣Politica externă

[LD :Vezi la **fișier Politică externă.**După opinia mea, Tătărescu este printre primii care , în mod serios, atrage atenția asupra **crizei de alianțe,a pericolului iminent revizionist, a pericolului revanșismului italo-german,și a pericolului de izolare a României ,** pe plan extern.Și asta , în 1932, înainte de venirea lui Hitler la putere !] [----]

Tătărescu / nov.'32

#"Ciclul" Maniu:democrația integrală ,statul țărănesc

"Ciclul acesta -și este bine să vorbim de el în pragul dezbaterilor la Mesaj -**ciclul acesta se încheie astăzi.V-ați îndeplinit misiunea.** Putem , din punctul acesta de vedere culminant al tuturor nevoilor și dezastrelor noastre , să privim în urmă pentru a-l rezuma.
Sunt patru ani de când am plecat de la guvern și de când Vintilă Brătianu ,care avea intuiția marilor dificultăți cari trebuiau să se abată asupra țării ,a propus Înaltei Regenței un guvern național.Dl. Iuliu Maniu a răspuns mândru și solemn :< avem soluții pentru toate problemele și ne luăm în fața țării toată răspunderea. >[----]
Efectiv ,astăzi, prin urmare,**în fața țării aveți toată răspunderea.Ați venit singuri, ați guvernat în liniște și pace, fiindcă nu v-am făcut nici o agitație și nici o campanie împotriva d.voastră,ați guvernat în numele principiilor dvs.,** pe care le considerați mântuitoare ;**ați guvernat în numele programului dvs.,** pe care îl decretați în vremea aceea salvator ;**ați guvernat pentru a înfăptui ideologia național-țărănistă :democrația integrală ,statul țărănesc,promovarea**

tuturor claselor producătoare ,înflorirea tuturor claselor muncitoare ,dreptate și mulțumire pentru toți !" [----]

În acești 4 ani în cari , în afară de interregnumul tehnicienilor ,ați guvernat fără întrerupere , în acești 4 ani **s-a năruit și s-a prăbușit tot ce s-a consolidat și s-a durat în această țară.** (aplauze la PNL) Rămăsese un singur lucru nesfârșit. **Era prestigiul statului nostru în afară,** și era **cercul de fier la alianțelor noastre. Târâncopul a izbit și aici !** [---Titulescu! -----]

...Se încalcă regimul parlamentar !

"Și acum ne cereți să vă votăm Mesajul, ne cereți un vot de încredere .

Pretenție absurdă ! Când guvernul nu are nici încrederea propriei sale majorități, cum puteți să cereți încrederea Parlamentului și a țării ?(aplauze la PNL)

...Nu mai există o majoritate legală !

În orice țară cu adevărat regim parlamentar,destrămarea majorității care dă guvernul , atrage după sine plecarea guvernului și dizolvarea .[-----]

Rupți, sfârâmați, ciunțiți, cum vă prezentați în fața Parlamentului , **nu mai aveți astăzi nici acest coeficient ; majoritatea aceasta , astăzi, nu mai are substratul legal și , din acest p.d.v. , guvernul acesta este un guvern anticonstituțional.**

(exclamații ironice la PNL, aplauze la PNL) [-----]

#Plecați de la guvernare !

"De aceea, drept răspuns la proiectul la Mesaj, **noi vă strigăm :plecați !**

E singurul serviciu pe care puteți să-l mai faceți Coroanei,**e singurul serviciu** pe care mai puteți să-l faceți țării ! "(Vii aplauze , strigăte de bravo , la PNL)

Gh.Tătărescu / 22 nov.'32

8.)C.R.Mircea (UGIR) ,discurs la mesaj, Senat, 22 nov.'32

(DS, MO 3, șed. din 22 nov.'32, p.25)

[LD:19 apr. 2007.**Astăzi** Parlamentul României a votat suspendarea lui Bănescu din funcția de președinte .Am pierdut o zi ascultând discursurile și comentariile analiștilor :Mircea Geoană,Crin Antonescu , Vadim Tudor,Cosmin Gușă ,Dan Voiculescu ,Ponta,Blaga ,Iliescu,Cristoiu, Turcescu Seara , în Piața Universității,I-am văzut (auzit) pe vaporanul Traian Bănescu.

Clasa politică românească ! La așa popor, așa conducători !

Între disperare , greață și revoltă ,deplâng starea în care a ajuns România,și parcă mi-i greu să mă întorc la vremurile dinainte,să emit vreo critică la adresa clasei politice din interbelic !

Dă-mi ,Doamne,sănătate și putere de gândire să duc această carte la capăt !

[1932.**CRMircea ?-președ.Uniunii Generale a Industriașilor din România .**

Deci aveam industrie,industriași, asociație profesională,representare în Senatul României.

Deci România era o țară mică, cu greutateți,dar era o țară normală .

Să te îndoiești de politica discriminatorie a țărilor industriale (apusene) ,față de țările mici,"agrariene" ,slab dezvoltate ,era o chestiune de viziune politică.

Deviza "**prin noi înșine !**"are **rațiuni economice,are argumente pragmatice,are demnitate individuală** și , fără stridențe, **valență patriotică.**

Senatorul UGIR nu este un "intrus",un industriaș de mucava, un îmbogățit peste noapte , reprezentant un cerc de interese "neonorabil" .]

#Sugestia țărilor occidentale :România,țară agricolă !

După război,**România "țară eminentemente agricolă "** ,și-a pierdut treptat vechii clienți externi , **statele industriale hotărând să-și satisfacă nevoile cu producția agricolă proprie.**

Relevând concepțiile ce se vehiculau în epocă, privind interdependența economică între state , el semnala **sugestiile ce veneau ,în acest senz ,de la Geneva :**

"De acolo ni se spune : **viața economică a Europei este atât de dezordonată** , încât **este nevoie să punem ordine** , și pentru ca să punem ordine în viața europeană, **este nevoie ca dvs , care ați fost înainte de război țară agricolă , să rămâneți țară agricolă** , iar noi, care am fost înainte de război țară industrială , **avem dreptul să fim țară și agricolă și industrială "**
Sugestiile de acest fel, ce parveneau de la Geneva, **erau contradictorii și derutante**.
" Înainte vreme, domnii mei, **Europa se obișnuise să spună**:bine, dar oamenii aceia din Orient, oamenii aceia din Balcani, nu se mai astâmpără odată ; din cauza lor avem dezordine în Europa.

«**Românii să se îndrume singuri !**

"Eu vă mărturisesc , domnii mei, că am început să mă întreb : **că din cauza acestei dezordini de la ele, noi am ajuns în halul în care suntem astăzi "**
Venise vremea -spunea el - ca **românii** ,după ce au ascultat și chiar au urmat îndrumările venite de la Geneva, **să se reculeagă și să se îndrume singuri "**

...**"Prin noi înșine ! "**

"După propriile noastre idei, după mintea noastră, pentru viața noastră [.....] să avem mai multă încredere în viața noastră, în posibilitățile noastre de producție, în inteligența noastră și în aptitudinile noastre de a asimila toate meseriile ,de a ne acomoda cu toate împrejurările și **numai prin noi înșine** vom putea să găsim asigurarea viitorului vieții noastre economice și, prin urmare ,a vieții noastre de stat "
CRMircea / 22 nov.'33

9.)1 decembrie'32 Omagierea lui 1 dec.1918,Cameră, Senat

(DAD, MO 11, 1 dec.'32 -fișe ; DS, MO 7, 1 dec.'32, -fișe)

[LD :**Este 1 decembrie !În fruntea guvernului României Mari este ardeleanul Iuliu Maniu ! Guvernul și "majoritatea "este a PNȚ ,în plină ofensivă de realizare a programului și doctrinei statului democrat, țărănesc.**

În **Cameră** , iau cuvântul : Ștefan Cicio Pop (președ.), Iuliu Maniu (premier) , Victor Iamandi (PNL-1) , Gh.Brătianu (PNL-2) , dr.Lupu (PȚ) , **ACCuza** (LANC) , AlVasilescu -Valjean (PNA-Goga) , Eft.Gherman (PSD) , **CZCodreanu** (G de F) , Anibal Teodorescu (P.Poporului) , C.Radovici (Liga .Agrară-Argetoianu) , M.Gheorghiu (PND-Iorga) , Hans Heidrich (P.German) , Iosef Fischer (P.Evreesc) .

În **Senat** : N.Costăchescu (președ.) , Ion Lugosianu (PNȚ , în numele guvernului) N.Coroadeanu , IPSSNicolae Bălan (mitropolit al Ardealului , arhiepiscop Alba Iulia și Sibiu) , gral Gh.Mărdărescu (PNL-1) , gral Arthur Văitoianu (PNL-2) , IThFlorescu (PNL-3) , Gr.N.Filipescu (P.Conservator) , I.Jauca (P.Poporului) , dr.V.Macoveiu (PNȚ) ,

N.Iorga (PND) , I.Niemirrower (șef-rabin) , Emil D.Fagure (ziarist) ,

[LD : **nu am xerox, există unanimitate în elogiere , dar eu o gasesc „festivistă „**

De aceea, nici nu am scos decât câteva fișe , pentru exemplificare.]

(N.Coroadeanu (PNȚ)

«**Luptătorii ptr unire, în Senat**

„ [...] închinăm o clipă de evlavie și preamărire zilei de 1 decembrie , de acum 14 ani, și o clipă de pomenire a celor viteji , cari și-au dat viața pentru această zi,și au devenit larii acestei Case Naționale.„ Se cuvine să o facem cu atât mai mult aici, unde se găsesc **Înalții Păstori duhovnicești , de ambele confesiuni românești**,care au pregătit sufletul poporului pentru această zi,**unde se găsesc marii cărturari** care cu vorba și cuvântul au dat înțeleș chemării noastre naționale, aici unde se găsesc **căpeteniile de oaste** , care cu sabia lor au făurit această zi mare.[.....]

...**Omagiu , pomenire ,mucenicilor neamului**

"Un șir întreg de mucenici , parcă și-au trăit viața pentru aceastră zi de 1 decembrie 1918.

Oare care dintre acești mucenici ar putea fi uitați ? Ar putea fi uitat, oare , **Crișan** , care își pune capăt zilelor , cu nojițele de la opinci , în temnițele de la Alba Iulia ?

Ar putea fi uitați , oare, **Horia și Cloșca**, la moartea și schingiuirea cărora au fost chemați peste 2.000 de săteni , ca să verse lacrimi pentru eroii lor ?

Să uităm , oare , acea intelectualitate ardeleană , să uităm acea întrunire din Câmpia libertății , prezidată de episcopul ortodox **Andrei Șaguna** și de cel numit Lemeni ?

Să uităm cuvintele lui **Simion Bărnuțiu** , ascultate în acea Câmpie a Libertății , de **Alexandru Ioan Cuza** , domnitorul de mai târziu , ascultate de **Dumitru Brătianu, Rosetti, Bălcescu, Vasile Alecsandri** ?

Să uităm , oare , **deputația aceea a Memorandului** , care în cuvinte demne și drepte , se duse la împăratul Austriei , să arate suferințele neamului românesc , pentru ca apoi să intre în temnițe , pentru că nu se duse la Budapesta , ca să vorbească cu regele Ungariei ?

Dincoace , în acea vreme , copiii cântau doina lui Rațiu „ Seghedine, Seghedine „ !

■1918=faptele istorice ale ardelenilor

cel mai frumos și măreț episod din Istoria Românilor

Oare momentul acela când **Alexandru Vaida -Voevod** , în Camera ungurească , la 18 octombrie , citește **Declarațiunea** redactată de **Goldiș** și de ceilalți prieteni , prin care arăta lumii întregi , că de aici înainte poporul românesc trăește de sine stătător ?

Oare să uităm noi că **Iuliu Maniu** , întors după frontul italian , împreună cu Semionovici , se duce să organizeze armata românească la Viena , singurele regimente care mai rămăseseră la ordine ?Și iată , d-lor , pe **sublocotenentul de artilerie Iuliu Maniu**,

calm, hotărât, imperturbabil, urcând treptele Ministerului de Război din Viena, pentru ca să aducă la cunoștința ministrului că oștirea română , de aici înainte , va fi sub comanda lui ,și să-i dea în primire o parte din minister ,pentru ca să îndeplinească aceste atribuțiuni

(aplauze prelungite)Ce clipă se poate uita ? Se poate uita că în casa lui **Cicio Pop** era zbuciumul sufletesc al unui neam , care voia îndrumări noi ? Acolo , în Arad , s-a primit o solie cu scrisoarea d-lui profesor **Nicolae Iorga** , cu cuvinte de cronicar care înțelege mersul vremurilor , și care au emoționat adânc pe acei care le-au citit (aplauze prelungite)
Dlor , cât zbucium a fost pentru pregătirea zilei mărețe !

■1 dec.'18 .Alba Iulia .

La 21 noiembrie se lansează un Apel pentru chemarea la Alba -Iulia ,acolo unde cu câteva secole înainte ținuse sfat Mihai Viteazul.[-----] și au venit din toate meleagurile - se spune , peste 150.000 de oameni - și au vorbit acolo , cu înflăcărare **Cicio Pop, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea,a vorbit Iuliu Maniu** , și acolo s-a strigat , cu un entuziasm delirant , unirea pentru totdeauna cu țara din regat .[-----]

Atunci când delegația ardeleană a venit cu actul Unirii , la **12 sau 13 decembrie** , și l-au înmănat acelu blând dar viteaz ctitor al Unirii Naționale , care a fost **Regele Ferdinand**, pentru noi s-a încheiat episodul de lupte .

Dar această suferință a făcut o unitate sufletească , a făcut ca îndreptările istoriei - a violenței la Apus , a vicleniei , la Răsărit și la Nord- să fie pentru noi cea mai mare sărbătoare a sufletului românesc. „

()**Nicolae Iorga**

(D.S., MO , șed din 1 dec.'32)

[LD :Trecuseră câteva luni de la căderea guvernului condus de Iorga;trecuse doar o săptămână de la marea " înfrângere "a lui ,în duelul oratoric cu Titulescu .

Revanșa este pe măsură ,pentru că ,de data asta ,**Iorga este pe terenul său :istoria națională**.Și lămurește **doctrina sa** care nu putea fi decât **eminamente cultural-istorică** ; și **este ascultat** cu respect (chiar dacă nu aprobat) de toți ;și ridică **probleme de morală, de conștiință** ,care nu sună găunos .Nici atunci când este sarcastic și muștrător.]

-N.Costăchescu : Are cuvântul **marele animator** care , **de peste un sfert de veac**,a îndrumat generațiile tinere în **idealul național și spiritul jertfei** ,senatorul Nicolae Iorga.(aplauze

prelungite)

...Contribuția culturii naționale la unire

-Iorga : "Mulțumesc d-lui președinte că **și-a adus aminte de cultura românească**, care are o așa de largă parte ,și nu obișnuiește să o spună ,în **alcătuirea acestui stat românesc întreg** și mie **îmi pare rău că din cultura românească n-a fost aici cineva care să se bucure de recunoașterea și de iubirea tuturor**, și care să spună ,la o vârstă mai înaintată decât vârsta mea și fără nimic din politică ,care ,cu voia sau fără voia mea, se ține de mine ,**să spună acele lucruri pe care cultura trebuie să le spună** ,de câte ori ar fi vorba de **fericita unire a Ardealului și a părților vecine** ,din nenorocire ,nu până la granița firească din Apus, a poporului românesc, **cu acea Românie Veche**, pe care obișnuiesc a o numi unii **Vechiul Regat** - acest regat , dacă ar fi fost vechi ,nu făcea minunea - ci eu zic: **sfânta noastră mucenică România** ,în care cea mai mare parte dintre noi aici ne-am născut , am trăit, am suferit **și am fost gata să dăm ,pentru celelate Români , tot ce era în putința noastră "**(aplauze prelungite [-----]

...Dumnezeul națiunii noastre

" Mi-a plăcut că a vorbit ,în numele Ardealului, părintele **Mitropolit Nicolae Bălan** , și **abia i-a scăpat o aluzie confesională**.Dumnezeu știe când s-o isprăvi cu lucrurile acestea (vii aplauze)într-**o țară care are nevoie de o perfectă unitate morală în toate domeniile** . Mi-a plăcut că **a vorbit în numele bisericii**, pe care țaranul nu o deosebește în două. S-a întâmplat să fie aici, s-a întâmplat să fie acolo, **Dumnezeul națiunii noastre se coboară și într-o biserică și în alta** ,și , în rândul întâi, în biserica în care este mai multă simțire pentru neamul ei .(aplauze puternice) **Când este în biserica ortodoxă, acolo se duce ,când este în biserica legată cu Apusul, se duce dincolo ."**

...Martirii războiului de întregire

Mi-a plăcut că a vorbit și fiindcă noi ne cunoaștem de mult .[-----]Îmi aduc aminte deci de un profesor tânăr, care a venit la Iași, nu stropit de zăpada vârstei mai înaintate, îmi aduc aminte de un blond profesor de seminar, care a venit, **zburând pentru prima oară prin văzduhuri, ca să ne cheme pe noi să liberăm Ardealul .Să-l liberăm, nu găsesc alt termen .** Cu voia lui [a Ardealului],cu căldura lui vie, dar cu hotărârea noastră de a nu ne duce niciodată de acolo, a doua oară [după Mihai Viteazul] când călcăm pământul lui. Și știe părintele Nicolae Bălan ,**ce oaste a intrat atunci în Ardeal :nu oaste cu fireturi și cu trâmbițe la gură, ci oastea martirilor celui dintâi război al nostru :goi, desculți, înghețați, așa au intrat în Ardeal, dar cu inima toată.** O mai frumoasă jertfă a unui popor **învins, îngenuncheat, despoiat de arme**, decât aceea care s-a făcut atunci, **eu nu cunosc în istorie.** (aplauze prelungite) **Decât o cucerire ,după toate regulile strategiei și tacticii ,eu prefer această cucerire a sufletelor neînvinse. "** **"Îmi pare bine că a vorbit generalul [Mărdărescu] care a intrat în fruntea trupelor noastre la Budapesta .Și nu ca să jignească pe cineva** . Cel dintâi gând al nostru a fost să nu jignim pe nimeni.Plecați din țara unde nici o jignire ,timp de doi ani, nu ne-a fost cruțată , **noi am intrat acolo [în Budapesta] cu hotărârea de a arăta toată omenia noastră ,toată părerea de rău că între două națiuni nobile [români , unguri] nu se poate ajunge la înțelegere decât cu arma în mână "**(aplauze puternice, îndelung repetate)
Iorga / 1 dec.'32

#Să mai uităm de "cinstitele" partide !

[LD:Iorga nu pregetă "**să puie la colț "** partidele, și cu acest prilej.Știu explicația .Nu o mai repet]
Dar resentimentul său față de PNL ,nu se deosebește prea mult de resentimentul altora pentru contribuția (spre ex) oamenilor de cultură .Ca în fabulă .]

" Dle general ["liberalul" Mărdărescu] ,**ce bine mi-ar fi părut dacă** ,atât de frumosul d-tale discurs, ar fi fost rostit așa, **din obștea românească ,pentru obștea românească**.Zău,măcar la zilele acestea mari, **să uităm de cinstitele noastre partide.Să le uităm.**

Convingerea mea adâncă este că **ele sunt utile** ,dar cu atât mai mult vom simți utilitatea lor ,
cu cât se vor amesteca mai puțin în lucruri care n-au de a face cu dânsle.

N-a făcut războiul **partidul cutare** sau **partidul cutare** ,partidele **care au murit** sau partidele
care **s-au născut pe urmă, care vin ,fiecare , la sfârșit, să-și însușească o mică parte**
dintr-un lucru care este peste noi , peste toți, ci războiul acesta l-a făcut obștea
românească.

Iorga / 1 dec.'32

#Să nu fi făcut politică în provinciile unite

"Și să-mi dați voie să spun ,în această zi și cu sentimentele acestea de emoție ,când inimile sunt
mai apropiate,și când sufletele se confundă,să spun **o mare greșeală pe care am făcut-o noi .**

"Noi, când am făcut țara aceasta mare și atât de amenințată, cel puțin la trei hotare, când am
făcut această țară , **trebuia să ne impunem un lucru .**

Aici, în România dinainte de război, **voiam să facem neapărat politică ?**S-o fi făcut și s-o fi făcut
mai bine decât cum am făcut-o,decât continuăm s-o facem.

Dar acolo, în Ardeal, în Basarabia, în Bucovina ,în Bucovina cu 300.000 de români și
cam toți atâția străini , dacă nu și ceva mai mult ...

-**Teofil Simionovici** : Ceva mai mulți...

-**Iorga** : Dar aceasta n-are a face ,fiindcă **nu-i socotim pe acei veniți,ci îi socotim pe cei crescuți**
acolo(aplauze puternice, unanime)**La locul bun , vine multă lume .**Și dacă vine pentru
muncă, nimeni nu zice nimic ;dar **hotărăște întâi acela care a fost acolo**, care a tăiat codrul,
care a pus cea dintâi sămânță în pământ " (aplauze puternice, unanime)[.....]

Aș fi dorit să nu facem politică.Eu n-am călcat acolo , pentru aceea, ani de zile .

Orice ardelean știe că propaganda mea nu s-a zărit pe acolo.

S-a făcut propagandă și de cine se pricepe, și de cine nu se pricepe ,și mai ales de cine nu se
pricepe, și de cine are interese care se pot mărturisi ,și de cine are câte un interes care nu se
poate mărturisi."

...Să fi semănat iubire, nu ură !

[Neputința de a ne uni ,în afară de jocul clipei]

[LD:20 apr.2007.Iorga atinge aici strunele delicate ale doritei contopiri naționale.

Viziunea lui de istoric, valabilă pentru trecut ,devine partizană pentru prezentul în care trăia și
confuză pentru viitor .România Mare s-a realizat .Ce s-a făcut după, nu a fost bine !

Adică ce-ar fi trebuit făcut ?**Să nu se fi întreprins unificarea statală ?**

Administrație,instituții,legi...**să fi rămas cele din trecutele regimuri străine ?**

În provinciile alipite , nu trebuia **să înceapă guvernarea românească ?**

Și pentru aceasta ,nu trebuia **să se facă integrarea în mecanismele de guvernare ?**

Alegeri,parlament,guvern -**nu trebuiau să fie ?**

Reforme democratice - împroprietărirea, votul universal -inițiate în Vechiul Regat ,**să nu se fi**
extins la nivelul întregii țări ?

Și toate acestea ,cum trebuiau să se facă ?**Iorga spune :prin iubire .**

[LD:După părerea mea ,nu iubirea a lipsit ci **NEPUTINȚA DE A NE UNI ,în afară de jocul clipei**,

Citesc din Marguerite Yourcenar "*Amintirile pioase...Arhive ale Nordului*"câteva fraze în care
romanciera încearcă să definească rădăcinile mentalității belgiene ,marcată de confluențele
istorice ale Flandrelor:dragostea vârtoasă față de arginți și bunul trai, patima pentru vorbele
frumoase și glumele deochiate, foamea simțurilor, o dragoste nestinsă de viață ,rezistența de a
se pleca unor stăpâniri străine ...lăsate moștenire din generație în generație, a dus la
incapacitatea la solidarități de durată.

Multă vreme am crezut că **această incapacitate ar fi un dat românesc** ,o fatalitate
istorică,determinată de dispersarea în stătalități diferite

"**Sunt fel de fel de oameni acolo.**Mai ales **când trimiți oameni prin părțile acelea,trebuie să fii**

cu mare băgare de seamă. **Acolo sunt suflete necăjite de secole** întregi și **nu trebuie**

zgândărite cu adevăruri pe care ,acei ce le rostesc,**știi că sunt altceva decât adevăruri.**

Și nu trebuie să introducem ura ,acolo unde noi trebuie să fim - după ce am fost **marii**

semănători de jertfe -să fim în același **timp semănători de iubire !**" (aplauze)

Vom înțelege ,d-lor,aceste lucruri ,ne vom râde de orice dușmănie ;

nu vom înțelege aceste lucruri ,Dumnezeu să mă ia de pe pământ înainte de a vedea

rezultatul sfâșierii dintre noi înșine(aplauze)

Și eu cred, că trebuie măcar acum, **când suntem amenințați -și suntem amenințați brutal și**

crud,și cine ne amenință brutal și crud ni face un bine ;**ne adorm** cei ce ne ascund și ne

măgulesc ;cei care provoacă și pun mâna pe sabie, ne fac un bine,**căci sabie avem și noi !**

lorga / 1 dec.'32

▣Ardealul

"Eu, ca istoric, știu un lucru :**Ardealul ,noi l-am mai avut ,și nu o dată.**L-am avut și întreg, în zilele fericitului Voevod Mihai.L-am avut și în bucăți ,la Bistrița, în părțile Hațegului, pe la 1200.

L-am avut noi, ca națiune, la început, tot.Ceea ce se numește în documentele ungurești *Terra Blaccorum* și *Silva Blaccorum* ,**aceasta este țara noastră și pădurea noastră.**

Ardealul este ce se ocupa de regele Ungariei în dauna țării noastre și a pădurii noastre.

Și astăzi ,Ardeleanul care zice că merge "în țară " ,reproduce cuvintele înaintașilor,

adică merge din locul stăpânit de cuceritorii, de stăpânitorii acestui loc, în locul națiunii sale.

(aplauze puternice) [-----]

În sufletul lui,**Ardeleanul nu a fost niciodată rob.** Atunci când statul a fost contra lui,el a creat biserica , și **a stat închis în biserica lui ca într-un stat,**și vlădicii de acolo , aceia au fost domni, domni peste suflete ,și cine este domn peste suflete , este domn peste trupuri ,și peste tot ce este în stăpânirea trupurilor."

lorga / 1 dec.'32

▣Vechiul Regat ?

=forma politică permanentă a întreg poporului românesc

"S-a zis :<**Piemontul românesc** > de dincoace de munți .**Nu Piemont !** Piemontul este pentru Italia o țară puținel de departe ,o țară care era pe jumătate franceză ,dincoace de munți.

Abia la 1550 ,Piemontul a fost italianizat, într-adevăr.

Dar în ceea ce privește Vechiul Regat ,acesta al nostru -ca să întrebuițez și eu odată, pentru plăcerea cui poate s-o aibă ,**această designațiune** -în ceea ce privește România mea, România Regelui meu Liberat, a fericitului luptător Regele Ferdinand I , Regele generației mele,

în ce privește această Românie,**ea a însemnat forma politică permanentă ,pentru întreg poporul românesc.**" (aplauze vii, îndelung repetate)

N-a fost o clipă în istoria Vechiului Regat ,una singură , când Ardeleanul să zică : eu sunt aici și ei sunt acolo ! Și așa va rămâne întotdeauna.**O clipă nu s-a stins în sufletul românesc de nicăeri Sfânta candelă a nădejzii unității românești.** (aplauze puternice) [-----]

▣Alba Iulia ?Libertatea Ardealului ?

=sângele fecund al românilor de dincoace

Foarte frumos este ce s-a făcut la Alba Iulia ,foarte frumos ce au făcut cărturarii înăuntru , mai frumos ce au strigat țărani afară [...]

Dar nu-i bucată de pământ în Ardeal care să nu fie stropită de sângele fecund al Românilor de dincoace(aplauze)**Pe țărâna frământată cu sângele nostru s-a proclamat libertatea**

Ardealului. [...]"

N.lorga / 1 dec.'32

(**I.Lugosianu** (ministr.Industrie și comerț) / Senat , 1 dec.'32

...Senatorii Unirii Mari

În numele guvernului, se asociază cu sinceră și adâncă emoție,la manifestarea Senatului pentru

comemorarea zilei de 1 decembrie 1918.

Cu o emoție cu atât mai adâncă cu cât , **în rândurile Senatului** ,sunt atâția dintre aceia care au contribuit , "**dincoace sau dincolo de munți**" la realizarea idealului național secular .

Aici ,pe băncile acestea, **stă marele istoric , [Iorga] care a întreținut în tineretul de pe vremea lui , viziunea profetică a României Mari**;aici, în băncile acestea, **maresalii și generali victorioși**,care au apărat și lărgit frontierele noastre ;aici, pe băncile acestea , **Înalții Prelați, de dincolo și dincoace de Carpați**,care au ținut trează conștiința națională , pentru zilele mari care erau să vină,și pe care am avut norocul și fericirea să le trăim." [-----]

Se cuvine , în primul rând, să ne aducem aminte cu pietate de aceia cari,înșiruiți în tranșee, ori în valuri de asalt,**și-au lăsat sângele prețios pe toate câmpurile de luptă** , pentru ca să contribuie cu jertfa lor modestă la realizarea idealului național .

...Regele și Regina Unirii

[-----] se cuvine să ne aducem aminte de **acel Rege mare ,care a fost întâiul rege al unității noastre naționale** (aplauze puternice) [...]

Regele care a dat pământ țăranilor ,dând astfel o nouă înfățișare țării noastre.

Se cuvine **să ne amintim de Regina** (aplauze puternice, ovațiuni)

-N.Iorga :Un act de dreptate cu care suntem datori de multă vreme !

-Lugosianu :care **a mângâiat în ultimele lor clipe atâția ostași și care a făcut să fluture pe buzele lor un surâs palid de nădejde în România mare care trebuia să vină"**

...Tututor celor care au pregătit, au sperat , au luptat

Se cuvine , în primul rând, să ne aducem aminte cu pietate de aceia cari,înșiruiți în tranșee, ori în valuri de asalt,**și-au lăsat sângele prețios pe toate câmpurile de luptă** , pentru ca să contribuie cu jertfa lor modestă la realizarea idealului național .

" În această zi trebuie să ne aducem aminte și de **toți aceia care au pregătit zi de zi,**

ceas de ceas, cu scrisul, cu vorba, cu munca lor modestă, marea zi de 1 decembrie ;

de dascălii săraci , care ne-au adus între cei dintâi **conștiința latinității noastre ;**

de toți acei cari, ardeleni sau de aici de dincoace de munți, au păstrat și au întreținut , peste graniți, **contactul zilnic dintre frați** ;de toți acei oameni politici cari, obligați să tacă, își așteptau

totuși atât de deseori privirea spre culmile albastre ale Carpaților.

În timp ce aici, în Vechiul Regat, o lume întreagă , prin școală, prin armată,prin biserică, era pregătită pentru ziua măreață a unirii,o muncă asemănătoare se făcea și dincolo de Carpați.

Acolo preoții țineau trează conștiința națională, alături de modești avocați ,alături de meseriași români,[-----]

Senat /1 dec / 1932

10.)Anibal Teodorescu (PP) ,Discurs la Mesaj, Cameră,7,8, dec'32

(DAD, Mo. 13, șed. din 7 dec.'32, p., fișă)

▯Politica externă

Este alături de guvern în problema politicii externe, **Vezi plic Politică externă** problema Basarabiei fiind f. complicată.

- **ACCuza** : îl întrerupe, apără poziția lui Titulescu .

(a doua zi)

Face un istoric al problemei Basarabiei, accentuând rolul lui Averescu.

Este pentru **pact de neagresiune cu URSS.**

Teodorescu / 8 dec.'32

#Guvernul Maniu=govern nelegitim

Guvernul PNT **este "nelegitim"**;țara ,în momentul de față, **nu are nevoie de Maniu** ;

11.) **Mareșal Averescu, discurs la Mesaj, Senat, 8 dec.'32**

(D.S. MO 10, 8 dec.'32, p. 164-168)

[LD : nu-și termină discursul deoarece are o sincopă ... ședința se suspendă]

Importanța dezbaterilor la Mesaj (citează largi pasaje)

Averescu / 8 dec.'32

#Guvernarea PNȚ: 32 de luni

"PNȚ ,care pretinde că a introdus în țară „moravuri occidentale” ,are obligația de a-și respecta promisiunile ;presa străină ("cumpărabilă"!) a făcut mult caz, încă din 1928, că, în sfârșit, are și România un "guvern occidental", că ,până atunci,a avut doar guverne „bizantine” , „levantine” !

Din iul.'28- 15 nov.'32 ,sunt 50 de luni și jumătate :4 luni gov.PNL,14 luni gov."tehnicieni"

32 luni și jumătate - PNȚ !Deci 2/ 3 din timp, țara a fost condusă de PNȚ .

Cum PNȚ a refuzat concursul altor partide, adjudecând pentru el puterea,răspunderea etc. etc. să-și asume răspunderea !

...Mesajele guvernărilor PNȚ

În mesajul din 1928, PNȚ promitea multe (le enumeră) Promisiunile au fost frumoase, seducătoare, dare realizările au fost....,"oribile"

Mesajul din 1932 , nu este altceva decât restanțele din 1928 !

Când aceasta este „modul” de a se „respecta” angajamentele luate prin 3 Mesaje consecutive, (1931-1932) ;când acesta este „rezultatul jalnic” la care s-a ajuns ;ce temeii se poate pune pe angajamentele din actualul Mesaj ? :nici unul, cât de mic ! ; nu sentiment de încredere , ci de uimire !;cum au curajul să mai promită ?

" În cazul acesta , curajul nu ar putea fi comparat decât cu acela al pruncului Moise ,găsit pe malul Nilului de fata lui Faraon, când a dat prima oară de foc.De pe urma „ignoranței” , Moise a pus cărbunele roșu în gură și a rămas peltic !

De pe urma „curajului” PNȚ, suferă întreaga țară ! [suspans.....]

...Suspansul mareșalului...

[LD:nu este un episod melodramatic ,dar spune ceva despre atitudinea românească față de momentele de cumpănă ale unor oameni mari...]

-N.Costăchescu (președ. Senatului) : cere suspendarea ședinței. La reluare :

„S-a întâmplat aci marea nenorocire ca eroul de la Mărășești ,mareșalul Averescu, să fie lovit de o sincopă. Îi dorim însănătoșire ,omagiu...

[A doua zi , se citește scrisoarea lui Averescu , care mulțumește pentru simpatie, î într-un moment atât de penibil pentru el Senatul aplaudă prelungit)

Averescu / 9 dec.'32

12.) **Gr.Iunian ,Comunicare ,10 dec.'32**

(DAD, MO 15, șed. din 10 dec.'32)

(intervenție în discursul col-P.Petrescu (PT-Lupu)

«PRȚ nu se va retrage din Parlamet

[LD : se pune problema dacă deputații PRȚ pot rămâne în Parlament,deoarece s-au ales pe liste PNȚ.Rezultă că sunt 3 deputați.Aceeaș chestiune a ridicat-o și Mihalache în ziarul de Muscel, cerând demisia pȚr-iștilor]

Iunian spune că nu se vor retrage deoarece au fost aleși pe baza unui program.

pe care și-l mențin. Fine mușcăături reciproce. F.puține aluzii la ruptură

13.) Hans Otto Roth , discurs la mesj, 13 dec.'32

(DAD, MO 17 , 13 dec.'32, p, 290 - 297)

Intervenții polemice : **V.Serdici** (PȚLupu) , **M.Landau** (p.Evreesesc) ,
Leonte Moldovan, Dimitrie Gusti , ș.a.

a)H.Otto Roth (P.german) :

▣PNG:cere reînființarea Secretariatului ptr minorități

În aug.1932, **P German și-a fixat p.d.v.fățã de politica actualã astatului român.Rãmãne la același program ,regretãnd cã guvernul nu trece la aplicarea lui, tergiversãnd și amãnãnd .** La sfãrșitul sesiunii extraordinare,**guv.Vaida a desființat Subsecretariatul pentru minorități** , ceea ce este un regres regretabil.

Cere reînființarea Subsecretariatului ;școli susținute de stat ; etc etc .[-----]

-V.Serdici (PȚ-Lupu) :

...Agitațiile pe probleme

"Dacã dvs. vã întemeiați , poate , aceastã credințã ,pe considerațiunea cã **problema minorităților cere sã se cruțe multe susceptibilitãți în interior** - și aici sunt de acord cu dvs - dar mai cu seamã în afarã ,în cazul acesta din urmã sunt convins cã **aceastã credințã este greșitã**.Eu sunt convins cã tocmai **liniștea cu care înconjurãm noi problema minorităților** , este aceea care **vatãmã interesele țãrii noastre ,încurajãnd în interior anumite manifestãri ale conducãtorilor minorităților** ,iar în afarã , **împiedicãnd strãinãtatea sã cunoascã lealitatea țãrii noastre** ,pe care noi o demonstrãm la fiecare pas,întru **îndeplinirea tratatelor semnate pentru garantarea drepturilor minorităților** ; dupã cum ,de asemenea,**împiedicã strãinãtatea sã cunoascã bunãvoinea unanimã a acestui popor** ,care este desigur, **cel mai îngãduitor popor din lume.**

...Atitudinea strãinãtãții

"De asemenea ,cred cã **dacã strãinãtatea ar cunoaște** mai bine atitudinea noastrã în chestiunea minorităților, aceastã strãinãtate, uneori,**în loc sã ajute protestele** minorităților din țara noastrã, **le-ar consilia."** [LD:vezi pe larg la **fișier Minorități naționale**]

▣Subsecretariatul pentru minorități

▣Conferința de la Versailles ▣ Clauzele pentru minorități.

▣Dezbateri la Liga Națiunilor

Dr.Lupu / 13 dec.'32

▣ Partidele minorităților

▣ Evreii .

V.Serdici / 13 dec.'32

▣Intenția lui Maniu : statutul minorităților

V.Serdici / 13 dec.'32

▣Subsecretariatul pentru minorități

"Chiar de la aceastã tribunã, d.fost prim-ministru **Vaida -Voevod** , spunea cã asupra anumitor chestiuni , întreaga opinie publicã - și noi toți reprezentanții națiunii -**ar trebui sã formãm un acord unanim** ; și între acestea chestiuni,d-sa **menționa chestiunea minorităților.**

Eu aș adãuga cu toatã modestia ,cã nu este de ajuns ca în aceastã chestiune ,noi sã fim de acord asupra țelului urmãrit,dar este **absolut necesar ca toți șefii de partide** ,factori rãspunzãtori în aceastã țarã ,**sã fim de acord** asupra însãși amãnuntelor **conduitei politicii minoritare .**

...Înființarea Subsecretariatului (gov.lorga)

Dovada cea mai bună este **gestul fostului prim-ministru ,d.prof.lorga**, care ,anul trecut, la 9 decembrie ,în această Cameră,atunci **când am cerut desființarea Subsecretariatului de stat pentru minorități, d.lorga mi-a răspuns că înființarea acestui Subsecretariat este cea mai fericită inovație a regimului său.**

...Felicitări lui Maniu ptr desființare

[...] nu mă pot împiedica să aduc acum **expresiunea mulțumirii a zeci și sute de mii de români, pentru curajul acțiunii și pentru integritatea gândirii d-lui prim-ministru Maniu .**

Aceasta , d-lor, pentru că **dânsul a fost , în sfârșit, acela care a avut curajul**

să desființeze acest Subsecretariat de stat al minorităților.

Eu pun o deosebită greutate pe această chestiune , și de aceea trebuie să vă cer îngăduința să **vă demonstrez** , într-o foarte scurtă incursiune în **istoria tratatelor minorităților** ,că **înființarea Subsecretariatului de stat pentru minorități a fost una din cele mai dureroase răni care s-a adus acestei țări, după război.**[-----]

-**H.O.Roth** :Acest Subsecretariat **a adus vreun rău ? Arătați-ne unul !**

-**Francisc Krauter** : Afară de privilegiul de a aemigra, nici unul ! Care privilegii ?

-**Cicio Pop** :Chestiunea aceasta nu se rezolvă cu strigăte !

-**V.Lepădatu** : Dar care este p.d.v. al partidului dvs ?

-**V.Serdici** : Partidul meu este **un partid de stânga**,el este contra oricărui ultranaționalism, dar asta nu înseamnă că **dacă ești partid de stânga , nu-ți iubești țara , și nu ai voie să fii naționalist !**

-**IIMirescu** : Ești în dezacord cu șeful d-tale ! [.....]

"Ei bine, dlor, dacă este legitim să adresez mulțumirile mele și ale tuturor românilor din Târnava Mare d-**lui Maniu** , pentru **gestul să de a desființa acest Subsecretariat de stat**,apoi eu **trebuie să mă întreb de ce chiar d.Maniu** a căutat să diminueze valoarea gestului său ,prin **Comunicatul**

pe care l-a dat dăunând prin presă,comunicat al Președinției Consiliului de miniștri , prin care **anunță că o comisiune lucrează actualmente la alcătuirea unui Statut al minoritarilor ?**

Oare , d-lor, **legile noastre , Constituția noastră,nu reprezintă o suficientă protecție ?**

Oare cunoașteți dvs o lege care să facă vreo deosebire între cetățenii Țării Românești ?

-**Leonte Moldovan** :**D.Maniu este în continuarea unei greșeli** pe care a făcut-o la **Institutul Social** , în 1924, **când le-a promis un Statut** - și nu trebuia să le promită .

Dr.Lupu / 13 dec.'32

#Nenorocita lege electorală a dus la formarea part. minoritare

-**dr.Lupu** : **D.Serdici** reprezintă aici punctul de vedere personal ,punct de vedere rezultat din conviețuirea în mijlocul unei populații etnice compusă din sași și români. [Târnava Mare]

M-a întrebat și eu i-am dat toată libertatea

Sunt în dezacord cu el [Serdici] doar în chestiunea Ligii Națiunilor

Nu ea a transformat partidele minoritare de la noi, mai mult sau mai puțin,în partide centrifugale,ci politica mizerabilă a noastră !

Legea noastră electorală i-a obligat pe d.Hans Otto Roth și pe Gaspar Muth

să meargă la Cetatea Albă și în com Șaba ,unde nu au fost de când sunt,**să consolideze pe toți germanii din țară ,într-un partid german unitar !**[-----]

" Să nu dăm vina pe alții , ci pe noi înșine.**Noi înșine am silit minoritățile să formeze partide pe țară.**

#Vinovăția guvernelor

"**Guvernele române, în dorința lor de a înăbuși mișcarea democratică**, care naștea,au făcut aceasta Prin urmare ,**să nu dăm vina pe alții. Noi înșine am silit minoritățile să formeze partide politice pe țară.**

Altfel , ei ar intra în Parlament ,în măsura în care sunt numeroși în fiecare județ.

Dacă la Târnava Mare sunt sași mulți, e dreptul lor să intre .Dar să vină sașii de la Saba , care nu au nimic comun cu sașii din Ardeal,aduși de ruși, acolo, să facă un conglomerat mai mult sau

mai puțin centrifugal, nu este vina lor, ci este vina noastră.

În ceea ce mă privește pe mine și partidul meu, dându-i libertatea dlui Serdici să vorbească cum vorbește, noi suntem de părere că **minoritățile trebuie tratate și respectate în conformitate cu Tratatul Ligii Națiunilor**, interpretate așa cum trebuie .[.....]

Numai așa putem să-i facem cetățeni leali ai acestei țări, și să-i facem ca ,în loc să privească peste graniță, să privească aici, în țară."

Dr.Lupu / 13 dec.'32

...Evreii - nu sunt minoritate !

-ACCuza :dar cu iidanii ce facem ?

-dr Lupu : "Evreii nu sunt o minoritate.Evreii nu aparțin unei țări existente.Palestina a existat acum 4.000 de ani.Ungurii au Ungaria, germanii au Germania ;dar **arătați-mi care este statul Evreesc ?Evreii sunt cetățeni români de religie mozaică.** Noi avem interesul să-l privim așa .Dvs faceți o greșală când îi priviți altfel.De altfel, nu sunteți numai dvs vinovați, **sunt și ei.**După ce ați făcut dvs Liga Apărării Național Creștine, **au venit și ei să vă dea cel mai mare ajutor,formând Partidul Evreesc.**Ei v-au ajutat, dle Cuza .[.....]

Cei mai puternici agenți ai dvs în propagandă sunt dnii : Landau, Fischer etc etc..

-M.Landau :este inexact și puțin elegant ceea ce declarați aici.

V.Serdici / 13 dec.'33

14.)C.Rădulescu - Motru (PNT),intervenție ,Senat ,13 dec.'32

(DS, MO 12, 13 dec.'32, p. 211- 217)

C.Rădulescu -Motru / 13 dec.'32

«Stat "țărănesc"=stat"democrat" =stat "european"=stat "burghez"

[LD :ehei ,dle Motru ! cît vă mai străduiți să nu folosiți **cuvântul " burghez "** !Ce năpârlire , ce metamorfozare ,câtă șiretenie lingvistică pentru conservatorul din dvs , numai pentru a șterge eticheta de " revoluționar " sau " bolșevic "sau "radical "

Pentru un partid cu veleități DE PARTID SERIOS ȘI VELEITĂȚI la rotativă...]

M-a bucurat că reprezentantul PNL ,dl senator Ștefan Ioan, nu a mai criticat ideologia PNT ,

(ca până acum) , considerată ca **< o ideologie care nu se potrivește cu politica europeană >** ; ca **< o ideologie revoluționară >** ;cu al ei **< stat țărănesc >** etc etc. care ne scoate din orbita **< oamenilor cu simț politic >**

N-a mai vorbit de "**statul țărănesc** " , a renunțat la marota prin care îl considerau

"un fel de bestie "**S-a văzut că "statul țărănesc "** , pe care noi îl punem înainte,"**il concepem ca pe un stat , care nu se diferențiază în prea mult de toate statele pe care le cunoaștem în Europa apuseană ,și care se bazează pe o Constituție democrată "**[-----]

Ce cere **democrația europeană** ?Ce este la baza ei ? și se găsește **și la baza concepției noastre de "stat țărănesc "** :**proprietatea individuală și libertatea individuală**;respectarea angajamentelor internaționale.

Un asemenea stat, "se plasează în rândul statelor cu desăvârșire - să le zicem burgheze - deși eu le numesc, mai bine , state democratice europene " [-----]

"Încă o dată vă spun : **statul țărănesc** ,așa cum se afirmă în cuvintele guvernului nostru, și cum reiese și din Mesaj, **nu este un stat din acestea revoluționar** [...] **noi suntem pe baza -** încă o dată o spun - **a democrației apusene , a organizării burgheze .**

Noi suntem pe baza **proprietății și inițiativei individuale** [.....]

"Sunt vesel că reprezentantul PNL nu s-a speriat de acest cuvânt - "stat țărănesc " - și că a discutat cu noi ca cu un partid care nu se diferențiază de partidele de astăzi" Suntem diferiți la unele puncte de program dar, în rest, **" suntem la fel ca toate partidele burgheze ale țării noastre "**

Rădulescu -Motru / 13 dec.'32

...PNT:stat democrat; PRT:stat radical

S-a încercat și la noi "manifestarea" prietenului nostru, până mai ieri, Grigore Iunian Ceea ce vrea el este într-adevăr, "o deplasare în ceva "a statului curat democrat", așa cum îl cunoaștem în Europa occidentală"
DI Iunian vrea "un stat radical-țărănesc", în care libertatea individuală nu știu dacă este respectată; proprietatea individuală nu mai este atât de respectată; moneda -ca echivalent al muncii cuiva - nu mai este respectată.
Sigur, se poate concepe un "stat țărănesc" în afară de cadrul democrației. Se poate! (dar nu așa îl concepem noi!) ... în care "concepția, felul de viață al țaranului, să predomine", prin eliminarea altor "feluri de viață"

...Statul sovietic

În Rusia de astăzi, s-a făcut un stat în care proprietatea, libertățile, sunt supuse statului, care poate să modifice orice în raporturile social-economice, și să-și caute propriul interes.
După conceptul acestui stat rusesc, s-ar putea realiza conceptul acestui "stat țărănesc"
[-----]
"Încă o dată vă spun: **statul țărănesc**, așa cum se afirmă în cuvintele guvernului nostru, și cum reiese și din Mesaj, **nu este un stat din acestea revoluționar [...]**
noi suntem pe baza încă o dată o spun - **a democrației apusene, a organizării burgheze. Noi suntem pe baza proprietății și inițiativei individuale"**
C.Rădulescu -Motru / 13 dec.'32

15.) ACCUZA, discurs la mesaj, 14, 15 dec.'32

(DAD, MO 18,19,14-15 dec.'32, p.-?– 401 ;
broșura *Trei himere :politica tratatelor, Societatea Națiunilor, dezarmarea*, cap.XII, Declarațiile dlui ACCUZA în Camera deputaților, 15 dec.1932, p.84- 92); ACCUZA, *Îndrumări de politică externă*, Discursuri parlamentare rostite în anii 1920-1936, Cugetarea, Georgescu Delafras, f.a.
[LD : Discursul a ținut 5 ore. A fost deseori întrerupt, apostrofat, ridiculizat, de deputați din tot spectrul politic : național-țărăniști, liberali, lupiști, social-democrați, evrei ș.a.
Vezi pe larg **fișier LANC**
/Prezintă iar doctrina LANC : **Hristos, Regele, Nația, România Românilor.**
/Digresiuni privind rolul bisericii și al școlii .
/Tirade antisemite ; Vezi **fișier Antisemitism.**
/Condamna aducerea „experților” străini ;
/Atacă societatea Națiunilor, Geneva, care are în spatele ei jidanii ;
/Atacă PNL, industrializarea, tot de pe poziții antisemite ;
/Atacă problema Conversiunii, de pe poziții antibancare, antisemite ;
/Vorbește de minorități, sprijinit de IZCodreanu ; Vezi **fișier Minorități.**
/Vorbește de pericolul evreesc „dă liste de comuniști, mai ales evrei ;Vezi **fișier Comunism**
/Analiza „himerelor” politicii externe românești : **Tratatele, Soc.Naț., Dezarmarea .**
[-----]

-**V.Toncescu** : În orice caz, nu puteți contesta că **modul cum a lucrat până acum** Societatea Națiunilor, **constituie un mare progres înspre desăvârșirea păcii.**

-**ACCUZA** : Nici nu stăm de vorbă cu dvs, care faceți parte dintr-o Comisie **pusă să dea afară deputații din Cameră.** [Robu,Adam]

-**Toncescu** : De câte ori se vor întâmpla bătăi în Cameră, **vom sancționa asemenea gesturi.**

-**ACCUZA** : Dta să te mulțumești că faci parte din acea Comisie, **ca să servești pe jidanii d-tale, cum i-ai servit și până acum.** [-----]

"**Poate statul românesc să se bazeze pe aceste trei himere ? Nu poate !**

Dle deputați, **este bine să lămurim chestiunile acestea**, odată pentru totdeauna, pentru că, numai lămurindu-le, **putem stabili directivele politicii noastre de stat.**

De aceasta este vorba. Doar nu ținem discursuri de dragul de a le ține. [-----]

Dar mie nu-mi arde de discursuri, eu am altceva de făcut decât să vin și să vă țin aceste discursuri, **eu vin din conștiința datoriri mele**, datorie pe care o am de a lămuri unele chestiuni. Treceam dar repede, **de la cele trei himere, la cele trei realități.** [-----]

ACCuza / 15 dec.'32

...Realitatea 1 :Ungaria

[LD : în cuvinte simple, sfătoase, ACCuza face o profeție ce se va împlini !]

"Prima realitate, în urma acestor himere, este Ungaria ,care este în adevăr pentru noi o realitate.[.....] Pentru realizarea acestui scop, **va profita firește, de ajutorul oricui** , și astfel, **cu alții , sau singură, ea este pentru noi o realitate amenințătoare**, de care trebuie să ținem seama. **La rândul nostru, se înțelege , vom face tot ce va fi cu putință , dle Willer, ca să vă punem în imposibilitate de a vă realiza astfel de vise.**(aplauze)[---]

ACCuza / 15 dec.'32

...Realitatea 2: Bulgaria.

" Dlor deputați , **altă realitate amenințătoare pentru noi este Bulgaria**. Bulgaria are revendicările sale, cari se referă la o fâșie de pământ în Dobrogea, care **pentru Bulgaria nu înseamnă nici o necesitate geografică** ,pe când pentru noi este de primă necesitate geografică. Aici este deosebirea, și punctul nostru de vedere trebuie să triumfe.

ACCuza / 15 dec.'32

...Realitatea 3 :Rusia Sovietică.

[LD: Cum să apreciezi opiniile lui Cuza ca fiind produsul unui „mitoman” ,a unui „sclerizat fanatic” ?! Dimpotrivă! Este un vizionar care ,în cuvinte puține și simple,a surprins o realitate care ,pe atunci, părea încă o halucinație ! Și totuși.....]

" A treia realitate amenințătoare pentru România ,**este Rusia Sovietică**. Marele imperiu al Rusiei , o namilă suspendată deasupra micii României , **Rusia, căutând să revindică ceea ce nu a fost al ei ,ceea ce a stăpânit vremelnice de la 1812-1919.** [-----]

Dar Rusia este o amenințare pentru noi, prin faptul că nu este un stat ca celelalte state burgheze, **ci este un stat comunist**, și nu se poate menține **decât prin introducerea comunismului în celelalte state europene și din lumea întreagă.** [-----]

...Realitatea 4: jidanii

Aceste realități, care prezintă tot atâtea primejdii,sânt agravate prin cruda decepție pe care ne-o provoacă și o altă situație a României,și anume prin faptul că **în România avem o populație excesiv de mare,de altă rasă, și de alte concepțiuni decât ale noastre , și care și ea, această rasă străină- **căci vorbesc iar de jidani-are tendințe de ocupare a anumitor regiuni din România****.Aici este întreaga primejdie și **atitudinile dvs. așa de regretabile,** fiindcă sunt **regretabil de superficiale**, când ne tratați pe noi ca „antisemiți”, numindu-vă pe dvs. **naționaliști**, fără să fiți antisemiți,dar **pe noi antisemiți**, ei bine, asemenea schime sunt extrem e ridicole și contribuie la **primejduirea națiunii românești**”
(**aplauze pe băncile LANC, protestări violente pe băncile Partidului Evreesc.**)

ACCuza / 14-15 dec.'32

16.)Gh.Ștefănescu Goiceanu (PȚ-Lupu),discurs la mesaj,15-16 dec.'32

Intervenții : **Lupu, Iamandi, Titeanu, Purcăreanu ,Papacostea, Stelescu,**
(DAD, MO 19, 20, șed. din 15, p. 402- 410 ; MO20, 16 dec.'32, p. 419-425)

[LD : Vorbește după discursul de 5 ore a lui ACCuza]

/ cuzismul / corporatismul / PNȚ / PȚ / stat liberal / stat țărănesc /

Goiceanu / 15 dec.'32

...Stat naționalist -cuzist ?

[LD : Vorbește după discursul de 5 ore a lui ACCuza

Vezi pe larg la **Sistem de partide și LANC**]]

" ACCuza nu reprezintă un partid, ci o ligă, și **careacterul acestei ligi este efemerul,**

ori pe noi ne preocupă permanentul problemelor de care este animată o epocă la un moment dat .Al doilea, fiindcă credința dlui Cuza , încadrată politicește , nu se va termina decât în aventură și ridicol. Dlor d.Cuza spunea ieri , cu un caracter de misticitate :tripticul credințelor noastre este Hristos, Regele și Națiunea.[...] **d -sa nu va avea , în această alianță monstruoasă, de partea d-asale ,nici pe Hristos, nici pe Rege, și nici națiunea românească.**"(aplauze) [.....]
Goiceanu / 16 dec.'32

...Stat corporatist ?

[LD : Manoilescu își dezvoltase doctrina în rev."*Lumea Nouă* " și la tribuna Senatului , în sesiunea extraordinară de vară .Vezi discursul și polemicile din 17 aug.'32
Vezi pe larg la **Sistem de partid** și la **Corporatism**]]

-**Goiceanu** "[...] Dar sensul pe care eu l-am dat acestei formule politice, **că este o prostie, privea corporatismul din Țara Românească** ,așa cum a fost formulat și îndoctrinat de către reprezentanții fascismului român.[.....]

Tendința de a readuce corporatismul politic, ca structură de stat, în țara aceasta, **- nu este motivată prin faptul că undeva această formulă ar fi dat rezultate concrete.**

Acesta nu este un motiv.De ce ? Fiindcă nu se poate acomoda cu structura noastră economică și ,ca dovadă că **nu se poate acomoda cu a nimănui**,este că însuș acela care a conceput această formulă de stat și de viață , [Mussolini]a așifat pretutindeni că **fascismul , adică corporatismul italian, nu este o marfă de export.**

Se poate vorbi de aceasta , dle Stelescu, **într-o țară ca aceasta de plugari , în care singura realitate, spuneam, este pământul și plugarul ?** [-----]

-**Goiceanu** :[.....] suntem nevoiți să ascultăm recomandările d-lui Manoilescu, care ne sugerează ca, în locul realităților pământului, să înființăm fabrici de nasturi, pentru a-și justifica corporatismul d-sale, o recentă convertire,nu aveam dreptul să calific această aberație cu un cuvânt mult mai violent ?[.....]

Goiceanu / 15 dec.'32

□ Stat țărănesc

Mesajul regal de astă dată conține un imens material și cu siguranță că această imensitate de material , nu poate să aibă decât o explicație , că el trebuie să încadreze o ideologie , recent formulată, și să justifice o formulă nouă : **formula statului țărănesc.**

"Această formulă , care poate să fie o simplă formulă, în dosul căreia **poate să fie totul sau nimic** , și poate să fie și o realitate organică , a deșteptat o discuțiune interesantă , stârnind violente acuzațiuni și sentințe definitive.

Cu toate că **formula rămâne neprecis caracterizată** , cu toate că este **lipsită de conținut** , așa cum a fost formulată, totuși panica partidelor adverse, în special al **Partidului Liberal**, prin cuvântul autorizat al unui tânăr de talent și de merit, d.**Victor Iamandi**, care , îngrijorat de interese permanente și superioare ale țării, cum este totdeauna îngrijorat Partidul Liberal, **se opunea, cu fanatism aproape, cu convingere și cu elan, acuzând și respingând această formulă ,**

afirmând că statul țărănesc teoreticește nu poate fi susținut și , practic ,

reprezintă , nici mai mult nici mai puțin, decât o primejdie. [-----]

În discuția **Camerei**, teoria statului țărănesc, a fost formulată în sesiunea trecută de două autorități : de autoritatea fostului președinte al Consiliului, d.**Vaida**, și de un majoritar , a cărui cuvântare a găsit un ecou , - și unul adânc – în rândurile dvs., d.**Demostene Botez**. d.Vaida spunea : ce înseamnă un stat țărănesc ? Noi nu am venit aci să dăm Țării Românești , o organizație de stat patriarhal, bazat pe o mică burghezie rurală.

Nu aceasta înseamnă stat țărănesc, și stat țărănesc înseamnă altceva.

Noi proclamăm necesitatea de ridicarea a vieții economice în această țară.

Iar d.**Botez** preciza că înseamnă o preocupare convenită păturii țărănești din această țară.

Evident că era haotic formulată teoria statului țărănesc , fără o concretizare , fără o precizare programatică , **putea să atragă din partea dlui Iamandi** riposta că, astfel formulat, **statul țărănesc este o diversiune demagogică ! Pentru ce ?**

Pentrucă proclamațiuni de asemenea natură , de ridicarea clasei țărănești – spunea d.Iamnadi - pentrucă preocupările dlui Botez , convenite țărănimii ,

le-am avut noi, care suntem o burghezie bancară, o hegenmonie bancară [!!!]

Am proclamat necesitatea ridicării vieții țărănești, am făcut legile rurale din 1864, Reforma agrară, votul universal, Casa Rurală, ș.a.

Atunci care e deosebirea și care este specificul statului țărănesc, decât o simplă diversiune demagogică ?!

S-a formulat cu timiditate, fără credință și înțelegere, această noțiune organică:

cum trebuie să fie, într-adevăr statul țărănesc. Fiindcă o explicațiune așa timidă și poetică, de talent, cum o dădea d. Botez, (cu legenda înțeleptului Budha!) nu era completă.

Dacă formula statului patriarhal, conservator, este perimată;

dacă formula statului liberal este o imposibilitate, este falimentară, și este depășită,

va trebui să căutăm și să mergem drumuri noi, și, raportat la structura noastră organică, nu putem admite altă formulă de viață decât formula statului țărănesc. [.....]

Trebuie văzut ce înseamnă statul liberal, care se izbăvește;

ce reprezintă concepția conservatoare, care tinde să renască, ce vrea să fie corporatismul; și să examinăm cu toții concepția statului țărănesc.

Vezi pe larg la fișier PT-Lupu

Polemiciile: Iamandi, Purcăreanu, Papacostea, ACCuza, etc etc

[-----]

Goiceanu / 16 dec.'32

...Stat țărănesc=concepție teoretică

"Afirmăția dlui Manoilescu că noi trăim viața unui stat țărănesc, nu uimește pe nimeni;

Dar ceea ce m-a surprins pe mine este că, un majoritar, un element cu un frumos talent, într-un discurs la Mesaj, mai ales în partea în care discută politica culturală a partidului

și statului țărănesc în sine, a adus elemente de sinceritate și de originalitate cu totul impresionante. D. Haneș a făcut o afirmație foarte curajoasă dar și foarte hazardată:

În adevăr, am cunoscut și am trăit – afirmă d-sa - această viață de stat țărănesc. Acest lucru îl contesta, cu drept cuvânt, colegul nostru, Ernest Ene.

"Stat țărănesc până astăzi nu este, nu a fost o realitate concretă, ci o concepție teoretică și simplă, o formulă în dosul căreia, poate să fie totul sau nimic." [-----]

Goiceanu / 16 dec.'32

#Regimul PNT-concepție liberală

[LD : apar f.clar deosebirile dintre PT și PNT, mai bine zis dintre „țărănism” și „național țărănism”. La el se poate detecta deplasarea spre „centru”, spre "liberalism" a PNT;

se poate detecta, și persistența "de stînga", de clasă, a doctrinei țărăniste.

Ca exponent al țărănismului "liberaloid", Goiceanu citează exclusiv pe Virgil Madgearu]

-Goiceanu : Imensul material programatic din Adresa de Răspuns la Mesaj,

reprezintă el un program „țărănesc” ?

☐Autonomia administrativă ;☐Reforma cooperăției ☐Creditul Agricol ☐potecar

-Goiceanu : Dvs sunteți corespondența politică a statului liberal. Nu este vorba de actele politice ale PNL, ci de concepțiunea unui stat liberal.

Acestui concept liberal trebuia să-i opuneți d-voastră crezul unui stat țărănesc.

Această formulă ar trebui să fie specificul programului, specificul țărănesc al întregii dvs. ideologii." [-----]

În timpul discursului lui Virgil Madgearu (25 aug.'32) –adevărat „credo” țărănesc al PNT - el a fost întrerupt de Manoilescu cu o întrebare la care a rămas dator în fața țării.

Manoilescu i-a spus :

< Die Madgearu foarte bine, concepția dvs este o concepție originală ; concepția dvs este admisibilă [...]care este vă rog specificul țărănesc al acțiunii d-voastră ? >

Dvs ați rămas datori înaintea de toate țării, conștiinței dvs, trecutului dvs, printr-o atitudine echivocă. Și este afit de adevărat că nu v-ați depărtat cu mult de concepția liberală .

Goiceanu / 16 dec.32

#Stat țărănesc-concluzie

[LD :Omul ăsta a mers destul de bine până aici.Chiar dacă nu a avut dreptate totdeauna. La capitolul „critică” , a fost documentat, combativ, logic, la obiect.Când , însă, a trebuit să-și explice propria doctrină, când a trebuit, în sfârșit, să spună ce este „Statul țărănesc” , a recurs iar la figuri de stil, a spus mai mult ce nu este,și a lăsat totul în ceață !

Vezi pe larg la **fișier PT-Lupu**]

"Formula statului țărănesc este simplă ,așa cum este viața țăranului însăși.

Așa trebuie să fie ea. Nu este o formulă nouă.Nu este, mai cu seamă, produsul unei elaborări sau a unei meditații ,așa cum spunea și d.Demostene Botez, ci ea trebuie să fie o realitate organică.Această concepție a statului țărănesc, a fost formulată de marii gânditori ai poporului nostru.[---]

Ca să gândiți și să realizați un stat țărănesc,trebuie să desființați suprastructura organică a statului liberal ;

a statului liberal despot , tiran, polițist ; a statului liberal ,poliție de gardă .

Trebuie un stat simplu, modest, un stat de coate-goale .

Așa l-au gândit câțiva din înaintașii noștri.

< Suntem țărani – spunea Eminescu – și țărănește trebuie să ne gospodărim. >

„ Este cea mai cuprinzătoare , cea mai perfectă dintre toate formulările cari sunt posibile asupra unui concepții de stat țărănesc.

„ Și atunci, rostul nostru, al celor care trăim și credem țărănește, este, prin esența unei structuri sufletești - a unei generații care să nu fie numai generație tânără, trebuie să fie și generație țărănească

- să înlăturăm structura statului vechi , despot și tiran, pentru a așeza , chiar cu riscul de a considera că

ne întoarcem la vechea datină de simțire patriarhală.

Un stat simplu, patriarhal, de mici dimensiuni, statul de coate goale."

Ștefănescu Goiceanu / 16 dec.'32

17.)Eugen Titeanu (PNL-1) discurs la mesaj,16 dec.'32

(DAD, MO 20, 16 dec.'32, p. 437-439)

[LD : Se simte pana de gazetar polemist a lui Titeanu.În ceea ce spune, are dreptate.

Surprinde cel mai exact și mai plastic mentalitatea obstrucționistă a politicienilor ardeleni, izvorâtă din politicile practicate înainte de război ,față de Viena și Budapesta]

Titeanu /

...Mesajul Tronului/ Răspunsul la Mesaj

[LD :Mesajul să fi fost elaborat de Virgil Madgearu ?]

"Între Mesajul Tronului și Răspunsul la Mesaj, ori care cititor atent va stabili în primul rând o distincțiune de ordin literar ,o distincțiune care se impune nu numai fiindcă „stilul este omul „ ,dar pentru că trădează doi autori.

Mesajul este atât de vast, atât de complex, încât d.Tătărescu a putut să-l compare cu o tablă de materii al unui tratat de economie politică.

Mesajul acesta este mai mult o listă cu subiecte de teze de la Academia Comercială ,

pe de altă parte, Răspunsul la Mesaj trădează un avânt literar atât de liric, încât fraze ca aceasta <gînd de înflorire și prosperitate a nației Române> aproape că amintește de versul < viitor de aur, țara noastră are.> "[-----]

Titeanu / 16 dec.'32

#Metode de luptă politică la PNT

Nu voi reaminti politica dvs în ultimii 10 ani ;nu voi reaminti politica de agitație pe care ați făcut-o ; nu voi reaminti vechiul principiu al luptei de clasă ;nu voi reaminti politica dvs regionalistă.

Sunt lucruri care s-au judecat de atâtea ori ;sunt lucruri asupra cărora opinia publică s-a pronunțat de atâtea ori verdictul.

... "Retragerea în munți"

[LD:frumos scris și spus.Dar prin generalizare își pierde valență obiectivității și trădează o îngâmfare greu de motivat .La urma urmei ,fiecare dintre politicienii României interbelice avea , undeva ,o moșie ,o reședință (Brătienii la Florica ; Iorga la Vălenii de Munte ;Duca la Măldărești șa) și era normal când nu aveau "misie" să nu stea prin București

Mai era și obiceiul "tratamentelor",al "călătoriilor" așa că nu despre asta era vorba Fenomenul ce putea fi încriminat era "boicotul" , boicotul parlamentar, însoțit de organizarea unor "parlamente" paralele.Această metodă este adevărat că a fost introdusă de ardeleni , dar ,pe urmă ,au folosit-o și alții ca armă politică .Grav este faptul că în felul acesta s-au pus pe seama Bucureștiului ,toate păcatele, toate relele.Și de unde , în alte țări, capitala este iubită de toți cetățenii țării, în România un oraș a fost diabolizat numai pentru că , în 1859, în 1918, s-a hotărât ca să fie capitala statului român !]

"În actualitate, însă, mi-ar fi greu să nu subliniez măcar o **reminiscentă** din ceea ce constituia **politica dvs de agitație** de pe vremuri ,o reminiscentă care a rămas și astăzi la baza acțiunii dvs. de partid .Este vorba de ceea ce aș putea numi "**politica retragerii în munți**" Nu este situație politică încordată, nu este situație politică care să vă nemulțumească, fără să nu asistăm la acest spectacol al retragerii în munți.Este vorba , în primul rând, de frunțașii dvs ardeleni. [---]

pentru figura unui **Iuliu Maniu** , pentru figura unui **Vaida-Voevod**,ne întrebăm dacă este un sistem de normalizare în viața acestei țări ,ca la prima încordare politică ,**să se rupă orice legătură cu Bucureștiul**,ca atunci când d.Maniu vine aici, să plece d.Vaida , și ca atunci **când nu-i Bădăciunul,să fie Valea Seacă .**" (aplauze la PNL)

Este o metodă care rezumă mai mult o mentalitate ,o **mentalitate care merge împotriva principiilor de sudură organică a acestui stat**.Se poate ca Bădăciunul să nu fie Valea Seacă , se poate ca latitudinea sau longitudinea geografică să fie alta, dar mă întreb , dacă sensul politic nu rămâne unul și același .

-**Voce PNȚ**:dl Vaida este în București !

-**Titeanu** :**Dar nu a venit aici** și ,fără să fiu profet,m-aș hazarda să spun că **nici nu va veni .** Și atunci, dl or deputați, când aceasta este metoda,când **retragerea în munți și ruperea cu Bucureștiul** domină întreaga viață a partidului, sau, mai exact ,**viața internă a branșei dvs ardeleni** ,este poate momentul să subliniem o atitudine, și, mai ales, să vă amintesc un adevăr : India este ceva mai departe decât această Țară Românească.Cu toate acestea, **India nu a suportat decât un singur Mahatma Gandhi**.Dvs faceți inflație și aproape **anual vreți să furnizați vieții noastre politice câte un Mahatma Gandhi autohton.**

Aceste retrageri în munți s-au făcut cu **regizorat** ,pentru a da importanță gestului :Ieri erau **scrisorile de demisie de la șefia partidului**, erau scrisorile adresate secretarului general, dlui Madgearu, erau scrisorile adresate președintelui Camerei ;Astăzi avem **inaugurări simbolice de busturi**. [.....] Dvs , cu această metodă de **fluturare a unor semne de întrebare** , a unor simboluri enigmatice peste **Ardeal**, creați în organismul acesta românesc **o permanentă stare febrilă**,care nu este de natură să întărească unitatea sufletească și unitatea organică , care nu este de natură să grăbească procesul de sudură românească."(aplauze la PNL)

Titeanu / 16 dec.'32

...Joaca de-a constituționalismul

"**Ordinea constituțională este amenințată** când **onorabilul domn Maniu** dădea interview-uri în stil extrem de literar, despre soarta strugurilor și cu preocupări viticole, în ce privește recolta d-sale la Bădăcin ?

Ordinea constituțională este însă salvată când d-sa lua loc pe această bancă !

Ordinea constituțională **este grav amenințată** atunci când d.Vaida-Voevod este ministru de externe,dar **ordinea constituțională este salvată** atunci când un **funcționar superior insurect [Titulescu]** răstoarnă pe ministrul de externe și îl trimite la Valea Seacă.

Ordinea constituțională **este grav amenințată** când d.Gafencu este secretar de stat la Ministerul de externe,dar **ordinea constituțională este desigur salvată** când d-sa se reîntoarce ca simplu **redactor și polemist la cotidianul "Argus "**[-----]

Eug.Titeanu / 16 dec.'32

...Metamorfozarea luptei de clasă:"statul țărănesc" !

"Este vechea dvs "formulă de agitație" ,reluarea "*luptei de clasă* " ,concepția dvs "complet greșită " ;Din această formulare , derivă "**sectarismul** " , "**fanatismul** " ,**împotriva orașelor** și a industriei ,care ,**în concepția PNT < este sinteza posibilităților burgheze >** **< Război industriei ! >** - asta vă caracterizează .[-----]

"Astfel,de dragul unei "**formule literare**" , a unei "**farse demagogice** " ,PNT a înfăptuit o **greșeală condamnabilă** " [---]

Eug.Titeanu / 16 dec.'32

18.)Gr.Iunian (PTR) discurs la Mesaj, 16 dec.'32

DAD, MO 20, 16 dec. '32 p. 425- 437)

[LD :.Afară de ironie și ironie ... Gr.Iunian nu s-ar zice că este „ în formă „ Reproduce pasaje întregi din Mesaj și Răspuns...apoi se îndoiește, se miră, ironizează ... de parcă ,**o dată ieșit din PNT, nu-i mai revine nici o răspundere !**

Chiar dacă are dreptate... în unele chestiuni... mie nu-mi place .Vezi **fișier PTR]**

Iunian / 16 dec.'32

#Mesajul =schimbarea orientării PNT

S-a urcat la tribună pentru a lua parte la discuțiile la Mesaj,fără a fi stăpânit de un spirit „polemic” ,cu dorința sinceră de a examina ,în chipul cel mai obiectiv, problemele enunțate . Aceasta nu va însemna că expunerea sa va fi lipsită de critică ,**când va considera soluțiile necorespunzătoare realității.**

Va căuta **izvorul** a ceea ce socotește el **schimbarea de orientare a atitudinii PNT,** din dorința de a fixa unele adevăruri.

Mesajul constituie **un program de lungă durată.**

Pe unii i-ar putea chiar îngrijora mulțimea problemelor anunțate.

Cum însă unele sunt de caracter general, **el se va ocupa numai de cele „originale”**

...pasaje stereotipe:Coroana,Armata,Politica externă

Mesajul are pasajul stereotip , privind manifestările de **devotament față de Coroană** ;

Grija pentru **armată** ;Păstrarea legăturilor de **prietenie cu toate statele** ;[.....]

Cum d.**raportor este o minte cultivată** și eclectică și un literat distins, suferind de influențele lecturilor d-sale ,**devine liric în partea finală** a Răspunsului, în care citim :

Cu acest gând de înflorire și prosperitate al națiunii române, membrii Adunării Deputaților , urmând porunca vremii de Unire , și muncă fără preget ...

Aș avea impresia că găsesc în aceste rânduri influențe ale unei recente lecturi , pe care pare-mi-se aș putea-o găsi **în geniala operă a lui Caragiale** (ilaritate)

-G.Măcărescu : Ferește-mă doamne de prieteni ! (ilaritate)[-----]

Iunian /16 dec,'32

#Răspunderile lui Maniu

"Onoratul dl **președinte al guvernului**, pe când era un simplu particular,un membru al unui mare partid,**credea în ambele căi**. Nu este o glumă .D-sa spunea **< sunt două căi pe care trebuie să mergem : ajutorul străin sau prin propriile noastre mijloace.**

În orice caz, un principiu trebuie să domine :națiunea trebuie să trăiască .>[-----]

Această nesiguranță în atitudine **era îngăduită** pe când d.președinte al Consiliului era **un simplu particular ,retras la Bădăcin .**

Dar împrejurările sunt mai tari decât voința omului ;**a fost silit să iasă de acolo ,ca să ia conducerea partidului,deci un început de răspundere ,leader al majorității** , asigurând guvernului concursul acestei majorități ,un început de răspundere , deci a trebuit un început de precizare .Dar împrejurările au fost și mai tari și **au silit președintele partidului să ia președinție guvernului** .Acum răspunderile se pun în mod absolut, categoric , precis.

Ca să guvernezi îți trebuie un program și o echipă.

Programul, evident, că nu avea pentru ce să-l alcătuiască d. Maniu, câtă vreme nu avea nici o răspundere în viața publică. Totuși, un program îi trebuia. În 24 de ore trebuia să fie alcătuit. Dacă avea un program, își alcătuiă o echipă potrivită programului.

Fiindcă **nu a avut programul, a trebuit să ia întâi echipa și, luând echipa, a trebuit să ia și programul echipei.** (ilaritate la opoziție) " [-----]

...Programul guvernului?: drumul Genevei!

- ▣ Economie, finanțe ▣ Agricultură
- ▣ Ajutorul Genevei ▣ Cuponul extern
- ▣ Conversiunea. Soluția Conversiunii: restabilizarea
- ▣ Programul PȚ 'retro
- ▣ Realitatea guvernării
- ▣ Îndepărtarea PNȚ de la rosturile inițiale.

Cum în echipa de guvernare găsim pe d. Madgearu și pe d. Lugojanu și [.....] pe d. Mironescu ca vicepreședinte de Consiliu, din momentul acela **programul guvernului a devenit lămurit: Geneva.** De aceea, chiar dacă în Mesaj nu ar exista o declarație categorică, nu mai încapă nici o îndoială că **trebuie să mergem la Geneva**, dacă va trebui să suferim directivele actualului guvern. Atunci, dlor, dacă mergem la Geneva trebuie să ne întrebăm **de ce mergem? Ce ne dă Geneva? Și ce ne cere Geneva? Și dacă putem să mergem la Geneva, dacă avem vreun folos acolo?** [.....]

Prin urmare, dlor, **este bine că împrumuturi nu ni se mai dau.**

Din partea Genevei avem doar **sfaturi.** Și ne mai dă și **experți pe lângă** unele din cele mai importante **ministere.** Și ne mai cere: **echilibrarea bugetului, menținerea stabilizării, respectarea obligațiilor contractuale.**

[-----LD: le ia pe rând și arată carențele -----]

"Dlor, **noi nu putem împărtăși recomandările Genevei** care, prin glasul **d. lui Rist**, crede că pare posibil și necesar să facem în România un mai larg apel la impozitul pe consumație - dorință care a fost însușită de guvernul actual.

Toate propunerile acestea nepotrivite - îmi permit să cred - **pe care le-a făcut Geneva**, prin glasul reprezentantului ei, **au fost întocmai urmate de către acest guvern.** [.....]
Ce trebuie să primeze?

Guvernul și experții, susțin că trebuie să primeze interesul internațional.

Eu îmi permit să spun că trebuie să primeze interesul național

(aplauze PȚ-Lupu, LANC, Garda de Fier, și alte bănci ale opoziției)

Cu riscul chiar ca acest interes să nu coincidă cu interesul internațional, noi trebuie să rămânem aici serioși apărători ai intereselor naționale

(aplauze PȚ-Lupu, LANC, Garda de Fier, și alte bănci ale opoziției)

Gr. Iunian / 16 dec. '32

#Îndepărtarea PNȚ de la rosturile inițiale.

...1926. Fuziunea PȚ+PNR

[LD: am tratat pe larg această problemă la **Sistemul de partid și Doctrine.**

Vezi pe larg și alte documente și alte argumente, la **fișier PNȚ sau PȚ.**

În epocă s-a vorbit cu destulă insistență de intențiile lui Iunian de a părăsi PNȚ după fuziune.

Dar cucerirea puterii (1928), locul ocupat de el în guvern și, implicarea lui directă în actul Restaurației (1930), i-au întârziat demersul.

În ce privește activitatea lui parlamentară după ruptură, prestația sa se aseamănă cu cea a dr. Lupu sau a altor "**țărăniști dizidenți**", care au contribuit asupra de măsură - cu indiscreții, dezvăluiri, demascări - la compromiterea vechilor colegi. De data aceasta, ținta de predilecție era Maniu.]

"Și are dreptate această întreagă muncitorime și țărănime, organizată în cadrele PNȚ să caute să vadă unde este **sorginta acestei îndepărtări de la rosturile inițiale ale partidului**, așa cum a fost el încheiat." "Să-mi dați voie, pe acei nedumeriți, să-i ajut la lămurirea aceluiași punct.

Izvorul acestei abateri de la scopul inițial al rosturilor partidului nostru, **care luptă pentru năruirea**

lunii vechi și clădirea lumii noi, a stat în **condițiile în care s-a făcut fuziunea Partidului Național-Tărănesc.**

...Concepția conservatoare a programului PNT

Cu titlu de document, el a adus **declarația lui Iuliu Maniu privind fuziunea.**

La 27 sept. 1926, Maniu scria unui bun prieten [**Mihai Cantacuzino**] pentru a-l pune la curent cu fuziunea. După ce afirma că delegația partidului, la 26 sept., sub presiunea împrejurărilor, a trebuit să hotărască fuziunea, arată acele împrejurări. Iată aceste lămuriri:

<Condițiile fuziunii sunt aceleași pe care le-am stabilit în 1924, cu prețiosul dvs concurs, cu ameliorări importante în favoarea noastră, atât în ce privește programul de guvernământ, cât și în ce privește organizația partidului.>

Iată, d-lor, prin urmare, **compromisul scopurilor inițiale ale PNT.**

Fuziunea nu a putut să fie făcută decât cu importante ameliorări în favoarea partidului Național.

Vă rog să nu uitați că **PNR cuprindea**, pe lângă **elementele din Ardeal**, care aveau o politică a lor definită, **elemente din Vechiul Regat**, care erau **rămășițe ale lumii vechi**, **petru năruirea cărora ne organizasem noi în partidul Vechiului Regat**, aveau cuvântul preponderant [...] de **nuanță conservatoare.** În scrisoarea amintită, **Maniu** spunea :

< în special am ținut să fie situația prietenilor noștri importanți din Vechiul Regat

asigurată și, de la început, scutită de șicanele la care au fost expuși cu ocazia ultimelor alegeri. [...] asupra **programului de guvernământ pregătit cu d. Mihalache,**

în baza celor discutate la timpul său cu dvs, acceptându-se exact concepțiunile făcute de dvs, a fost primit de delegația noastră permanentă unanim, în baza raportului făcut de o comisie specială, prin grija dlui **Lucasievici**, comisie la care au luat parte, **d. Argetoianu, d. Mironescu, d. Antonescu și d. Dobrescu.** >

Prin urmare, **s-au făcut schimbări importante asupra programului Partidului Tărănesc**, care chemase clasele muncitoare împotriva tendințelor hrăpărețe ale claselor capitaliste !

Cu aceste compromisuri, luându-se alte importante concesiuni, luându-se exact programul care a fost alcătuit de d. Argetoianu, Mironescu, Antonescu și Dem, Dobrescu."

...Concepția PNR=concepția lui Argetoianu

Nu mă mir de aceea d-lor, că **partidul întreg se grupează astăzi în jurul concepției dlui Argetoianu**, care este cel puțin sincer : deși era în **Partidul Național**, a adus și concepția pe care o avea pe **când era în Partidul Conservator**, a apărut-o cu **strășnicie**, și a continuat s-o **apere și în sânul Partidului Național Tărănesc.**

...Fuziunea cu PT=motive oportuniste

În ce privește **motivul pentru care PNR a fuzionat cu PT**, el se datora **dorinței PNR de a se alia cu un partid important**, indiferent care, **pentru a putea ajunge la guvernare.**

De aceea s-a făcut fuziunea cu PT.

Maniu, dându-și seama că **Partidul d-lui Averescu** era atât de slab, iar guvernul său atât de compromis și total aservit de PNL ; ținând seama că PNL nicidecum nu se arăta aplicat, cu metodele sale detestabile **< n-a rămas altceva decât fuziunea cu țărăniștii.>**

Prin urmare, din moment ce nu se găsea nici un alt partid politic cu care să se alieze, **pentru ca să dobândească mai degrabă puterea**, ca să tempereze starea de spirit din partid ...

-Gh. Tătărescu : Cine este autorul scrisorii ?

-Iunian : DI Iuliu Maniu, am spus.

-Tătărescu : Către cine este ?

-Iunian : Către Mihai Cantacuzino. Prin urmare, **avem izvorul acestei depărtări de la rosturile inițiale ale partidului nostru, în acest compromis** care se consemna încă de la 1926, prin **importantele concesiuni**, cu importante ameliorări aduse **în favoarea ramurii conservatoare**, **apărătoria categoriilor acelor pe care noi, în programul otcroiat, dat la 1918, le declaram cu tendințe hrăpărețe. Avem secretul acestei îndepărtări de la program**, în această recunoaștere a **concesiunilor de ordin principial care s-au făcut la 1926**, de către PT, pe care **PNR le-a reclamat ca o condiție a fuziunii** pe care o consemna **nu dintr-o completă identitate de concepțiuni**, și dintr-o înțelegere a soluțiilor care trebuiau date pentru apărarea claselor

producătoare , **ci dintr-un motiv de oportunitate** , pentru că puterile de rezistență erau sleite , pentru că ele nu mai îngăduiau întârzierea unirii cu un alt partid,și,sub presiunea împrejurărilor, **pentru că alt partid nu mai era disponibil.**" [.....]

"N-am putut realiza această solidaritate [a țărăniștilor] , contra tendințelor mereu mărturisite . **Am încercat personal , în sânul partidului, în mod repetat.** Nu știu dacă dintr-o insuficiență înțelegere a împrejurărilor [...] sau dintr-o insuficientă energie în rezistența care trebuia să se manifeste , dar un fapt este de netăgăduit:că de către **cei care erau obligați ca în sânul noii organizații să apere punctele care au constituit baza închegării noastre la 1919 , nu s-a pus străduința necesară pentru apărarea acestor puncte.**"

#Restanța restanțelor :reforma electorală !

[LD: dar nici măcar nu pomenește de ce era această restanță,că doar el fusese ministru la Justiție]

Este f. bucuros că se dau asigurări că se va veni cu o reformă electorală.

Ar dori să se transforme în realitate.

Este de acord cu guvernul ca pe viitor **să fie suprimată prima electorală** ,deoarece înscrierea și menținerea ei ,a dus la falsificarea vieții noastre politice.Abolirea primei va da posibilitatea partidelor să reprezinte forța lor corespunzătoare în parlament." [-----]

lunian

#Legislație incontinuu modificată !

[LD:da, lunian are dreptate .Guvernările național-țărăniste au avut ca preocupare obsesivă **modificarea întregii legislații din primul deceniu (liberale sau averescane)** dar aș vorbi cu păcat dacă eu, ca istoric, am sesizat care a fost ținta exactă ,în folosul cui s-au făcut modificările și care au fost inovațiile .Noroc cu parlamentarii opoziției care au "demascas" intențiile și beneficiarii.lunian este însă foarte incorect când se scutură de răspundere , având în vedere **larga lui contribuție la această demplare]**

Guvernul anunță și în acest Mesaj (ca în altele) că va veni cu o **lege specială** pentru **îndrumarea și încurajarea agriculturii** ;modificarea **Camerelor agricole** ;generalizarea **regimului cârților funduare** ;modificarea **legii CFR ; autonomia administrativă ; unificarea legislativă** ; etc etc .Dar aceste legi sunt pomenite în mai toate Mesajele ! Cu singura deosebire că **fiecare partid , când vine la putere, schimbă legea !** Aceasta este o dovadă că **legile nu sunt bine studiate, că nu țin seama de realități .**" [-----]

lunian / 16 dec32

«PȚR:Revenirea la crezul P-Ț!

"Și atunci ne găsim astăzi în această situațiune ,că **vedem PNT** ,cuprinzând întemeietorii **Partidului Țărănesc** , de pe vremuri,**uitând legămintele pe care le-au luat** față de acei cu care erau chemați să asigure organizarea acestui nou și puternic partid,și **luând**,alături de cei care au făcut concesii,**apărarea unei clase restrânse,a categoriei deținătorilor de capital**, în **paguba tuturor categoriilor producătoare și în paguba economiei generale a acestei țări.** Ei bine, dlor,**o asemenea politică n-o putem urmări.**

Rămânând **credincioși scopurilor** pe care le-am întrezărit în clipa închegării , rămânând credincioși **programului** pe temeiul căruia noi am cerut **solidarizarea claselor muncitoare** , în cadrul partidului nostru **și întrucât Mesajul** nu face decât **să apere această politică economică și financiară,determinate de interesele unei clase restrânse**,împotriva căror pretenții nedrepte s-a întemeiat **Partidul Țărănesc pe vremuri, declarăm că nu putem să votăm Adresa de Răspuns la Mesaj.** (aplauze pe băncile PȚ R)

Gr.lunian / 16 dec.'32

19)Lothar Rădăceanu (PSD) ,discurs la mesaj, 17 dec.'32

(DAD, MO 21, șed. din 17 dec.'32, fișă de mână)

[Este întrerupt de **Argetoianu, Inculeț, Lupu, M.Stelescu** pe problema perspectivelor socializmului]

#Răspunsul la mesaj =menținerea soc.capitaliste

Analizând R.la Mesaj al PNȚ , are **neîncredere în optimismul și promisiunile PNȚ**,privind **menținerea și refacerea societății capitaliste** . [...]

Guvernul PNȚ **nu este "capitalist"** , din p.d.v.economic [LD?] dar **este capitalist din p.d.v. al concepțiilor** [...][LD : atenție ! era exact pe dos !]

Refacerea capitalismului !? Prosperitatea lui ?! Pe ce se bazează această nădejde ?!

PSD este contra acestui p.d.v. Promisiuni care nu se bazează pe nimic.

Lumea socialistă se va clădi , mai întâi , în țările înaintate capitaliste : "biruința socialismului în Apusul înaintat"

Rădăceanu / 17 dec.'32

▫Regimul politic

..."Stânga" - "Dreapta "

[LD:Mi se par interesante remarcile care deslușesc **acceptiunea dată în epocă** tendințelor politice botezate de "**stânga**" ,de "**dreapta**",care au suferit de-alungul vremii ...**translări, goliri** ,și chiar **inversiuni de sens** .Acele dispute ,obișnuite mai ales în cercurile intelectuale,sufereau de ceea ce aș numi "moda" timpului :un anumit snobism la vârstnicii nonconformiști,un anumit teribilism la tinerii indeciși,și foarte rar , izvorând dintr-o autentică credință]

Se bucură că pe banca ministerială este "**sociologul revoluției de odinioară**" -**Petre Andrei**, reprezentantul politicii de "stânga" din PNȚ.

-**Petre Andrei** :"**Altceva este să discuți teoreticește ,altceva să predici revoluția propriuzisă . Noi,aproape de Rusia,nu avem date precise și nici convingerea că ne putem îndrepta spre lumea aceea nouă.** [Este întrerupt] **Ce doriți dvs să spun ? Că sunt bolșevic ?**"

...PSD:"**stânga**" în parlament ;"**dreapta**" în sistemul partidelor socialiste

-**Rădăceanu** :PSD este **gruparea "cea mai de stânga "** în Parlamentul românesc.
Se face abuz de acest cuvânt ! Se vorbește de o "**stângă "** în PNL , în PNȚ și alte partide.
Nu o "**stângă "** în cadrul vederilor și programelor,**ci o "stângă "** în cadrul **vieții politice complexe**.Unii spun :**sunt socialist, dar în PNL !** sau **sunt comunist ,dar în cutare partid.**
-**I. Inculeț (PNL)**:**În sistemul partidelor socialiste ,dvs sunteți " de dreapta" ,nu de "stânga"**

▫Singura soluție:statul muncitoresc-țărănesc

[LD:această soluție o va sluji, după '44 ,Lotar Rădăceanu ,când "etichetele" nu vor mai fi simple atribute teoretice , ci **vor duce pe purtători , direct la pușcărie**]

-**Rădăceanu** :Din nefericire, Camera aceasta nu reprezintă sistemul socialist.De ce se stăruie asupra "**politicii de stânga**" ,de **oameni care nu vor să ia asupra lor "atitudini de stânga"** ?

Este nevoie de unirea tuturor acelora care înțeleg că "**un nou sistem trebuie creat**" ,

că statul capitalist nu mai poate trăi ; că statul țărănesc este o iluzie ;

și singura soluție este "statul muncitoresc -țărănesc" ,bazat pe unirea muncitorilor și țărănilor , contra capitaliștilor," **pentru înfăptuirea socialismului , în democrație și libertate "**

Rădăceanu / 17 dec.'32

20.)I.Zelea Codreanu, discurs la Mesaj,18 dec.'32

(DAD, MO 22, 18 dec.'32, rezumat fișier.)

...Extremele:"Dreapta"- "Stânga"

[LD:După ce îl atacă pe Lotar Rădăceanu ca reprezentând curentul de " stânga ",este întrebat dacă **Garda de fier este la " extrema dreapta " sau la "extrema stânga"**

Este **definirea cea mai apropiată de realitate** pe care am întâlnit-o în toate încercările de a plasa **G de F** în acest corset terminologic doctrinar:**extrema dreapta +extrema stânga.**

[Vezi pe larg și argumentat la fișiere G de Fier, Doctrina

IZCodreanu :

Dacă cumva, la dreapta (ca idee politică) este :

Credința în Hristos și Dumnezeu ;apărarea altarelor noastre de închinare ;
iubirea țării patriei ;ideea de apărare a Neamului Românesc din p.d.v. etnic;
ideea monarhică ;gândul de jertfă pentru adevăr, dreptate , idealism ;

"atunci ne declarăm nu numai de dreapta ,ci de extrema dreapta "

Dar dacă, la această "dreapta " s-ar strecura :

ideea de oprimare și nedreptate a masselor ;ideea cămătăriei bancare ;

"atunci nu va exista nici o extremă stânga mai înverșunată ca noi "

Dacă , însă, "stânga" înseamnă :

internaționalism ;dezinteresare pentru apărarea țării patriei ;surparea ideii de Dumnezeu ;
Materialism brut,"suntem dușmani hotărâți ai acestei stângi " .

Dacă "stânga " are :

tendența de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare,

" atunci nimeni nu ne întrece în situarea la stânga "

Concluzie :

"Nu suntem nici "de stânga" ,nici " de dreapta" ,ci reprezentăm răul de viață al Neamului Românesc "

**"Înțelege dictatura ,o acceptă ,în numele intereselor etnice ale poporului român ,
nu în slujba unei minorități ."**

I.Z.Codreanu / 18 dec.'32

21.)V.Rădulescu (raportor) ,discurs final la Mesaj ,Cameră ,19 dec.'32

(DAD, MO 23, șed. din 19 dec.'32. p ? – 529)

[LD: lipsă xerox.Doar pag.finală]

▣ Răspunsul la Mesaj

▣Programul PNȚ

Iunian a afirmat că noi ne-am părăsit programul și nu vom mai avea încrederea țării.

Gr.Filipescu afirmă în ziarul său că , în orice țară din lume ,partidele politice din opoziție fac demagogie.Demagogia încetează ,însă, la guvern.

El spune ,însă, că la PNȚ demagogia continuă, deoarece își păstrează programul din opoziție.[

„Această afirmație , care credea d.Filipescu că este o palmă aplicată nouă, noi o putem invoca ca un titlu de glorie ,pentru că rare ori s-a văzut în istoria politică a acestei țări , ca un partid venit la guvern să-și respecte programul din opoziție,cum ni-l păstrăm noi.(aplauze puternice la PNȚ)Iată de ce , dlor, nu ne pot atinge nici criticile aspre, nici ironiile veninoase, mai mult sau mai puțin fine.

De aceea roagă ca Adresa să fie votată așa cum este redactată ,cu litera și spiritul ei de pesimism pentru prezent, și de optimism pentru ziua de mâine,pentru că nu putem să pierdem speranța în viitorul de mâine al neamului românesc. "

(aplauze prelungite la PNȚ.Autorul este felicitat de dnii miniștrii și de membrii majorității parlamentare)

V.Rădulescu / 19 dec.'32

22.)Eduard Mirto,discurs final la Mesaj ,19 dec.'32.

(DAD, MO 23, șed. din 19 dec.'32, p 529- 535)

(ministr.Lucrărilor publice și comunicații ,din partea Guvernului),

Mirto / 19 dec.'32

▣Discuțiile la Mesaj

Au loc pe un fond economic și financiar f.grav.De aceea,este f.dificil ,pentru cel care răspunde în numele guvernului .

...Critici nedrepte și nefolositoare

Cu mult talent, s-au făcut **critici nedrepte și nefolositoare**. Dacă în genere rolul opoziției este să critice, se pare că, în momentele prin care trecem, **această critică era absolut necesar să aibe anumite limite**; nu se poate să nu se observe că **au fost nedrepti**, într-un moment neprielnic. **Situația lui este dificilă** și pentru că **va fi obligat să răspundă prietenilor de altădată și adversarilor de totdeauna**. Ca de obicei, **nu va face uz de nume proprii** și va analiza cu obiectivitate, doar diferitele soluțiuni care s-au exprimat.

Ca de obicei, va ține seama de relațiile de prietenie, indiferent de relațiile politice.

Respectul, stima, admirația, pe care le-a acordat legăturilor de prietenie, îl împiedică să procedeze altfel. [.....]

...Reacțiile la Mesaj și Răspunsul la Mesaj

Afirmând că asupra a trei puncte **a fost o înțelegere desăvârșită** -Regele, politica externă, armata -constată că pe celelate probleme „**nu a mai rezultat, din cuvântările ținute - înțelegere între reprezentanții partidelor politice** și Adresa de răspuns la Mesaj.”

Grupează criticile în două categorii :

obiețiuni cu caracter politic, care nu priveau de loc programul de lucru al guvernului, prevăzut în Mesaj și Răspuns, **care depășeau chiar limita obișnuită la o discuție la Mesaj**; **critici asupra programului anunțat la Mesaj.**

Este adevărat că la dezbaterile la mesaj, fiecare poate să dezvolte punctul său de vedere, cadrul politic, ideologia, programul., dar nu să discute chestiuni interne de partid.

"Ați depășit ceea ce era obișnuit la o discuție la Mesaj"

Mirto / 19 dec.'32

▣Consens parlamentar.

...Monarhia

A luat act cu desăvârșită mulțumire, că **toate partidele politice, s-au asociat la declarația de devotament și de dragoste față de MS Regele** (aplauze prelungite, unanime)

Această dragoste și acest devotament, desigur vor fi unite și cu străduința noastră, a tuturor, ca să facem ca această domnie să fie cât mai glorioasă.

Mirto / 19 dec.'32

...Politica externă

[LD:eu nu aș zice că se poate vorbi de consens în ce privește politica externă a României . Pe de o parte guvernarea Maniu a debutat cu un **episod conflictual Vaida -Titulescu** care a provocat căderea guvernului .Pe de altă parte, parlamentari ai diverselor partide - ACCuza, Gr Iunian ș.a -**au criticat-o** .Vezi la **fișier Politică externă**] [LD : formal , stereotip, ca și când nu s-ar fi discutat atât ! Cât privește consensul ! ... ce să mai spunem ?!]

Am luat act cu plăcere că și în ce privește directivele privitoare la politica externă ,

există același perfect acord, între toate partidele politice. [LD : ?!]Susținători sinceri ai păcii , respectând cu toată hotărârea tratatele,vom căuta să realizăm legături de prietenie cu toate țările, **indiferent de situațiunea lor de până astăzi față de poporul român.**[LD?!] (aplauze la majoritate)

Mirto / 19 dec.'32

...Armata

A mai constatat , ca în Parlamentele anterioare, **dragostea și recunoștința tuturor pentru glorioasa noastră armată** , unite cu hotărârea ca pe viitor să ne străduim la menținerea și la ridicarea ei. (aplauze) [----]

Mirto / 19 dec.'32

▣Alegerile,"prima" ,legea.

-Mirto :Vaida era o garanție ,deoarece mai făcuse alegerile din 1928, ca ministru de Interne, alegeri care au fost cele mai libere din istoria alegerilor !Și nu se poate afirma de către nimenică,

și în 1932 ,nu a făcut aceste alegeri libere !

-Iamandi : Pilda este valabilă numai pentru alegerile din 1928 !

-Mirto : Ni s-a mai reproșat că am făcut cartel cu P.German,și că am avut cu noi și pe dl Iunian.

Că fără ei, n-am fi întrunit ... 40 % ,care ne dădea dreptul la "prima electorală"

Dar legea electorală permite cartelurile, tocmai pentru obținerea primei !

-Iamandi : Atunci de ce condamnați cartelul nostru cu Iorga , din 1931 ?

-Mirto : Nu l-am condamnat deloc, am afirmat doar că din acel cartel n-a ieșit nimic folositor

pentru țară .Ni s-a reproșat că noi, care am condamnat prima electorală ca "imorală" ne-am folosit de ea ! Există o lege ;trebuia să o respectăm. Nu trebuia aplicată ?

-Iamandi : Ați avut soluția propusă de d. Iorga , la care aderasesm și noi,ca , înainte de dizolvarea Parlamentului,să fie modificată legea .Mai mult, în Parlamentul Iorga , declaraserăți că , dacă veți veni la guvernare,nu veți profita de primă !

-Mirto :Nu-și amintește să fi făcut o atare declarație.

-Iamandi : A făcut-o d.Mihalache !

-Mirto : Nu este îngăduit să renunți la aplicarea unei legi, oricât de rea ar fi ea.

Iar legea electorală , cu cartel sau fără, permite prima.

-dr.I.Costinescu : Mai cu seamă când îți convine ! Ce frumos sună aceasta !

-Mirto : În materie de constituționalism ,nu cunoaștem decât extremitățile :sau nu respectăm constituția, sau...o facem mai ceva decât Franța, Anglia !Anglia ar fi f.surprinsă de "constituționalismul" nostru.Franța , și mai surprinsă !

-Iamandi : acolo nu este reprezentare proporțională .

-Mirto : Țara a fost consultată ; Am avut 40 % .Dvs ați avut doar 13 % .Prof.univ. care avorbit [Hudiță ?] ,doar 2 % .

-Adonis Popov : Dar opoziția , laolaltă , a avut 60 % !

-dr.I.Costinescu : Dar în București, capitala țării, cât ați avut ?!

-Mirto : De mult ați făcut această greșală : politica "orașelor" ! Pe vremea alegerilor censitare ... V-ar conveni alegerile doar în București, Slatina și Mizil... cu ele să hotărâți guvernarea !

Mirto / 19 dec.'32

#Demisia lui Vaida

«Guvernul Maniu

-Mirto : Se mira dl Tătărescu de „plecarea prematură” a dlui Vaida și de „ revenirea târzie”

a dlui Maniu.[...] De ce i se pare anormal dlui Tătărescu că șeful partidului a venit în fruntea guvernului ?! Dacă i se pare anormal, să explice dacă nu consideră normal ca șeful PNL să devie șeful guvernului ?!

-Iamandi : Mai bine să explicați de ce d.Maniu se retrăgea la Bădăcin ?

-Mirto : Vă rog să lăsați partidul și majoritatea să formeze guvernul pe care îl cred de cuviință, fără să apeleze la indicațiile dvs.(aplauze la PNȚ)

Mirto / 19 dec.'32

«Situția din PNȚ

...Ardeleni –Regățeni

-Mirto:În fine,s-a produs și o scrisoare [citată de Iunian] în care se încerca să se facă dovada că fuziunea nu ar fi fost rezultatul unei adevărate apropieri sufletești ,a unei chemări de la grupare la grupare , ci rezultatul unor combinații.

[adresându-se lui Maniu] Dar eu, dle președinte de Consiliu,-care dacă nu voi fi având altă calitate ,o am pe aceea de a fi vechi în partid - îmi dau bine seama că la Atheneu, în 1919, fără nici un fel de scrisoare,fără nici un fel de târguială, curând după realizarea uniunii, chiar Partidul Național din Ardeal s-a văzut față cu Partidul Țărănesc din Regat, și-au dat mâinile, s-au îmbrățișat și au pornit la conlucrare împreună ,în prima guvernare a României Mari .”(aplauze puternice la PNȚ)Pentru mine, atunci s-a realizat fuziunea.

Ulterior a fost necesitatea nivelărilor.Dar ce pretindeți dvs ? Două partide care trăiseră deosebit ani de zile, dar care voiau să se topească ,să nu existe între ele nici un fel de asperități ?

"Asperități" ? Dar eu am trăit în țară, și am trăit **tachinăria dintre Moldoveni și Munteni**, deși trecuseră atâția ani de la Unire. Astăzi nu mai este această tachinărie, dar asta pentru că au apărut alte asperități, cari au înlăturat pe cele vechi. **Trebuie să treacă timp pentru ca topirea și asemănarea să devină desăvârșite**, să nu mai fie nici un fel de deosebire, nici un fel de asperitate.

În orice caz, d-lor, dvs, oricum ați considera, sunteți datori mult, din punct de vedere românesc, și **d-lui Maniu și d-lui Mihalache că au realizat fuziunea**, -contra acelor cari astăzi sunt nemulțumiți - pentru că făcând fuziunea, au realizat cel mai mare act național, care s-a făcut de la Unire până astăzi. (aplauze puternice și prelungite la PNȚ)

Examinați din p.d.v. național, și veți vedea de ce interes extraordinar este pentru țară, existența unui partid care să îmbrățișeze în componența lui,

exponenții reali ai tuturor cetățenilor ce o compun! **Acest lucru l-au realizat Iuliu Maniu și Ion Mihalache** (aplauze puternice și prelungite la PNȚ, strigăte "să trăiască!")

Mirto / 19 dec.'32

#Instabilitatea parlamentară = Instabilitate politică

"Este în țara aceasta **un permanent neastâmpăr politic, foarte dăunător ei**"

lăta câteva cifre care pun pe gânduri :

"De la înființarea votului universal și până astăzi, **în 13 ani, normal ar fi trebuit să avem 3 alegeri : am avut 8 ! Opt Parlamente** care ar fi trebuit să dureze 32 de ani, **au durat 13 !**

Și nu uitați că, **din aceste 8 Parlamente, unul a durat 4 ani și o zi**, ceea ce înseamnă că rămân pentru **7 Parlamente, 9 ani : anul și Parlamentul !**

-IMLeon (PT): Trist !

-Mirto : "Nu v-ați gândit, dlor, **ce cheltuială reprezintă, ce oprire în loc a întregii activități a statului, ce săcâială**, este pe neneorociții aceia de alegători, pe care îi aducem în fiecare an la vot ?

-Florea Drăghici (preot) : Pe lângă alegerile județene și comunale !

-Mirto : am căutat pe cineva să ne semene ; n-am găsit, dlor !

Șapte Parlamente în 9 ani, nu se mai cunoaște !

Eu sunt ministru la Lucrări publice și comunicații. **Câți miniștrii credeți că au fost la acest departament, din 1914? 36, dlor !** Eu sunt al 37-lea ! câte 2 pe an ! (exclamări)

Ei bine, dlor, **Vreți drumuri ? Vreți cai ferate ? Vreți o dezvoltare a căilor pe apă ?**

cu schimbarea miniștrilor la 6 luni, fără nici o posibilitate de continuitate ?

Nu, trebuie să deschidem ochii, căci este ceva maladiv, această permanentă schimbare .

Ed.Mirto / 19 dec.'32

23.) Iuliu Maniu (primministru), răspunde lui Iorga, Senat, 22 dec.'32

(DAD, MO 17, 22 dec.'32, p. 386-387)

[LD Este ultimul lui discurs parlamentar în calitate de prim-ministru. Poate fi considerat **jurământul lui de credință**, privind **soliditatea unității naționale** la care a contribuit.

Într-un clasament foarte larg, în pofida aparențelor, este optimist și foarte încrezător în judecățile sale morale, inclusiv privind relațiile între state. Experiență politică de "căuzaș" .

Să spun că avea mentalitate de ...ofițer? de jurist? de "căuzaș"?

Este sigur pe ireversibilitatea unirii, pe intangibilitatea hotarelor, pe dreptatea cauzei românești, pe tăria și loialitatea aliaților apuseni.]

«Contrapropaganda antirevizionistă

"Guvernul nu crede că dezvoltarea unei contrapropagande ar fi în atribuțiunea organelor oficiale ale statului. [-----]

Guvernul crede că **organele oficiale au în atribuțiunile lor, numai de a da lămuririle necesare opiniei publice** în chestiunile ce se pun în discuțiile internaționale, privitor la probleme care interesează poporul român și statul său."

Maniu / 22 dec.'32

...Direcția presei și propagandei

Acțiunea de "lămurire" pe care trebuie s-o facă direcțiunea presei, **aceasta a lucrat cu pregătire , devotament și siguranță** "Dacă rezultatele nu sunt cum ar fi de dorit, cauza este **" modestia mijloacelor care-i sunt la dispoziție "**

Cehoslovacia are prevăzut în buget , annual, pentru asta, 151 milioane lei .Iugoslavia -174 milioane Polonia :148 milioane Ca să nu amintim de altele 1

România : 51 milioane ! (din care se plătesc spesele de personal, atașajii de presă etc etc)

"Modestia acestei sume " , rezultă din "cruțările" ce au trebuit făcute :

În 1930, el prevăzuse pentru asta 101 milioane .S-au redus !În 1931 ,s-au prevăzut 71 milioane
În 1932 , 51 milioane !

Iul.Maniu / 22 dec.'32

▣"Certificatele " statului național

...Scrieri lămuritoare

Cu toate acestea, **Direcția presei a realizat "scrieri lămuritoare "** privitoare la chestiuni care interesau statul român.A făcut o **"colecțiune"** privind **revizionismul și minoritarii .**

...Publicarea recensământului

Guvernul a hotărât să publice rezultatul *Recensământului populației*, din care să se vadă **situația etnică, așezarea geografică, evoluția istorică a acestei așezări .**

"Din aceste date ,pe care le va publica cu deplină obiectivitate și în mod cu totul științific , se va convinge oricine că în ceea ce privește **statul nostru național și regimul de drept sub care stă, este singurul drept, singurul firesc și corespunzător realității "**
(**apaluze prelungite**)

...Actele Conferinței de pace, a Tratatelor

"Al doilea, **guvernul va publica** toate actele conferinței de pace, toate actele tratatelor și a hotărârilor de la Trianon ,cu tot materialul de documentare "

"Reâmprospătând în memoria opiniei publice mondiale, aceste hotărâri și motivarea lor, **cred că va fi cel mai bun mijloc pentru a arăta că,** în adevăr, hotărârile aduse corespund unei **realități și unei necesități istorice** și că **statutul teritorial al Europei Orientale** de astăzi , prin care s-au stabilit aceste state naționale, **nu au fost rezultatul unui capriciu ,ci a fost urmarea firească a unei evoluții istorice și a unui drept pe care-l avem și urmarea firească a unor necesități internaționale "**

Publicarea acestor doumente , făcută de specialiști , cu un mare aparat științific,și aprofundat studiu, va arăta că **" desființarea sau atingerea , în cea mai mică parte,a aceluia statut teritorial , nu ar însemna altceva decât a aduce această parte a Europei în situațiunea turbure ,anticulturală și anticivilizată ,în care a fost născută acestuia statut ,și ar pricinui continui și interminabile neliniști."**

Iuliu Maniu / 20 dec.'32

▣Statul național român

...urmărire firească a dreptului de autodeterminare

...pecetluit cu sacrificiul celor 800 morți din Vechiul Regat

[LD :am impresia că este prima declarație tranșantă ,în calitate de " român" ,**nu de "ardelean"** pe care o face ,oficial Maniu.În rest,**supărările lui, aparențele sovăieli,au fost tributul plătit în arena bătăliilor politice interne]**

"Noi vom arăta că **statul nostru național român nu este numai rezultatul unor tratate sau contracte internaționale,** cari nu pot fi atinse ,ci **este urmarea firească și naturală a dreptului nostru** călcat în picioare atâta vreme ,și **urmarea autodeterminării noastre în baza principiului național ,făcută din liberă voință ,pecetluită cu sângele , cu sacrificiul neamului românesc "**(apaluze prelungi, strigăte de bravo)

"Jerfa celor 800.000 de morți din Vechiul Regat ,conștiința și devotamentul poporului românesc din provinciile unite ,este stânca pe care s-a edificat statul nostru ,și pe care nici un fel de dușman nu o va putea dărâma , și pe care nici o propagandă mincinoasă nu o va putea slăbi. Unitatea noastră națională este pe veci făcută ,hotarele ei sunt intangibile. Ea este afirmarea unui principiu al civilizației ;"

#Propaganda revizionistă = negațiunea culturii omenești

"...iar propaganda făcută contra ei ,o negațiune a culturii omenești , în fața căreia noi nu avem nevoie să facem contrapropagandă,ci avem să lămurim acest adevăr înaintea opiniei publice civilizate ,care sunt sigur că este astăzi și va fi totdeauna cu noi" (aplauze prelungi, strigăte de bravo)

N.Iorga / 22 dec.'32

[LD :Iorga este ofensat ,pătimaș și caustic.În același clasament general,Iorga este pesimist și sceptic privind "legitimitățile" izvorâte din tratate ,din legile morale care guvernează relațiile dintre state .Era firesc.Iorga avea o **vastă experiență politică** și era **cărturar și istoric**.]

▫Desamăgire profundă pentru răspunsul lui Maniu

" Dlor președinte , dlor senatori. Îmi dați voie să constat numai trei lucruri :

întâiu, că am făcut o mare greșeală punând această întrebare ;

al doilea, că am declarat că nu am nevoie de nici un răspuns ;

al treilea , că vorbim , dl președinte al Consiliului și cu mine ,două limbi absolut deosebite " (zgomot, întreruperi la PNT, rumoare)

-**Ștefan Graur** : " Nu vă înțelegeți cu nimeni în țara aceasta și acolo aveți să rămâneți ! " lul.Maniu / 22 dec.'32

Vacanță parlamentară de Crăciun

24.)9 ian.'33 Dezacord între Coroană și Guvern

("Facla " , an XII, nr. 585, 10 ian.'33)

#Conflict Maniu -Mihalache -Gabriel Marinescu-Carol

[LD:Vezi pe larg la **fișer Guvern**]

"Guvernul cere înlocuirea prefectului de poliție "

" Partidele mari aprobă gestul dlor Maniu și Mihalache "

Cauza principală a conflictului este **Circulara** pe care d.colonel Gabriel Marinescu a trimis-o ,cu prilejul Anului Nou,tuturor organelor polițienești din țară ,în care dădea o drastică desmințire despre zvonul demiterii sale :

< Sunt și rămân prefect al Poliției , numit prin Decret regal,și voi rămâne până când, tot prin Decret regal voi fi înlocuit .> [-----]

D.Ion Mihalache a găsit că atât **Circulara** cât și **Ordinul de zi** -concomitente ! -

constituie un act de indisciplină ,o provocare și o jignire ,o tentativă de înjosire deliberată față de ministrul de Intene și de Guvern. [-----]

...D.Mihalache s-a prezentat în **2 audiențe la MSR** ,pentru semnarea **Decretului de demitere** a lui **Gabriel Marinescu**, și ,mai puțin insistent, pentru demiterea gral Dumitrescu.

Regele a refuzat din capul locului să accepte înlocuirea celor doi.

Dar , în același timp, **a refuzat și demisia lui Mihalache.**"

#Cruză de guvern

...D.Maniu a fost ,de la început de partea dlui Mihalache, declarând că întregul guvern se solidarizează cu el. Partidul , de asemenea .Și d.Titulescu (aflat în străinătate , argumentase cu marile probleme diplomatice în curs)

Guvernul a hotărât: 1) demiterea lui Marinescu (cu trecerea lui înarmată) .

Până atunci , **guvernul se considera demisionat** .[-----]

...Micile partide politice încearcă să deplaseze chestiunea : este un pretext guvernamental de a nu-și asuma răspunderile !

...IGDuca :de acord cu Maniu -Mihalache

este de acord cu atitudinea lui Maniu și Mihalache .

Criza de guvern / 9 ian.'33

25)13 ian.'33 Demisia guvenului Maniu

(Facla , XII , nr.589, 14 ian.'33)

În **a 7-a zi a crizei guvernamentale**, evenimentele s-au precipitat .

...Regele s-a întors de la Sinaia , în Capitală. Pe peronul gării Cotroceni:Gabriel Marinescu și... întreg guvernul .Regele a intrabat : **Ce e nou ?** .Maniu a răspuns : **vă voi spune imediat** ;

...Audiențe le Rege :Maniu, Mihalache, Titulescu

La ora 12 era în audiență la Palat.A stat 30 de minute , și și-a spus p.d.v. ;Regele a vrut să cunoască și părerea lui Mihalache și Titulescu , pe care l-a primit în audiență.

Apoi, Maniu a fost primit a doua oară.

...Demisia lui Maniu

La ieșire,a spus ziariștilor **că și-a dat demisia**,recomandând Regelui **un guvern sprijinit pe actualul Parlament.**

...Seara ,întâlniri și convorbiri pe la casele lui ... Maniu,Titulescu ,

Maniu a ținut ultima ședință a Consiliului de miniștri, la sediul guvernului ,

≡Comunicatul guvernului

Comunicatul : " [.....] **Di președinte al Consiliului de miniștri și-a prezentat demisia , pe care MSRegele a primit-o "**

...Consultarea lui Cicio-Pop și Costăchescu

Apoi **MSR a invitat pentru consultări ..Cicio Pop și N.Costăchescu** (președ. celor două camere) **au propus un guvern sprijinit pe actualul Parlament .**

...Rechemarea lui Vaida

Al.Vaida Voevod -a fost chemat urgent la București (se spune că Maniu și Mihalache erau dispuși să sprijine un guvern Vaida) ;**PNT s-a întrunit în ședință de Comit.Executiv :**

Demisia lui Maniu / 13 ian.'33

Guvern Al.Vaida -Voevod .Legislatura II .Sesiunea I ordinară ian-apr.'33

25.)14 ian.'33.Al.Vaida Voevod, formează guvernul

("Adevărul "(Scrutator) , 15 ian.'33 + foto Vaida)

#Păcatul originar:conflictul cu Coroana

...Păstrarea "trinității diplomatice "

...Absența liderilor PNȚ:Maniu , Mihalache

...Conflict resuscitat :Vaida -Titulescu

Vaida ține să păstreze în guvern **trinitatea Titulescu - Madgearu - Lugoșanu** (pentru tratativele internaționale , în curs) Oricâte declarații se vor face , **noul guvern are un păcat originar : ia ființă în urma unui conflict cu Coroana, și cele două persoane reprezentative ale PNȚ -Maniu și Mihalache - nu vor face parte din Guvern !**

Titulescu a condiționat rămânerea în guvern de promisiunea că nu va fi nevoit să lucreze cu **Gr.Gafencu și VVTilea ,foști subsecretari de stat în trecutul guvern Vaida .**

Vaida nu vrea să renunțe la cei 2 tineri colaboratori ai săi

Guvern Vaida / 14 ian.'33

26)Comit.Execut.PNȚ 16? 17?ian.'33

("Facla " XII, 18 ian.'33 + foto Maniu)

Expunerile lui **Maniu,Vaida ,Mihalache**

Au luat parte și **numeroși parlamentari și șefi de organizație .**

Ion Mihalache (vice-președ.PNȚ)

-Explică conflictul

A relatat **incidentul** izbucnit în timpul sărbătorilor ,provocat de **atitudinea lui Gabriel Marinescu și gral Dumitrescu.**[---] "**Am conștiința că spunând totdeauna adevărul,servesc interesul Tronului.Chiar dacă m-aș umili pentru persoana mea,nu pot face același lucru când reprezint o autoritate de stat și când știu că apăr interesele țării și ale Tronului "**

Al.Vaida Voevod (prim-ministru):al IV-lea guvern PNȚ!

-Motivarea acceptării

A explicat de ce a acceptat numirea :**lipsa de continuitate este cel mai mare rău pentru țară.** De aceea **este bine să continue guvernarea PNȚ ,** cu aceeași oameni .

Nu se poate vorbi de un conflict între PNȚ și Coroană.

Guvernul de astăzi este expresia PNȚ , și va putea rămâne la cârmă **câtă vreme are încrederea majorității și a Regelui.**

Zvonurile ce se colportează **despre desbinări în partid,sunt invențiuni !**

Formarea celui de-**al IV-lea guvern PNȚ , pe baza aceluiaș parlament,** dovedește **puterea partidului și realitatea parlamentară.**

Parlamentarii PNȚ

-Sprijin ptr gov. Vaida

-**Pompiliu Ioanițescu** :Mulțumește lui Maniu și guvernului pentru activitate ;

-**Șt.Cicio Pop** : importanța fuziunii PNR -PȚ ;**majoritatea va sprijini gov.Vaida**

-**Părintele Mann** : face **apel la majoritate să sprijine guvernul Vaida ;**

-**Policrat Bețianu** : deputații basarabeni sunt devotați ;

-**Cezar Spineanu** : **Forța PNȚ ,și inexistnța adversarilor liberali**

-**Rădulescu -Mehedinți** :orice am spune, **nu putem tăgădui că regele nu a acordat încredere guvernului;iar Maniu și Mihalache reprezintă PNȚ .**

Noul guvern are garanția că își va putea executa programul ?

Cu aceste rezerve, consideră că gov.Vaida trebuie sprijinit

-Ion Mihalache : "Nu se poate vorbi de neîncrederea Regelui în guvern, în partid
**Garanții nu se pot cere Regelui. Faptul că PNT a fost menținut la putere se datorește
capacității sale de guvernare "** El și Maniu vor sprijini din toată inima gov. Vaida

Iuliu Maniu (ex-premier, președ. PNT)

[LD: **80 de zile** a durat guvernarea Maniu (19 oct. '32-13 ian. '33 .) În Parlament, s-a consumat doar
dezbaterile la Mesaj. Trăvialul legislativ va continua în guvernarea lui Vaida care , în felul acesta ,
va avea continuitate cu sesiunea extraordinară din vara '32.

Vezi pe larg la **fișierele PNT, Guvern**]

-Motivarea demisiei

"S-a spus că **criza politică** din ultimele zile **a fost căutată de noi, de partid sau de mine.**
Pentru a combate această afirmațiune, reamintesc că, cu mult înainte, când **d. Mihalache și
colaboratorii săi d-nii subsecretari de stat**, s-au prezentat la mine și mi-au arătat că
sunt stânjeniti în îndeplinirea funcției lor și în aplicarea autorității lor **de anumiți funcționari
eu i-am rugat** să servească mai departe și **vom vedea mai târziu ce este de făcut.**
Când **acum trei săptămâni d. Mihalache**, ministrul de Interne, mi-a arătat necesitatea rezolvării
imediate, **eu i-am rugat să nu deschidem răni ce nu pot fi ușor închise.** D-sa a acceptat.
Însă **acei ce aveau interes, au provocat ocazia de a se sparge buba și n-a mai putut fi închisă.**

-Solidar cu Mihalache

Am fost solidar cu d. Ion Mihalache, nu numai pentru sentimentele de prietenie ce am pentru
d-sa, ceea ce era foarte natural, dar și pentru că **demersurile d-sale au fost făcute cu știrea și
învoirea mea.**

...Optimism sănătos

"Situatia de astăzi nu mă sperie. Pesimismul care cuprinde o parte din oamenii politici **eu nu-l
accept** chiar dacă situațiunea ar fi mai grea. **Am condamnat totdeauna** spiritul defetist ce se
manifestă de unii bărbați din alte tabere politice.

Cel ce conduce viața unei țări **trebuie să manifeste un optimism sănătos.**

Optimismul meu se întemeiază pe calitățile poporului român și condițiile norocoase de existență
ale țării noastre.

...Ordine, disciplină, autoritate

[LD: vorbește locotenentul ce a făcut **ordine și disciplină** în Viena anului 1918, și mai puțin șeful
unui partid cu veleități "**populiste**". Așa îl simt eu pe Maniu .]

"Am convingerea că poporul român va răzbi cu siguranță greutățile de astăzi, **dacă se va realiza
o ordine desăvârșită și muncă fără preget.** Acestea nu pot exista însă **fără ordine, disciplină
și autoritate**. Oricine va fi în fruntea acestei țări are datoria de a face să se mențină
ordinea, disciplina și autoritatea, pentru că numai astfel prosperă munca și democrația.

Sunt fericit că în fruntea guvernului este iar d. Vaida, pentru că știu că **el va realiza aceste
postulate**, pentru că dânsul, mai mult ca oricine, **va ști să susțină ordinea și disciplina de stat.**

[-----]

...Mână liberă în guvernare !

"M-am solidarizat cu d. Mihalache în producerea și susținerea gestului său spontan, pentru că
atunci **când am primit președinția partidului și a consiliului de miniștri**, le-am primit sub
condiția hotărâtă că **guvernul va guvernă cu mână liberă.**

De aceea **am și spus colaboratorilor mei să lucreze cu înțelepciune, cu calm dar cu fermitate,**
pentru că **au în resortul lor mâna liberă de a guvernă.**

#Mihalache nu a avut mână liberă !

În incidentul ce s-a produs, **Ion Mihalache nu a avut mână liberă.**

În consecință, fără ezitare, **m-am solidarizat cu d-sa și am demisionat** .

#EI,Maniu ,nu a avut mână liberă !

Aceasta mai ales că mi-a lipsit mâna liberă , chiar în chestiunea ce mă interesa în vederea celor de mai sus spuse în primul rând,**adică autoritatea de stat și disciplina în serviciile constituite** [-----]

▣**Partidul merge înainte !**

[LD:**punct aparent contradictoriu** în manifestarea personalității lui Maniu :pe de o parte , **demisionează din conducerea guvernului** ,protestând astfel contra încălcării prerogativelor executivului de către rege; pe de altă parte,ca șef de partid,cere partidului și majorității pașamentare **să sprijine guvernul Vaida** .

În această **aparentă inconsecvență politică** ,eu întrevăd ceea ce era prioritar ptr el:**mâna liberă în guvernare ,ordinea și disciplina**,inclusiv a partidului pe care-l conducea ca un general.]

"Partidul merge pe calea sa mai departe , trecând peste acest accident.

Eu sunt mulțumit că s-a ajuns **la deslegarea de astăzi**,și **fog pe toți prietenii ca să dea tot sprijinul lor** pentru continuarea muncii începute.

...**Mână liberă lui Al.Vaida -Voevod !**

Compunerea guvernului este **dreptul și datoria primului ministru** ,ca unul ce are răspunderea, iar dl **Alexandru Vaida a lucrat loial și prevăzător** ,**consultând delegația partidului , care i-a dat mână liberă**.

Felul cum a compus d-sa guvernul a fost cel mai bun, și trebuie să-l aplaudăm.

Șeful partidului mulțumește foștilor colaboratori .

Comitetul Executiv aprobă , în unanimitate, prin aclamații,ca întreg PNT să dea sprijin larg și puternic guvernului Alexandru Vaida Voevod.

Comit.Execut-PNT / 15 ian.'33

***Notă: "Un Om " -la demisia lui Iuliu Maniu ,ian.'33**

(„Parlamentul românesc” , 18 ian.'33)

[LD :Atenție :această carcatrizare și acest portret făcut lui Maniu , ar fi mai normal săo tratezi la fișier **PNT VII** Aici dau documentul doar ptr a putea înțelege **veriga slabă** din regimul

PNT:disensiunile din partid și oportunismul majorității parlamentare]

Iuliu Maniu era născut în 1873. În 1933 împlinea 60 de ani .]

[NRA / NRusu-Abrudeanu]

"Oricât de înșelătoare și pline de contradicții , oricât de abil exploatate de inteligența sterilă a politicianismului român, **aparențele nu ne-au încurcat niciodată judecățile**.

Ne vom rosti și azi _cu aceeași limpede privire , asupra ultimului eveniment politic ,

demisiunea guvernului Maniu – cu aceeași obiectivitate.Avem avantajul nemăsurat de a nu fi partizanii vreunei taberi și nici măcar sub influența vreunei școli sau biserici."

▣**Paradoxalul Maniu**

...perdantul a trei momente istorice?

"Iuliu Maniu a reprezentat,după moartea lui Ionel Brătianu,**singura mare forță politică din țara românească,dar nu a uzat de ea ,decât în prea mică măsură**.

Omul care **a pierdut două momente istorice**,de care și-ar fi putut lega indisolubil numele, **nu va pierde ,oare ,și un al treilea moment ?**

...lipsă de hotărâre și de voință ?

...viziune clară a slabei coeziuni a partidului ?

Este ,oare ,în „lipsa de hotărâre și de voință” a acestui șef politic, un vestigiu al educației civice din trecut, sau posedă el **viziunea clară și profundă a unei înfrângerii** , datorate „moralului” oștirii sale ? [partidului]

-Maniu ține la unitatea partidului

[LD: eu nu am această opinie ,dar argumentele lui Abrudeanu sunt de luat în seamă]

”Trecând în revistă **greaua revenire a d-sale în fruntea partidului**, și după **un timp egal de rezistență** , în fruntea guvernului nr.3 dat de acest partid în 1932, revizuind psihologicește **atitudinea d-sale politică** în tot acest răstimp, **nu putem decât să ne repetăm :**
d.Maniu a făcut foarte mari concesii prietenilor și partizanilor , cedând cu durere și convins de inutilitatea jertfei aduse pe altarul partidului. Dar d-sa e cel care a spus , înainte de a lua locul „fratelui Alexandru” , că **< ar fi o adevărată crimă dacă s-ar atinge cineva de unitatea partidului.>** Ține la partid !

-Eclipsa lui Maniu=excepționala sa putere

După ce ai fost părăsit de dr Lupu, de C.Stere, de Gr.Iunian, după ce tu însăși ai plecat la Bădăcini, **iar amicii tăi au revenit la putere, silindu-te să-ți calci pe conștiința individualistă și să te reintegrezi spiritului de clan**, după ce, în fine, ai **primit să golești încă odată , până la fund, paharul unor amărăciuni**, știute și gustate, **socotim drept o stare pe loc , tristă, desnădejduitoare , eclipsa de azi a lui Iuliu Maniu .** Pentru că plecarea d-sale, și încă în **tovărășia lui Ion Mihalache, dar fără partid**, nu înseamnă decât **o eclipsă a excepționalei puteri politice [.....] pe care o reprezenta virtualmente Iuliu Maniu, cu sau fără partid.** [-----]

...supunere politicoasă și discretă

Și totuși, **Iuliu Maniu există**, mărunți profitori ai gesturilor lui neânțelese și neurmăte !
Și totuși, sub **protocolara lui supunere puterii formale, sau celei de massă amorfă** (și deloc poftele nemăsurate și inconștiente dimprejur !) **OMUL** - despre care de atâtea ori noi singuri am putut rosti cuvinte drepte - **OMUL al cărui protest n-a fost decât supunerea cea mai politicoasă și mai discretă** din câte am găsit în istoria politică a românilor ,

...ideea-forță a vieții constituționale adevărate

OMUL acesta își păstrează, ca un avar, **comoara ,acea idee - forță din care trebuie să nască într-o zi o țară morală**, ridicată la nivelul unei **vieți constituționale adevărate.**

...șef născut, mare înțelept patriot

Dacă Iuliu Maniu nu ar fi **șef născut și un mare și înțelept patriot** român, desigur că ar fi procedat altfel : **s-ar fi înțeles cu șeful Partidului național-liberal** și, împreună, **s-ar fi prezentat regelui , spunându-i , odată sau de mai multe ori, ca odinioară Lascăr Catargi lui Carol I :**
<Aiașta nu se poate, Măria Ta ! >

Și Regele, de bună seamă, ar fi văzut atunci că România, creată prin suferințele și jertfele atâtor generații de înaintași ai noștri, are , în noi cei de azi, -întregitorii -o conducere demnă de ea. Și ar fi cedat . Căci dreptul se câștigă mai repede prin forță.

...are cultul răbdării

Dar Iuliu Maniu are cultul răbdării.

Despre Iuliu Maniu / 16 ian.'33

27)Consfătuirea majorității parlamentare ,31 ian.' 33

(”Lupta” , an XII, nr.3378 , 2 febr.'33 + foto Mihalache)

[LD:Ce nu știu eu este când și cum și-a dat demisia Maniu din șefia partidului , încât acum Vaida preia șefia interimară a partidului de la Mihalache ?]

Consfătuirea s-a întrunit la ora 12 , în sala Bibliotecii Senatului.

După amiaza urma să se desfășoare redeschiderea sesiunii parlamentare .
La sfârșitul consfăturii, Costăchescu a propus ca din sânul consfăturii să pornească
" un sentiment de simpatie și de omagiu " lui Iuliu Maniu

-Vaida -Voevod (prim-ministru)

...Prealuarea șefiei PNȚ

În urma hotărârii **Biroului** PNȚ, în absența dlui Mihalache, care trebuie să plece **am primit conducerea partidului**. În această calitate, deschid ședința și dau cuvântul dlui Mihalache.

-Ion Mihalache(ex-ministr de Interne)

«Declarație și îndemn

" Voi face o declarație și un îndemn. Declarația e că **pun la dispoziție modestul meu dar ,întregul meu sprijin** . (aplauze) Îndemnul e **să faceți și dvs tot așa** .
[LD :adică să plece !?]

...Demisia guvernului Maniu .

N-am să m-amestec în discuția de cazuistică constituțională. **În politică este o logică care se impune** . [----] **Președintele partidului nostru** [Maniu] **a socotit util** , pentru Coroană și interesele țării **_să se solidarizeze cu gestul meu** ." (aplauze)

...Guvernul Vaida= încrederea țării, a partidului, a Coroanei

" Al doilea fapt e că, **cu consimțământul opiniei publice ,a încrederii Coroanei și a partidului**, a luat ființă **guvernul Vaida -Voevod**.

Spiritul constituțional cere ca **încrederea Coroanei** să meargă paralel cu **încrederea țării** .

Această încredere **s-a manifestat zi de zi ,pentru partidul național-țărănesc**.

Mai elocvente chiar decât **alegerile comunale**, sunt **alegerile parțiale** , care au dovedit , chiar în timpul crizei, **încrederea ce se pune în noi, în programul nostru !**

Omagiile noastre tuturor conducătorilor de organizații județene, începând cu d. Ionel Lupescu ,și mai presus de toate **omagiile alegătorilor cari au cerut continuitatea guvernării**.

În aceste împrejurări , **apare fără importanță** dacă în fruntea guvernului e d. Vaida sau d. Maniu.

Important e: forțele partidului nostru rămân în sprijinul programului nostru ?

Iată de ce **avem datoria de a sprijini guvernul Vaida** ,ca **să-și continue programul care este exact același ca și al guvernului Maniu**.

Cum ? era mai în interesul țării , să facem acum din nou **alegeri generale** , **alegeri județene**, comunale, iar să cheltuiască banii, să scadă încasările ?

Obligația noastră e să sprijinim guvernul Vaida ,cel puțin până când legile noastre pe care le-am promis corpului electoral, vor fi îndeplinite.

Vă rog, frecvențați Parlamentul și sprijiniți disciplinat guvernul, așa cum vă trage inima "
(aplauze)

-N. Costăchescu (președ. Senat) :

[LD : atenție la nuanțe ! Nemulțumirile ținute sub presiune, încearcă să iasă !]

-Sprijin parlamentar guvernului

"Am fost rugat de d. Cicio Pop **să fixez atitudinea Parlamentului în fața guvernului**.

Sarcina mea e ușoară : **Guvern nou, guvern vechi** .

Când am fost ales **președinte la Senat** exprimam o părere personală : **ceream multă muncă** în slujba țării și **spuneam că vom avea mai multe formații ministeriale**.

Eu cred că **partidul nostru trebuie să se felicite că poate realiza aceasta** și că poate înlocui pe

unul , iar pe altul, **pentru a se continua programul partidului.**
Cred că sunt în asentimentul d-voastră când **asigur guvernul de tot sprijinul."**

-Doleanțele majorității PNT

" În schimb, **avem și noi doleanțele noastre** : Am ruga pe dnii miniștrii - fără supărare ! - **să aducă mai puține legi și să facă mai multă administrație .**

Să se plece urechea la nevoile țării , exprimate prin doleanțele noastre .

Trebuie să ne ținem cuvântul dat , față de popor

Mai cerem guvernului și miniștrilor să fie mai hotărâți și mai dârji în acțiunea lor.

Sunt grupuri profesionale care apără interese. Foarte frumos. Dar să se apere aceste interese disciplinat. **Să nu pună mâna în gât și să chibzuim mijloacele și posibilitățile.**

Guvernul să pună la baza acțiunii lui, dreptatea. Să nu piardă din vedere guvernul acest lucru, dar cu o singură condiție : să fie drepte pentru toți. Nu unii să fie menajați, și alții năpăstuiți !

Căutați să puneți în acțiunile dvs cât mai multă dreptate !

■-Al.Vaida -Voevod

Mulțumesc pentru cuvintele frumoase dlor Mihalache și Costăchescu, pe care dvs le-ați aprobat . Ceea ce dovedește că solidaritatea noastră tradițională a rămas aceeași.

Noi toți suntem înfrățiți pe baza programului nostru.

Vaida / 31 ian.'33

...Constituționalitatea guvernului

...Răspunderea guvernării

"S-a pus în discuție **constituționalitatea guvernului.** După câte știu eu, în toate părțile când se prezintă criza, factorul constituțional chiamă pe fostul prim-ministru și pe președinții corpurilor legiuitoare și îi consultă.

În recenta criză ,d.Iuliu Maniu (aplauze) și președinții Corpurilor legiuitoare mi-au făcut cinstea să mă desemneze pe mine ca prim-ministru.

Majestatea Sa , ascultând recomandările ce s-au făcut , mi-a făcut onoarea să mă însărcineze cu prezidarea acestui guvern .

Prin aceasta s-a luminat și atât de discutata chestie constituțională.

A fi ministru, este o mare onoare .Dar nu aceasta ne-a ispitit.

Ci continuarea programului nostru.

Consfătuirea majorității PNT

28)31 ian.'33.Redeschiderea sesiunii parlamentare ,31 ian.'33

(DAD, MO 30 , 31, 31 ian-1 febr.'33)

Dezbatere politică : debarcarea lui Maniu și numirea lui Vaida, 31 ian.-1 febr.'33

■Dr.Lupu

■ Gr.Iunian

■ G.A.Cuza

■C.Argetoianu

■ IG Duca

■ Gh.Brătianu

■ Lot.Rădăceanu

■ Oct.Goga

■Anibal Teodorescu ■Garda de Fier [nu vorbește nimeni]

■V.Rădulescu - Mehadinți ■Al.Vaida -Voevod

[LD : consider dezbaterea prilejuită de acest episod, foarte consistente ,semnificative, pentru evoluția vieții politice în primul deceniu de după unire și a deceniului în curs, cu o încărcătură ideatică ce va marca evoluția ulterioară.

Coroborate cu discursurile la *Mesaj* din debutul sesiunii parlamentare(extraordinară-Vaida și ;i ordinară-Maniu)ele dau un veridic tablou al regimului politic în care în numai trei ani ,**Carol al III-lea reușește să producă mari spărturi în sistemul de partide**, având în fiecare , fie o **aripă disidentă** (Gh.Brătianu ,la liberali ;Goga la averescani ;Iunian la țărăniști) și cel puțin **un grup de virtuali "carliști"** mai mult sau mai puțin declarați ,pentru care centrul de raliere

nu mai era șeful din propriul partid ,ci regele "jucător".

Încă puțin vizibilă și tranșantă ,cu faze echivoce, această despărțire de ape cunoaște perioade de flux și reflux, în funcție de prestigiul și puterea liderilor principalelor partide de guvernământ:

un Maniu ,la PNT ,un Duca ,la PNL .

Partidele mici ,veleitare sau doctrinare ,oportuniste sau rătăcite ,vor chibița (vor întări sau slăbi) aceste tendințe ,situându-se într-o tabără sau alta (Iorga,Argetoianu,Lupu, Filipescu, ș.a.).

Integrat dar în dezacord cu sistemul politic existent ,curentul socialist și curentul naționalist își are reprezentanții săi ,evoluând uneori în prim plan, alteleori în planuri ținute sub observație .

Criza economică,evoluțiile internaționale -deloc neglijabile ca impact -pericolele cu care este amenințată România ,vor precipita această limpezire de ape.

Important este că fenomenele debutează concomitent (și paralel) și că într-o periodizare consacrată în statele monarhice,ele **coincid cu domnia Regelui Carol II]**

Aici rețin cu precădere răsfrângerea acestor convulsii asupra **regimului parlamentar**.

Discursurile integrale - la **fișierele partidelor respective**

Aspectele privind actul guvernării, la **fișierul Guvern**

Aspectele privind PNT -ca partid la putere - vezi la **fișier PNT**

Aspectele privind sistemul de partide - vezi **fișierul Sistemul de partide, doctrine**

Aspectele privind etica și moravurile politice - vezi la **fișier Etică]**

28.a.)Dr.Lupu (PT)

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'33, p.909- 912)

Intervenții :Vida

...Petiție :Ședință secretă !

-Lupu :Având în vedere **expresia sufletească dureroasă a chestiunii**, pentru a-și dezvolta discursul cu toată amploarea ,**cere ședință secretă** ,cf art. 20 din Regulamentul Camerei, care prevede că ,dacă un orator consideră că ceea ce are de comunicat trebuie să rămână numai în incinta Camerei, bizuit pe semnătura a 10 deputați, să ceară președintelui Adunării ,această ședință secretă.

-Șt.Cicio Pop :supune Adunării propunerea lui Lupu, care are ca subiect demisia guvernului Maniu.Petiția are semnătura a 10 deputați .

-Voci PNT :**Nu avem secrete !**

-Vaida : Nu știu care o să fie substratul discursului d-lui dr.Lupu.Cred însă că este o datorie a noastră ca **să nu ne ascundem realitatea situației** .Noi avem experiență.Nu odată, în parlamentele de la război încoace ale României Mari,s-au votat ședințe secrete ,iar rezultatul a fost că a doua zi , cu toată amploarea,ba câteodată chiar exagerându-se , a fost totul publicat în presă.**În alte țări, da, ședința secretă e o realitate**, pentru că **legea oprește ca să apară în presă ceea ce s-a discutat în ședință secretă.La noi ,neexistând posibilitatea aceasta**, cred că **ar fi toată ședința secretă o farsă.**

Aceasta s-a dovedit recent cu ocazia discutării chestiunii avioanelor și cu alte ocazii ,când am avut onoarea să particip în această incintă la ședințe secrete.Sunt chestiuni și chestiuni.**Rămâne un caz de conștiință** , dacă cineva vrea să etaleze în ședință secretă lucruri despre care este convins că, spunându-le în public,ar fi păgubitoare pentru interesele țării .(aplauze la majoritate)
Mă încred în înțelepciunea și patriotismul dr Lupu,rugându-l să uzeze de libertatea parolei și să expună cu tactul de care este capabil, în ședință publică ,ceea ce,**dacă s-ar aduce în ședință secretă , ar însemna s-o învăluim într-un mister** ,să fie gustată cu atât mai mult de toți **acei cari pândesc cancanuri.**

În situația în care se găsește astăzi opinia publică din țară,în situația în care se găsește țara noastră, pândită în străinătate de toți vecinii,ca tot ce se întâmplă la noi să fie exploatat în contra noastră și nu este un secret că **presa, atât cea de la Moscova , cât și cea de la Budapesta, reproduce discuțiile și reportajele din presa noastră , discuțiile din Cameră , cu acest scurt comentariu :<Iată aceasta este România Mare >** --- având toate acestea înaintea ochilor, dle dr Lupu, **fac apel la dta , ori să renunți la cuvânt** , ori dacă nu, **să binevoiești** , în ședință publică să-ți **expui ideile cu tactul** de care cu siguranță ești capabil ,și **cu patriotismul** care nu

odată l-ai dovedit în trecut.” (aplauze la majoritate)

-Dr.Lupu : Dle președinte al Consiliului, eu vă mulțumesc pentru sentimentele ce-mi arătați și vă asigur , nu din buze, ci din inimă , de reciprocitate. **Eu îmi dau seama și sufer** împreună cu dvs.**de situația nenorocită a acestei sărmane țări, a noastră** ; îmi dau seama de toate campaniile ce se fac peste graniță, **dar nu voi merge să acuz pe nici unul din bărbații politici că ar fi capabili să alimenteze această campanie.**

Eu ,când am făcut această cerere, nu am făcut-o din nici un alt motiv , decât acela că , fiind noi aici între noi, **să putem spune mai mult adevăr , decât pot să-l spun în fața tribunelor și a presei.Dvs aveți altă concepție. Eu mă mențin în concepția mea "** [----]

-Vaida:D-lor , cu toții ne plângem și constatăm un rău că țara noastră suferă,mai cu seamă din cauza lipsei de continuitate ,că, precum **se schimbă guvernele ,se schimbă și legile, și ce ai făcut tu ,nu este bun când vin eu.**

Ar trebui ca, **în chestiunile mari, în chestiunile de legi organice** al căror efect se arată chiar și după o generație, **să fie în prealabil un acord comun.**Avem destule teme să ne combatem. Putem , de aceea,**să lăsăm să joace cancanurile și calomnia** , dar cred că interesele superioare

-Goga : De ce nu ați inaugurat , dle Vaida, acest lucru ?

-Vaida :interesele superioare ,dle Goga, trebuie să ne ducă acolo ,ca **să se facă această instituție și în Camera noastră.** Să luăm cazul de față.Nu știu ce o să v orbească dr Lupu, în tot cazul, dacă este vorba de o ședință secretă ,trebuie să fie ceva grav.

Cred că în cazuri ca acesta **, ar trebui să avem o instituție parlamentară unde să poată șefii partidelor și fracțiunilor ,să discute ca românii și ca șefii de partid.**

Fac propunerea formală , în acest sens și scop,ca președintele și Biroul Camerei **să elaboreze un astfel de regulament** (aplauze la PNT)

-Lupu: Până la acest Regulament, **eu cer ședință secretă.**

[Președintele **Cicio Pop pune la vot petiția Lupu** , prin ridicarea mâinilor ;**propunerea se respinge .I se dă cuvântul lui Lupu , în șed. deschisă.**] [----]

Lupu / 31 ian.'33

#Șah la monarhie

Aici este chestiunea ;este un sistem : de doi ani și jumătate,**modul de schimbare al guvernelor în România este straniu** și este , în orice caz, **în dezacord complet** cu modul de conducere în **monarhiile moderne constituționale.**

De ce să ne ascundem ? Astăzi **nu rezidă și nu trăesc în Europa** -pentru că de Europa vorbesc - decât **acele monarhii în care regimul s-a acomodat vremii și timpului modern**, cum sunt țările nordice, Anglia, Danemarca, Norvegia, și Suedia,unde regimul monarhic se acomodează cerinții acesteia a vremii.

Dar ce, sunteți dvs orbi , nu vedeți că **nici o țară din cele două Americi nu mai este nici o monarhie** ,și că,**aproape toată Europa** – mai sunt numai vreo 4 țări – **este republicană ? Dacă monarhia nu se adaptează acestui regim,atunci piere ; ori, noi avem interes s-o menținem ."**

...Răspunderea parlamentului

Dar ,ca s-o menținem ,**sunteți obligați dvs ,forul acesta superior**, dvs care reprezentați în fiecare moment **creierul ,gândirea și simțirea țării** - măcar că,**deseori o uităm între noi**, măcar că **desori dăm naștere la scene care nu sunt compatibile** cu rolul tragic pe care îl aveți dvs astăzi în fața țării și destinului neamului, cu toate acestea ,dvs,**Parlamentul ,sunteți creierul și inima țării - sunteți obligați să porniți deschis** pe chestiuni mari ,de principiu,cum este chestiunea schimbării de guvern.

"Nu este nici o supărare dacă majoritatea ,la un moment dat,socoate că nu este bun d.Manu sau d.Mihalache și aduce pe altul mai capabil.Să vină , însă, cazul.

...Anihilarea camarilei

"Nu să se tragă din culise schimbările de regimuri și de guvern .În practica constituțională, cel puțin în Anglia ,**nu dama de onoare [Lupeasca !]și secretarul particular al Regelui [Puiu Dumitrescu !]dar chiar servitorii palatului ,sunt numiți de guvern , cu asentimentul lui .Da !**

"Nu-mi este mie indiferent **cine stă în permanență ,cot la cot cu Măria Sa Regele** , și joacă poker, și-i spune azi una, mâine alta și poimîine alta ;(Aplauze prelungite la PȚ, strigăte de bravo) pentru că **acela ,care stă în permanență ,îi sugerează mai multe decât mine**,care vin numai de două ori pe an ,să-i spun o vorbă bună și dreaptă.

...Gabriel Marinescu

Vreți o dovadă ?Dvs nu știți că sâmbătă , acum o săptămână, dacă nu era liberat din închisoare un profesor [**Grigore Forțu**]a doua zi aveați în Capitală procesiuni religioase ,cu caracter de mistică revoluționară ,pentru un om ,numai pentru că **el a fost închis ?**

De cine a fost închis?De guvernul Maniu ? Nu ! Eu am vorbit cu șeful dvs,spre deosebire de dvs care poate nu ați vorbit cu dânsul.**I s-a propus și lui să-l aresteze și a refuzat .**

Ei ! Dvs ați spus că nu știți nimic! Vă cred, și orbi nu ați fost ! Atunci cine !?

Asemenea **forțe ascunse , asemenea cancere latente, care stau chiar în preajma Tronului , este datoria d-voastră și a noastră a tuturor , să le extirpăm imediat** (Aplauze prelungite la PȚ, strigăte de bravo) dacă voim **să asigurăm în această țară** monarhiei un viitor , și să o păzim de tulburări grozave , care pot să vie."

Lupu / 31 ian.'33

#Demisiile Maniu și Mihalache,

...Iresponsabilitatea Regelui.

...Ingratitudinea majorității PNT

-**Lupu** : Se înțelege că ,nefiind ședință secretă ,nu pot spune totul.Dar ce scrie în gazete ,pot să spun. Este curioasă procedura asta a noastră ,<**Știe satul ce nu știe bărbatul !** > (ilaritate)

Vorbește toată țara și Parlamentul , care reprezintă țara,nu are voie să vorbească !

-**C.Argetoianu** : Nu trebuie să confirmăm în Parlament, ceea ce se zvonește ..

-**Lupu** : **D.Maniu și d.Mihalache au declarat** singuri că au plecat pentru că **au cerut să plece doi slujbași** ,care s-au arătat nesupuși față de dânsul și dezobligați ;**și nu au plecat slujbașii , ci au plecat ei, d.Maniu și Mihalache !**

Întrebatu-v-ați dvs , **majoritatea ,din acest Parlament,de gradul profund de ingratitude care l-ați avut** față de doi oameni cari au muncit pentru crearea acestui partid,și mai ales **de grava greșală constituțională pe care o faceți** ,de a pune doi slujbași **mai presus de șeful guvernului ,de președintele și vicepreședintele partidului** și de a admite că aceste schimbări pot să fie făcute de altcineva,**decât de președintele partidului și șeful guvernului ? "**

...Oportunismul și lașitatea partidului

[----]Dar **dacă sunteți veniți la guvern pentru a tolera aceste compromisuri care omoară țara**

-câci,ceea ce este mai mort în această țară ,nu este criza de care suferim cu toții ,ci lipsa de elan ,este prăpădenia sufletească, în care ne-am cufundat cu toții ,**înghițind toate infamiile și**

toate ticăloșiile .(aplauze la PȚ) **atunci nu veți avea pe nimeni alături de dvs.**

Dacă veți începe opera de purificare cu curaj ,**veți ralia și partidul dvs întreg și toată țara va fi alături de dvs** . Nu veți avea acest curaj ,**veți da impresiunea țării că sunteți străini de problema care o chinuie , că sunteți acolo dintr-un motiv de oportunism politic și de lașitate sufletească , veți omorâ și partidul și țara."**

#Răspunderea lui Vaida

Aceasta nu o doresc și **rog pe Dumnezeu să vă lumineze mințile** ,ca să vă dați seama că în această cotitură a istoriei, d-ta **Alexandru Vaida-Voevod**, mare luptător pentru democrație și dezrobire națională ,dincolo la Budapesta,**nu poți să-ți legi numele ca inauguratorul unei noi ere de tiranie și sclavie asiatică** ,cum această țară nu a cunoscut decât 4 veacuri în trecut.

(aplauze la PȚ)D-ta, **pentru prestigiul numelui d-tale, iar nu pentru un mandat de prim-ministru ori supra prim-ministru , ori dictator al țării** , dacă ți se va da această însărcinare - **nu aceasta trebuie să te încânte** – mergând pe linia dreaptă a vieții dtale și **necompromițând un partid** , care trebuie să constituie o forță vitală a acestei țări,**să pui piciorul în prag și să spui :**

stau 24 de ore , până ce se curăță atmosfera ,iar de nu, plec și atunci vom veni noi și vom curăți-o odată și odată." (aplauze puternice la PȚ)

Lupu / 31 ian.'33

28.b.)Gr.Iunian (PRT)

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'33, p. 912- 916)

[LD:un alt **caz paradoxal** al personalităților politice :democrat -democrat ;radical -deci mai la stânga decât PNȚ-ul din care s-a desprins ;dar are el un **"clenci" pentru Carol** (la a cărui restaurație și-a adus o contribuție hotărâtoare), pentru care se leapădă și de democrație, și de parlamentarism,sitându-se în tabăra "camariliștilor",demascând atitudini potrivnice .]

▫Parlamentul -să-și onoreze misiunea

Nu s-ar fi ridicat la tribună ,dacă nu era ultima intervenție a prietenului Lupu .[----]

Este cunoscut ,pentru toată lumea,că **noul guvern nu face decât să continue politica pe care a anunțat-o guvernul d-lui Vaida**,imediat **după constituirea Parlamentului,pe care a continuat- o apoi d.Maniu.** [-----]

"Dr.Lupu a pus o problemă de covârșitoare importanță ,și e bine că a pus-o,**și trebuie să fim recunoscători dlui Vaida** care, cu acel simț profund al răspunderilor, și cunoscând admirabil răsunetul pe care unele din atitudini pot să le aibă , **a ținut ca nimic să nu rămână în afara preocupărilor oricăruia dintre noi,a ținut ca problemele care interesează țara , oricât de grave ,să fie dezbătute în mod public,** pentru ca **să se pună capăt acelei campanii de calomnii și cuvinte șoptite care otrăvesc spiritul poporului.**

Este bine ca oricine să le ridice , să-și spună cu francheță gândul.Ar fi fost f.bine dacă toți ar fi avut curajul dr.Lupu. [-----]

...Parlamentul nu s-a pronunțat privind demisia lui Maniu

"Socotesc că îmi îndeplinesc această datorie de conștiință ,socotesc că fac operă de luminat patriotism , atunci când vin să lămuresc înaintea dvs această problemă.**Parlamentul nu a fost chemat să se pronunțe asupra atitudinii dlui Maniu .**[-----]

...Telegrama echivocă a lui Gr.Filipescu

[LD:Profitând de "discreția" cu care se puteau dezbate la scenă deschisă chestiunile legate de dinastie-monarhie-Carol II ,ca un avocat ce era, lamandi , printr-un rigoșeu speculativ ,nu numai că "dezvăluie" mesajul anticarlist al conservatorului Gr.Filipescu ,dar răstălmăcește (demonetizează) substratul gesturilor lui Maniu.

În Senat,**Grigore Filipescu a propus o telegramă de omagiu la adresa dlui Maniu.**

Practica nu este nici constituțională , nici parlamentară ; suntem în preajma unei inovațiuni .

Dar telegrama , în final, cuprinde un pasaj interesant : **să i se ureze viață îndelungată și < izbânda ideilor pentru care s-a jertfit >**

-Octavian Goga :Și majoritatea a aplaudat !

-Iunian : Această propunere **a fost primită cu ovații,și s-a expedit în numele Senatului telegrama dlui Maniu.**Aș dori să se poată face o interpretare lipsită de gravitate.

Sunt convins că se va da acestui text interpretarea că este vorba de **ideile pentru care dl Maniu s-a jertfit pe altarul naționalismului** ,înainte de întregirea României Mari;**și nu pentru ideile cu care se pretinde că s-ar fi jertfit acum."**

Gr.Iunian / 31 ian.'33

▫Problema constituțională

"Această telegramă își are însemnătatea ei ;**de aici intervine necesitatea unor lămuriri privind guvernul și majoritatea,Care este p.d.v. al majorității ?**

Pe mine mă îngrijorează deosebit aspectul pe care l-au luat luptele politice.Asistăm la o serie de simptome anunțând dezagregarea statului și dărâmarea oricărui principiu de autoritate ."

(aplauze la PNL)S-a pus în discuție problema constituțională.

...dr Lupu greșește

Dr Lupu a vorbit despre problema constituțională în mod greșit ;el are o profundă notă de sinceritate ,dar ,din cauza temperamentului,este uneori târât să dea curs sentimentelor sale, poate determinat de informațiuni necontrolate .Teoria constituțională a dr Lupu,a fost astfel precizată :să ne conformăm practicilor constituționale din Anglia.

Dar noi avem principiul nostru constituțional.Regimul constituțional este sau un regim scris - cum este al nostru -sau consuetudenal .[-----]

Textul Constituției spune : **< toate puterile emană de la națiune.>**Care sunt aceste puteri ? :legiuitoare, executivă, judecătorească .**Puterea executivă este exercitată de către capul statului ,prin ministrul său-**o spune clar Constituția.Prin urmare ,care este conflictul ce poate interveni între aceste diverse puteri ,și cum se rezolvă ?

El se poate rezolva, fie prin cedarea puterii executive, fie prin folosirea dreptului de dizolvare – la îndemâna Regelui .În caz că Parlamentul nou ales confirmă p.d.v. al Parlamentului dizolvat, capul statului trebuie să cedeze , pentru că națiunea (de la care emană și puterea Sa) și-a spus clar opinia sa.Aceasta,dacă există un real regim parlamentar și un regim electoral sincer - nu falsificat , cum este la noi, din cauza faimoasei Legi , cu „primă electorală „cu care ne-a fericit PNL.Dr.Lupu spunea că , într-o monarhie constituțională ,dacă șeful statului nu se supune îndatoririlor constituționale, trebuie să ne gândim atunci că s-ar putea ca spiritele să se îndrepte către un regim republican ,și ca o chintezență a regimului republican ,el cita America.

În ce privește **regimul constituțional parlamentar**, în mod teoretic, este indiferent dacă capul statului se numește rege sau președinte de republică .[-----]

Singura deosebire dintre regimul monarhic și cel republican,este că în regimul monarhic constituțional, capul statului este desemnat ereditar ,iar în cel republican, este ales, pe un termen variabil.Drepturile capului statului variază, conform textelor constituțiilor.

Dr.Lupu ne-a citat America.Dar în America **șeful statului are puteri extraordinare , iar miniștrii îi execută ordinele ,ca niște funcționari.**

▣Prerogative regale

...Camarila

[LD : atâtea speculații, atâtea subterfugii constituționale, din toate părțile.Și asta pentru a justifica sau respinge actele regelui Carol , care își ocrotea favoriții ! Ca și în'30, la restaurație, Iunian este **pro-carlist** ; acum se adaugă – sau se perpetuiază -mai vechiul său conflict cu Maniu]

-**Voci PT** : Camarila ! Camarila !

-**Iunian** :**Se poate ivi un conflict , o neînțelegere** , între capul statului , pe de o parte, și miniștrii, guvernul,pe de altă parte.Ce se întâmplă atunci ? **Ne-o spune Constituția și practicile constituționale.**Regele sau capul statului, are și El oarecari drepturi.**Are un prim drept : își numește pe primul ministru.**[----]

...Partidele- ca reprezentante ale opiniei publice

-**Iunian** : În viața noastră constituțională există **două forțe** ,reprezentând cele **două puteri** pe cari Constituția le desemnează : **puterea executivă** , **reprezentată prin Coroană** , de la care guvernul primește delegație de exercitare și **Parlamentul**, reprezentând **partidele politice**.

Se prea poate ca ,într-un anume moment, din aceste puteri să scadă una.

Nu există însă pericol, chiar dacă puterea capului statului este știrbită,dar dacă, în schimb, forța reală , [...] reprezentată de **partidele constituite** ,care se manifestă ca prezență sinceră și **reprezintă opinia publică în Parlament** . **Noi putem să găsim în aceste partide** , reprezentînd în mod serios și sincer **curențe de opinie publică** ,putem găsi în ele salvagardarea principiilor de autoritate și de ordine , fără de care un stat nu se poate dezvolta .

Atunci însă când nu aveți această forță a partidelor , când pentru un motiv,ea a fost împuținată, **când nu aveți un reazăm într-un partid puternic ,așa cum se întâmplă cu PNȚ**

– și nu voi intra astăzi în cercetarea motivelor pentru care aceasta nu mai există –

atunci trebuie să păstrați nestirbită cealaltă forță,[Coroana] care să poată la un moment să țină echilibru între diversele curențe ,care s-ar manifesta uneori, pe cale de descompunere

-**Toncescu** : Astăzi , coeziunea la noi este mai mare !

-**Cezar Spineanu** : o spun alegerile !

-**Iunian** : Eu v-aș dori-o ! Nu coborâți discuția , vom avea prilejul -...

-**Cezar Spineanu** : Ești ridicol !

-**Iunian** : Sunt unele manifestări de dezagregare ,care învederează forța de influență asupra opiniei publice .Realitatea este că în ultimul timp **asistăm la unele grave simptome de anarhizare ,care dovedesc scăderea acestei influențe** [-----]

Această stare de lucruri nu vă îngrijorează !?Bine că d.**Madgearu este energic în Parlament !**

Dlui **a vorbit de „agitațiuni” făcute de partide, și a amenințat că nu va îngădui !**

Nu mă miră deloc, pentru că dsa a deplasat cu desăvârșire atribuțiunile dsale !

-**Madgearu** : Nici pe mine nu mă miră **răstălmăcirile dtale !**

-**Iunian** : D-sa uită, însă,că **autoritatea trebuie să și-o manifeste în menținerea liniștei în afara Parlamentului** . În Parlament, dvs , dle ministru, nu aveți de întronat nimic [----]

Apoi dacă această teorie este exactă, dvs, simplu membru al guvernului.de **ce vă amestecați** când este vorba de un conflict aparent **între Parlament și capul statului ?!**

Gr.Iunian / 31 ian.'32

28.c.)**G.A.Cuza(LANC)**

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'32, p. 903-904)

#**Guvernul nu este expresia Parlamentului , a țării**

"Un guvern, firește,este **expresiunea unui Parlament**,după cum parlamentul este

expresiunea , zice-se , a țării.**La noi nu poate fi vorba de așa ceva.**

Mă întreb însă **dacă acest Parlament**, care dă , constituționalicește vorbind,autoritate

guvernului, **poate sanctifica lipsa totală de autoritate a unui guvern**,care n-are nimic

coresponzător ,nici cu țara, nici cu sufletul și cu dezideratele acestui neam, deabia plecat de la

cîrmă și revenit astăzi.**Renăscuți ca pasărea Phoenix din propria-i cenușă, reveniți la cârma țării , fără a fi schimbat nimic de concepția trecutei guvernări, concepție ce v-a adus prăbușirea ?**

...**S-a schimbat doar șeful !**

Și atunci , **cine s-a schimbat aici ?S-a schimbat doar numai șeful dvs.**și mijloacele pe care el înțelege să le utilizeze pentru a se impune țării. (aplauze la LANC) [---]

G.A.Cuza / 31 ian.'33

▣**Hitler la putere în Germania.**

[LD :amintește-ți și tu de unde i se putea trage lui Madgearu ura care s-a concretizat prin **asasinarea lui !**]

"Să ne amintim, d-lor, că **ieri, în Germania,s-a constituit un guvern sub președinția lui Hitler, care nu reprezintă un partid**, ci reprezintă **conștiința unui neam întreg** .

"Îmi amintesc, d-lor,că acum doi ani de zile, **în 1931,când vorbea d.ACCuza la Mesaj**, în Camera trecută național-țărănistă,**s-a ridicat la un moment dat d.Madgearu** ,distinsul om de stat

cu capacitate universală,și a spus dlui ACCuza :< **dle, numai dta cu utopia d-tale hitleristă**

poți crede că va veni vreodată Hitler la guvern.Să știi că atunci când Hitler va fi cancelar în

Germania,vei veni și d-ta la guvern în Țara Românească.>(**ilaritate exclamări la PNȚ**)

G.A.Cuza / 31 ian.'33

...**Victoria hitlerismului=Sfârșitul partidismului**

"Dlor,noi am primit pronosticul cu deosebită satisfacțiune ,mai ales că venea din partea unei persoane cu simț politic și clar văzător ca d.Madgearu,**și așteptăm ziua când** , într-adevăr, **vom veni noi la guvern**,nu impunându-ne țării prin împușcarea la răspântii de drum a oamenilor,

ci impuși de voința neamului întreg care se ridică astăzi împotriva tuturor partidelor

politice,pe care dvs le exemplificați prin procedeele satrapice de totdeauna .(aplauze LANC)

[-----] Închei paralela și cuvintele mele,cu credința **că istoria ,care se repetă, va înscăuna cât**

de curând și la noi în țară un asemenea regim ,care este negația concepției dvs învechite , și care va însemna încununarea operei de **purificare morală** la care azi muncim." (aplauze LANC)

28.d.)C.Argetoianu (Uniunea Agrară)

(DAD, MO 30, 31 ian.'33 , p. 904)

[LD :Ca totdeauna,cinic,viclean ,luând în derizoriu tot ce ar fi legitimat o poziție sau alta ,dar ascunzând ,în esență,apetitul lui cameleon pentru putere, pentru puterea obținută prin aranjamente,culise și conjuncturi.Din 1930, gravitând în ceea ce s-a numit "camarilă " Vezi obligatoriu în *Memoriile* lui ,ce spune despre aceste episoade]

...ce privește Camera ce se întâmplă în PNT ?!

"Vreau să vă mărturisesc o nedumerire de neofit în politică și parlamentarism .(ilaritate)

Eu nu prea pricep discuțiunea care s-a deschis astăzi.[---] Ce ne privește pe noi , Camera, ce s-a întâmplat în sânul PNT ? (aprobări)

-dr.Lupu :Sigur, PNT este în afară de țară ! (ilaritate)

-Argetoianu : Aș zice, poate să fie, dacă vreți, de un interes special pentru majoritatea Camerei.Este un proces care trebuie să se judece între majoritatea Camerei și guvern, între membrii PNT și conducătorii lui."

...ce ne interesează cine este pe banca ministerială ?

"Ce poate interesa țara -aceasta n-o pricep eu bine - în momentele acestea [...]când nu mai este duminică și nu mai este sărbătoare fără întruniri și manifestări ?

Ce ne poate interesa pe noi cine este pe banca ministerială ?

Pe noi, pe țară, ne interesează ceea ce fac aceia care sunt pe banca ministerială.

[...] Să pierdem vremea și să tăiem firul de păr în patru ,fiindcă în fața ministerului se află d.Maniu sau d.Vaida ! ?Că d.Maniu a plecat făcând anumite declarațiuni ,treba d-sale .

▫Presă să se ocupe mișcarea socială și politică

"Eu pricep ca presa să se ocupe de aceste declarațiuni , fiindcă presa se ocupă de întreaga mișcare socială și de toată viața noastră politică.

...Părăsiți aceste discuții sterile !

Dacă vreți ca Parlamentul să mai păstreze o umbră de autoritate în opinia publică, părăsiți această cale de discuțiuni sterile și dați dovadă poporului că aici, în Cameră, avem altă grijă , decât aceea de a câștiga un premiu în arena politică."

Argetoianu / 31 ian.'33

#Pragmatismul lui Argetoianu ?=ipocrizia pro-carlistă

[LD:ca să nu cad și eu în păcatul generalizărilor ipocrite : ceva , ceva adevăr se ascundea și în spusele lui Argetoianu .Două rânduri de discuții la Mesaj (sesiunea de vară și debutul celei ordinare), întorseseră pe toate fețele situația din guvern, parlament , partide.

Totuși,la o atare vânzoleală la vârful puterilor în stat , cum ar fi trebuit să se comporte Parlamentul ?]

"Vă spun sincer nedumerirea mea.Nu pricep. [---]Eu atât vă spun :pe această cale nu voi pași. Voi aștepta ca guvernul să vie cu proiectele sale.Le voi discuta foarte obiectiv , ținând seama numai de interesele țării mele ,așa cum le văd eu, în sărăcia mijloacelor mele Însă nu pricep ca, pe socoteala țării , să se mai întindă încă odată discuțiunea sterilă și prea lungă , care s-a făcut cu ocazia Adresei de Răspuns la Mesaj.[-----]

Să ne păstrăm elocința și argumentele pentru acele zile și să punem capăt , cu un moment mai înainte, acestei discuțiuni sterile de a ști dacă este mai bine

să fie în capul acestui minister d.Maniu sau d.Vaida,motivele pentru care nu mai este d.Maniu și este d.Vaida. [----]S-a vorbit atât de mult despre asta , încât cu toții știm care este situația.

Cunoaștem și părțile fâțișe , ca și dedesubturile crizei.De aceea ,vă rog , să puneți capăt la această discuțiune și să intrăm , mulțumită guvernului, cât mai repede , în discuțiuni fecunde "

(aplauze la PNT și Liga Agrară)

28.e.)IGDuca (PNL)

(DAD, MO 30. şed. din 31 ian.'33, p. 904-906)

[Este primit cu aplauze prelungite la băncile PNL]

«Criza constituţională

"[...]**Suntem , prin urmare, îndreptăţiţi să ne întrebăm** – şi credeţi-mă că această întrebare şi-o pune o ţară întreagă – **pentru ce a plecat d.Maniu , de ce a venit d. Vaida ?**
S-au invocat motive superioare , de ordin constituţional. Să le examinăm. [----]

...Declaraţiile contradictorii ale lui Maniu -Vaida-Mihalache

[LD:am ajuns să mă abţin cu laudele la adresa lui Duca , pentru a nu fi bănuită de simpatii subiective.Dar mărturisesc că , până la studierea discursului său , citind atâtea declaraţii şi explicaţii ,mă încurcasem în declaraţiile contradictorii ce s-au dat atunci în presă , încât aveam sentimentul că-mi lipsesc anume verigi,că presa a deformat (manipulat) ,că prea se băteau cap în cap , de la o zi la alta , explicaţiile şi gesturile politice.Citind discursul lui Duca ,m-am liniştit .Le-a pus el parcă pe două coloane pentru posteritate.]

"Ce însemnează **tragicomedia pe care o jucaţi în momentul de faţă ?**

Este într-adevăr inadmisibil , cu desăvârşire inadmisibil,ca d.Iuliu Maniu să spună : am plecat de la guvern pentru că s-a pus în faţa mea o chestiune constituţională din cele mai grave ,şi anume de a se şti,da sau nu ,dacă guvernul este liber să revoce pe funcţionarii statului ;

şi în acelaşi timp, d.Alexandru Vaida - Voevod să vină şi să spună :

nu e nici o chestie gravă, totul se reduce la o simplă bagatelă, (aplauze la PNL)

Este inadmisibil ca d.Iuliu Maniu să spună : **nu pot rămâne la guvern pentru că nu pot să fiu complice,ca om, nici ca şeful unui mare partid democratic în România întregită cu un sistem de guvernare care este în contradicţiune formală cu spiritul şi litera Constituţiunii** şi ca , în acelaşi timp ,

unul din pricipalii lui aghiotanţi,d.Alexandru Vaida -Voevod să spună :**dior, acesta este un sistem de guvernământ foarte bun, cu care se poate continua , eu sunt cel dintâi gata să-mi asum încrederea.** (aplauze la PNL)

Este tot atât de inadmisibil ca d.Mihalache să spună : **nu pot rămâne la ministerul de Interne , fiindcă nu pot fi respectat de prefectul de poliţie , care nu vrea să asculte de ordinele mele :ori pleacă prefectul, ori plec eu ;** iar a doua zi , surâzător ca totdeauna ,să vină d.Mironescu şi să spună :**nu, nu avem de ce să exagerăm lucrurile , 15 % amendă asupra lefii ,este suficient pentru a tranşa această gravă criză constituţională.**

Şi mai inadmisibil este însă ca **până la spectacolul acesta** – iertaţi cuvântul – cu drept cuvânt uluitor,**aceiaşi miniştri care astăzi se aliază cu Iuliu Maniu ,** fiindcă nu pot primi călcarea flagrantă a vieţii noastre constituţionale,**pentru ca ,a doua zi, aceiaşi miniştri, absolut aceiaşi miniştri, să figureze pe banca ministerială , împreună cu Alexandru Vaida –Voevod,** pentru a aplica politica pe care nu au vrut să stea în guvernul Maniu(aplauze la PNL)

larăşi, este inadmisibil ca d.Iuliu Maniu să vie şi , cu acele aere de mironosiţă , pe care ştie să şi le dea, **să se preteze la întrunirea Comitetului Executiv al partidului d-sale şi să spună : făgăduesc concursul meu întreg neprecupeţit fratelui Alexandru Vaida-Voevod,** iar pe de altă parte,

ca acelaşi Iuliu Maniu să ia trenul , să se ducă la Cluj,şi acolo să-l găsim sub o altă ipostază , spunând : m-am retras pe conflict grav cu Coroana ,şi am să lupt cu toată energia mea pentru ca în România să se reintroneze un regim constituţional , astăzi ameninţat.

În sfârşit, este inadmisibil ca principalul d-voastră reprezentant, după şeful partidului dvs, al doilea şef al partidului,d.Ion Mihalache, **să meargă la întrunirea dvs.să facă declaraţiuni identice cu ale dlui Maniu,** şi, la urmă, ia şi d-lui trenul, **să se ducă mai aproape, la Câmpulung,şi acolo să ţină acelaşi limbaj ,care s-a ţinut la Cluj ."**

Duca / 31 ian.'32

...Politică saturniană:înghițirea șefilor !

"Nu d-lor, aceasta nu se poate, și această țară nu o va înțelege niciodată.

Dar știu răspunsul dvs, l-am auzit și adineauri , sub formă de întreruperi,de pe acele bănci :

ce vă privește pe dvs ?!

Cunosc teoria :**ce vă privește pe dvs , partidele de opoziție, dacă nouă ne place să fim Saturni și după cum Saturn din mitologie, își mânca copiii, să ne mâncăm și noi șefii.**(ilaritate)

Ba aveți chiar aerul să vă faceți un merit din faptul că, de astă dată, **dintr-o singură îmbrăcătură, ați înghițit pe cei doi șefi ai d-voastră,și pe d.Luliu Maniu și pe d.Mihalache.**(aplauze la PNL)

▣Raporturile constituționale marchează întreg sistemul

"Nu putem primi acest raționament ,fiindcă – și aici sunt în completă divergență cu d.

Argetoianu – chestiunea de azi,**nu vă privește numai pe dvs.,ci ne privește pe noi,pe toți .**

Căci,**ori este în joc o gravă chestiune constituțională** și atunci **atitudini ca acelea pe care le-ați adoptat dvs acum,compromit această chestiune** care este vitală pentru interesele țării.

Ori atitudinea pe care ați adoptat-o dvs , **nu este serioasă ,este numai o tactică de**

circumstanță, pentru combinațiunile dvs de guvernare și de partid,și atunci , cred că nu este

permis ca dintr-o chestiune constituțională, ca aceasta,**dvs să faceți în România , o armă**

permanentă de amenințări interesate ,ca să nu întrebuițez cuvântul exact , care ar exista în dicționar,și care , recunosc, că nu este parlamentar.(aplauze la PNL)

...Guvern(partid)cu două politici concomitente

Nu putem primi ca să se introducă în viața publică a României ,sistemul guvernelor cu două politici succesive,și cu două politici concomitente.

Sunteți **astăzi pentru pactul de neagresiune cu sovieticii ,**sunteți **măine ,** cu același entuziasm, **contra pactului.**

Eri ați fost alături de d. Vaida , pentru a-l susține,**măine sunteți cu d.Luliu Maniu și cu d.Titulescu , pentru a-l respinge.**

În politica internă, este inadmisibil, cum spuneam,**în același moment,să aveți politica constituțională a dlui Maniu,și politica sau interpretarea constituțională pe care o reprezintă ,** în capul acestei bănci , prezența dlui Vaida –Voevod.

Aceasta privește pe toți românii și de aceea spunem :cât timp sistemul acesta nenorocit continuă, dvs faceți un îndoit rău țării,faceți un rău intern și un rău extern."

▣ Compromiterea legitimității partidelor politice.

"Faceți **un rău intern ,** căci compromiți toată seriozitatea vieții noastre publice și alimentați prin asemenea atitudine,**curente ca acelea** pe care le-am auzit exprimându-se adineauri la această tribună,[Iunian, Argetoianu, Gh Cuza] **că toate partidele politice sunt perimate**și că a venit momentul creerii în țară a unor **mari curente populare cari să înlocuiască și să distrugă partidele politice.**

Din punct de vedere extern, fiind că vă rog să mă credeți, **am auzit și eu cu durere judecățile străinătății ,nu numai cele din presă, ci din diferite cancelarii din Europa,despre această stare haotică a politicii românești.**Când am citit azi dimineața – dacă textul este exact - protocolul de la Geneva ,**am înțeles și mai dureros încă, unde a trebuit să ajungă România din cauza unor greșeli de asemenea natură (aplauze la PNL) [-----]**

Duca / 31 ian.'33

...Alternativele "majorității": între Maniu și Vaida

-**Duca:**Având să alegă între răspunderile puterii și posibilitatea unei platforme de opoziție simpatică, **d.Luliu Maniu a preferat platforma de opoziție simpatică ,**răspunderilor grave de guvernare ale momentului de față.

-**Vaida :** Simpatcă ?

-**Duca :** Așa crede d.Maniu .Și dvs credeți acest lucru.Noi nu credem acest lucru

-**Goga :** Nici d.Vaida nu crede !

-**Duca :**lar dvs., **majoritățile, având să alegeți între o formulă de retragere simpatică**

după concepția dlui Maniu, și între posibilitățile de a rămâne la guvern, cu avantajele puterii, fără o clipă de șovăire, **ați ales cea din urmă din aceste două alternative.** Deltminteri, era firesc să dați țării spectacolul jalnic, pe care îl dați, fiindcă nu erați în măsură să luați puterea când ați fost chemați la guvern, nu aveți pentru aceasta nici coeziunea internă de partid cerută de niște împrejurări așa de grele, nu aveți nici pregătirea de guvern, pentru că, certându-vă în interior pentru chestiunile dvs, nu ați avut timpul material să vă gândiți la problemele de stat, care se pun astăzi, și **ați ajuns la guvern complet nepregătiți pe toate chestiunile,** pe care aveți să le rezolvați. (aplauze la PNL) [----]
Duca / 31 ian.'33

«Plecați de la guvern !

Dlor, nu aveți decât un singur lucru de făcut, și pentru dvs și pentru țară : **să plecați !** (aplauze la PNL ; ilaritate la PNȚ) **Este singura soluție** compatibilă cu demnitatea dvs de partid, și **este singura soluție compatibilă** cu interesele reale ale statului acesta.
(aplauze la PNL)

De aceea, dle Vaida, **eu nu voi protesta**, cum au protestat alți oratori, **că nu ne-ați prezentat o declarație ministerială,** vă răspund foarte sincer, **nu mă interesează declarația dvs !** (aplauze la PNL) **Ce poate să fie această declarație ?** Nu poate să fie decât **repetarea, sub o formă sau alta, a declarațiilor pe care le-ați făcut acum 7 luni,** sau a **declarației pe care ne-a făcut-o acum 2 luni d. Maniu.** [.....]

Noi vom lupta cu toată hotărârea și până la capăt, până la doborârea dvs, fiindcă **slujim, astfel,** nu un trecător partid [...] în **interesul superior al țării,** care are nevoie de plecarea dvs. și de un guvern capabil s-o scoată din greutățile și primejdiile de astăzi. (aplauze la PNL ; ilaritate la PNȚ)
IGDuca / 31 ian.'33

28.f.) Gh. Brătianu (PNL-2)

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'33, p. 906 - 909)
("Adevărul", 2 febr.'33 ; "Lupta", 2 febr.'33)

[LD : **Remarcabilul diagnostic dat de Gh. Brătianu : întreita criză de autoritate a PNȚ.** Interesante sunt polemicile ce le stârnește, replicile lui Virgil Madgearu]

G. Brătianu /

...în 6 luni, 4 guverne !

Venirea acestui guvern este **un act fără precedent,** ca, **în 6 luni, un partid să dea 4 guverne;** Toate guvernele PNȚ **au dat dovadă de nepregătire ;** Relevă echivocul în care se află majoritatea

#Întreita criză din PNȚ: autoritate, capacitate, sinceritate

PNȚ se află într-o **întreită criză : de autoritate, de capacitate și de sinceritate .**
PNL va porni o acțiune de restabilire a autorității statului .

28.g.) Virgil Madgearu (ministru) (intervenție în discurs)

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'33, p. 906 - 909)
("Adevărul", 2 febr.'33, "Lupta", 2 febr.'33)

[LD : **polemică emblematică pentru scena parlamentară românească ; chestiune de realitate ? de mentalitate ? de temperament latin ?**

Ar fi simplist caracterizat. Va trebui să găsești o diagnosticare adecvată atunci când vei caracteriza parlamentarismul românesc. Și să detectezi cauzele și formele de manifestare]

«Responsabilitatea parlamentară

-C. Toma (PNL -2) : **Ați revizuit bugetele Caselor autonome ?**

-Virgil Madgearu : vă rog să veniți și să arătați, din 1931 și până astăzi, **care sunt titanozaurii**

când noi, pe baza Legii cumulului , am făcut un plafon . Legea cumulului s-a aplicat cu toată strictetea necesară . Dar dacă dvs cunoașteți titozaurii , poftiți și aduceți numele lor la tribună , pentru ca , cel puțin aici, în Parlament , suntem hotărâți să chemăm la responsabilitate , pe toți calomnatorii

-M.Stelescu (G de F) : Să ai curajul să chemi la răspundere întâiu hoții , și apoi calomnatorii !

-dr.Lupu : Dle președinte, atrageți atenția dlui ministru de Finanțe , că cel puțin aici, în Parlament, nu el ne controlează pe noi , ci noi pe el . Considerăm ce a spus dl Madgearu ca un "lapsus linguae "

-Virgil Madgearu : Controlul parlamentar nu înseamnă iresponsabilitate ; controlul parlamentar implică responsabilitate .

-Dr.Lupu : Dar ce ai să poți să-i faci dta deputatului acesta , chiar dacă ce a spus nu este exact ? (ilaritate)

-Virg.Madgearu : Iar în ce privește agitațiile care le faceți , destul că le puteți face , nu numai în toată libertatea și în toată voia , dar și cu tot desmățul , în afară de Cameră!

-M.Stelescu : Desmăț este cinismul cu care se tratează funcționarii statului. Cât ai redus dta din ce câștigi ca să reduci din leafa de mizerie a funcționarilor ?

-dr.I.Costinescu (PNL-1) : DI Madgearu are talentul de a pune de acord toată opoziția !

-Gh.Tătărescu : Dle ministru de Finanțe, ați aruncat un cuvânt foarte greu . Vorbiți de agitațiuni. Vă rog să precizați [--] la cine vă referiți ?

-Virgil Madgearu : Dle Tătărescu : În materie de agitațiuni , dvs sunteți specialist !

-Tătărescu : Dacă făceam noi agitațiuni , erați de mult zburăți de pe banca ministerială.

Vi s-a spus adineauri : plecați ; eu adaog : Plecați , fiindcă de azi înainte vă vom sili noi să plecați

-I.Vasilescu -Nottara : **Revoluția bancherilor faliti ! O vom vedea și pe asta !**

(zgomot mare , Șt.Cicio Pop suspendă ședința)

Virgil Madgearu / 31 ian.'33

28.h.) Lot.Rădăceanu (PSD)

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'32, p. 901-902)

Rădăceanu / 31 ian.'33

#Guvernele PNȚ=regim de dictatură ,neconstituțional

"Guvernul nu vrea cu nici un preț să vatem sistemul capitalist , care a venit în contradicție cu înșși interesele acestui popor."

De aceea atitudinea noastră față de noul guvern , nu este alta decât atitudinea pe care am avut-o față de trecutele guverne național-tărăniste ." [----]

Rădăceanu / 31 ian.'33

#"Puterea ocultă " ,camarila

[LD : deși se ferește să numească explicit camarila regală , el o semnaleză .

De meditat , din acest p.d.v. , dacă Titulescu poate să fie pus în aceeași oală.]

"Când se schimbă în condiții de constituționalism nefalsificat , un guvern ?

Dacă este înlăturat prin un vot de neîncredere a parlamentului, sau dacă rezultatul unor alegeri , fie parțiale, fie administrative , indică în mod neândoios că nu mai dispune de suportul necesar în masele electorale .

S-a întâmplat acest lucru cu guvernele perindate în ultimele luni ? Nicidecum !

...primul gov.Vaida -răsturnat de Titulescu !

"Primul guvern Vaida s-a răsturnat pe tema politicii românești față de Rusia , de către d.Titulescu , deci, de un funcționar subordonat guvernului.

Nu guvernul și nici parlamentul sau țara au avut așa dar puterea de a decide asupra politicii externe , ci alții , cărora Constituția nu le dă în această privință nici un rol ."

...gouv.Manuiu -răsturnat de un prefect de poliție !

Guvernul Maniu , marele și puternicul guvern , nu a mai avut nevoie de un Titulescu ca să fie răsturnat .**El a fost trântit de un prefect de poliție** ,pe care nu a putut să-l scoată din slujbă .**Nu guvernul , deci , a avut puterea** de a numi și destitui pe funcționarii statului ,**ci o putere ocultă și iresponsabilă** ,despre care Constituția nu glăsuște nimic .[-----]

Știu ce poate răspunde guvernul , în afară de anumite argumente de doctrină constituțională , în care nu mai crede nimeni.El ne poate veni cu teoria răului mai mic , el ne poate invoca necesitatea compromisurilor."

...Trăim în regim de dictatură

"Dar fapt rămâne că ,**în România, nu există un regim constituțional real.**
Trăim în plină dictatură , în plină lipsă de răspundere , într-o situație nemaipomenit de **rușinoasă și inadmisibilă** ,**pentru guvern, parlament și țară.**

La noi nu se știe nici de ce vine un guvern , nici de ce face cutare sau cutare politică , nici de ce pleacă de la putere .Masele electorale nu au de spus nimic.

...Parlamentul -o mare ficțiune

Parlamentul **e o mare ficțiune** .**Totul se aranjează după culise , după uși închise, în afară de Constituție, în afară de Parlament.**"_(p. 902)

Rădăceanu / 31 ian.'33

#Regim electoral " fascist "

"Dar dacă am ajuns aici, **vina este și a dvs., d-lor din PNT** ;și chiar este a dvs ,în foarte largă măsură.Dvs ,care faceți atâta caz de democratismul dvs.,**ați făcut exact ce au făcut toate partidele reacționare** ,pe care le-ați combătut atâta vreme în opoziție.

În loc să luptați pentru un regim constituțional și democratic real,bazat pe voința masselor populare și pe Parlament, ca expresie a acestei voinți,în loc să cereți un guvern neutral , care să prezideze alegerile și să dea posibilitatea pentru **constituirea unui guvern de jos în sus, dvs. ați venit la putere pe ușa de dindos și ați făcut alegerile sub un guvern de partid.**

V-ați folosit de prima electorală fascistă , care falsifică voința maselor electorale, și **aveți astfel majorități mari** ,care totuși nu reprezintă decât 40 % din voturi , deci o minoritate .
Cu cele aproximativ 9.000 de voturi peste 40 % , ați luat nu mai puțin de 190 mandate , aproape **cu 130 mai mult decât vi se cuvenea** , în cazul unei reprezentări juste, proporționale, a voturilor exprimate".(aplauze la PSD) Din cauza acestui viciu constituțional , din cauza acestui mod antidemocratic al venirii d-voastră la putere , **d-voastră nu ați fost , nu sunteți și nici nu veți fi vreodată , un guvern democratic** ,și nici măcar un guvern stăpân , în limitele constituționale.

...PNT=guvernare umilită,înjosită, îngenunchiată

Ați acceptat o situație de umilință rușinoasă. Ați acceptat pe d.Titulescu, acceptați pe d.colonel Marinescu,acceptați toate înjosirile și îngenunchierile " (aplauze la PSD)

Țara este stăpânită de jandarmi și de poliție , iar majoritatea, **complice la slăbiciunea guvernului** , renunță la drepturile ei, primește orice încălcare constituțională, ovaționează azi cee ce a dezavuat ieri, numai ca să-și mențină un mandat care nu i se cuvine.

Lipsiți de suport moral, dornici de a rămâne la putere și a păstra mandate nemeritate , nu respectați nici angajamentul pe care l-ați luat , de atâtea ori, în mod solemn, de a modifica legea electorală fascistă, introducând o adevărată reprezentare proporțională. "
(aplauze la PSD)

Lot.Rădăceanu / 31 ian.'33

28.i.)Oct.Goga (PNA)

(DAD, MO 30, 31 ian.'33, p.898-901)

...Tăcerea gov.Vaida

"Dlor deputați, un distins conferențiar francez, a ținut zilele trecute , mi se pare alaltăieri, o conferință despre rolul tăcerii în teatru.**Se poate ține o conferință despre rolul tăcerii în politică.**

-Vasilescu-Nottara :Și alta despre rolul tăcerii în Parlament.

-Goga : Eu consider , prin urmare, **tăcerea dlui prim –ministru ,drept o declarație.**

(exclamări PNȚ) Nu voi face o conferință – fiți liniștiți - asupra tăcerii în politică.

Vă mărturisesc că aș fi dorit să condensez în câteva cuvinte ceea ce aveam de spus,

față de guvernul nou constituit , dar **m-au năvălit multe și grave nedumeriri**

și atunci am crezut că este mai bine să vii aici la tribună și în mod sincer să vi le arăt dvoastră

socotind că se va găsi cineva ,fie de pe banca ministerială , fie din mijlocul dvs, al majorității,

ca să risipească aceste nedumeriri și să creeze o atmosferă limpede ,pentru ca țara, văzând clar, să aibă de câștigat și să aveți de câștigat și dvs.[---]

Goga / 31 ian.'33

#Debarcarea lui Maniu

...Conflictele Carol – Maniu

"Dlor, **eu nu vreau să discut aci la tribună** , acum,chestiunea dlui Alexandru Vaida -Voevod, care a venit,**ci chestiunea d.lui Maniu ,care a plecat.**

Di Iuliu Maniu a plecat de la guvern , știți bine pentru ce.O declară d-sa.Nu aș vrea ca să uzez de alte cuvinte și de altă interpretare decât de ceea ce spune d-sa :<**Adevărata cauză a demisiei mele** -zice d-sa -**a fost nepotrivirea punctului meu de vedere cu acela al Suveranului , de a asuma răspunderea guvernului.**> "Cu alte cuvinte ,d-sa spune limpede ,în fața Țării,**că a plecat**

pe chestiunea unui conflict cu Coroana.

...Maniu -atitudine de protestator

Atitudinea pe care a luat-o este **o atitudine care derivă dintr-o anumită interpretare a prerogativelor Coroanei** ;și atitudinea d-sale este **o atitudine de protestator.**

Problemă limpede, clară, evidentă, netăgăduită ,în imposibilitate de a fi interpretată într-un chip sau altul, se pune dela început.

...PNȚ nu se solidarizează cu șefii săi ?!

"**Această atitudine** ,cu sancțiunea pe care a dat-o d-sa potrivit interpretării care decurge dintr-o anume concepție de guvernământ ,**este ea valabilă numai pentru președintele Partidului Național-Țărănesc și pentru vicepreședintele său,d.Ion Mihalache, și nu are niciun fel de valoare față de partidul pe care d-sa îl conduce ?** Da sau ba ?

...Maniu -recidivist în conflictul cu Coroana

"Aceasta este chestiunea care se pune de la început și pe care trebuie s-o examinăm .

Pentru a o examina, sau a ne putea măcar apropia de ea,trebuie oareșicum **să atragem în**

cercetare atitudinea d-lui Maniu în aceeași chestiune ;fiindcă, știți d-voastră,**d-sa este recidivist în materie de conflict cu Coroana ; d-sa pleacă a doua oară pe această chestiune**

.O să reluăm oarecum firul istoric pentru a vedea lucrurile mai deaproape."

O.Goga / 31 ian.'33, retro ' 30, '31, '33

☞ **Primul conflict Maniu-Carol . ☞ Al doilea conflict Maniu –Carol.**

Vezi la fișier Monarhie sau PNȚ

O.Goga / 31 ian.'33

#Balansările în PNȚ

...Între Carol -Maniu -Vaida-Titulescu

-Goga:Întrebarea este . **PNȚ urmează sau nu pe dl.Maniu ?**

-Ilie Lazăr : Treaba noastră !

-**Voci** : Este și treaba țării !

-**Goga** : Eu știu că , în situația actuală ,dvs aveți o sensibilitate specială în materie de diferențiere de noțiuni...

-**Cezar Spineanu** :Această întrebare merită un răspuns. Fiți mai serios la tribună ,dacă vreți un răspuns.

-**Goga** : ..dvs aveți o specială susceptibilitate în materie de diferențiere de noțiuni,fiindcă **dvs sunteți majoritatea care ați susținut ce aceeași țarie pe d.Vaida contra lui Titulescu , cu aceeași frenezie pe d.Titulescu,contra dlui Vaida,iar acum îi aplaudați pe amândoi !**

(aplauze la PNA, PNL, PT)

Așa fiind lucrurile,eu trebuie să vă atrag atenția că **această balansare ,astăzi,nu poate merge mai departe** .Nu vă putem plăti **luxul de a aplauda noțiuni total opuse una alteia**.

Nu mai puteți aplauda ,în același timp, pe d.Al.Vaida și pe d.Luliu Maniu. Pentru ce ?

Pentru că **a aplauda pe d.Vaida** înseamnă **a aplauda o anumită interpretare a prerogativelor Coroanei**, în virtutea căreia s-a format actualul guvern (**exclamații la majoritari**) ,

iar **a aplauda pe d.Luliu Maniu** înseamnă **a protesta împotriva prerogativelor Coroanei** ,

în sensul plecării d-sale de la guvern. (**întreruperi la pNT**) Lucrul este limpede ...

(**zgomot, întreruperi, vociferări**) Dar vă rog:astăzi ,aici, nu este în discuție o chestiune politică ordinară, pentru ca să-și închipuie o majoritate , aceasta sau alta , că se poate , prin

zgomote,împiedica discuția. (**aplauze la opoziție**) Eu vă rog, oricare vă sunt părerile, să păstrați calmul necesar unui asemenea eveniment și **să vă spuneți cuvântul deschis și răspicat la tribună , nu prin zgomot** .(aplauze la opoziție)

-**Șt.Cicio Pop** : Rog liniște în toate părțile.

-**Goga** : Eu ,dlor,aș dori să fiu ascultat în liniște,și ca aceste cuvinte ale mele ,care sunt o analiză, poate supărătoare, să fie urmărite și disecate de dvs.Și cea mai mare mulțumire a mea ar fi dacă

cineva din dvs, din majoritate,venind la această tribună ,ar explica rostul lucrurilor , această penibilă dualitate care există la dvs astăzi.

-**Cesar Spineanu** : Nu veți rămâne fără răspuns.

-**Goga** : Aș fi foarte bucuros să-l dai chiar d-ta . Eu zic așa : **nu se poate ca dvs ,cu d.Vaida să vă găsiți la guvern,cu toate beneficiile puterii, și cu d.Luliu Maniu să vă găsiți mai departe**

în opoziție ,țesând mai departe firul legendei .Pentru că **nu există o specială demnitate ,pe care o practică d. Luliu Maniu ,o demnitate de 100 de procente**, cu care d-sa protestează și pleacă trântind ușile ,**și una cu 25 de procente** ,cu care v-ați învoit d-voastră să rămâneți mai departe la guvern.”(aplauze prelungite , strigăte de bravo , la partidele de opoziție) [.....]

-**Goga** : Cine a spus asta ? Sunt aici figuri monosilabice care îmi aruncă câte un cuvânt sau două, și **care sunt incapabile să să vină la tribună** , să spună ce au pe inimă.

N-am nimic de răspuns la aceste insulte.(**întreruperi la PNT**)

Eu cunosc metodele dvs.Sunt convins că, **dacă ați pleca astăzi de la guvern,mâine v-ați apropia din nou în jurul d-lui Maniu**, și ați face împreună ,din nou,**acea mișcare ignobilă de**

particularism și de protestare împotriva Vechiului Regat ,pe care ați făcut-o în Ardeal.

(**întreruperi la PNT** ; aplauze la PNL)

≡**Lămurii echivocul !**

"Prin urmare, ce vă cer eu dvs ? Să lămurii acest echivoc : **sau sunteți la guvern cu d.Alexandru Vaida –Voevod**,pe temeiul unor anumite interpretări ale prerogativelor regale, și atunci pleacă dl.Maniu, nu pe Riviera ,să suie calvarul la Monte Carlo (proteste la PNT)

sau sunteți cu d.Luliu Maniu și atunci plecați cu d-sa în opoziție.

Or una , or alta .(proteste, întreruperi la PNT) **Trebuie să lămurii acest echivoc.”**

[**LD : continuă cu replica lui Madgearu**] [-----]

28.j.)Madgearu, Popovici – Goga, Lupu (polemică)

≡**Situația în PNT**

-**Madgearu** :” Dle Goga,nu este nici o alternativă : **suntem la guvern cu d.Vaida –Voevod și cu d.Luliu Maniu**.(aplauze prelungite la PNT)

-**Goga** : Nu-l văd pe d.Luliu Maniu la guvern.

-**Madgearu** (Finanțe) : O să-l vedeți !

-**Goga** : Atitudinea pe care o are d-sa este o atitudine de protest acerb. Gazetele d-sale îl prezintă ca pe o victimă.

-**Voce** : Și aceasta vă doare ?

-**dr. Lupu** : Nu te doare pe dta ,dar o doare pe țară, care vrea să fie lămurită ;pe noi ne doare , care am văzut, în interval de două săptămâni, **aceeași majoritate aplaudând doi șefi** .

-**Popovici** (Justiție) : Dle dr Lupu, d.prim-ministru nu a făcut nici o declarație ,dar va răspunde.

-**Lupu** : Eu nu m-am adresat dvs, **ci acestei majorități tulburătoare**,care socote că este numai chestiunea prestigiului ei în joc.Ei bine, nu este numai al ei.Noi vom fi bucuroși , dacă vom auzi glasul autorizat care să ne explice motivele temeinice ,**de ce ,în timp de o lună,majoritatea aplaudă cu aceeași frenezie două păreri opuse ?**

-**Goga** : [...] **este f. comodă soluțiunea pe care o dă d.Madgearu** , ministru de finanțe **D-sa spune: suntem la guvern și cu d.Vaida și cu d.Maniu** .Dar nu sunteți la guvern cu d.Maniu , acesta este adevărul, pentru că d-sa este astăzi călător protestatar , d-sa plimbă dealungul țării aere de victimă și **vrea să-și împletească din nou o aureolă de nedreptățit**.

(Gazetele din străinătate, declarațiile d-sale de la Cluj, excerptele din „Patria”)în care el este făcut cu **nimb de aureolă de sfânt nedreptățit**,care pătimește pentru binele vostru și care se duce ca fiul omului și urcă calvarul.(întreruperi, proteste la PNȚ)

Aceasta este aerul mulțumit al unui om care participă la guvern ?Acestea sunt cuvintele pe care le spune ,fiind satisfăcut de formula de guvernare care a venit după d-sa ?**Dlor, fiți serioși, fiți sinceri !**

-**Cesar Spineanu** : Dar de ce te superi ?

- **Goga** : Eu nu mă supăr, eu analizez situația. O analizez fiindcă la baza actualei majorități **este o bifurcație de opinii politice** , bifurcație care trebuie lămurită.D-voastră sunteți împărțiți în două tabere ;în sufletul dvs.mocnește o nemulțumire ,apropae o ură reciprocă .

(întreruperi, proteste la PNȚ) [----]

Atitudinea dlui Mihalache, solidară cu a dlui Maniu,este tot de protest.De aceea zic: este un echivoc.[-----]

-**Madgearu** : Dle Goga, ați vorbit de bifurcația din majoritate.Așteptați să se manifeste.

Deocamdată, majoritatea s-a manifestat în mod unitar. [.....]

-**Goga** : Reprezentați, realmente, starea de neliniște generală din această țară.Sunt convins că **mergem din rău, în mai rău, cu această guvernare**.

-**Cesar Spineanu** :Desigur ! Dta vrei revoluție ! [----]

-**Goga** : Și atunci, dlor, înainte de a proceda la lucrările acestei Adunări,**să biinevoiti a lămuri substatul politic care vă ține pe dvs laolaltă , să înlăturați echivocul**.

Până atunci,orice discuțiune va avea caracterul unei **discuțiuni la căpătâiul unui mort**.

Lămuriți echivocul, scoateți mortul din casă , și numai atunci vom vorbi,și atunci vom putea lucra înainte " (aplauze la opoziție)

O.Goga / 31 ian.'33

28.k.)Anibal Teodorescu (PP-Averescu)

(DAD, MO 30, 31, din 31 ian.'33 p. 901 ; 1 febr.'33 , p. 922- 923)

A.Teodorescu /

#Cadrilul prim-miniștrilor:Vaida/ Maniu / Vaida

[LD: una dintre cele mai sistematizate prezentări a instabilității guvernamentale,în care ironia amară , ascunde tabuuri – Regele Carol ! – dar potențează valoarea argumentării.

Presupun că Declarația PP este opera ,nu a mareșalului Averescu (bolnav încă) a cuiva din garnitura sa de intelectuali .]

...Parlamentul -străin de schimbările de guvern

" Reântors din vacanța sărbătorilor Crăciunului , **Parlamentul se găsește ,cu mirare , în fața unui guvern nou** –al cincilea în intervalul ultimelor opt luni -**guvern de a cărui venire el este cu totul străin**.Niciodată istoria țării noastre ,nu a înregistrat atâta frământare politică,

pricinuită de organele de conducere , și sunt rari statele care să aibă pretenția să concureze cu al nostru , sub acest raport.[----]

...Patru anomalii în mecanismul politic

"Asistăm de câțva timp la desfășurarea **celor mai uimitoare prefaceri politice** : **un prim-ministru chemat să facă alegeri libere** ,deși aparține unui partid politic,și ,deși nu prezenta nici o garanție de imparțialitate ,alegeri din care partidul este în minoritate , cu toate mijloacele de presiune ce i-au stat la îndemână și pe care le-a folosit din belșug."
(întreruperi la PNȚ)

"**Un conflict neprevăzut cu un subaltern** [Titulescu],aduce după sine **retragerea guvernului [Vaida] și înlocuirea sa cu un altul nou** ,prezidat de fostul șef al PNȚ [Maniu],retras de mult, pentru motive obscure ,guvern nou ,în care fostul ministru la Londra [Titulescu] își face de astă dată o intrare victorioasă.

"**În sfârșit,un nou conflict**,pe cât de **neașteptat, pe atât de ridicol**,prin deslegarea ce i s-a dat, între ministrul de Interne [Mihalache] care își retrăia în acele momente , în Grecia ,amintirile culturii sale clasice (ilaritate la opoziție; proteste la PNȚ) și prefectul de poliție al Capitalei [Gabr.Marinescu] ,aduce după sine,**uimitoarea soluție** a pierderii salariului pe câteva zile a acestuia din urmă și, în schimb,**a plecării nu numai a ministrului de interne [Mihalache] , dar chiar a prim-ministrului țării [Maniu]**.**Sacrificarea primului-ministru și a ministrului de interne**, prețuia astfel, câteva mii de lei.

"**Astăzi ,ne aflăm în fața unei noi formațiuni guvernamentale** , prezidate de d.Vaida, același care demisionase cândva pentru a face loc dlui Maniu, și pe care, acum, d-sa îl înlocuiește.[...] **în urma unui grav conflict cu Coroana** [...]

...Guvernul și majoritatea "automată"

"**Și în tot acest timp,în acest veritabil cadrul de prim-miniștri,restul guvernului este format din aceleași , aproape aceleași personaje** ,trecând ,ca o zestre blajină și răbdătoare , dintr-o mână la alta, personaje care sunt credincioase prim-ministrului de astăzi, contra celui de ieri, după cum vor fi cu prim-ministrul de mâine, contra celui de azi ,rămânând cu supunere și lealitate , totdeauna, cu prim-ministrul în funcțiune."

Una după alta s-au perindat declarațiile acestor guverne efemere, toate pline de aceeași suficiență ce o dă **iluzia celor 4 ani de guvernare** ,făgăduind cu dărmicie unei opinii publice naive , numai abundență și fericire.Poporul uimit, asistă la această desfășurare de **nesfârșită comedie politică** [...] **vieții constituționale organizate îi sunt substituite haosul și aventura.**"[----]

Anibal Teodorescu / 1 febr.'33

28-I)V.Rădulescu – Mehedinți (în numele majorității),1 febr.'33

(DAD, MO 31, șed. din 1 febr.'33, p. 923- 926)

▣Majoritatea PNȚ:concurs gov.Vaida

[**LD : este singurul care și-a exprimat unele îndoieli la șed.Comit.Executiv PNȚ !**]

"Nu ași fi luat cuvântul asupra chestiunii care s-a discutat ieri, dacă nu am fi fost provocați , în forma brutală în care am fost provocați azi spunându-ni-se că noi, majoritatea , nu avem nici o orientare în atitudinea adoptată ...

-Voci PNL :Nu aveți !

-Rădulescu : ...și că cu aceeași ușurință cu care am dat concurs **guvernului Maniu** , dăm astăzi concurs **guvernului dlui Vaida**.

Pentru ca să nu existe nici un echivoc, **în calitate de membru al majorității parlamentare** ,
țin să se știe că întreaga majoritate parlamentară , fără nici o excepție,dă concurs necondiționat guvernului Vaida. (aplauze la PNȚ) [----] Datoria mea , însă ,este să arăt aici cum justificăm noi astăzi atitudinea noastră față de guvernul Vaida .[----]

Trebuie să fim de bună credință.Eu și în ședința PNȚ mi-am pus întrebarea dacă PNȚ mai poate continua guvernarea ... Nimic nu ne-ar fi împiedicat să plecăm de la putere, după ce ne făcusem datoria [**enumeră realizările guvernării**]

...Maniu și Mihalache -au cerut sprijinul guv.Vaida

Și în ședința partidului, el a spus că **un partid nu este un om, ci este un program.**

Ca să poată governa, **are nevoie de încrederea Regelui.**

În ziua când MSR a apelat la d Vaida - Voevod, ca să formeze guvernul,

am înțeles că **MSR are în continuare încredere în programul PNȚ.**

Iar din p.d.v. moral, **chiar dnii Maniu și Mihalache ne-au cerut să dăm concurs guv.Vaida .**

Deci, în fruntea majorității parlamentare a PNȚ, se află dnii Maniu și Mihalache !

[se iscă iar mare scandal, Franasovici îl somează să răspundă tranșant ; intervin și lupiștii ...]

"Adevărul este că oferim opiniei publice **cea mai frumoasă disciplină de partid !**"

-dr.I.Costinescu : Cel mai dureros spectacol și lipsă de obraz ! [-----]

▀Valoarea etică a gestului lui Mihalache, Maniu

-Rădulescu : Vin acum la problema de drept.Nu ca membru PNȚ, ci ca parlamentar ,

exprim **profundul meu regret pentru felul cums-a discutat în presă și în Parlament .**

Care este valoarea etică a gestului pe care l-au făcut d-nii Mihalache și Maniu ?

Nu am fost de părerea dr Lupu să ținem ședință secretă.

...Coroana menținută în rolul constituțional

" Noi nu avem nevoie să facem platitudini , pentru că este bine să se știe că manifestându-ne

sentimentul nostru de demnitate , **noi știm să rămânem servitori credincioși ai Dinastiei,** și nu

avem altă preocupare decât aceea ca **Coroana să fie menținută în rolul pe care l-i dă**

Constituția, rol care este , în adevăr, pentru mărirea acestei țări și pentru întărirea Dinastiei. "(

aplauze prelungite la PNȚ)

Regret profund că **gestului, pe care l-a făcut d.Maniu , întregul Parlament nu i-a atribuit**

valoarea etică pe care o are...

-Goga : Să explice Vaida valoarea etică !

-Rădulescu :...căci în istoria politică a popoarelor, nu este pentru prima oară un dezacord

între Guvern și Suveran .Să-mi dați voie să vă amintesc că ,cu cât Suveranul a reprezentat o

personalitate mai puternică și cu cât guvernul a fost reprezentat prin oameni cu demnitate ,

cu atât conflictele au fost mai posibile. Ele nu au avut alt rezultat decât acela de a normaliza viața

publică a țării și **sunt convins că și acest incident va normaliza viața publică a României."**

-dr.Costinescu :Va să zică , unii cu demnitate, alții fără demnitate !

-Rădulescu : Vorbiți de demnitate ? [-----] Este adevărat că trăim într-o țară în care încă

există moravurile bizantine , că trăim într-o țară în care **alta este atitudinea pe față**

și alta este atitudinea pe care o avem în ascuns.....

-Eug.Titeanu :Vă rog să precizați ce au suținut dnii Vaida și Maniu la 8 iunie ? [1930]

[se iscă iar scandal , tulburare !]

()Ion Mihalache va rămâne în istoria politică a parlamentului

-Rădulescu : "Dacă am fi nepărtinitori , **am recunoaște un mare adevăr :** acela că ,**atunci când**

se va scrie istoria politică a regimului parlamentar în România,când se va descrie viața

noastră de stat, de către aceia care au trăit-o,**când se vor înșira dificultățile** pe care le-a

întâlnit **consolidarea regimului nostru parlamentar în România,** se va da de o etapă foarte

foarte importantă pentru această istorie, **se va găsi în acea istorie un om care se prezintă în**

fața Suveranului cu cuviință și cu demnitate " (aplauze prelungite la PNȚ)

Este o mândrie pentru acest popor ,**că acest om era îmbrăcat în haine țărănești,** și că se

cheamă **Ion Mihalache "** (aplauze la PNȚ)

Ion Mihalache va rămâne în istoria politică pentru consolidarea regimului nostru

parlamentar , pentru că a spus Maiestății Sale Regelui : **nu pot primi să fiu jignit de un**

subaltern și prefer să mă retrag .

În aceștia timp, pentru a împăca sentimentul său de demnitate cu respectul neprecupețit față de

Coroană,**a trebuit să se sacrifice personal."**

()Iuliu Maniu-a salvat un principiu

"Gestul capătă o și mai mare amploare și importanță , prin intervenția primului ministru. Să-mi spuneți dvs ,cu ceget curat , care om din România , în zilele noastre , prin propria lui voință , s-a dezlipit de scaunul de prim-ministru afară de d.Maniu ? (aplauze prelungite , strigăte de bravo , la PNT) Nu era vorba pentru d.Maniu, nici de jignirea sa personală, era în joc un principiu , care trebuia salvat , chiar cu sacrificiul propriei sale personalități "

-dr.Lupu : Eu vă întreb , ce faceți dvs , majoritatea și acest guvern, cu acest principiu ?

-Rădulescu : Iată, dlor, un exemplu frumos din istoria parlamentarismului român ,când doi fruntași vor să împace demnitatea lor personală cu respectul cuvenit Coroanei.

...PNT nu luptă cu Coroana

...PNT este solidar cu Maniu și Mihalache

[LD:trebuie să ții seama de această mentalitate de epocă, care plasa Coroana mai presus de luptele dintre partide,mai presus de morala comună ,mai presus chiar de judecata istoriei . Chiar dacă nu era logic și consecvent -precum gesturile lui Mihalache și Maniu -Rădulescu rostește un adevăr incontestabil de epocă: partidele de "ordine" au plătit un preț pentru a nu demonetiza ,pentru a nu știrbi,prestigiul Coroanei.

De aceea, mai târziu ,răspunderea a fost deplasată spre Carol II, care nu a fost la înălțimea gesturilor etice făcute de partide, de personalități.]

"Ei nu au plecat în straturile adânci ale poporului ca să facă propagandă contra Coroanei.

Partidul nu i-ar fi urmat dacă s-ar fi dat la o campanie deșantată contra Coroanei .

Și au făcut foarte bine.Noi nu putem să luptăm cu Coroana ,nu vrem să intre anarhia în stat ,

avem tot respectul față de Coroană,dar avem adâncă convingere că gestul etic al dlor Maniu și Mihalache va avea urmări, și vor contribui la temeinicia așezării noastre constituționale.

De aceea partidul este neconținut solidar cu dnii Maniu și Mihalache[-----]

▣Maniu și Mihalache au salvat demnitatea regimului democratic

-Goga :Dvs faceți un fel de panegiric al dlor Maniu și Mihalache,vrând să reliefați valoarea etică a gestului lor.Dar nu despre asta e vorba.Este vorba despre interpretarea dată prerogativelor constituționale de către cei doi primminiștri ai dvs !Sunt două păreri opuse.

Dvs cu care sunteți ?[ciondăneala asta continuă , continuă.....]

-Cezar Spineanu : Cu amândouă

-V.Rădulescu M : Dnii Maniu și Mihalache, la consfătuire,au spus că vor da concurs guvernului Vaida

-R.Franasaovici (PNL) :Dar nu despre asta este vorba .Care este opinia dvs ?

-V.Rădulescu :opozitia vrea să găsească " război" între dnii Vaida și Maniu ?!

În momentul când dl Maniu a fost în dezacord cu MSR și s-a retras,recomandând pe d. Vaida, putea partidul face altceva decât să se solidarizeze cu d.Maniu și guvenul Vaida ? "

-dr.I.Costinescu : Să fi plecat cu toții ! (zgomot, întreruperi ...)

-V.Rădulescu -Mehedinți : "Noi prețuim demnitatea dlui Maniu (aplauze la PNT)

Criza de guvern s-a soluționat așa cum s-a soluționat .

A fost soluționată "dignitatea regimului democratic în România ."

▣Majoritatea are încredere în șeful de guvern și de partid

Pe dvs vă doare acest lucru ! Ați fi dorit un conflict deschis cu Coroana ,sau unul în partid, între d.Maniu și d.Vaida .Oricâte intrigi veți face, nu puteți să ne stricați unitatea .(aplauze

PNT)Iată de ce majoritatea , dând toată încrederea guvernului Vaida, își exprimă tot respectul față de șeful partidului " (aplauze prelungi la PNT)

V.Rădulescu Mehedinți / 1 febr.'33

28.m.)Al.Vaida -Voevod-prim-ministru ,președ.interimar PNT, răspunsuri

(DAD, MO 30, șed. din 31 ian.'32 , p. 916- 920)

(primit cu aplauze prelungite de majoritatea PNT)

Programul de guvernare al PNȚ: același

[LD . nu mi se mai pare același Vaida ca în sesiunea extraordinară din vara '32 !
I-a dispărut , parcă , verva , causticitatea , siguranța Pare obosit , ofensat și jenat ,
încearcă să salveze aparențele]

"Nu am venit în fața dvs cu un program de guvernământ, nu din cauze pe care mai mulți oratori
le-au rostit, ci pentru că am avut onoarea să particip în fața aceluiaș for **la dezbateri de
programe cu ocazia Răspunsului la mesaj.** [guvern Vaida-1; gov. Maniu]

Politica pe care au urmat-o **toate guverne ieșite din sânul PNȚ** se înțelege de la sine
că **nu a putut fi alta, nu putea să fie și nici nu va putea să fie pe viitor alta , decât realizarea** , în
pas cu greutățile pe care le întâmpinăm , și cu modestele noastre puteri , a **principiilor de bază
ale programului partidului nostru.**

Indiferent dacă pe această bancă stau membrii guvernului pe care am avut onoarea să-i
prezidez întâi, **indiferent** că dumnealor cei de astăzi sunt aceia pe care am avut onoarea
să-i prezidez în al doilea guvern, **indiferent** că în fruntea guvernului **este Iuliu Maniu
ori sunt eu**, principiile de bază, **tactica și metodele oricărui guvern ieșit din sânul PNȚ sunt și
trebuie să rămână aceleași** " (aplauze la PNȚ)

Vaida / 31 ian.'33

(Maniu -)(Vaida

[LD: atenție la departajarea pe care Vaida o precizează geografic : cauza neamului românesc de
dincolo de munți și cauza partidului de dincoace de munți]

"În ce privește **relațiunile personale dintre Iuliu Maniu și mine**, relațiile politice dintre Maniu și
mine, dați-mi voie să-mi revendic un drept. [-----]

Deci vă răspund , d-lor, **ce vă pasă d-voastră dacă lui Iuliu Maniu îi place odată
să fie bătut de mine, și mie, după aceea , să fiu bătut de el ?!**

(aplauze la PNȚ ; ilaritate la PNL)

D-lor deputați, **noi ne batem de 42 de ani, dar din această bătaie a rezultat totdeauna** și va fi
până la sfârșitul vremurilor , **o solidaritate de pe urma căreia a profitat cauza neamului
românesc , dincolo de munți, și au profitat posibilitățile de a conduce un partid mare și
puternic, dincoace de munți.**" (aplauze la PNȚ)

Vaida / 31 ian '33

Chestiunea constituțională

"În litigiu este **chestiunea constituțională** și interpretarea criteriului constituționalității.

Ca modest jurist și ca diletant în arta dialectică a constituționalității , să vă fac o mărturisire de
felul **cum judec eu constituționalitatea** .

[retro1918]

"În Ungaria nu era Constituție scrisă. Regle depunea jurământ că va respecta legile.

Când , la unire, **am venit " aici " , am găsit o Constituție.**

"Noi, ardelenii[....] nu eram mulțumiți pentru că **noi, aceia care ne-am alipit Patriei Mume ,
altfel de Constituție am visat , și altfel de constituție visaseră și aceia care au dat mâna cu
noi** , [țărăniștii] [----] speram ca țara noastră să poată progresa între celelalte state culte și
progresiste . Pe atunci, dr Lupu era alături de noi

[retro 1923]

**"Actuala Constituție am combătut-o cu toată înverșunarea , ba am făcut declarații
împreună** , partidele pe atunci nefuzionate [PNR, PȚ] **că o recunoaștem " de fapt " , nu "de
drept "** .

Iuliu Maniu caracterizase Constituția ca **" o pată națională " , " o rușine europeană "**

-**dr. Lupu** : Ceream o Constituție mai largă, mai democratică . Dvs , acum , o încălcați și pe asta .

-**Vaida** : "Vă mărturisesc , de la locul de răspundere pe care-l am, **că atâta timp cât Constituția
nu va fi reformată, țara noastră nu va progresa cu adevărat "** (aplauze , bravo la PNȚ)

-**dr. Lupu** : **Ați schimbat toate legile, acum schimbați și Constituția !**

-O-Goga :Ați jurat pe această Constituție ! [-----]

Vaida / 31 ian.'33

[retro 1928]

#Ipocrizia partidelor față de probl.constituțională

-Vaida :Când în 1928,am ajuns ministru de Interne ,să fac **alegeri cu adevărat libere** ,așa ca **reprezentanța națiunii să fie oglinda fidelă și întruparea voinței reale a nației** .

Dlor,educația spre constituționalism nu se face de la această tribună ,nici din banca ministerială ,nici din băncile dvs, ea se face pe tărâm ! [----]

Care este **conștiința constituțională** a d-lui Iuliu Maniu și a majorității , și care este **conștiința mea** ,a majorității și a băncii ministeriale ?! [---]

S-au discutat prerogativele și drepturile factorului constituțional.

Apoi,dlor,zadarnic ar voi oricare Rege constituțional să susțină **principiile adevărat constituționale** ,**dacă partidele nu-l ajută**,dacă partidele ,ori de câte ori este vorba să asalteze puterea și sunt dincolo de baricade ,**dezvoltă teorii constituționale** ,nesfiindu-se să încerce să **scadă autoritatea factorului constituțional suprem** ,pentru ca, după aceea ,când au trecut de partea cealaltă a baricadei,**din haiducii de ieri , să se aleagă pandurii cei mai devotați "**(ilaritate)

Vaida / 31 ian.'31

▣Alegerile și guvernele PNT : I, II, III, IV

[---despre alegerile și guv.lorga ---]

[--despre alegerile făcute de el -----]

[LD:Vaida devine iar critic,ironic, pentru că el adjuceca pentru el meritul de a fi făcut cele mai libere alegeri din România.Și așa a și fost]

Al.Vaida / 31 ian.'33

#Conflictul Vaida –Titulescu

[LD: un lucru era clar:nimic nu era clar , totul era încă în suspensie]

"A urmat ,după aceea,**cunoscuta discordie de păreri și metode cu d.Titulescu.**

M-am retras ,pentru că , în acel moment,însemna să se compromită reputația țării,dacă mai continuam să fiu prim-ministru ,după atitudinea pe care o luasem ,fiindcă s-ar fi zis că în fruntea guvernului acestei țări ,**este un om care de azi pe mâine își schimbă părerile.**[---]

Dar se va vedea "poimâine " -nu știu,fi-vom guvern de partid ,ori eu,ca factor conducător al guvernului ,ori va fi altcineva ,fie alt guvern, fie d.Titulescu-

să încheie un pact de neagresiune cu Rusia , sau să prefere a nu-l încheia .

Vaida / 31 ian.'33

▣Regele=mai multă înțelepciune și simț de răspundere decât partidele

-Vaida :Vine o situație când,**fără a se schimba nimic**,în privința programului de guvernământ , se **schimbă șeful guvernului** ;miniștrii rămân ,fiindcă suntem o duzină-două și, Doamne ,de am fi astăzi cât de mulți,și de ne-ați da împrumut toate forțele dvs ,iar noi v-am da toate forțele noastre, **tot suntem așa de puțini** ,**care să avem și pregătirea și experiența și calmul judecății, pentru a conduce statul** .Și atunci ce v-ați fi așteptat ? Să se schimbe guvernul, regimul,

în loc ca **factorul constituțional să zică cum a și zis :**

<majoritatea parlamentară este tot cea veche;principiile de bază, programul, tot cel vechi ,și partidul vine și spune :schimbăm garnitura - deci regimul rămâne ! >

Va să zică asta nu este constituțional !A ! Constituțional ar fi fost altceva ,să fi zis :

< acum chem pe bravul , nu știu care dintre șefi... >

-Voci PNT : D.Duca !

-Vaida : și ar fi adăugat , bunăoară , **< Dle Duca , înțelege-te cu d. Gheorghe Brătianu ilaritate la PNT) pentru că văd că, unindu-vă voturile în diferite alegeri,cota de 13 procente a partidului ducist , cu cele 6 procente ale dlui Brătianu ... >**[----]

Sau să fi zis **< la să vină așa numitele partide mici !**

Și să facă partidele mici un guvern mare ! > [-----]

Aceasta era mai constituțional ? Vă întreb pe dvs ! Ce zic atunci ?

Zău, adevăr vă grăesc: mai multă înțelepciune și simț de răspundere se găsește la Majestatea Sa Regele, decât la noi toți, care facem critică constituțională ! "

▫ **Parlamentarism clasic englezesc !**

"Dlor deputați, **să rămânem în cadrele uzanțelor constituționale**, să ne dăm silința ca ,după ce ,**"Belgia Orientului"** ,am ajuns abia în uzanțele constituționale, **"Franța Orientului "**, **să ajungem cu adevărat Parlamentul însuflețit** de convingerile și practicile **parlamentarismului clasic englez ."**

Vaida / 31 ian'33

-Normele parlamnetare=garanție constituțională

-Vaida: În consecință fac apel la dvs ,și în deosebi la majoritate, **când dvs membrii majorității vă veți convinge** că **cutare sau cutare orator din partidele de opoziție susține un p.d.v.drept, dacă vă veți convinge** că **nu avem pricepere** ,ci suntem în adevăr niște incapabili ,cum suntem descriși în presa și la mitingurile opoziției ,și **dacă vă veți convinge** că **legile financiare , metodele de cruțare,sobrietatea și cinstea** nu stăpânește pe acea bancă ,și că eu nu-mi împlinesc datoria de control al acestui guvern,atunci dlor, **dați-ne vot de blam , măturați-ne**,câci nu suntem vrednici să stăm în fruntea țării .

Norme parlamentare , însemnează garanție constituțională.

E în mâna dvs.,puterea dvs. v-a dat-o națiunea , uzați de ea, înlăturați guvernul, înlăturați miniștrii , cari nu se vor arăta vrednici de această încredere Datoria noastră atunci va fi să plecăm.

Dar ,câtă vreme avem încrederea majorității și încrederea factorului constituțional , până atunci datoria noastră este să perseverăm și să ne întâlnim cu toții în datoria față de țară și de neam, pe aceste bănci " (aplauze prelungite la PNȚ)

Vaida / 31 ia.'33

▫ **Asumarea răspunderii, a riscurilor .**

-IGDuca : Dle președinte, cer cuvântul .

-Vaida :Dacă vreți, **putem să polemizăm**. Eu ,dlor din fire, nu mă sfiesc de polemici.

Sunt o fire combativă , încât mai curând trebuie să mă stăpânesc, pentru a-mi păstra calmul.Dacă veți voi, sunt gata de polemici , de luptă.Dar dați-mi voie , ca acum ,cu această ocaziune,**când apăr noua mea calitate la această tribună** , [...] să introducem în aceste vremuri grele,alte metode."

Dacă m-am angajat la rolul greu de care mi-am dat seama ,nu am făcut-o fiindcă râvneam să am o demnitate de care, Doamne, am avut parte ,a cărei dulcețată și amărăciune am gustat-o !

[-----] **mi-am dat seama de toate greutățile, începând cu Geneva** .[-----]

Mi-am dat seama de greutatea financiară , de greutățile cu lefurile funcționarilor și pensionarilor

[-----] **Se poate ști ce aduce ziua de mâine ?**

Toate mișcările care erau, toate instigațiunile a căror fire ascunsă, ocultă ,ca șef de poliție în acest stat , unde mi-am făcut ucenicia,cam vedeam ce direcție duc, **îmi erau cunoscute.**

Dacă am primit ,cu toate acestea , sarcina de șef al guvenului , **am primit-o pentru că cineva trebuia să îndeplinească această datorie în momentul greu** ;

...**Opoziția**

și nu vă cred ,fie Partidul Liberal Ducist ,fie Partidul Liberal Georgist - pentru că altele nu văd deocamdată -**că ați fi voit să efectuați alegerile în momentul de față.**

Eu cred că în adâncul sufletului dvs.am parte de o picătură de recunoștință , că am luat această sarcină asupra mea.[-----]

Opoziția făcându-ne și critica,să colaboreze cu noi, să fiți ochiul de veghe al guvernării deoarece dacă mâine sau poimâine va fi rău în țară ,**poate că răspunderea asupra istoriei să cadă într-o măsură mai mare în contul nostru ,decât al cutărui ori al cutărui partid** , ori poate cu o măsură mai mare în contra unei grupări dintre dvs , și cu o mai mică măsură pentru noi.Dar dacă vor fi de ispășit stări grave, **le vor ispăși generațiile viitoare**, pentru că , **în loc să ne fi înțeles** în momente istorice , în care ne găsim,**n-am găsit nici calmul, nici**

înțelepciunea, să lăsăm la o parte zavistiile , să fim cu toții numai români și să avem înaintea ochilor noștri numai binele și interesele țării și ale nației ."

(aplauze prelungite la PNȚ)

-IGDuca : **Cer cuvântul !**

-Ionel Pop (vicepreșed.Cameră) - consultă adunarea , dacă încuviințează prelungirea dezbaterii

- IGDuca : **Cer cuvântul !**

-Ionel Pop : **Adunarea nu încuviințează prelungirea .**

[LD : lui Duca nu i se dă cuvântul.A doua zi, silit să lipsească,Franasovici va rosti un discurs-
protest , din acest motiv]

Al Vaida - Voevod / 31 ian.'33

-Virgil Madgearu (ministr.Finanțe) : dă citire mesajelor la proiectele de legi :

1.Modificare la **Legea contribuțiilor directe**

2.**Reducerea retribuțiilor** funcționarilor publici ...

3.Deschiderea unui **credit extraordinar bugetar** ...

Dezbateri la noua guvernare Vaida ,**31 ian.'33**

TRAVALIUL LEGISLATIV

LD:vezi pe larg la fișierul Legislație

29.)3 febr.'33 **Autorizarea stării de asediu ,dezbateri la lege**

(DAD, MO 32, 3 febr.'33)

Vaida-Voevod, Virgil Grossu (raportor) ,

Gh.Brătianu, IGDuca, O.Goga, Anibal Teodorescu,M.Gheorghiu ,Fritz Connert,Iosif Willer, M.Landau,G.A.Cuza ,ACCuza, CZCodreanu ,IMLeon, dr.Lupu,Gr.Iunian ,Lotar Rădăceanu.

[LD :**Grevele și mișcările de la Prahova și Grivița** din ian-febr.'33.nu trebuie ignorate și nici minimalizate -pentru a nu cădea în greșala istoriografiei comuniste care le-au ridicat la rangul de de unic și pilduitor exemplu pozitiv din istoria României .

Represiunea guvernamentală împotriva mișcării comuniste nu trebuie eludată sau falsificată ,având rațiunile ei geopolitice,evitând astfel o altă gravă falsificare a istoriografiei comuniste ,care au etichetat-o drept fascistă.

Atitudinea față de comunismul intern - nu ca ideologie ,ci ca mișcare subversivă, antinațională, trebuie prezentată drept ceea ce a fost :coloană a V-a a Moscovei.

Aici dau doar câteva extrase ,pentru a semnală marea dezbateră parlamentară prilejuită totdeauna când la ordinea zilei era inițierea unor măsuri represive.

Vezi pe larg la fișiere **Guvern, Legislație ,Sistem de partide ,Doctrine** ,

-Al.Vaida -Voevod (prim.ministru) :

"În ultimul timp,**mișcări concertate cu caracter comunist**,au tulburat ordinea în diferite regiuni și tind în mod evident la destrămarea țării ." [-----] Fiind nevoie de **măsuri excepționale** ,

ele nu se pot lua decât în cadrul stării de asediu .

(din "Expunerea de motive , citită de Vaida)

-Gh.Brătianu (PNL-2):

Consideră de **extremă gravitate introducerea legii**,dar **nu refuză măsurile** menite să asigure

ordinea în stat și autoritatea statului.

"Consecvent principiului de a apăra **independența statului național** împotriva oricărei știrbiri a suveranității sale [...] el nu va tolera ca **elemente tulburătoare** să urmeze în manifestări anarhice, **îndemnul instigațiilor străine** " [-----]

-IM.Leon (PT-Lupu):

Prezentarea legii de către guvernul PNȚ, care se pretinde "democratic", este o "surpriză dureroasă". Este inadmisibil ca PNȚ, care a luptat ani de-a rândul, împotriva stării de asediu ... acum să vină cu ea !

După Constituție, starea de asediu (art. 28) este admisă, **în caz de război și în împrejurări ce amenință existența statului**. Ce se întâmplă azi de se vine cu legea ?!

Explicațiile lui Ed.Mirto, cu grevele de la Ploiești și Grivița, nu justifică măsura.

De ce nu se aplică "Legea Mârzescu" -care a fost făcută pentru a înlătura tulburarea ordinii publice ?

Actuala lege, sugrumă orice libertate cetățenească, deoarece **introduce cenzura și interzice adunările**, în dosul acestei legi, **se ascunde dictatura ce va să vie** (ilaritate la PNȚ)

Manifestările de stradă, puse la cale pentru a întinde o **cursă guvernului**, pentru a găsi o justificare la lege. **Conjură guvernul să nu aplice legea**. **Va vota contra**.

-Octavian Goga (PNAgrar)

-Goga: "[...] totdeauna am fost de părere că **la baza ideii de stat, trebuie să stea ideea de autoritate** "

- IIMirescu : De dictatură !

-Goga :De ani de zile, vede că **"atributele de autoritate slăbesc"**, "**ideea națională** este zgduiuită **"Criza la noi nu este atât economică, cât o "criză de credință în misiunea acestui popor"** (aplauze LANC și PNA)Astăzi ni se anunță că suntem în preajma unei **"disoluții de stat"**; **că pericolul vine din partea unor "mâni străine"**

În fața acestei situații, "**poporul nostru se unește pe deasupra considerentelor de partid**" ca să-și apere nevoile, sărăcia și neamul.

Va vota legea, dar face apel la Vaida să cedeze locul la guvern unui guvern de autoritate !

-I.G.Duca (PNL -1)

"...dacă guvernul crede că aceste măsuri sunt necesare, **să le ia pe răspunderea lui**.

"Sunt ani de zile de când noi am denunțat **pericolul comunist**" Există "**organizații tenace**", subvenționate din străinătate. "**Ne-ați spus că inventăm aceste pericole !**"

Astăzi ce descoperim ? **Comuniști la Poștă, la CFR, la toate uzinele noastre..**

Și cu legea, PNȚ nu va face față, trebuie să plece de la guvern !

-Gr.Iunian (PȚR):

În 1928, prima măsură a PNȚ a fost **înlăturarea stării de asediu** Acum, PNȚ ia lecții de la PNL, cum s-o introducă.

S-au invocat frământările de la Grivița și Ploiești.

S-au lăudat tactul guvernului și autorităților, care au aplanat tensiunile...

Trebuia lăudată muncitorimea, care a fost la fel de "înțeleaptă".

S-a dovedit că **acolo au fost cereri justificate, nu instigații străine**.

Pe aceste cazuri, **nu puteți institui legea**. Spuneți că aveți alte "cazuri"

Aveți mijloace să le preveniți. Aveți destule legi.

"Cine vrea pâine, nu se mulțumește cu gloanțe"

La adăpostul legii, vreți să realizați o politică potrivnică țării.

Cu legea, **dați întraga răspundere asupra armatei** - dvs dezangajându-vă -instituție pe care dvs sunteți datori să o păstrați intactă, în afară de orice critică.

Legea reprezintă incapacitatea guvernului. **Va vota contra** .

-Anibal Teodorescu (PP - Averescu)

Când Vaida era ministru de Interne , **spunea că nu este " pericol comunist" !** acum , ca prim .ministru , aduce această lege .

Legea ne scoate din cadrul normal constituțional, dovedind că **guvernul nu poate face față**.

"Fac parte , însă, dintr-un partid de ordine care înțelege că atunci când se strigă de pe banca **guvernamentală că țara este în primejdie** ,trebuie să fie foarte atent la actele lui.

De aceea, **declar că voi vota pentru "**

Dar mă întreb : **s-a aprins ceva în țară ? A început furtuna ?**

Nu cumva și PNȚ a semănat, cândva , vânt ?"

-M.Gheorghiu (PND -Iorga)

Guvernele de autoritate n-au nevoie de măsuri grave, pentru că sunt destule legi

Guv.PNȚ este slab și a contribuit la dezordinile ce izbucnesc.

PND se va abține de la vot.

-dr.Lupu(P-Ț):

"Așa dar, **din capitulare în capitulare ! Alaltăieri ați dat peste bord pe președintele și vicepreședintele PNȚ [....] astăzi dați peste bord principiile , programul, tradițiile , însăși baza vieții dvs.[...]**Această lege este **lespedea , este crucea de mormânt pusă peste partidul dvs."**

Regretă acest fapt ,deoarece **PNȚ a avut această lege aplicată pe spinarea sa :**

a curs sânge ; au fost cadavre ; au murit un Berbereche ; au murit sute de țărani în Ardeal ...

pentru a crea acest PNȚ și acum el vine prin surprindere cu starea de asediu și cenzura !

...Recunoaște că starea este gravă [evocă anul 1907] .Nu se îndoiește că sunt dușmani care " își vâră coada" în starea de nemulțumire .

Dar care este proporția între starea reală și "intervenția străină " ? !

Dlor ! Nu vă jucați cu focul ! Legea este fatală !

Această lege [....] este **pentru introducerea dictaturii politice ,**

dictatura politică a unui guvern din dos [Camarila !] , care este mai mare în această țară.

Dar nu se poate jugula un popor, dreptatea va răsări !

-Lotar Rădăceanu (PSD)

[i se strigă "scurt" !]

"Dacă doriți "scurt" , cu atât mai mult **doresc ca guvernarea dvs .să fie mai scurtă**

și să se termine chiar azi "

El nu vede situația atât de amenințătoare.**Cele 2 greve invocate**, nu au fost primele, **au fost justificate și s-au aplanat .**

Starea de asediu înseamnă că se trece o parte a puterii executive și judecătorești

asupra organelor militare .Ea înseamnă întronarea "dictaturii militare"

Nu neagă că s-au produs tulburări îngrijorătoare , dar ele..."**Nu sunt provocate de clasa muncitoare "** ci " **de unele curente extremiste de dreapta care au avut voie, până acum, să opereze în voie pe străzile Capitalei "**

"Aceste tulburări ,**produse de curentele fasciste și antisemite**, pot avea loc numai **cu**

complicitatea vinovată a poliției și a organelor de stat "[.....] Împotriva acestor manifestări, nu este nevoie de starea de asediu.[....] Ajung legile existente.

Lot.Rădăceanu /

...PSD --PCR

-Rădăceanu : "Mișcările muncitorești au cauze adânci și juste "

(evocă cum s-a ajuns la conflictul de la Grivița)

Nu instigațiile comuniștilor ; instigatorii reali sunt foamea, mizeria , nedreptatea

Clasa muncitoare are voie, în acest caz, **să se ridice și cu violență.**

-**Ștefan Cicio Pop** (președ. Camerei) : **Violența nu este admisă într-un stat ordonat .**

-**Rădăceanu** : **Nu trebuie admisă nici exploatarea ,nici nedreptatea .**

-**Ed. Mirto** : **Din moment ce li s-au îndeplinit cerințele, de ce continuă greva ?**

-**Rădăceanu** : **Sunt elemente a căror acțiune a mers mai departe ,care vor să profite de această stare de nemulțumire .Dar nemulțumirile sunt reale.De ce s-a speriat PNȚ ?**

-**Mirto** : **Recunoaște că PSD a reprezentat corect interesele muncitorii .**

De aceea guvernul le-a rezolvat 90 % .Cum au răspuns muncitorii ? Continuă greva !

-**Rădăceanu** : **"Există situații când prind curente pe care ,noi, social-democrații, nu le aprobăm. De aceea insistăm noi să fie deplină libertate de opinie, pentru a se cristaliza adevărul.**

Noi nu ne speriem că unii muncitori sunt sub conducerea comuniștilor, deși se lovește direct în noi. De ce vă speriați dvs ? Nu este la fel în Anglia, în Franța ? "

-**Polizu -Micșunești** : **" Franța nu este lângă Nistru ! "**

-**Virgil Grossu** : **"Dvs nu sunteți organizați suficient, pentru a paraliza comunismul "**

-**Rădăceanu** : **"Nu aceasta este sarcina noastră .Ce se pretrece în sânul clasei muncitoare , luptele dintre noi și comuniști ,ne privesc numai pe noi .**

Dar exagerați puterea comuniștilor. Mișcarea comunistă ,care este bazată numai pe

demagogie și supralicitarea revendicărilor ,nu poate fi de folos muncitorilor .[...]

Singurul ei rezultat este că dezbină muncitorimea și o slăbește "

...Prin socialism, masele vor ajunge la biruință

Dar asta nu veți rezolva cu legea ! Oriunde guvernele au preîntâmpinat mișcările de masă cu forța baionetelor ,ele au fost măturate .

"A căuta să întâmpiați cu forța, tendințe, lupte și evoluțiuni ,care sunt în nota timpului și a istoriei, înseamnă a pregăti nu soluționarea lor pașnică și democratică, ci , dimpotrivă,

soluționarea lor în forme violente și catastrofale "

Aceasta este învățătura istoriei .Nu căutați să rezolvați problemele grele cu "dictatura și forța " , veți îndârji și mai mult masele. **"Dacă acum semănați vânt, aveți grijă că va trebui să culegeți furtună .Prin socialism , masele vor ajunge la biruință !"**

-Iosif Willer (P.Maghiar):

Partidul maghiar este **un partid al ordinii și legalității.** Dar sunt suficiente legile existente .
Nu va vota legea .

-Fritz Connerth (P.German):

Sunt suficiente legile existente.

Dar , dacă guvernul va avea nevoie ,trebuie să aibă această posibilitate

Va vota legea , dar guvernul s-o folosească numai dacă este absolută nevoie .

-M.Landau (P.Evreesc)

" Măsura este **gravă, pripită , inutilă**" În cei **10 ani de guvernare cu stare de asediu**, până în 1928, **nu au putut fi stăvilite mișcările antisemite**. [LD !?]

Mai degrabă s-au normalizat după 1928.

Legea gâtuie libertățile cetățenești ; PNȚ face rău serviciu țării, prin lege .

-G.Serbeniuk (P. Ucrainean) :

Nu va vota legea pe care , în 1928, PNȚ a înlăturat-o !

-G.A.Cuza (LANC):

-GACuza : Situația este gravă ,grevele dese "pot să întindă peste toată țara mișcările revoluționare ." **Guvernul este nevoit să vie cu măsuri** , dar să-și asume toată răspunderea
-I.Mirescu : Starea de asediu **se va întoarce și asupra dvs !**
-GACuza : Chiar dacă ! " **noi preferim de o mie de ori păstrarea ordinii în stat** ,
cu oricâte sacrificii , **decât anarhia către care dvs vreți să ne duceți ! "**

-CZCodreanu (G de F)

Garda de Fier va vota contra , este o măsură "finală " . Trebuie extirpate cauzele : cauza
semită [!?!] , a conflictelor de la Ploiești ;
faptul că unii politicieni încasează tantieme . Va vota contra ! [LD : atât spune]

-Virgil Grossu (raportor) :

Partidele mari au avut o atitudine mai "curajoasă " , vădind " răspunderile " :
PNL-ducist , PNL-georgist , PNAgrar-Goga , P.P.Averescu , **care au trecut pe la cârma statului** ,
au aprobat legea.
Contra au fost Gr.Iunian și dr Lupu , care au invocat cei 10 ani de opoziție .
PNȚ , ca partid de guvernământ , nu consideră că programul său nu-i îngăduie
să ia măsurile dictate de împrejurări **grava situație cu grevele ; spionajul** care se practică chiar
în centrul Capitalei .Este o problemă de oportunitate.
Dar nu este oare necesar , să aducem " **un mic abandon al libertăților celor mai mari** " ?
Da ,este o măsură preventivă (celelalte legi sunt represive) **menită să stăvilească mișcările**
subversive .Noi suntem informați pertinentemente de "direcțiunea ce se urmează de o anumită
mișcare "

-Vaida -Voevod :

Are sentimentul de satisfacție că oratorii au înțeles situația. Consideră votul , **un vot de încredere**
Chiar dacă ne-ar amenința dictatura PNL , **nu cea a partidelor cu 2-12 membri !**
Legea este facultativă ;este valabilă 6 luni ;

▣Adoptarea legii

Votați : 245.
Bile albe : 202
Bile negre : 43
Legea intrroducerii stării de asediu este adoptată.
3 febr.'33

Armand Călinescu ,explicații retro'

la starea de asediu PNL(13 mart 1934) **retro'31-'33**
(DAD, MO 23, 13 mart.'34 , p. 759- 760 ;Legislatura PNL, ses.ord. febr.-mart'34.

Vezi xerox integral , **fișier PNȚ**

[LD :Este **contra stării de asediu introdusă de guvernul Tătărescu .**

Justifică starea de asediu introdusă de PNȚ în febr.'33 Trebuie să subliniezi până unde a dus
ura oarbă și contestarea dintre cele două mari partide !]

Armd.Călinescu / 13 mart.'34, retro ' 33

...Congresul V PCR , Moscova

Când PNȚ a venit la putere în 1932,a **găsit " planul unei acțiuni comuniste bine fixat ."**
"Se ținuse în ianuarie [LD : în **dec.' 31**] **al V-lea congres al Partidului Comunist Român, la**
Moscova.În **Rezoluțiile adoptate** atunci, pe care noi le-am găsit " în broșurile și foile clandestine

" ,se fixau următoarele **4 puncte pentru România :**

- 1.Discreditarea social-democrației** , prin aplicarea tacticii numită a **frontului unic** ;
- 2.Infiltrație în instituțiile de stat și de apărare națională** : Poștă, CFR, arsenal, pirotehnie ;
- 3.Provocarea de greve repetate** , pentru antrenarea masselor muncitorești ,în deosebi în regiunea petroliferă din Prahova, apoi în regiunea Jiului și CFR .
- 4.Provocarea unei greve generale** , cu acte de violență "

În acele "**Rezoluții**" se indica și **epoca când acele acțiuni trebuiau terminate :martie 1933.**

Am găsit **acest Plan**, în **Instrucțiunile** pe care **Centrala CC al PCR** le trimitea tuturor organelor de luptă , celulelor de fabrică, tineretului, Ajutorului Roșu, organizațiilor de șomeri ș-a.

Sigur, se putea ca acele "instrucțiuni " să rămână "simple deziderate pe hârtie " , să nu capete niciodată realizare ,în fapt.

De aceea, **noi ne-am gândit la acțiuni de supraveghere .**

Armand Călinescu / febr.'33

...Acțiuni subversive comuniste

Din toamnă 1932, au început acele **fapte semnificative :**

"Elemente extremiste pun mâna pe conducerea tuturor organizațiilor muncitorești .Era primul pas."

În dec.'32 ,descoperim **spionajul de la Poștă,comunistul Tevekelei** obținea,prin intermediul unor funcționari de la poștă, **telegramele cifrate emanate de Ministerul Afacerilor Străine** , și **le trimitea regulat la W E B** (West Europeaische Bureau) din Viena .Cercetările au dovedit că el începuse a avea **legături și la Arsenalul armatei**.Era al doilea punct care căpăta consistență. La 1 febr. 1933 ,**izbucnesc tulburările muncitorești pe Valea Prahovei** (Societatea "Româno-Americana) ,în urma unui conflict de muncă, care era numai un pretext.

Muncitorimea s-a dedadat la **acte de sabotaj**...se cobora în stradă ...cu femei și copii **8.000 de oameni au fost antrenați de "agitatorii comuniști "** ... au ocupat **piețele publice** ,
ținând întruniri , atâcând în repetate rânduri , **localul Poliției !**

Guvernul l-a însărcinat să meargă la Ploiești, să vadă ce se petrece : "Am constatat că mișcarea se desfășura viguros, după regulile tacticii comuniste ."

"Concomitent cu asta ,**Siguranța descoperea curieri comuniști** cari plecau din București spre **centrele muncitorești** " , iar la Galați , la Iași, și la Cluj, **apăreau greve de simpatie** .

Armand Călinescu / retro febr.'33

...Starea de asediu .

"Am venit atunci la București , am raportat guvernului asupra situațiunii ,iar Consiliul de miniștri a decis să supuie imediat Camerei,proiectul pentru introducerea stării de asediu."

...16 febr.'33

Este adevărat că **tulburările au continuat** câteva zile,**culminând cu dezordinele de la 16 februarie la atelierile Grivița,când noi am întrebuințat armata .**

Dar noi am izbutit să oprim mișcarea ,înainte de a fi luat formele definitive ale grevei generale.Iată în ce condițiuni am introdus noi starea de asediu "Ulterior ,am căpătat documente foarte importante ,care confirmau prevederile noastre." (p. 760)

-Hurmuz Aznavorian (raportor '34) : " Dle Călinescu [...] aceste explicații detaliate le-ați dat dvs atunci ,când ați cerut starea de asediu ? "

-Călinescu : Nu .

-Aznavorian : "Aceasta interesează astăzi "

-Călinescu : "Nu le-am dat atunci pentru că **acțiunea era în desfășurare și pentru că noi nu puteam descoperi punctele noastre de supraveghere ."**

...Komintern-PCR : instrucțiuni și acțiuni concertate

"În urmă , găsim documente cari **confirmă în întregime prevederile noastre.**

...În acel timp, **se instaura noul regim la Berlin**, și, printre persoanele arestate ,**se afla și femeia Bela Iacobovici , soția unui membru în Comitetul Executiv la București."**

Asupra ei s-au găsit **două documente :un Raport către Internațională ,pe care îl întocmise**

Partidul Comunist din București ,asupra evenimentelor din țară.

La 3 zile, **Raportul** ajunsese la Berlin !

Copia unor Instrucțiuni pe care **Internaționala Sindicatelor Roșii** a căilor ferate (cu sediul la Berlin) le trimitea la București, ca să-i încurajeze la acțiune.

Mai târziu, în iunie '33, într-o **publicație comunistă**, "găsim recunoașterea întregă a **substratului mișcărilor din primăvara trecută** ,și a **pericolelor pe care le-am fi avut** , dacă nu luam măsuri la timp..."

-**Romulus Seișanu** ("Universul ") : " De ce ați pus în libertate pe comunistul Bujor ?" (aplauze la PNL . Călinescu nu răspunde)

-**Călinescu** :**și a trebuit să ne acoperim cu legea stării de asediu** ,în timpul necesar **elaborării Legii Mironescu** ,care a fost depusă curând după aceea ." (p. 760)

[LD : a urmat contestarea legitimității legii PNL, pentru că G de F nu reprezenta un pericol !
Ironia soartei ! Călinescu ,între '37-'39 va deveni cel mai înverșunat ministru împotriva G de F]
Armand Călinescu / mart.'34, retro'33

30)I. Z. Codreanu ,interpelare :8 febr.' 33

(DAD, MO 35, 8 febr.'33)

[LD:Ca și în cazul reprimării mișcării extremiste de "**stânga**" ,represiunea împotriva mișcării extremiste de "**dreapta**" trebuie să-și găsească o tratare adecvată , nuanțată ,fără a perpetua prejudecăți sau atitudini nejustificate ,dar și fără a ocoli realele derapaje antidemocratice ale exponenților politici Vezi pe larg la fișier **Sistem de partide , Doctrine , Naționalism**]

#Prigoana contra G de Fier

În unele județe (Dolj, Romanați) se duce o aprigă prigoană contra Gărzii de Fier.

S-au făcut percheziții; se confiscă broșuri ; insignele cu zvastică și gardul de fier ;

Jandarmii întocmesc **tabele cu membrii G de F;**

Poșta oprește ziarele și corespondența ;

Se face cenzură .

Vrea răspuns, **de ce ?**

IZCodreanu / 8 febr.'33

31.)Lot.Rădăceanu,interpelare ,13 febr.'33

[LD : de ce tot insistă Rădăceanu ca lupta dintre PSD și PCR să fie lăsată pe seama lor ? !]

#Dizolvarea org.comuniste

(DAD, MO 39, șed din 13 febr.'33) **Vezi pe larg la fișier PCR**

...Ordonanța Corpului II Armată

//dizolvarea 12 organizații considerate comuniste //

"Ce rost are această **Ordonanță** ?Majoritatea acestor organizații , **n-au existat ,legalmente,** nici înainte ,**fiind dizolvate de PNL.**De ce se face atâta reclamă mișcării comuniste ?

De ce se exagerează proporțiile acestei mișcări ?

Muncitorimea este prea puțin influențată de ea .

-**Octavian Goga** (PNA) : **Spuți că nu este pericol comunist ?**Eu ți aduc un **maldăr de ziare clandestine** .PSD ce face pentru a contracara acțiunea lor ?

-**L.Rădăceanu** : **Lupta dintre PCR și PSD s-o lăsați pe seama noastră .**

Ordonanța de dizolvare - este o diversiune.

Lot.Rădăceanu / 13 febr.'33

32.)16 februarie '33-Grivița CFR

(DAD, MO 41,16 febr.'33 fișă de mână)

Poziții :**Dr.Lupu,I.Mirescu,R.Franasovici,O.Goga,Gh.Brătianu,Gr.Iunian,CZCodreanu, M.Gheorghiu,ACCuza ,M.Stelescu,Ilie Lazăr,Gh.Tătărescu ,Vaida Voevod.**

[LD : conflictul izbucnește sub regimul stării de asediu introdus de guvern]

[LD :atenție ! în aceeași zi, Titulescu semna la Geneva , tratatul *Micii Înțelegeri* .

Rusia Sovietică - după eșecul semnării " *pactelor de neagresiune*" -să fi reacționat, astfel, dând cuvântul de ordine PCR la provocări ? Supoziție.Vezi la ***fișierul Politică externă***

[LD : atenție ! urmează o serie de controverse în care foarte greu se pot detecta **pozițiile antiextremiste** (comuniste,cuziste sau legionare),de adversitățile politice firești dintre partidele democratice .Va trebui să găsești o tratare adecvată.

Vezi și la ***fișierele Comunism , LANC, G de F*** etc etc.

În documentele și istoria mișcării muncitorești publicate sub regimul comunist, s-au făcut suuceseive amputări grosolane și falsificări ,în care tot ce nu era convenabil -pericolul rusesc,nocivitatea mișcării subversive antinaționale comuniste -era pur și simplu trecut sub tăcere

[LD:Punctual,la Cameră ,se propune constituirea unei **anchete parlamentare** privind incidentele de la Grivița.Adunarea deputaților respinge propunerea]

GGMironescu (Intene)

...Incidentele de la Grivița

[Vezi pe larg la ***Guvern și Mișcarea muncitorească***]

-GGMironescu : arată faptele.Situația în care s-a aflat guvernul când muncitorii au refuzat să părăsească atelierele. 2000 muncitori sunt în cercetare .

Pierderi :la autorități - 1 mort, 12 grav -răniți.;la insurgenți - 3 morți , 16 grav răniți

Consideră că **totul a fost o provocare comunistă** ,care vizează destrămarea țării.

Datorită stării de asediu, s-a evitat un rezultat mai tragic.[-----]

-**Vict.lamnadi**:impută guvernului că a introdus starea de asediu.

-GGMironescu : Recunoaște că s-au făcut greșeli de către administrația CFR .

...De ce se dă vina pe comuniști ?

[LD:nu era prima oară când Lupu era foarte "săritor" când era vorba de mișcările extremiste de stânga.]

-**dr.Lupu** :De ce se dă vina pe comuniști ?

-GGMironescu : face apel la oamenii de ordine , la partide, să se unească pentru a înlătura **primejdia cu care este amenințată țara** .

-**dr.Lupu** :Lucrătorii au vrut eliberarea celor arestați.**Guvernul a uzat de prea multă autoritate** .

După somarea muncitorilor,li s-a dat prea puțin timp (5 ') .Trebuia să li se dea 15',și s-ar fi evitat vărsarea de sânge ."Incidentele" de la Grivița , s-au făcut de bande cu pistoale , antisemite

-M.Stelescu :În vremea asta ,diMadgearu dansa la Athenée Palace !

...Să se suprimă starea de asediu !

-**Lupu** :**S-a greșit cu cei 2000 de muncitori , plimbați pe Calea Griviței** ,între baionete !

Este informat că au fost mai mulți morți .(automobilul fabricii Schmidt i-a transportat)

Cere suprimarea stării de asediu (evocă greșelile din 1907) Guvernul să înlocuie prefectul Capitalei, care nu a avut tact.

...Comuniștii sunt provocatori

[LD:Social-democrații țineau să ia distanță față de acțiunile subversive ale comuniștilor nu era un fenomen politic specific românesc, ci se manifesta la nivel european.

Exista ,totuși,un specific (aș zice) geografic :cu cât statul era mai apropiat de granițele URSS ,cu atât această adversitate devenea mai conflictuală ,având în vedere pericolul potențial reprezentat de statul comunist de la Răsărit .

Proportional cu această distanțare,și poziția față de pericolul comunist era mai accentuată (sau

mai slabă),iar ecoul măsurilor represive era mai puternic sau mai relaxat

[LD:atrag atenția pomnirii lui -pe atunci -**Gheorghe Gheorgiu** transferat de la Galați la Dej , care își începea cariera de erou comunist.Și Mirescu cere anchetă parlamentară ,dar nu ca Lupu, ci pentru a demasca acțiunile comuniștilor]

-I.Mirescu (PSD):**Bogățoiu** este agent provocator. **Doncea,Tudor Alexandru**,**la fel.**
Lungu Mihalache (Galați) i-a fost facilitată plecarea la Moscova ,unde a făcut cursuri ,și acum , reântors,a fost reîncadrat .**Un altul Gheorghiu,transferat de la Galați la Dej,acum face agitații peste tot,sub ochii administrației. Cere anchetă parlamentară.**

...Comuniștii în solda Internaționalei Roșii de la Moscova

[LD:se spune fără echivoc la tribuna parlamentului român.Deci încă într-o vreme când în Europa occidentală nu se prea făcea caz de acest pericol.]

-R.Franasovici (PNL-1) :**Organele de stat s-au găsit în legitimă apărare ,în contra elementelor comuniste ,unelte în solda Internaționalei Roșii de la Moscova "**

Toată răspunderea este a guv.PNȚ care a tăgăduit totdeauna acest percol.

Dar...:**Guvernul este vinovat** că **nu a luat măsuri la CFR, cu neregulile lui Vidrighin.**

...România în faza unor grave convulsii

-Oct.Goga (PNA):România a intrat în **faza unor grave convulsii**.Justifică de ce **a votat starea de asediu :pentru a reinstala ideea de autoritatea în țară.**În PNȚ ,sunt unii care nu sunt convingși de necesitatea stării de asediu.**Ideea de autoritate este sprijinită de opoziție ;**

Majoritatea PNȚ face demagogie .De ce nu părăsește PNȚ guvernul ?

-Ilie Lazăr :Guvern Goga- Cuza ! (ilaritate la PNȚ)

...Marile manevre ale armatei comuniste

[LD:este în această afirmație o previziune de istoric clarvăzător ?Nu vreau să mă hazardez. Cert este că Gh.Brătianu dădea un semnal de alarmă care va fi perfectat în 1939 (pactul Hitler -Stalin) ,pus în aplicare în 1940 (anexarea Basarabiei și părții de nord a Bucovinei) ,și desăvârșit după 1944,în forma cea mai dură a ocupației sovietice]

-Gh.Brătianu (PNL -2):Sesizează pericolul "**marilor manevre a unei armate comuniste** , perfect instruită și organizată, care urmărește [...]**pregătirea loviturii menită să pună stăpânire pe națiunea noastră**

"Trebuie procedat cu tact și cu hotărâre.PNL reafirmă necesitatea stării de asediu.

Cere PNȚ să fie "solidar " cu acest p.d.v.El nu este xenofob,dar în unele instituții ,**trebuie să fie dați afară răuvoitorii străini și români"**

...Apărarea regimului , fără stare de asediu

[LD :atenție !schimbare de ton la Lunian, care , împotrivindu-se stării de asediu ,anunță că va fi alături de guvern împotriva uneltirilor vrăjmașe]

-Gr.Lunian (PȚR):**Nici un om politic conștient nu va refuza guvernului sprijin pentru apărarea integrității țării,pentru apărarea regimului sub care ne desfășurăm viața.**

Felul cum s-a aplanat incidentul de la Cluj, demonstrează că,**nici în București, nu era nevoie de starea de asediu, evitându-se vărsarea de sânge.**Greșelile trebuie bine văzute și recunoscute.

Împotriva tuturor uneltirilor vrăjmașe ,care amenință siguranța statului ,vom fi alături de dvs.

...Măsuri pentru stăpânirea comunismului, fără stare de asediu

-I.Gheorghiu (PND -Iorga) :**Nu era nevoie de stare de asediu.**

Însă **guvernul este obligat să ia măsuri pentru "stăpânirea comunismului "** .

...Satisfacție:setea și foamea de dreptate !

[LD:o opinie aparent șocantă pentru istoricii ce folosesc taxări ideologice prefabricate .

Cum ?dintre toți parlamentarii ,cel mai deschis apărător ai muncitorilor opresați , să fi fost

Codreanu ? Cum ?tânărul legionar care avea drept axiomă programatică lupta anticomunistă, să

aibă înțelegere pentru muncitorii greviști ?

Nu uita precizările pe care le-a făcut în ședința din 18 decembrie '32 ,când și-a autoaplicat epitetul de "stânga" pe componentele doctrinei sale :<Dacă "stânga " are :tendința de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare,atunci nimeni nu ne întrece în situarea la stânga > Și iată-l consecvent:nu-i este frică de muncitorii ce n-au ce mânca]

-Corneliu Z. Codreanu:are neîncredere în informarea lui GGMironescu

Cere anchetă parlamentară.Nu-i este frică de comunism sau bolșevism

Nu-i este frică de muncitorii ce n-au ce mânca .Satisfacție : setea și foamea de dreptate .

...Vinovăția: guvernele de partide !

-ACCuza (LANC):Atacă guvernările de partide .A fost și este pentru starea de asediu. Critică "spiritul Genevei " care a încurajat pe cei de altă nație (Octavian Goga îl aprobă)

...Neomogenitatea PNT

ACCuza:Dă dreptate lui Goga privind neomogenitatea PNT La Timișoara,Mihalache s-a pronunțat contra stării de asediu ;Halippa , la fel "Capul gândește într-un fel, coada o ia în altă parte " De ce a plecat Maniu pe Coasta de Azur ?Retrageți-vă de la guvernare !

Al Vaida Voevod (prim-ministru)

-Ce este el,călău ?! șovăitor?guvern de paralitici ?

De la unire,acest guvern este al 20-lea ! Stau și mă gândesc ,ce sunt eu oare ? [...] or sunt omul roșu,omul cu mâinile roșii de sânge ;or sunt șovăitorul ,care nu știe lua o decizie ;or , poate [...]sunt capul unui guvern de paralitici ?

-Interesul țării

"Ne-am dat seama , cu inima însângerată , că datoria era în interesul țării "

-dr Lupu :Să ai 21 de miniștri , care să stea ca imbecilii , în pat, să stea la baluri

-Vaida :Solidaritatea în PNT nu depinde de relațiile dintre el și Maniu !

La nevoie, ei pot fi sacrificați !

..."Frontul roșu" - "frontul verde "

-Vaida : "Admite ideile-"frontul verde" - "frontul roșu" -dar nu subminarea bazelor de existență ale țării,care este "țărănească "și care stă pe principiul proprietății individuale,și este națională."

...Țărănimea și burghezia resping experiența comunistă

[LD:rar mi-a fost dat să găsesc exprimat ,atât de simplu și pe șleau ,motivarea anticomunismului românesc.Nu cu argumente ideologice ,nu cu metafore sau figuri de stil ,ci prin sublinierea unui dat cantitativ - popor de țărani și burghezi - având perenitatea împlântată în proprietatea ,individuală și națională]

"Oare țărănimea și burghezia acceptă ,când abia a fost înfăptuită reforma agrară ,să fie expusă la experiența practică de statul de la răsărit ? Oare acceptă discuția asupra hotarelor țării și naționalizarea ?

...Comunismul este periculos nu sub formă de partid !

-Vaida :El a considerat că nu este pericol comunist ,pentru că cei ce-și zic așa ,în zonele de peste graniță, vizează altceva,nu comunismul

-Richard Franasovici : "Comunismul nu este periculos sub formă de partid,ci sub forma în care se manifestă azi, clandestin, cu acțiuni teroriste ,cu provocări la greve .PCR ca partid politic nu are nici o importanță "

...Va pune capăt acestei mișcări periculoase

-Vaida : Dacă va fi cazul, **va generaliza starea de asediu până va pune capăt acestei mișcări periculoase** . Fiind stare de asediu, **nu se admite anchetă parlamentară** .
-dr Lupu : Protestează vehement. **Blestemă** . **Propune vot de neîncredere în guvern** .

▪Camera respinge ancheta parlamentară

Camera votează : **respingerea anchetei parlamentare** .
16 febr.'33 - Grivița

***Notă: Lot. Rădăceanu, IZ Codreanu**

...abuzuri la aplicarea stării de asediu

Intervenții : **Armd. Călinescu, V. Iamandi, IZ Codreanu, M. Stelescu.**

(DAD, MO 45, șed. din 21 febr.'33)

[LD: **vezi pe larg la fișier PSD**]

-Lot. Rădăceanu : **Starea de asediu se aplică abuziv**: În Prahova, sediile închise

-Vict. Iamandi : **" Erau comuniști ! Eu prefer teroarea unui partid burghez și de ordine, decât teroarea dezmățului comunist ! "**

-Rădăceanu : La Galați, Cernăuți, Bacău, Focșani, Orșova, Cahul , Ismail, **conducătorii social-democrați arestați, organizațiile prigonite**

-IZ Codreanu : **prigoana nelegală și neomenească a jandarmilor și administrației împotriva Gărzii de Fier** .

Interpelări, 21 febr.'33

33.) **IPSS dr. Miron Cristea**, locul și rolul bisericii , Senat, 17 febr.'33

Patriarhul României : discurs la **Legea privind reducerea salariilor**

Virgil Madgearu (ministr. Finanțe) - politica bugetară pentru Culte

(DS, MO 25, 17 febr.'33, p. 723-726)

[LD : **Pledează pentru neamestecul bisericii în luptele politice** , interpartidiste .

Pledează pentru ștergerea deosebirilor regionaliste , provinciale .

Cere desființarea "miniștrilor" din provinciile alipite

Cred că această viziune, această profesiune de credință, îl va determina pe Carol

să-l numească prim- ministru , în 1938 .T

rebuie să judeci personalitatea patriarhului nuanțat, fără prejudecăți, în dimensiunea politică și cea spirituală **Vezi pe larg la fișier Biserică]**

...**Curbele de sacrificiu**

"În calitatea mea de **cap al Bisericii Creștine Ortodoxe** , aflu de necesar și de actualitate **să spun și să repet** ceea ce am spus de atâtea ori : **Biserica**, întrucât și ea are să existe , cu instituțiile sale, cu faptele și organele sale, din ajutorul statului , **biserica aceasta se declară gata să aducă toate jertfele câte îi vor fi necesare și justificate** (aplauze prelungite), pentru deplina echilibrare a bugetului de stat , căci aceasta trebuie să fie pe primul plan .

"Biserica și cu organele sale va aduce jertfa astăzi și, dacă nevoia va cere , va aduce cu aceeași abnegație patriotică orice jertfă și mâine."

"Însă , în numele **Bisericii mele ortodoxe**, țin să precizez anumite chestiuni.

"Biserica e gata să aducă jertfe; **dar pretinde sus și tare ca aceste jertfe să se aplice egal pentru toți** (aplauze puternice)

Curbele să se aplice și bisericii, și clerului, evitându-se "curbele speciale " [-----]

IPPS Miron Cristea / 17 febr.'33

▣Valorile spirituale ale bisericii

Biserica este "o instituție strămoșească [...] această biserică,cu **popii** ei simpli, cu **cădelnițele** sale modeste,cu **bisericuțele** sale de bârne, cu **povețile** sale ,pe cât de simple , pe atât de divine ,**a crescut și a produs sufletul acestui neam** fără nici o exagerare " (aplauze puternice)

"Și astfel,când toată lumea ,nu noi preoții și slujitorii interesați ai altarului ,ci **economiști și filozofi de frunte** vin și **constată că preocupățiunile tehnice , preocupățiunile economice , materialiste , n-au dat nici o mulțumire ,nici o fericire ,nici țărilor,nici indivizilor ;** când **filozofi de renume își înclină steagul rațiunii ,care n-a fericit neamul omenesc, în fața misticismului religios și evanghelistelor poveți ,propovăduite de acești modești slujitori de la altarul Domnului ,care suntem noi , preoțiimea ;și în aceste timpuri rămâne Biserica , cu învățătura ei divină deasupra noastră ,a tuturor, ca o necesitate de spiritualizare a întregii mentalități a poporului nostru .**

"Acceptăm această spiritualizare ,avem viitor.

N-o acceptăm, ne prăbușim în materialismul care a înmormântat pe veci atâtea popoare , ca fenicienii sau babilonienii , etc , care au fost bogate ,dar din ale căror avuții n-a rămas nimic."

[---]Vă rog, deci,ca în vremurile acestea de materialism ,**" să ne întoarcem la spiritualizare și să nu bagatelizăm importanța Bisericii noastre și a cultului , peste tot ."**[---]

IPSSMiron Cristea / 17 febr.'33

▣Biserica ortodoxă românească

...Discriminare negativă

Biserica nu este " haină de împrumut ,pe care să o putem schimba cu alta ,cu ceva "curent modern. "Biserica noastră - cu cele 13 - 14 milioane de ortodoxi -"de români curați , pe umerii ,pe jerfele și pe oasele cărora zace viitorul întregirii acestui neam -căci cele 800.000de suflete de morți ale războiului ultim , sunt fiii Bisericii mele - nu vor dormi liniștiți în mormintele lor de jertfă mucenicească pentru neam , dacă vor ști că Biserica lor ,a cărei cruce trebuie să zacă la căpătâiul lor de morți , [Atenție LD !]este tratată mai mașter decât celelalte culte ,și dacă nepoții și strănepoții lor ,sunt considerați ca cetățeni de clasa a II-a, față de alte culte, chiar neromâni. "

Eu primesc ,ca **Mitropolit al Ungro-Vlahiei ,** sau mai bine zis ca **Arhiepiscop al Bucureștilui,** adică pentru eparhia mea de **2 milioane suflete ,plată din bugetul statului pentru 3 referenți , adică pentru 3 colaboratori ai mei !**

Pentru ce alte culte , care au 2 milioane suflete pe țară, primesc pentru 52 referenți ?

"Unde-i dreptatea ? Unde-i echitatea ?Unde-i justificarea pentru întrebuițarea banului contribuabilului ?**Tratamentul acesta ilegal al Bisericii mele , nu-l mai pot admite ."**

Marea majoritate a celor ce plătesc impozite ,sunt fii ai Bisericii mele ."

Eu nu pot admite ca Biserica mea , care are 13 milioane de suflete ,să aibă 72 protopopi plățiți din buget,iar altă biserică cu de 13 ori mai puține suflete , să aibă 82 protopopi bugetari ! Ce logică de guvernământ este asta ?

-I.Th Florescu (PNL -3) : Foarte grav !

-IPSS : "Prin aceasta ,dvs , conducătorii țării,ne declarați pe noi ,în fața cultelor minoritare , de oameni de care nu aveți nici o trebuință ,căci ne tratați ,nu favorizându-ne ,ci punându-ne în urma tuturor ."

#Bisericile minoritare

...Discriminare pozitivă

-IPSS:"Am cea mai mare stimă pentru colegii noștri minoritari ;sunt, în calitatea mea de cap al Bisericii ortodoxe,totdeauna gata să suțin cu frățească toleranță dreptele lor dorinți , dar dorințele acestea să fie în proporție egală cu dreptul Bisericii mele și cu marea majoritate a neamului nostru românesc, pe care o formează dreptcredinșii ortodocși "

(aplauze puternice)

Rog pe dl ministru de Finanțe , la întocmirea bugetului să judece așa : [...]

Biserica neamului - fiind necesară țării pentru superioare interese de spiritualizare a sufletelor tuturor cetățenilor - **trebuie ajutată ,așa încât toate părțile constitutive și organele ei în funcțiesă fie tratate conform importanței ce o au în organismul bisericesc."**

IPSSMiron Cristea / 17 febr.'33

▀Locul Bisericii în societate

[...] Nu vorbesc ca "opozant" ,ca "patriot" sau ca "senator " ci ca "cetățean român ",ca om bătrân cu barbă albă, care-și iubește țara , și vrea să contribuie la întărirea temeliiilor ei de viitor.[---]
"Eu sunt venit din Ardeal și urmăresc cu atenție și bunăvoință părintească toată dezvoltarea țării și activitatea tuturor guvernelor ,care s-au perindat de la război încoace , în fruntea ei. " [----]"La fel în armată și magistratură .

...să rămână în altare

...să nu intre în partidele politice

Același lucru e necesar și la cler ,în biserică . Mai ales clericii ,e necesar spre binele tuturor. (aplauze prelungite) "**Să rămâie cu toții la sfintele altare** , unde mereu să se inspire din dragostea evanghelică a scripurilor pe care le citesc,și când ies din biserică în viața socială , **să nu intre în partidele politice** și să fie **< pentru unii mumă și pentru alții ciură > ci același bun părinte pentru toți.**" [----]" Nu poate reprezenta învățăturile lui Cristos , pe pământ, **un cleric infeudat într-un partid politic**,căci în mod fatal **poporeni săi sunt împărțiți în partide** și atunci **cei din alt partid , decât al preotului , nu se mai uită la el cu ochi buni , de fiu sufletesc.** Rezultatul : **mulți se răcesc și de preot , dar și de Biserică .**[----]

...Biserica -ca armata , ca magistratura - a neamului întreg

Biserica să fie, ca școala, ca armata, ca magistratura , ca funcționarii, **a neamului nostru întreg.** [----] **Biserica este datoare să slujească nu guvernului de partid, ci țării "**

(apaluze puternice , prelungite , repetate) [-----]

Preotul trebuie să facă politică :națională și dinastică ;de cinste și dreptate ;iar în luptele politice să facă pe " arbitru " ,iar cuvintele lui să fie de pace ,nu de dușmănie "

IPSSMiron Cristea 17 febr.'33

#Desființarea ministrului de provincie !

...să fim români , cu toții

"Să nu se supere dl Hațieganu , că sunt și eu ardelean,dar **nu mai găsesc necesar nici să mai fie miniștri separați ai provinciilor unite** (aplauze prelungite)

Îmi pare bine că și d.Hațieganu aplaudă această idee.

Dlor, vă întreb eu, **până când vrem să fim,de drept, unii Moldoveni,alții Munteni ?**

Până când vom mai fi tot Ardeleni, până când tot Bucovineni ori Basarabeni ?

(apaluze furtunoase)

Eu vreau ca Ardealul să conducă Vechiul Regat și Vechiul Regat să conducă Ardealul .

(apaluze prelungite) **Fiecare la locul său, nu ca localnic, ci ca român .**

Nu-i nici o trebuință de aceste ministere !"

Miron Cristea / 17 febr.'33

34.)Rolul și misiunea școlii ,Senat ,21 febr.'33

(DS, MO 29,21 febr.'33.)

La legea reducerii salariilor la funcționari

[LD :Lege adusă de Madgearu (ministr.Finanțe).Raportor la lage ,N.Cănanău .]

Context : **Patriarhul Miron Cristea** ,printre altele, spusese că **prea mulți fii de țărani merg la școli** ;că ar mai trebui **să rămână în sat**, la oițe;că unei diplomate în filozofie ,din Dragoslavele ,îi spusese că mai degrabă rămânea în sat,se mărita cu un țăran ;că tabloul lui Grigorescu ,cu ciobănașul,**arată ce trebuie să prefere un fiu de țăran** etc etc]
Cei trei liberali **NNSăveanu,I.Botez și Al.Lapedatu** ,precum și raportorul la lege,național-țăranist **Cănănu** (ex- takist) îl contrează,pledând pentru **dreptul și datoria ridicării intelectualilor din rândul țăranilor**.Bineînțeles, împărtășesc absolut întru totul opinia liberală
Vezi pe larg **fișier Învățământ-cultural**]

a)NNSăveanu(PNL)

(prof.Logică)

▀Misiunea școlii românești

"M-a mirat că cineva poate crede că **școala nu a adus și nu aduce mari servicii culturii** .
Eu,în d-ra de la Dragoslavele, licențiată în filozofie, **am văzut o reprezentantă a culturii noastre**,și mi-a părut bine că putem constata că **analfabetismul s-a redus,și cultura este mai înaintată**.

...școala -în regimul votului obștesc(electoratul)

-**NNSăveanu** : "La noi **școala este atât de necesară în regimul votului obștesc !** "
În țara noastră, **alegătorul trebuie să aibă cel puțin 4 clase primare** ,sau câteva clase de liceu.
Altfel, cum ar judeca programele partidelor politice ? !

...școala-ptr.membrii partidelor(clasa politică)

-**NNSăveanu** :**Spiru Haret** ,cu a sa operă uriașă , este o dovadă că "un partid politic poate să aducă servicii reale țării ,dacă într-însul sunt oameni cari știu să-l înalțe și să-l servească ." [----]
-**I.Mumuianu** (LANC) :Eu am înțeles că IPSSMiron spune că ,pentru o perioadă scurtă, câțiva ani de zile, "**să ne întoarcem cu toții la brazdă** " ,iar cei ce vin la oraș ,**să se întoarcă de unde au plecat**.

-**NNSăveanu** : "Școala rurală **a trimis de la sate la orașe** ,un număr însemnat de oameni, cu care se fălește țara noastră. Un număr important de talente , de valori, ne-ar fi lipsit ,dacă satul nu ar fi fost cultivat și , din aces p.d.v,**să fim recunoscători școlii** pentru progresul care l- a făcut în țara noastră.

" Dar **oricât ne-ar fermeca un tablou al lui Grigorescu** ,reprezentând un păstor cu oile lui, **între acest minunat tablou și o simplă fotografie** ,sub care se citește :**Miron, Patriarh al României**,eu prefer opera aceasta mai puțin artistică ,căci în ea se arată ce a dat școala , fără de care un alt titlu ,nu ar fi însoțit acest nume " [-----]

b)I.Botez(PNL):

▀Locul și rolul școlii

[**LD:26 apr.2007**.Recitind aceste **susțineri de doctrină școlară și culturală liberală**,fără să vreau mă duce gândul la **epigonii de astăzi ai liberalismului**.
Oameni crescuți și formați în 50 de ani de regim comunist ,care **și-au anexat după 1989 această titulatură** -poate sincer,poate de bună credință -fără să-i cunoască istoria, doctrina și politicile.
Sub drapelul unui **liberalism "după ureche"**,ascunzând un **apetit nemăsurat pentru înavuțire** ,sub sloganul **dreptului la proprietate**(prin rețeta sui-generis a privatizării cu orice preț)acești **liberali impostori** compromit definitiv valorile liberalismului istoric românesc.
Pentru a risipi măcar o parte din aceste confuzii ,scriu această carte .
Pentru a -i sili pe "**liberalii**" de azi, să privească în oglinda "**liberalilor**" de ieri, pe care au pretenția că-i continuă .]

...bugetul școlii întrece pe celelate

Dl ministru **Madgearu** cercetează diferite bugete ale ministerelor ,și găsește că **-Ministerul**

Instrucțiunii este "cel mai inflat" Da, este adevărat ! Este altfel ca la alte țări:

37,60% la Instrucțiune și **25,76 %** la Apărare Națională .

Numai că dacă **funcționarii reprezintă "suveranitatea și autoritatea de stat "** ,pulverizată în zeci de mii de persoane ,**profesorii sunt "factorii formării ființei culturale însăși a poporului "** , care trebuie **"să întărească și să sporească patrimoniul puterilor sufletești și spirituale ale națiunii ."**[---]

...politica școlară a statului

Bugetul la Instrucție întrece pe celelalte! Știm. Dar este logic.

"Aceasta este politica școlară a statului nostru , de aproape o generație.

Nu este o surpriză, nu este o descoperire !

"Unei țări ,unde standardul cultural este încă jos ,și ca intensitate și ca suprafață,**este nelogic să-i reduci mijloacele** tocmai pe tărâmul pe care celelalte țări progresează neconținut.[----]

Acum se cere **răspândirea învățământului democratic, învățământul popular.**

"Când,la noi,**nu este tradițiune culturală,când este repulsie la clasa de jos** de a merge la școală,când **e neîncredere în cultură ,când ideile mari** cucerite de omenire ,ca libertatea și egalitatea ,**sunt privite cu neîncredere ,și lumea se întoarce la ideea absolutismului și a dictaturii ,atunci să dăm îndărăt și să mutilăm cea mai însemnată armătură ?**"[.....]

"Nu trebuie să se judece după cifre contabile,**ci după importanța pe care o are în statul nostru funcția culturii** ,din p.d.v. al întăririi poporului nostru " (aplauze la PNL) [----]

▀Locul și rolul culturii

...apropierea sufletească între provincii

"Avem provinciile unite : "Nu se poate face apropiere sufletească între provincii decât pe calea culturii ." "Comunitatea de limbă, de literatură,de înfrățire prin educație, **iată un rol politic pe care îl are cultura ."**

...inferioritatea culturală față de minoritari

"Nu uitați că avem minorități .**Suntem un stat cu 1/3 minoritari**, care,din p.d.v. cultural - o spun franc -**ne sunt superiori .**Noi trebuie **să-i atragem la noi prin superioritatea culturii noastre .** Iată **un alt rol politic pe care îl are cultura în țara românească**,alături de steagul oștirii ,și cel puțin de aceeași importanță."

...calitatea civismului democratic

"Avem o țară de vot universal : "Pe calea culturii , vom lumina votul universal și vom îmbunătăți calitatea civică a cetățeanului ." Iată un **alt rol politic pe care îl are cultura .**

"Am intrat pe calea democrației [...] Toate acestea **sunt nevoi moderne .**

Cultura le va face .**Cultura va împinge acest popor pe calea civilizației ,**incompatibilă cu analfabetismul în creștere, azi "

...necesitatea elitelor

"Nu uitați , **avem nevoie de inv.superior care dă elita !**

În toate țările , întâi s-au format elitele ! [----]

" **O democrație fără conducători ,este o anarhie bolnavă**

"Învățământul superior este mai necesar decât cel primar.

El trebuie să dea **"conducători adevărați"** .Uitați-vă **la noi, pe banca ministerială, dacă avem unul ,el stă la Saint Moritz !** [Titulescu!]

"Toată gama învățământului este de o strictă și imperativă nevoie și cifrele contabile nu ne pot schimba convingerile ."[.....]

...misiunea profesorilor :să facă din România un stat civilizat

La primul congres al profesorilor și învățătorilor ,în România Întregită (Guv.I.Brătianu ,ministr. Instrucțiunii -dr.Angelescu) în discursul său,**Brătianu a spus că dacă țaranului i s-a dat**

pământ și vot universal, învățătorilor și profesorilor le revenea misiunea să facă din România un stat civilizată ! " [-----]

«Nu stat "țărănesc", ci un stat cu țărani civilizați

[LD:este o mare deosebire între "țărănișmele" profesate de diversele partide. Iar eu am admirație pentru cel liberal]

În această epocă grea, " nu trebuie să ne descurajăm " și " să renunțăm la potențarea culturii noastre " ,cu toate sacrificiile .Numai în cultura adevărată stă toată scăparea .

Să nu cumva să ne convingem să dăm înapoi, să negăm toate achizițiile civilizației.

"Suntem un popor de țărani ,dar nu doresc " stat țărănesc " .

Doresc ca această "ipostază de țăran"-fără cultură, cu casă fără dușumea,care nu consumă pâine,zahăr și săpun-să dispară

"Să văd un țăran bogat, un țăran căruia îi place să citească [...]care să aibă un nivel ca fermierul din Occident " (aplauze la PNL)

...starea umilitoare a corpului didactic .

Dar la noi,ce învățământ pregătim țării cu învățători în mizerie, cu profesori secundari cu 4500 pe lună ;cu angajați universitari cu 8.000 și profesori universitari cu 10.000 ?!

Ce " avânt apostolic " pot să aibă acești "preoți ai culturii " ,cu " sentimentul nedreptății " în suflet ?

...apostolat ?!

[LD:mărturisesc că nu m-am gândit decât cu mare admirație la toate inițiativele sociologice, culturale ale lui Gusti .Dar chestiunea pe care o ridică generosul Botez ,mă pune pe gânduri. Într-adevăr,de ce să se fi adresat armatei și bisericii ,și să nu scoată, eventual,mai mulți învățători ?Cum de se găseau bani ptr proiectele lui Gusti,cu voluntariatul studenților,orașenilor,dar nu pentru mărirea salariilor cadrelor didactice ?

Să fi fost "școala gustiană" o replică țărănistă la "școala haretistă" ?

D.ministru Gusti mi-a spus că se va adresa armatei,bisericii pentru "apostolat " !

Să vedem dacă va izbuti ! **Ar fi bine să compensăm bugetul cu apostolia !**

"Dacă o țară are pretențiunea să rămână în istorie ,nu se poate dispensa,peu nici un motiv, de cultură.O țară nu este numai un patrimoniu geografic ,o țară este un patrimoniu moral și cultural .Nu se poate să fim mulțumiți numai cu pâine !Nici Sfânta Scriptură nu ne zice să ne mulțumim numai cu pâine !Cu oameni mizeri , cu oameni umiliți [...]

...Madgearu -cioclul culturii românești ?!

N-am nimic cu dl Madgearu ,dar vreau să trezesc dureros în el omul de stat patriot, care a vorbit la Stressa în numele României , să-și dea seama că se face cioclul culturii românești " (aplauze la PNL)

c)Al.Lapedatu (PNL)

«Dreptate corpului didactic !

Ca profesor și reprezentant al corpului profesorilor universitari din Cluj,se solidarizează cu totul cu revendicările corpului didactic din această țară...

Să se facă dreptate acestui corp didactic,care rămâne la "baza a toată cultura și propășirea statului român " ![-----]

d)N.Cănanău (PNT , raportor) :

«Țăranii trebuie să aibă acces la cultură

IPSSPatriarhul Miron Cristea a spus ca fiii de țăran să stea la coarnele plugului, iar fetele să se mulțumească a fi gospodine . " Cu această idee eu nu mă pot împăca " "Sunt în această țară fii de țărani cari au ajuns , prin cultură,

la situațiile cele mai înalte , și au făcut fală acestei țări "

Rolul școlii, al culturii / 17 - 22 febr.'33

35.)Reprimarea unor infracțiuni contra liniștii publice ,27 febr- .8 mart.33

(DAD, MO 49 -53, 27 febr. - 8 mart.'33)

Dezbateră la lege .Vezi context și pe larg la [fișierLegislație, Doctrine .](#)

Complectarea legii Mârzescu (din 19 dec. 1924)

GMironescu (Min.de Interne) **Gr.Periețeanu** (raportor)

Eug.Titeanu, G.Ștefănescu -Goiceanu , dr.Lupu, I.Z.Codreanu ,ACCuza , M.Stelescu

a)Eug.Titeanu (PNL -1)

#Critică varianta legii

27 febr.'33 :face un istoric al poziției PNL față de asemenea legi.

Critică varianta actuală .**Guvernul trebuie să plece !**

b)IZCodreanu (G de F)

...legiferarea stării de asediu

27 febr.'33 :Proiectul este aproape **o transpunere** a *Ordonanței* Corpului II Armată -București .

Este o legiferare a stării de asediu ! Este anticonstituțională !

...atacă org de "dreapta" ,nu comunismul

Contestă că ar fi o măsură anticomunistă , dimpotrivă, **încurajează comuniștii** .

(Ex, ziarul "Stânga" a lui Pavel Pavel și M.Ralea)

Garda de Fier este o organizație anticomunistă , născută tocmai din pericolul acestui comunism, pe care l-am văzut în această țară, și de aceea am pornit la luptă , "ca să oprim acest marș al comunismului dinspre Răsărit" [---]

Proiectul de lege **atacă mai mult organizațiile de dreapta ,decât pe cele comuniste** .

În 1930, Ion Mihalache a înscenat un proces Gărzii de Fier,că avem arme, muniții , grenade !
Am fost totuși achitați .

...interzice purtarea uniformelor !

Legea **oprește purtarea uniformelor !** Dar **nu ne veți putea obliga să purtăm ce cămăși vrem** .În Germania , hitleriștii au umblat tot în cămăși când li s-a interzis uniforma "

-M.Stelescu : "În fruntea băncii ministeriale este un om [Vaida] care a spus :

< Corneliu Zelea Codreanu este singurul om din această țară care crede în ceva și în ale cărui cuvinte te poți încrede > (ilaritate la PNȚ)

-Lotar Rădăceanu : "Nu încercați o **diversiune** ; răspundeți: **sunteți pentru democrație, sau nu ?**"

-M.Stelescu : "Sunt în contra democrației .N-o spun prima oară. **Este perimată și considerată în pragul falimentului și de democrați** " [....]

-.Z.Codreanu : mă văd deportat de pe acum în Insula Șerpilor.Este vorba de embleme și uniforme .[.....] "S-au speriat de cămășile verzi ? Altădată erau felicități ! Până acum, el nu a purtat.Dar, cu această lege, **va purta cămașa verde și va veni cu ea în Parlament** .

Cu această lege, **voiți să puneți piedici Gărzii de Fier, nu comuniștilor !"**

...interzice insignele !

"D-lor, **eu port zvastica** [...] ori veți vota legea ,ori nu veți vota, **eu tot port zvastica**.[....]

De ce țin așa de mult la ea , **chiar cu riscul de a ajunge în Insula Șerpilor ?"**

Semn electoral al Gărzii de Fier -nu este ! Sunt un " temperament mistic"și misticul meu este pentru zvastică.Zvastica se găsește în l.sanscrită ,fiind mai veche decât „ Vedele” .
Semnul (spun Vedele) este cel dintâi semn religios al rasei arice ,legat de cultul soarelui.
Întreaga rasă arică l-a onorat,de atunci.
"Cel mai vechi s-a găsit în săpăturile de la noi,și Românii au dreptul la el înaintea tuturor .”
Treptat , zvastica a ajuns un „talisman” , Purtător de noroc și de biruință.

Cine mă poate opri să port acest talisman ?

-Armand Călinescu:Legea !

-IZCodreanu : Nu este semnul electoral al nimănui.**Nimeni nu poate fi oprit să-l poarte**

Grăbiți-vă și o votați ! Eu sunt dispus să merg în Insula Șerpilor.

În Bizanț, o vreme , zvastica a fost în cinste ;crucea "ornată" și "crucea dreaptă" a lui Isus.

La noi, biserica "Trei Ierarhi" din Iași, are zvastica pe plafon ;la mănăstirea Putna- pe odăjdii .

-Voce: Una- i crucea, alta-i zvastica ! **Este semnul electoral al LANC-ului !**

- **IZCodreanu :** Nu este semnul electoral al nimănui.**Nimeni nu poate fi oprit să-l poarte.**

IZCodreanu 27 febr.'33

c.)G.Ștefănescu -Goiceanu (PȚ-Lupu)

1 mart.'33

[LD:eu suspectez pe lupiști de poziție duplicitară (poate chiar mai mult) față de comunism]

...Comunismul nu mai este periculos!

...Pericolul comunist nu este real "

....Legea nu este necesară

-Ștefănescu : Comunismul nu mai este așa periculos ca în 1924 !

-Pomp.Ioanițescu : Internaționala a III-a face propagandă în străinătate ca să aducă dezastrul în toate țările .

-Ștefănescu -Goiceanu : **Legea nu este necesară .Pericolul comunist nu este real.**

d)I.Zelea Codreanu (G de F):

...statul trebuie să se apere de experiențele periculoase bolșevice

1 mart.'33 : Recunoaște statelor burgheze **dreptul de a se apăra** , deoarece nu ne putem permite luxul **să facem experiențe periculoase ,ca în Rusia.**

Statele burgheze au dreptul să apere principiile fundamentale :proprietatea individuală ; instituția familiei ; instituția monarhică ;ideea națională ; libertatea de cugetare ;cultul creștin.

Comunismul rade aceste temelii și noi trebuie să ne apărăm.

Până aici este de acord cu guvernul.

Este în dezacord cu guvernul când afirmă că ideile , doctrina comunistă,sunt completamente libere , cf Constituției !

La nevoie, se poate merge până la schimbarea Costituției .

Dar , deocamdată, nu este un real pericol comunist .Sunt doar agenți care se strecoară și produc acte criminale.Împotriva lor trebuie luat măsuri.

Și, la propaganda lor bolnăvicioasă, ar trebui dusă una sănătoasă

-Voce PNȚ :Ar fi bună petru asta Garda de Fier ! (ilaritate)

-Codreanu :**în contra pureciului lănos sau nelănos comunist,dacă s-ar găsi o altă insectă , un gândac verde - fie și cămășile verzi ale Gărzii de fier -atunci ,desigur, că asta ar asigura cu prisosință viața statului nostru "**

e)A.C.Cuza (LANC):

8 mart.'33 :

...Anticomunism înversunat

...Lege specială,după modelhitlerist

- / Apologia lui Hitler , în această chestiune ;
- / C ere **lege specială anti-comunistă, după modelul lui Hitler.**
- / România să-și acorde politica cu țările anticomuniste ;

f)Dr.Lupu (PȚ):

8 mart.'33

#Legea=forma deghizată a permanentizării stării de asediu

Guvernul ne duce din surpriză în surpriză.

După starea de asediu, Legea pentru Repimarea unor infracțiuni contra ordinii publice , este **forma deghizată a permanentizării stării de asediu**, pregătită , parcă anume, pentru reacționarii tipici care o vor aplica .

...în 1924, era o justificare

El a fost coleg cu Mârzescu. Acum ,în momânt, **el se întoarce ,când numele lui este legat de această lege represivă.** Dacă în 1924 ,mai avea vreo justificare,era la un an după moartea lui Lenin,azi în Rusia ,**cei mai buni agenți anticomuniști sunt comuniștii însăși din Rusia.**

...în 1933 -legea este neavenită

Azi ar trebui suprimată legea Mârzescu, nu înăsprită . Legea va fi legată de numele **onestului și cinstitului Periețeanu, în timp ce GGMironescu (Interne) și M.Popovici (Justiție)** stau deoparte ! Legea este făcută **nu împotriva comuniștilor,ci împotriva adversarilor politici .**
[.....]

g)GGMironescu :

...Lupu face agitație comunistă

Atins de criticile lui Lupu pe problema Griviței,**îl învinuiește de agitație comunistă** (**izbucnește scandal, polemică, tumult. Ședința se suspendă**)

...explică necesitatea legii

Explică evaziv ,deliberat evaziv, necesitatea legii ;

Insinuiază **existența unor documente de cert amestec din afară** ,în evenimentele de la Grivița (sursă -poliția britanică !)

-dr.Lupu : îl persiflează, susține că **nu este pericol comunist .**

[LD:repet :vezi pe larg la **fișier Legislație** și evită să repeți]

Legea pentru Repimarea unor infracțiuni /1,8,mart.'33

36.)Bomba privind "Afacerea Skoda" , 20, 24, 27 mart.'33

[LD : în parlament era în toi dezbaterile la **legea Conversiunii**]

Din acest moment dezbaterile se complică, se amestecă ,încât este foarte greu să fie departajate problematic .Am încercat să le sistematizez astfel: parte la **fișier Guvern** , parte la **fișier Etică** , parte la **fișier PNT**, parte la **fișier Armată** .

Nu intenționez să dau o extindere prea mare acestui scandal, deși el a acaparat dezbaterile

parlamentare pe parcursul multor zile și a avut momente fulminante și consecințe politice grave . S-a scris atâta despre această afacere ,a fost ridicată la rang de "scandalul secolului",a fost mult falsificată și politizată (atunci, mai târziu și până azi) încât mie îmi este lehamite. Voi fi obligată, totuși,să creionez propria interpretare, și o voi face. Pe acest moment , doar o remarcă:urâtul caracter al dr Lupu și nedumerirea mea imensă că acest om a mai fost reprimat în PNȚ !]

a)Dr.N.Lupu (P.Ț)

#Descinderea la administrația "Skoda "

Cere lămuriri cu descinderea fiscală la administrația " Skoda " din București , unde s-au găsit acte privitoare la apărarea țării .Totul a pornit în 1930, când s-a hotărât o mare comandă de armament [...]

...PNȚ să plece de la guvern !

Guvernul " Afacerii Skoda" **nu poate face legea Conversiunii !** [.....]

b.)Armand Călinescu (subsecretar Intene)

(DAD, MO 77, 30 mart.'33)

#Sinuciderea generalui Sică Popescu

Dă amănunte despre **sinuciderea gralului Sică Popescu**_(comandant Corp I Armată)

...mișelia dr Lupu și a g-ralui Amza

Generalul a lăsat **4 scrisori :Una , adresată g- ralului Prezan ,** în care spune că **acuzatia lui Lupu în Parlament este o mișelie** ;nu a luat nici un "șperț "Să se caute la Bancă . Dacă se va găsi ceva ,**să se facă "cadou" lui Lupu și g-ralului Amza .** Dacă nu,**sângele lui să le țâșnească în față , pentru mișelia ce au făcut-o !** [---]

-IMLeon (PȚ-Lupu) :

(DAD, MO 78, 31 mart.'33)

...Scrisoarea dr Lupu

Cere să se dea rezultatul *Comisiei de disciplină* în cazul dr. Lupu legat de **scrisoarea defunctului Sică Popoescu.**

Citește **o scrisoare a dr.Lupu** :Din scrisorile citite de Armd.Călinescu, rezultă că **eu și gral Amza suntem vinovați de moartea lui** ;nu am adus nici o acuzație personală defunctului ;

El a avut o triplă responsabilitate la contractele Skoda.

Sinucigașul ,iar acum soția sa ,**este în eroare când asociază numele meu de al generalului Amza**

Nu sunt interpretul unei " coterii politice sau militare " .

Să spună gral Samsonovici :de ce l-a lăsat ca 2 ani să fie bănuț ?

Să răspundă d.Madgearu pentru asta !Guvernul trebuie să plece ! [-----]

...excluderea lui Lupu de la 10 ședințe.

Dr.Lupu este exclus pe 10 zile, din ședințe.

-**Șt.Cicio Pop** : **Cere clemența Adunării ;Sanțiunea să nu fie aplicată**

-**Camera** :votază să se treacă peste incident

-**IMLeon** :**Dr Lupu nu are nevoie de generozitatea nimănui !**

Nu vrea să retracteze cele spuse !

Lupu / Afacerea Skoda / 27, 31 mart.'33

c.)ACCuza, intervenție la „Afacerea Skoda”

, 24 mart.'33

// disputa despre pedeapsa cu moartea //
Vezi pe larg la fișier Etică , moravuri.

...contra discutării în parlament

...Lupu nu este "bărbat politic"

/Contra discutării ei în parlament ;

/Critică pe Lupu care a dovedit că nu este "bărbat politic"

/Contra pedepsei cu moartea – susținută de Garda de Fier (M.Stelescu) ;[---]

ACCuza / 24 mart.'33

37) La legea pentru încurajarea industriei, 7 apr.'33

V.Serdici, Adonis Popov - replici .

(DAD, MO 84, 7 apr.'33, fișă]

[Ministrul I.Lugosianu (Industrie) cere prelungirea cu un an]

// **Stat eminamente agrar // industria parazitară //**

a) **Cezar Spineanu (PNȚ)**

«PNȚ pregătește "societatea cooperatistă"

[LD ! atenție ! Efectiv , din p.d.v.doctrinar în acest partid exista un ghiveci de doctrine !

Parcă fiecare cu doctrina lui ! Spineanu,era în consiliul de administrație la LOTO

Alții spuneau că și în altele ,și-l considerau " titanozaur "

Dar , la fel ca alți național -țărăniști,nu le convenea să declare deschis societatea " burgheză " .
șii o botezau în fel de fel]

-**Cezar Spineanu** :Apără legea.Este nevoie de ea . **Suntem în faza formării burgheziei românești .**

PNȚ prelungeste cu un an legea existentă, pentru a-și da seama ce industriei merită să fie menținute. PNȚ s-a dezvoltat în această societate burgheză ; trăește în această societate ; are programul său **care prevede ca societatea să fie transformată într-o societate cooperatistă .** "Dar asta nu se poate face imediat !

...va fi tot societate burgheză!

Prin legiurile ce se fac, **se pregătește această societate** ,însă **" tot societate burgheză vom fi noi ! "** ,nu cum crede d.Popov ,după lecturi.

Ce ne-am fi făcut **fără această industrie națională** care a furnizat pentru armată deși statul nu are cu ce plăti ? ! " [LD ! aha !]

Cezar Spineanu / 7 apr.'33

b) **Serdici (P.Ț-Lupu)**

...P.Ț-Lupu -singurul partid care apără țărănimea

P-Ț Lupu a rămas **singurul care mai apără interesele țaranului .** Țăranul vinde ieftin și cumpără scump. **PNȚ i-a promis mereu atenuarea dar ...**

...așa-zisa industrie națională -profitoare

Așa zisa " **industrie națională** " a profitat de lege ,de 21 de ani (1912) ,**și nu a făcut progrese reale**;nu a devenit independentă ;este un " organism perfect concentrat "care face presiuni , având interese opuse plugarilor .

După război, țări industrializate au dat o mare încurajare agriculturii , pentru ca , în caz de război , să aibă produsele lor.
În schimb, țări agricole, ca România , sub argumentul " industrializării " , pentru a ne putea fabrica < prin noi înșine > toate obiectele, am pornit spre o industrializare excesivă.

...se urmărește schimbarea structurii economice a țării

Prin această teorie (care prinde teren !) se urmărește schimbarea structurii economice a țării . Niciodată noi nu vom fi în stare să ajungem independenți de importul din țările străine , în ce privește, mai ales, aprovizionarea necesară în timp de război.
Problema încurajării "industriei infantile " , până se "înfiripează " nu a ajutat decât la întărirea protecționismului, la întărirea zidurilor vamale atât de ridicate.

...industria parazită asfixiază viața de stat

La noi există cel mai ridicat tarif vamal din lume , la adăpostul căruia s-a creat " o industrie parazită " , care asfixiază viața de stat.
Dvs obligați un popor să consume pe vecie , produse scumpe și de calitate proastă .
Noi semănăm cu Spania (cândva, Serdici a fost atașat comercial în Spania) , care are tot industrie parazită. [-----]
Serdici / 7 apr.'33

▣România -țară eminentemente agricolă

" Cu toate acestea , orice s-ar spune, am fost și vom fi totdeauna o țară eminentemente agricolă " În această direcție trebuie să punem toate eforturile ; să se încurajeze industrializarea produselor agricole . Doar această industrie trebuie să fie încurajată."

c)Adonis Gr.B. Popov

▣" Stat țărănesc " -Industria auxiliară .

" Într-un stat țărănesc -și acesta este idealul onoratului guvern - care este poziția agriculturii ? Într-un stat țărănesc , industria trebuie să fie un auxiliar al agriculturii și în al doilea rând complementul ei.
" La noi, industria excede mai mult ca "complement(mașini, hârtie, petrol, fier, cherestea , haine) .
Ea ar trebui încurajată numai dacă deservește "poporația " statului.
Dacă ea este "adversar " al poporației , un "pericol " al poporației , **ea nu mai trebuie protejată .**
" **Acesta este cazul industriei românești. "**
Adonis Popov / 7 apr.'33

-Industria ?- suport pentru partide

De ce mai trebuie protejată dacă este creată ? dacă este armonizată ? dacă are piața internă asigurată ? **Dacă nu**, este timpul oportun ca azi să se creeze în România o industrie națională ! ?
Până când această protecție ? această pompă a unei părți din munca poporului ?
Industria a devenit " sporul politic " al tuturor partidelor ce au guvernat până astăzi .
" În fața unei țărâni sărace , care nu este în stare să susțină partidele politice , și în Țara Românească industria a ajuns să fie asaltată , din ce în ce mai mult, și , cu timpul , ea este destinată să devină singurul suport politic al partidelor și , eventual, chiar dictatoarea lor ! "
Ce creiază o industrie ? : Inițiativa particulară și creditul .

-Inițiativa particulară ? -asaltul oamenilor politici

Acestea sunt asaltate de oamenii politici . Partidele le acordă ajutor cu prețul plasării "partizanilor " care trebuie căpătuți . Astfel de industrie trebuie încurajată ?

-Simbioza dintre politicieni și industriași

"Nu , ea trebuie eliberată de simbioza dintre politicieni și industriași " **Este imposibil ca PNT să voteze această lege !** El nu o va vota .

38) La Legea Cooperăției, Senat ,28 mart.'33

(DS, MO 38, șed. din 28 mart.'33, p. 1366-1369)

a) Ștefan C Ion (PNL)

Preocupările PNL pentru cooperația sătească ; evoluție 1916-1928 ;
Critica politicii PNT a lui Mladenatz

«Legea cooperației

[În numele PNL, în finalul discursului, anunță că nu va vota legea]

Este a patra modificare a *legii cooperației* ('29,'30,'31) , modificări necerute "de jos" ,
ci impuse " de sus" .

În tradiția cooperației românești, legile sale erau discutate în prealabil de congresele
cooperatorilor, întruniți pe regiuni .

Se modifică peste 20 de articole, fără să se fi pus față-n față textele .

Prin proiectul d-lui Nițescu , privind *Legea din 22 iul.'31* (Sisești) -asociațiile agricole -
nu face decât să consacre o situație de fapt.

" Dacă ați făcut bine sau nu , prin această măsură legală, desființând prea repede ceea ce a
săvârșit predecesorul dvs , înainte de a se fi putut aprecia roadele unor astfel de asociații, urma va
alege "

Ștefan Ion / 28 mart.'33

...Etatismul legislației PNT

Expunerea de motive este obscură și nelămurită ca să ne dăm seama.

"Amestecul Statutului este prea vizibil și prea puternic , pentru ca să nu fie vătămător mișcării
cooperative , care știm cu toții că s-a născut din însuflețirea și din entuziasmul înaintașilor și care
nu poate trăi decât în libertate."

"Cum se împacă oare principiul autonomiei mișcării cooperative, cu aceste dispoziții curat
polițienești, ce se cuprind în articolele modificate, pentru a se efectua acest fel de căsătorii
forțate ?

...Asemănare cu legiferarea din Rusia sovietică

" Pare că ar fi măsuri ce se iau zilnic peste Nistru , în Rusia sovietică, unde voința de sus
reglementează până la cele mai mici amănunte , toate manifestările poporului.

"Ce mai rămâne din luptele aprige duse de d. Ion Mihalache și de toți fruntașii țărăniști
din Regat , pentru autonomia absolută a mișcării cooperative ? [---]

Etenul adevăr : <S-a schimbat boerul !>- din fabula nemuritorului Grigore Alexandrescu !

"În lunga serie a abdicărilor sau a abdicărilor guvernului național-țărănist , alături cu starea de
asediu și cu legea draconică Mironescu, astăzi înregistrăm etatismul acesta exagerat în
cooperație . Pumnul conducerii de la centru se va simți bine la periferie."

Ștefan Ion / 28 mart.'28

#Cooperatismul național-țărănesc

Rezultatul ? : toate cooperativele "văzute rău " , vor fi condamnate să dispară , și PNT va pune
"piatra sepulcrală " peste cooperația românească "

Art.68 are dispozițiunea "îngrozitoare" ca cooperativele ce nu se vor înscrie în Uniune,
se vor dizolva de drept și vor intra în lichidare !

"Nu putem decât să deplângem ultimele clipe ale mișcării cooperative , care nu vor putea
supraviețui acestor măsuri curat polițienești , vrednice doar de GPU-ul sovietic ,

«Cooperatismul liberal

...când ne amintim munca uriașă a unor oameni ca : **Spiru Haret , Ion G.Duca, Fotin Enescu** și alții care,ajutați de preoți și învățători - luminătorii satelor -au dus acea luptă aprigă **pentru emanaparea economică a țărănimii** .
" Aceștia, fericiți îndrumători, **au atras la cooperatie** însuflețirea maselor, iar astăzi , prin măsurile draconice ale conducerii dvs,împrăștiați în aceleași mase ,jalea și descurajarea "

...Bănci populare

În 1916, în ajunul intrării în război, erau **3100 bănci populare** , cu 650.000 membri, cu un capital de 200 milioane lei -aur .

...Obști de arendare

Existau **506 obști de arendare** , cu **69.882 membri, cu 388.235 ha**,care vindeau în comun 35.233 vagoane cereale .

...Cooperative de consum

Erau **280 cooperative de consum**, cu 14.000 membri , cu un capital de 2.260.000 lei -aur .

...Cooperative silvice

Erau **165 cooperative de păduri** cu 1.300 membri ,cu un capital de 1.400.000 lei -aur .
În total , numărul cooperativilor din Vechiul Regat se urca la **736.283**,iar capitalul lor era de 204.435.000 lei -aur !

În primii zece ani după război, cu toate lipsurile simțite, mișcarea cooperatistă a făcut " o adevărată minune ", înlesnind trecerea a peste **75.000 ha de pământ ,din proprietatea mare ,în proprietatea mică a țaranului** ,cu ajutorul creditelor acordate de Centrala Băncilor Populare .

Astăzi, propaganda și educația cooperatistă au fost aproape desființate, iar "specialiștii " - beneficiarii cooperatiei de ieri , " moștenitori veseli " ai muncii altora - se disting prin munca de birou , proiecte, statistici, referate !

" S-a întâmplat cu cooperatia așa cum se întâmplă cu revoluțiile : **unii fac revoluția și alții profită de dânsa.**"

Ștefan C.Ioan / 28 mart.'33

...Proprietățile devălmașe (Regat)-Composesoratele (Ardeal)

trecute la ONCși BCC

[LD :se vede cum nu se poate mai clar bătălia politică, cu substrat economic, ce se duce între PNL și PNT]

Aceste proprietăți, **prin Legea din 17 iun.1923,au fost puse sub privegherea și controlul Băncilor Populare .**

Prin legea actuală (art.106) **au fost trecute asupra Oficiului Național al Cooperatiei , și Băncii Centrale Cooperatiste .**

Este vorba de 653 unități de moșneni și composesorate , stăpânind **1.106.273 ha de pădure**, adică a **17-a parte din suprafața totală a pădurilor țării.**

Acestora li s-a pus un impozit de 1% , abuziv și exagerat , în beneficiul actualei conducerii Cooperatiei . < Sie volo , sie jubeo ; sit pro ratione voluntas ! >Sau , pe românește , domnia bunului plac ! [invocă ex. date de colegul deputat M.Negură, la Cameră, cu privire la jetoanele încasate de birocrății din **Direcția centrală a cooperatiei** .]

Ștefan C.Ioan / 28 mart.'33

#Oficiul Național al Cooperatiei Române

()Gr.Mladenatz

[LD:Un exemplu (dintre atâtea altele)a bătăliei PNL-PNT pentru instituții,ptr fief-uri,promovări,

avansări ,în care -adevărat su nu -exista o concurență ,o rivalitate ,care mergea foarte departe : atac la persoană,demascare ,calomnie .]

Graba acestei legi nu era justificată .Multe din prevederile legiferate ,erau deja aplicate în fapt. De ce,oare,PNT s-a precipitat să o aducă ?**Singurul interesat** de această grabă,om cu situație "complet pierdută ",care nu putea ștepta ,cerea "salvarea" sa printr-o lege specială : **Grigore Mladenatz** .

Horațiu, în *Arta poetică*,pentru a arăta un ex. de adaosuri inexplicabile într-o operă de artă, spunea unui pictor să nu picteze un chiparos ,într-un peisaj de naufragiu deoarece chiparoșii nu cresc în mare ! Tot șa de inexplicabil este art. 84 din actuala lege,privind numirea Directorului general al Oficiului Cooperăției prin **decret regal** ! **Este o simplă căpătuală** , strecurată pe furis, pentru a salva pe un devotat partizan politic al partidului de la guvern."

Gromoslaw Mladenatz- pentru care se face acest text- este în neregulă cu vechimea.

Avansat pe ziua de 1 ian.1929 - director cls.I -în mart.'29 , după 2 luni,devine director al Oficiului Național,adică cu patru trepte mai sus ,situație la care ar fi putut ajunge abia după 4 ani!

Numirea sa,cu călcarea *Statutului funcționarilor publici* (legea Mironescu, oct.'32)**este nulă de drept**.Acum încercați să-l salvați cu această " parașută legală in extremis " !

Se va spune : **Mladenatz este un specialist**, deține o catedră de cooperăție,la care tot PNT l-au ridicat cu iuțea fulgerului ,la Academia de comerț și acum îi pregătiți alta la Academia Agricolă ! [---]Chestiunea dlui Mladenatz ,colorează perfect această lege ,și-i dă parfumul celui mai tare politicianism.

Ștefan C.Ioan / 28 mart.'33

39.)La legea protecției muncii,5 apr.'33

(DAD, MO 82, șed. din 5 apr.'33)

[LD:un ex.pentru a arăta divizarea din sânul partidelor muncitorești .

Vezi pe larg și alte episoade -fișier PSDR]

a)Moscăuțeanu (disident , comunistoid))

...PSD=quasi partid socialist

După primul război mondial, după afilierea la Internaționala a III-a ,după procesele știute ,**în 1923, PSD a reînviat și, fuzionând cu PSD din Ardeal,a ajuns PSD de azi.**

Este un "*quasi partid socialist* ", **dispus să colaboreze cu guvernele ,să îndrume mișcarea muncitorească "pe cale pașnică "**.

...Creațiunile "corupte" ale PSD:CGM, IMSER,ajutoare șomaj

Pentru această "colaborare " ,**PSD a început să fie subvenționat** ,atingând apogeul în perioada 1929- 1931 ,pentru că făcuse cartel electoral cu PNT .PSD nu ia banii direct, ci ... prin toate "creațiunile" artificiale ale lui :**CGM, IMSER, ajutoare șomaj etc etc.**

Au luat bani : I.Mirescu (secretar general al CGM) ;Lotar Rădăceanu (secretar general al PSD) ;Revista "Mișcarea socială " (Ilie Moscovici) ,trăește de pe spinarea IMSE ,

"citadela " de pe str.Izvor nr 37 ,a fost cumpărată de Ministerul Muncii ;

PSD a primit bani de la Ministerul de Interne, pentru a combate pe comuniști .[---]

()Autoportret de comunist ("agent "de Siguranță)

După alegerile din 1932, el a început să fie calomniat ca "**agent provocator**" "**comunist**

În procesul ce l-a avut în 1931, pentru care **a stat și în pușcărie** (guv.Iorga-Argetoianu)

Siguranța trimisese la dosar o **Adresă** în care se spunea despre el că **<a activat în toate**

organizațiile comuniste descoperite la Ismail , între 1921-1924 ,cu ramificațiuni în toată Basarabia ,și a desfășurat o intensă activitate comunistă ,premergătoare revoluțiunii din 1924 ,de la Tatar -Bunar .>

Aceasta a fost o acuzație nedreaptă .Pe atunci el era **profesor la Tulcea**.

De la 28 oct.1924,**el a fost cercetat** de Parchetul din Tulcea ; **l s-a făcut percheziție** ; a fost învinuit de instigație la Tatar -Bunar .

[LD : **Atenție !**] **Sub presiunea bătailor ,a dat 3 declarații la Siguranță** ,pe care ,apoi,devenit liber, la București, **le-a anulat** .

-**Lot.Rădăceanu** :Pe baza lor, **au fost arestați oameni nevinovați !**

-**Moscăuțeanu** : primele declarații **le-a dat sub presiunea bătailor** ; apoi le-a anulat ; de atunci i s-a spus "**agent al Siguranței** "

La liceu, a predat istoria și geografia (7 ani) , iar acum este avocat ,pentru că a fost **îndepărtat de 7 ori din învățământ**, pentru că este socialist ! [-----]

b)Lothar Rădăceanu (PSDR)

▫PSD-CGM-IMSER

În România,CGM este sub conducerea socialistă ,dar **nu pentru că toți muncitorii ar fi în PSD !**

CGM nu este afiliată PSD !

Este compusă din **13 uniuni de breaslă** , care grupează **sindicatelor** , după profesioni.

IMSER se ocupă cu **timpul liber al muncitorilor**. Președinte este **I.Mirescu**.

c)I.Mirescu

▫Se mândrește că este socialist

Cât este parlamentar, **nu primește nici un ban de la organizațiile muncitorești**,conducându-le " onorific

...Nu are casă ;stă cu chirie ;are 2 costume de haine ; nici un ban în bancă ; este cinstit, corect.Cere să fie controlat .

"Sunt socialist și mă mândresc că nu sunt provocator !"

Moscăuțeanu , Rădăceanu, Mirescu ,5 apr.'33

40)La Legea pentru reglementarea cartelurilor, 8 apr.'33

(DAD, MO 85, 8 apr.'33)

a)Gr.P.Mihăilescu (PNT)Uniunea camerelor de industrie)

▫Satisfacție ptr lege

De abia așteaptă să se voteze acest Proiect ,**așa incomplet, cum este** ,cerut încă din 1932 .

El a cerut această lege în 1932, **în numele celor " spoliați " de carteluri**,de acest " jaf " **organizat**

...**Cartelurile din România= cele mai venale din lume**

Legea **este incompletă** deoarece :**nu are nici o dispoziție de protecție pentru " nenorocitul de consumator "** , **victima jafurilor** în stil mare al acestor carteluri.

Cartelurile din România -**cele mai venale din lume !**

()Auschnitt ()Malaxa

Ex. în industria metalurgică ,Auschnitt, Malaxa

Auschnitt - stăpânul industriei românești , stăpânul cartelurilor, vrea să distrugă concurența , pentru a rămâne singur stăpân .

Malaxa - proprietarul la fabrica de vagoane, administrator delegat la Reșița !

Normal : "liber -schimbismul " ;combaterea cartelurilor, măsuri represive contra lor.

Va vota legea , deși ea ar trebui îmbogățită .
Gr.Mihăilescu / 8 apr.'33

41.)La Conversiune , 9 , 10, 13 apr. '33

(DAD, MO 87, 88, 91, respectivele zile)

[LD: sunt ultimele zile ale Parlamentului PNȚ.

În paralel,opозиția organizează "debarcarea" .

Se desfășoară **Adunările profesionale ale PNL**;Se desfășoară **consfătuirea PNA-Goga** ;]

a)M.Negură :

«Declarația PNL

...Neputința PNȚ

("Universul", 11 apr.'33)

Protestează pentru felul cum se cere discutarea și votarea legii.

De la venirea la guvern,PNȚ a fost în neputință să formuleze precis punctul său de vedere .

De 9 luni, asistă la continui schimbări de proiecte, iar în ultimele zile,soluțiile se schimbă de la ceas la ceas.

...P.d.v.al PNL

PNL nu a încetat să declare în Parlament și în afara lui, că **este petru o conversiune largă**, care **să cuprindă diferite categorii de debitori**, dar să fie întocmit astfel, încât ,pe de o parte, **să satisfacă interesele debitorilor**, pe de altă parte,**să îngăduie reînvierea creditului**, în general, și al celui popular, în deosebi.

#Pr.PNȚ=ocrotește doar debitorii

Proiectul înfățișat, nu corespunde nici uneia din aceste două preocupări :

ocrotește doar pe unii debitori, menține haosul existent pentru creditori.

PNL lasă guvernului PNȚ întreaga răspundere.

b)Dinu Brătianu

«Va apela la Curtea de Casație

Anunță că iar va apela la Curtea de Casație.

PNL/ Conversiunea 7 apr.'33

c.)Al Vaida Voevod

("Universul", 50, nr.98, 11 apr.'33)

[LD mai erau 3 zile până la închiderea sesiunii.Ia cuvântul după Declarația PNL (M.Negură)]

#Criticile gratuite ale PNL=vot de încredere!

"Nu ași fi luat cuvântul ,dacă nu s-ar adeveri și acum **vorba veche :in caude venenum**, pentru că în rest **sunt gratuite reproșurile**.

Această chestiune a **conversiunii datoriilor agricole** ,de ani de zile este la ordinea zilei.

Ea **s-a legiferat în două rînduri** ;încât **nu este cetățean** ,care se ocupă cu această problemă,

care să nu fi căutat -și,după iluzia lui,**să nu fi găsit -soluția**.

"Noi ne-am dat silința să coordonăm,pe cât omenește este cu putință ,**conflictul de interese între debitori și creditori**.

D.Negură ,în numele partidului național-liberal ducist,**a spus că nu este deplin satisfăcut**.

Eu iau aceasta implicit ca un vot de încredere [LD ?!] că adică acest anteproiect totuși îi satisface și pe d-lor în mare măsură

Pe deplin satisfăcător-și pentru creditori și pentru debitori - **nu este posibil să se alcătuiască un proiect, care să dea soluția.**

"**Cred că nu este o dovadă de incapacitate , ci de capacitate** ,că guvernul , îndată ce legile fiscale ne-au făcut cu puțință să avem datele necesare , în scurt timp, **a dat o soluție.**
Că ea este bună sau rea [.....]

▫**Are conștiința liniștită**

"Mai departe, **am conștiința liniștită** că atunci **când această lege va intra în practică** și va fi aplicată, **se va dovedi că nu a fost făcută de oameni incapabili, ci de oameni cari**, după mult-puțina lor minte și experiență , **au dat satisfacție** , în măsura cea mai mare în care s-a putut da , **țării și acelei pătri a populației care așteaptă cu înfrigurare să poată în fine ajunge la liniște, și întreaga țară să progreseze, începând o nouă viață financiară și economică ."**
Al.Vaida-Voevod / 9 apr.'33

42)IGDuca Protest vehement la sistemul votării legilor,12 apr.'33

(DAD, MO 90, 12 apr.'33 , preziuma închiderii parlamentului)

▫**PNL:Contra „Acordului de la Geneva”**

[LD : cred că este ultimul discurs parlamentaral lui IGDuca]

Vacanța Parlamentară, 13 apr.'33

▫**LD:lunga vară /toamnă fierbinte**

3 săptămâni de mari frământări în PNȚ,cu efectul corespunzător în opera de guvernare

Vezi pe larg la **fișier PNȚ**

Nu trebuie să tratez acest subiect la capitolul Parlament .Le consemnez aici foarte sintetic,deoarece ele sunt **parte** din **criza regimului parlamentar -democratic** ,care ,din păcate ,se consumă în culise ,și niciodată (probabil) nu vom cunoaște ce-i mâna în luptă pe fiecare :Carol(cu camarila sa)-Vaida(cu guvernamentalii săi) -Maniu(cu ardelenii maniști), Mihalache(cu regătenii și țărăniștii săi)-Titulescu (cu "genovezii "de care asculta)-ș.a.ș.a
La aceste confruntări de caractere și principii ,trebuie ținut seama de **presiunile deosebite ale PNL**(spre a-și adjudeca guvernarea) de **mișcările, partidele, liderii** ,unor grupări mai mici sau mai mari (Iorga,Lupu,Goga,ACCuza ,Argetoianu,CZCodreanu ,Manoilescu , ș.a ș.a).
Verigă din **lanțul destructurării de sistem** început la Restaurație de domnitorul Carol II(1930) ,aceste noi episoade obligă la **asocieri și disocieri valorice** ,pentru că ar fi prea simplu(simplist) să conchid că de toate a fost vinovat regele ,cutare ,cutare.

Au existat ,însă,niște "începuturi" (pe care le plasez în anii '29-'30),niște fapte reale,niște tendințe evidente ,niște consecințe palpabile care, la un loc,vor contribui la **lichidarea democrației parlamentare românești** (febr.'38).

Ei, din acest lanț, tripleta Maniu-Mihalache -Vaida și-a avut rolul său .]

43.)Manifestul PNȚ- Vaida către țară , 20 mai .'33

("Universul " , an 50, nr.135, 21 mai 1933)

#Moștenrea dezastruoasă

Noua conducere a partidului național țărănesc, se adresează țării printr-un manifest care, în prima lui parte, semnaleză starea nenorocită moștenită de la guvernul precedent [lorga], pentru ca, în a doua parte, să arate **îndreptările și înfăptuirile PNT**, punctul culminant al crizei mondiale ;agravarea conjuncturii externe ;valul restricțiilor financiare și comerciale.

...Realzări :

plata datoriei externe ; plata soldelor salariaților și pensiilor ; legea conversiunii ; politică externă activă ;

...Sarcini de viitor :

o nouă organizare a vieții economice ; [**Blocul țărilor agrare** -Vezi fișier și Economie programul rezistenței naționale ; Păstrarea unității naționale ; Stoparea încercărilor de aventură , de anarhizare ; **Păstrarea regimului instituțional constituțional** .
Manifest PNT / 20 mai '33

44.)7 august'33.Declarațiile lui Gh.Tătărescu(Poiana)

(Universul, nr.214, 8 aug.'33)

Tătărescu / 7 aug.'33

Dacă...:viitorul guvern va fi ultimul guvern al democrației parlamentare .

[LD : **dă profeția care urmează ,la pierderea alegerilor din 1937**]

"Azi toate drumurile sunt netezite ;iar greutățile și amenințările ,care sporesc în fiecare zi, vorbesc cu glas poruncitor.**Guvernul de mâine va avea de îndeplinit o misiune istorică:** refacerea unei țări ruinate , amenințată de forțele destrămării și anarhiei.

Dacă guvernul acesta nu-și va putea îndeplini misiunea,**dacă** nu va putea readuce încrederea generală și **dacă** nu va putea tămădui relele cari exasperează astăzi masele –

va fi ultimul guvern al democrației parlamentare și române și ,după el, **va rămâne deschisă calea tuturor aventurilor și tuturor rătăcirilor.**

«Guvernarea<ultimei nădejdi>:guv.IGDuca

"În fața unor asemenea grave eventualități,țara are dreptul să creadă astăzi ,că **seria formulelor de experiență este încheiată cu ultimul guvern Vaida Voevod**, și că **guvernul de mâine** , pe care îl voi numi de pe acum <**guvernul ultimei nădejdi** >,nu poate fi decât **un guvern național-liberal , prezidat de șeful nostru , I.G.Duca** ,stăpân pe toate posturile de comandă, putând astfel să realizeze în deplină libertate programul său de salvare

"Pentru a deschide grabnic calea unui asemenea guvern,**vă vom chema în scurt timp la lupta hotărâtoare**. Pregătiți-vă armele și pregătiți-vă sufletele !"

Gh.Tătărescu / 7 aug.'33

45.a.)Iul.Maniu la Bădăcin,11 sept.'33

Iul.Maniu pleacă la Sovata Casa culturală "Dr.Ion și Clara Maniu "

("Universul " , an 50, nr.250 - 251, 12 - 13 sept.'33)

[LD :Se conta pe vreo 50 de deputați și senatori ,la Sovata .

În aceeași zi,**Mihalache la Câmpulung Muscel,Maniu la Bădăcin** ,fiecare în stilul caracteristic,transmit mesaje **președintelui partidului și guvernului ,Vaida .]**

#Disensiuni Vaida - Maniu

...semnalele politice :retragerea de la guvernare !

Cu o zi înainte ,Sever Dan vizitase pe Maniu la Bădăcin, cu misiunea de împăcare din partea lui Vaida. Rezultatul acestei misiuni a fost negativ.

Maniu ar fi spus : < *Eu stau liniștit la Bădăcin și nu fac politică* > [.....]

Și tot ca semn că nu face politică, Maniu s-a solidarizat cu **Manifestul lui Boilă** și acțiunea acestuia !

[LD : nu am acest manifest , dar știu că a fost anti-Carol, anti.-camarilă , și va duce la excluderea lui ZB din PNȚ]

Oricum, drumul de la Alba Iulia la Sovata , parcursi în ultimii 5 ani, va intra în istorie !

"Împărțiți în două tabere - vaidiști și maniști - frații de ieri uită vremurile când erau laolaltă și își aduc acum acuzații reciproce, din cele mai nemărturisibile ."

Se contează pe vreo 50 de deputați și senatori , azi la Sovata .

Iuliu Maniu / Bădăcin - Sovata / 11 sept.'33

45.b.) Ion Mihalache , expozeu , **Congresul tineretului PNȚ, Câmpulung**

("Universul" , an 50, nr.249, 12 sept.'33) **Vezi pe larg fișier PNȚ**

[LD : în aceeași zi cu solemnitatea de la Bădăcin, E ste revenirea, reimplicarea , lui I.Mihalache în viața PNȚ. Marchează reimplicarea, intervenția lui Mihalache în viața internă a PNȚ ; Absența tineretului ardelean , retragerea lui Maniu la Bădăcin , sunt indicații că **disensiunile cu " regătenii" - alias " țărăniștii "** s-au complicat ,prin apariția adversității dintre "**maniști**" și "**vaidiști**" .Prezența numai a miniștrilor " țărăniști " ... indică disensiunile dintre Mihalache și Vaida.Așa că "unitatea" partidului este pusă la grea încercare !]

Vezi context și pe larg la **fișier PNȚ**

// rosturile PNȚ // statul țărănesc // datoriile externe // suspendarea cuponului //

// afacerea Skoda // secretul guvernării // **reforma parlamentului** // reintrarea în guvern ? //

I.Mihalache - expozeu

≡ **Stat țărănesc =cucerirea puterii de către țărnimii**

"PNȚ este un **partid semi-revoluționar** .Revoluționar prin scopurile sale : **cucerirea puterii de către clasa țărănească** ,pentru alcătuirea unui stat rezemat pe realitățile naționale .

Mica gospodărie ordonată în metode ;luptă civilizată pe cale parlamentară .

" **Nimic nu ne-a oprit în cale** ,nici criza de șefie, nici ambițiile deșarte a doi vicepreședinți

[C.Stere și Gr.Iunian] plecați cu zgomot. După o guvernare ce ne-a urmat [Iorga]

am fost chemați tot noi ,câci **numai noi avem un program și o forță de realizare.**"

≡ **Reformă parlamentară .**

"**Parlamentarismul** să fie **ajustat și adecvat noilor funcții economice ale statului.**

Trebuie pus capăt sistemului care schimbă guvernul în fieare an , mai ales la noi,când o schimbare de guvern aduce bulversări în viața administrativă și economică.

[.....] Trebuie o **reducere a nr.deputaților ;**

"**Senatul** este -în noile condiții - un balast anacronic , costisitor și de prisos "

≡ **Responsabilitatea guvernării**

...**Suveranul ? :fără răspundere (directă sau indirectă)**

"**Responsabilitatea** de la cel mai umil funcționar până la primul ministru

Suveranul trebuie și în fapt , ca și după Constituție , **lăsat realmente fără răspunderea actului de guvernământ ,nici direct , și nici indirect** .[-----]

"**Ne organizăm despărțiți și acționăm uniți .**"[-----]

≡ **Rămâne credincios programului și disciplinei de partid**

Rămân credincios programului și disciplinei de partid.

Însărcinat de forurile partidului să **pregătesc congresul general** ,eu îmi voi expune părerile

organelor de partid,ca bază de discuție ,pentru congres.
Congresul general va decide și eu mă voi supune. "
Mihalache / 11 sept.'33

45.c.)Vaida în greu impas, 13 sept.'33

("Universul" , an 50 , nr.250, 13 sept.'33)

#Divergențe PNT-Guvern

După cunoașterea declarațiilor lui I.Mihalache,Tilea a plecat cu automobilul la Călimănești ,unde se află prim-ministru Vaida .

Știrile primite de la Călimănești (prin telefon) arată că **dârzenia dlui Mihalache a făcut o deosebită impresie asupra primului ministru .**

Manifestația dlui Mihalache, aprobarea semnificativă a asistenței - în care se aflau și parlamentari și ministeriabili -a făcut pe **Vaida să ajungă la convingerea că PNT ,prin exponenții săi autorizați ,se găsește în divergență cu concepția guvernului.**

...Mihalache se solidarizează cu Maniu

Întorsătura luată de evenimente , prin această **nouă solidarizare a dlui Mihalache cu elocvența rezervă a dlui Maniu, îl determină pe d.Vaida să considere că a devenit imposibilă continuarea guvernării .**

Despre o demisie a guvernului nu poate fi vorba decât **după serbările semicentenarului castelului Peleş.**

45.d.)Mihalache -GGMironescu-Titulescu ,Vaida ,30 sept.'33

("Dimineața" , an 29, nr.9611, 30 sept.1933)

Sunt mai bine de 2 săptămâni de când PNT trece prin grele frământări.

După cum se știe,d.**Mihalache, la Câmpulung, a făcut o expunere -program , care era în contradicție cu programul guvernului prezidat de dr.Al.Vaida - Voevod.**

Aceste declarațiuni au provocat - cum era de așteptat - **o mare vâlvă** în toată viața politică.

De atunci s-a scris și s-a vorbit neconținut despre aceste declarațiuni.

S-a spus chiar că **manifestarea dlui Mihalache va provoca retragerea guvernului.**

Între timp, au sosit în țară dnii :**GGMironescu** (vicepreșed. a guv, ministru de Interne) și **N.Titulescu** (ministru Afacerilor externe)

...Renunțarea la Acordul de la Geneva

Mihalache a avut consfătuiri cu ambii frunțași ai guvernului ,ocazie cu care **le-a explicat** punctul său de vedere(nu a făcut acea manifestare cu intenții dușmănoase față de guvern;că intenționează ca **acel program să-l supuie forurilor partidului**;singurul lucru la care rămâne pe poziție :**nu admite aplicarea Acodului de la Geneva !** adică **aducerea experților în țară**)Cum cei doi i-au explicat lui Mihalache că nici guvernul nu dorește acest lucru,**rămăsese ca Mihalache să se întâlnească cu Vaida-Voevod.**

Această **întrevedere** a avut loc la Sinaia ,cu ocazia serbărilor Peleşului (29 sept.'33)

și **cei doi s-au pus de acord** asupra tuturor problemelor.

În **Consiliul de miniștri** care a urmat întrevederii , **s-a stabilit ca guvernul român să renunțe la aplicarea Acordului cu Geneva , deci experții nu vor mai veni în țară.**

Mihalache a declarat că nu este vorba de " învinși " și "învingători" ci ... de o înțelegere .

Vaida -Voevod (președ. Guvernului și al PNT) a hotărât **convocarea Comit.Executiv PNT** la care se vor discuta toate problemele de actualitate .

În vederea acestei ședințe, **Vaida** a avut o lungă consfătuire cu **Virgil Madgearu** ;

Mihai Popovici va pleca la Sovata , **pentru o întrevedere cu Maniu** (aflat la tratament)

Mihalache - Vaida / 28 sept.'33

45.e.)Maniu -Mihalache -Popovici -Vaida ,4 oct.'33

Consfătuire prietenească la Sovata
Consfătuire **Vaida - Popovici** , Cluj,
Consfătuire în tren Sovata - Sighișoara
("Dimineața" , 6 oct.'33)

Cluj, 4 oct.Cercurile politice urmăresc cu interes **întrevederile de la Sovata**.
Azi dimineața s-au întors de la Sovata **dr.Ionel Pop** (vicepreșed.Camerei) și **dr.Aurel Socol**
(președ. PNȚ , jud.Cluj) .Cei doi prieteni ai dlui Maniu **au refuzat să facă vreo declarație** ,
În legătură cu întrevederile de la Sovata .În cercurile "*maniste*" se afirmă că
nu s-a putut ajunge la înțelegere, la o împăcare între Vaida și Maniu.
DI Maniu cere imediata retragere a guvernului, sau **imprimarea directivelor sale.**

...Consfătuire -vagon ministerial

[LD : este impresionant acel ritual și mister ce plutea în jurul lui Maniu care era într-un fel de
"autoexil" și care dădea concurs "fratelui " Vaida.Ce timpuri și ce oameni !]

Maniu cere ,apoi se răsândește, privind retragerea de la guvern .]

Pentru a putea discuta în liniște cu d.Maniu - înconjurat de numeroși prieteni din localitate-
d.**Mihai Popovici** (ministr.Justiției) ,invitat de fostul șef al PNȚ și al guvernului,a plecat cu
vagonul ministerial.În acel vagon se afla și d.**Mihalache** . [sic !]

D.Maniu ,i-a întovărășit pe cei doi până la Sighișoara [glasul roților de tren !] unde , pentru
câteva ore, a fost oaspetele **prefectului Suci**.

Însărcinat de Vaida ,**Popovici,a insistat pentru o împăcare** ,asigurându-l pe Maniu de dorința
acestuia de a înlătura toate "asperitățile "

" În acest sens,**a făcut o serie de propuneri , pe care , însă, d.Maniu le-a respins,**
declarând că rămâne neșovăitor la punctul d-sale de vedere .

D.Mihalache a repetat ,ca la Sovata,că a venit din proprie inițiativă să vadă pe d.Maniu,
iar nu cu vreo misiune.**A dorit să dezbată cu d-sa toate problemele interne de partid** ,
care urmează a fi rezolvate printr-un consens general.

Mihalache și Popovici intenționau să mai rămână la Sovata , dar au fost chemați urgent la
București, pentru ședința de birou .Așa că **Maniu s-a întors cu automobilul la Sovata** ...

...București, 5 oct.Sosit în Capitală, **Popovici a avut o întrevedere cu Vaida** , căruia i-a făcut o
amplă expunere.Se păstrează discreție asupra celor discutate ; totuși din "*cercuri*
guvernamentale",se pare că , până la urmă, **Maniu ar fi acceptat să nu mai ceară retragerea**
imediată de la guvern. Dar rămâne neclintit la punctul d-sale de vedere.

45.f.) Ședința Comitetului Executiv PNȚ, Moțiune , 6 oct.'33

("Universul " , 50, 274, 7 oct.'33)

// Al.Vaida - I.Mihalache // decizii // excluderi // Moțiune //

[LD surprinde undeva :caracteristicile evoluției PNȚ sub președinția și guvernarea lui Vaida ;
efectul de "tensiune misterioasă " perpetuă a lui Maniu ;rolul de "mediator " ,oportunist sau
realist ,a lui Ion Mihalache,și meritul lui incontestabil în menținerea unității PNȚ ;contribuția
destructivă a arripilor desprinse din PNȚ - Lupu , Iunian ;acțiunea dizolvantă a lui Carol II și a
camarilei ;
transformarea PNȚ într-un partid serios, cu program și echipă experimentată ,după cei 4 ani de
guvernare pe care ,de altfel,Carol II o va folosi !]

Membrii C,Ex. al PNȚ, peste 100 , s-au întrunit în ședință.

Au participat și prietenii dlui Iuliu Maniu.Ziariștii nu au fost admiși.

-Al.Vaida-Voevod :

a făcut o largă expunere a situației guvernului,afirmând că **nu există nici o dizarmonie între partid**
și guvern." *Neînsemnate disensiuni* " nu contează în viața uni organism viu cum este PNȚ .

-I.Mihalache :

explică semnificațiile declarațiilor sale de la Câmpulung „ca **simple deziderate programatice** , care pot fi împărtășite sau nu .Ar fi fericit dacă partidul și le-ar însuși ,**dar nici într-un caz nu va face greutăți guvernului.**

<PNȚ nu este **un conglomerat de indivizi sau grupe,**
nu e nici o adunătură de aventurieri , care cu un păgânism cu nimic justificat ,
să ceară credit opiniei publice și Regelui, pentru a i se da cărmuirea țării.

El este expresiunea unui crez și a unui program,care i-au luminat în permanență calea ce are a urma.**Un partid nu poate urma cu misticism o persoană a cărei valoare e discutabilă.**

[Cine e persoana ?El?Vaida ? Maniu ?]

La Câmpulung mi-am formulat crezul meu complet .[-----] **Înțeleg ca cele ce am expus să fie luat de bază de discuție la congres.**Înțeleg ca problema monetară să rămână la decizia și responsabilitatea guvernului.>

Neluând nimeni cuvântul [!?!] s-a votat în unanimitate următoarea

▣DECIZIUNE .

"Comitetul Central adoptă ca bază de discuție **directivile programatice și cele privitoare la organizarea de partid ,expose de I.Mihalache în congresul de la Câmpulung "**

Discuțiile pe capitole **vor fi dezbătute de membrii biroului și comisiile speciale** ,cu excepția regimului monetar, care rămâne la latitudinea guvernului.

-dr. Socol [p.d.v.Maniu]

#Camarila !

-Socol :**Național-tărăniștii sunt strâns uniți, dar ar fi bine să intre în guvern Maniu și Mihalache .Ardealul este neliniștit de influența Camarilei asupra guvernului și tendința de diminuare a prestigiului d-lui Maniu.**Apelează la **prietenia d-lui Vaida față de d.Maniu** ca să facă să înceteze unele animozități aparente.

-Mihalache : răspunde dlui Socol că el va da concursul guvernului,**indiferent dacă intră în guvern sau nu**

-Vaida : răspunde dlui Socol că **nu este nevoie să i se dea sfaturi** în ce privește marea sa prietenie față de d.Luliu Maniu ,de care îl leagă 40 de ani de luptă comună.

<**Neatins rămâne prestigiul dlui Maniu de care nimeni în partid nu a îndrăznit să se atingă.**

I se poate aminti , însă, dlui Maniu dictonul <Ferește-mă , Doamne ,de prieteni ... >

Chestiunea Camarilei este o invenție.Orice conducător are colaboratori ori prieteni cu care se poate sfătui.Dacă aceasta e camarilă, camarilă am și eu , și d.Mihalache, și d. Maniu.

Dar e un neadevăr când se afirmă că vreo camarilă se amestecă în treburile guvernului.

Dacă ar fi așa,eu cel dintâi aş da semnalul luptei împotriva celor care ar încerca o astfel de imixtiune. Fie sigur dl Socol că **dacă Luliu Maniu și eu am avea ceva să ne spunem, ni le-am spune cu francheță unul altuia , fără intervenția nimănui.>**

▣MOȚIUNEA

"Comitetul Central Executiv al partidului național-țărănesc ,întrunit în ziua de 5 octombrie crt. ,ascultând expunerea dlui prim-ministru, președintele PNȚ,cu privire la situația generală și după dezbaterile urmate :

"**Constată** că luptând cu toate greutățile extraordinare prin care a trecut țara ca urmare a crizei mondiale, **guvernul a făcut față tuturor nevoilor,a prevenit agravarea crizei, și prin măsurile luate pe baza și în cadrul programului de guvernare a îmbunătățit situația maselor producătoare :**

"**Constată** că prin acțiunea sa chibzuită și înțeleaptă , **guvernul a izbutit să mențină ordinea în țară în respectul legilor și a drepturilor cetățenești :**

"**Constată** că **guvernul a reușit să împiedice acțiunea de turburare a ordinii ,întreprinsă de unele din grupările politice ,lipsite de orientare și de preocupări serioase în rezolvarea problemelor crizei prin soluții pozitive, și a căror activitate se reduce la agitarea opiniei**

publice ,speculând suferințele și greutățile masselor , produse de urmările crizei generale în care se zbate lumea întreagă ;

"Comitetul Central Executiv ,invită guvernul să-și continue activitatea sa rodnică și îl asigură de tot sprijinul devotat al cadrelor partidului și de solidaritatea cea mai deplină "

-Vaida : constată solidaritatea partidului ,declară că zvonurile de destrămarea a partidului au fost infirmate, după cum ,tot așa de fanteziste sunt și zvonurile de retragere de la guvernare.

Nici una din cele 4 condiții în care guvernul ar trebui să se retragă nu este pe tapet :

slăbirea puterilor fizice ale conducătorului, retragerea încrederii Coroanei, votul de blam al majorității, complicații externe . Guvernul își va continua munca .

Șed- Comit.Execut.PNȚ / 5 oct.'33

45.g)Armd.Călinescu, consfătuiri la Ministerul de Interne, 24 oct.'33

(„Facla” , 24 oct.'33)

...Consfătuiri la Siguranță și Poliție

Au avut loc mai multe consfătuiri ,cu conducătorii serviciilor de Siguranță [subdirector Eugen Cristescu] și Poliție, pendinte de departament.Consfăturile au fost prezidate de Armand Călinescu.[**Atenție LD la înlănțuirea motivațiilor !**]

"Cei de față au fost unanim în a recunoaște că **extremismul de dreapta a prins teren în urma votării stării de asediu** și a complectării **legii Mârzescu**,care au vizat combaterea **extremismului de stânga**.

Greșala comisă atunci a fost că **s-au luat măsuri într-o singură direcție."**

S-au luat măsuri pentru combaterea extremismului de dreapta,

Armd.Călinescu / 24 oct.'33

46.)Constant Georgescu : Programul PNȚ,1 nov.'33

(Rev."*Parlamentul românesc* " , an IV, nr 127, 1 nov.'33, p. 2-4)

[**LD :clar ,p.d.v. liberal ,încărcat de aceea cu toate reproșurile la adresa PNȚ.**

Nimic pus pe seama crizei economice , totul datorat guvernării PNȚ .

Altfel, greșelile care au augmentat efectele crizei ... sunt juste]

#Statul țărănesc

Pornind de la concepția de clasă, acest partid și-a propus să creeze un **"stat țărănesc"** .

Deviza era : "**Totul pentru țărani și prin țărani "** .

Ca și partidele socialiste din occident,PNȚ **consideră țărănimea ca o clasă distinctă de celelalte ,exploatată de acestea, neocupând locul și rolul ce i se cuvin.**

Ca și partidele socialiste ,PNȚ **comite greșala** de a considera că **există antagonisme între țărănime și celelalte clase , și , în consecință,duce o luptă de distrugere a celorlalte clase.**

-Guvernarea '28-'31:

...pauperizarea și ruinarea tuturor

Guvernarea 1928-1931 ,a fost caracterizată prin **lupta ce s-a dus contra clasei industriale și comerciale,a orășenilor,în general.**

Ignorând interdependența ce există între factorii producției, între diverse clase,**rezultatul guvernării PNȚ a fost nul** și a avut ca urmare (culmea !) **pauperizarea clasei țărănești , comerțul și industria au fost ruinate ,capitalul și creditul distruse, puterea de consumație a**

orașenilor, nimicita.

...Dezastru financiar-monetar

În politica financiară, **programul PNȚ a fost "refacere prin ajutor străin "**, politică ce a culminat cu **Acordul de la Geneva și cu împrumuturile externe oneroase.**

Aceasta a agravat situația financiară, și a avut de consecință sporirea impozitelor .

Stabilizarea monetară, rău aplicată, a avut un efect dezastruos. **Emisiunea BNR a fost coprimată, creditul a dispărut, dobânzile au crescut, numerarul nu mai circulă.**

Politica bugetară a fost deficitară, provocând deficite bugetare cronice, secătuirea veniturilor statului. **Un intervenționism exagerat de stat**, a distrus inițiativa privată, ducând la falimentul statului. **Conversiunea, privită numai prin prisma clasei rurale**

Georgescu / 1 nov.'33

«Schimbări în programul PNȚ ?

Față de eșecul primei guvernări, **unii fruntași PNȚ, doresc să modifice programul PNȚ .**

Programul PNȚ s-a lovit, în aplicarea lui, de greutatea așa de mari, încât a fost părăsit complet de guvernarea 1928-1931, și, mai ales, de guvernarea 1932-1933.

Guvernările PNȚ au arătat că **nu este suficient un program atrăgător și sprijinul masselor**, care asigură doar succese electorale. **Este nevoie și de realism, și de experiență**, în practica guvernării. **Improvizatia nu poate înlocui experiența.**[.....]

Cu toate acestea, **guvernările PNȚ au avut și merite :**

În cadrul său **s-au contopit PT și PNR**, și astfel au dispărut partidele regionale din teritoriile alipite, a căror activitate, dacă s-ar fi continuat, **ar fi fost dăunătoare unității naționale.** Guvernarea sa a contribuit la formarea unui **discernământ politic al masselor, la educarea civică sub semnul votului universal**

...Mihalache: prin noi înșine!

DI Mihalache, **de la formula experților străini și a ajutorului din afară, trece la formula refacerii " prin noi înșine "** cerând înlăturarea Acordului .

Constant Georgescu / 1 nov.'33

47.)M.Manoilescu, "România, stat corporativ", 1933

M. Manoilescu **"România, stat corporativ"**, Tipografia modernă, București, 1933

[**Atenție L.D. pentru context (1932/'33) și pentru doctrină avansată vezi la fișier Corporatism**

Aici doar ideea

[**Atenție Mircea ! poate poți scana câteva grafice din cartea lui Manoilescu (xerox).**

Sunt spectaculoase]

Manoilescu/

[LD : el nu are patid, nu are consecvență în colaborările la guvernare, dar este autorul de necontestat al unor teorii economice, sociale, politice ceea ce tocmai asta este : **o doctrină.**

Ca realitate, există în acea epocă o vie activitate a unor asociații profesionale, numeroase și diversificate, care astăzi s-ar numi, probabil, "societatea civilă" !

Fă legătura cu expunerea doctrinei sale în sesiunile parlamentare anterioare]

*Notă : rev. "Lumea Nouă"

Revista lunară „**Lumea Nouă**” apărea din 1932. M. Manoilescu era director.

Revista a început să publice, periodic, și **o serie de broșuri, în majoritate discursuri, conferințe, studii, ale lui Manoilescu, privind doctrina corporativă.**

Astfel, nr. 5 al seriei de broșuri, a publicat studiul „**România, stat corporativ**” (1933),

pentru ca, la o nouă ediție, (Tipografia ziarului „Universul”, 1934) studiul să fie îmbunătățit și prezentat drept **Program** adoptat de **Liga Național Corporatistă**, program de reformă a statului român **formulat de M. Manoilescu .**

Reforma constituțională corporatistă

Reforma corporatistă în România **nu cere o revoluție politică**, precum cea fascistă din Italia, **ci o reformă constituțională**, pe calea obișnuită a modificărilor constituționale, de la care, apoi, să urmeze **elaborarea unor reforme legale, în spirit constituțional.**

Scopul organizării corporative constă în soluționarea problemelor economice, sociale și culturale, în înlesnirea evoluției țării spre noi forme economico-sociale, care să țină cont de o altă ierarhizare a intereselor: **deasupra interesului individual, să stea interesul colectiv al corporației** iar deasupra acesteia, **interesul general al țării.**

El considera că **se face o mare eroare dacă se căutau similitudini** între **corporatismul fascist italian și corporatismul românesc.** (p. 12-13)

Manoilescu / ,33

-Corporațiile

Națiunea putea fi constituită în **8 corporații și 1 colegiu** :

agricultura – 3 industria – 2 comerciale – 2 liber-profesioniști – 1 salariați – 1

I. Corporația ogorului (cultivatori de cereale și plante industriale)

II. Corporația crescătorilor de vite

III. Corporația viticulturilor și pomiculturilor

IV. Corporația industriilor și meseriilor de consum intern

V. Corporația industriilor de export.

VI. Corporația comerțului și transportului.

VII. Corporația băncilor și asigurărilor .

VIII. Corporația profesiunilor libere și artistice

IX. Colegiul salariaților publici.

Corporațiile urmau să aibă o triplă misiune :

/ Economică - organizarea și coordonarea producției naționale , prin sindicatele de întreprinzători .

/ Socială - rezolvarea , pe cale de înțelegere ,

a tuturor diferențelor dintre întreprinzători și salariați .

/ Politică - integrarea în viața politică locală , regională , națională.

Statul reprezenta expresia sintetică a corporațiilor , formula „Regele și Parlamentul”

metamorfozându-se în „Regele și Corporațiile” **Vezi obligatoriu fișier Manoilescu**
M.Manoilescu / 1933

...Corporația =baza organizării statului

Prefața (p.3-6)

Organizarea forței gospodărești nu poate să ia decît forma **corporativă.**

Constituția învechită trebuie să ia forma **Constituției corporative.**

Corporațiile sunt baza organizării statului în **regimul corporativ.**

Nimic nu este mai firesc decît ca fiecare om să-și aducă contribuția pe calea **breslei** din care face parte. **Nimic nu este mai logic** decît ca în **Parlamentul** țării să fie țărani, muncitori, industriași, comercianți...

Viața politică ar cunoaște două forțe: **Regele și Parlamentul corporativ.**

Manoilescu/

#Parlamentul "democrat"

(p.14-16)

Ramură	Nr.reprezent	Pondere parl	Pond.econom.....Raport
--------	--------------	--------------	------------------------

Agric.	87	13,7	78,2	0,17
Industr.	17	2,7	7,7	0,35
Comerț	8	1,3	2,7	0,49
Armata	13	2	2,6	0,76
Învățămînt	119	18,8	0,35	55,00
Cler	56	8,9	0,29	30,00
Medici,sanitar,	20	8,1	0,21	15,00
Ing.arhit.	17	2,7	0,0	33,00
Avocați	243	38,3	0,07	547,00
Ziașiți	18	2,8	?	?
Diverși	36	5,7	7,8	0,74

Manoilescu/comentează:

...Agricultorii

Agricultura are 87 de deput.și senatori ,1/ 6 ,cînd 80% din populația activă a țării este rurală. Dar nici cei 87 nu sunt "agricultori" (Ex.Richard Soepkez -Tîrnava -Mare)
Numai 44 locuiesc la sate. Numărul de agricultori veritabili: 30

...Militarii

Armata,datorită senatorilor de drept,aproape satisfăcător.

...Profesorii

Învățămînt ,119 parlamentari,1/5 din parlament,de 55 ori mai mare decît ar avea dreptul.

...Clerul

Clerul,de 30 ori mai mult decît ar avea dreptul.

...Medicii

Medicii ,de 15 ori mai mult decît ar avea dreptul.

...Inginerii

Inginerii ,de 33de ori mai mult

...Avocații

Avocații,cu 243 de mandate,aproape 1/5 din parlament,reperezintă o miime din populația activă,de 550 ori mai puternici decît ar avea dreptul.

«Concluzie:piramidă cu vârful în jos

Reprezentanți a trei funcțiuni sociale -avocați,înv.,preoți -au 2/3 ,66%,din mandatele parlamentare.**Aceasta nu este democrație,ci anarhie.O piramidă cu vârful în jos,decît piramida reală a țării.**(p.16)(dă și graficul acestor piramide ,p.17)

M.Manoilescu / '33